

2017

EVOLUȚIA PIETELOR FINANCIARE NEBANCARE

Notă

Acest raport prezintă evoluția piețelor financiare nebankare în anul 2017 și reflectă datele la 31 decembrie 2017.

Unele date statistice au caracter provizoriu, urmând a fi revizuite în publicațiile ulterioare ale Autorității de Supraveghere Financiară. Ca urmare a rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor sau să apară mici diferențe față de variațiile procentuale indicate în grafice sau tabele.

Toate drepturile rezervate.

Reproducerea informațiilor în scopuri educative și necomerciale este permisă numai cu indicarea sursei.

Autoritatea de Supraveghere Financiară,
Splaiul Independenței nr. 15, sector 5, cod poștal 050092, București

TELVERDE: 0800.825.627

Internet: <http://www.asfromania.ro>

E-mail: office@asfromania.ro

CUPRINS

ANALIZA CONTEXTULUI MACROECONOMIC LOCAL ȘI INTERNAȚIONAL	7
EVOLUȚIA PIEȚEI ASIGURĂRILOR DIN ROMÂNIA ÎN ANUL 2017	19
Piața asigurărilor în context european	21
Piața asigurărilor din România	24
1. SOCIETĂȚI DE ASIGURARE	25
1.1. Prime brute subscrise (AG și AV)	25
1.2. Contracte de asigurare	32
1.3. Indemnizații brute plătite de asigurători (IBP)	33
1.4. Rata daunei și a cheltuielilor	36
1.5. Rezerve tehnice	37
1.6. Lichiditatea societăților de asigurare	39
1.7. Reasigurarea	40
1.8. Date statistice sub noul regim de solvabilitate	41
1.9. Asigurările de locuințe	45
1.10. Evoluția pieței de asigurări de răspundere civilă auto RCA, subscrise pe teritoriul României în anul 2017	47
2. Sucursale	53
2.1. Prime brute subscrise de către sucursale (AG și AV)	53
2.2. Indemnizații brute plătite de sucursale (IBP)	53
3. Brokerii de asigurare și/sau reasigurare	55
3.1. Activitatea de intermediere în asigurări	55
3.2. Veniturile obținute din activitatea de intermediere în asigurări	59
3.3. Datorii și creanțe din activitatea de intermediere	61
EVOLUȚIA PIEȚEI DE CAPITAL DIN ROMÂNIA ÎN ANUL 2017	63
1. CONTEXTUL INTERNAȚIONAL	65
2. PIAȚA PRIMARĂ, STATISTICI EMITENȚI	73
2.1. Noi emisiuni de instrumente financiare	73
2.2. Alte evenimente corporative	73
3. PIAȚA SECUNDARĂ	75
4. INTERMEDIARII	83
5. ORGANISMELE DE PLASAMENT COLECTIV	86
5.1. Societăți de administrare a investițiilor	86
5.1.1. Administrarea conturilor individuale de SAI	87
5.1.2. Administrarea organismelor de plasament colectiv (OPC)	87
5.2. Fonduri deschise de investiții (FDI)	89

5.3. Fonduri închise de investiții (FÎI)	91
5.4. Societățile de investiții financiare (SIF)	93
5.5. Fondul Proprietatea SA	93
EVOLUȚIA PIEȚEI PENSIILOR PRIVATE DIN ROMÂNIA ÎN ANUL 2017	97
1. Participanți la fondurile de pensii private	99
1.1. Participanți la fondurile de pensii administrate privat.....	99
1.2. Participanți la fondurile de pensii facultative.....	102
2. Contribuții virate la fondurile de pensii private	105
2.1. Contribuții virate la fondurile de pensii administrate privat.....	105
2.2. Contribuțiile virate la fondurile de pensii facultative.....	111
3. Plăți efectuate în sistemul pensiilor private	113
3.1. Fondurile de pensii administrate privat – Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces	113
3.2. Fondurile de pensii facultative – Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces	114
4. Activele fondurilor de pensii private	115
4.1. Activele nete ale fondurilor de pensii administrate privat.....	116
4.2. Activele nete ale fondurilor de pensii facultative	116
4.3. Structura investițiilor fondurilor de pensii private.....	117
4.3.1. Fondurile de pensii administrate privat – Structura investițiilor	123
4.3.2. Fondurile de pensii facultative – Structura investițiilor	124
4.3.3. Fondurile de pensii private – Tranzacții efectuate în anul 2017	125
5. Rate de rentabilitate	128
5.1. Fondurile de pensii administrate privat	128
5.2. Fondurile de pensii facultative	129
Listă tabele	131
Listă figuri	134

ANALIZA CONTEXTULUI MACROECONOMIC LOCAL ȘI INTERNAȚIONAL

ANALIZA CONTEXTULUI MACROECONOMIC LOCAL ȘI INTERNAȚIONAL

Îmbunătățirea cadrului macroeconomic la nivel global și regional

Cadrul macroeconomic internațional favorabil din anul 2017 urmează unei perioade de consolidare a cererii globale, de relansare a schimburilor comerciale și de creștere a lichidității pe piețele financiare. Impactul incertitudinilor generate de tensiunile geopolitice (Peninsula Coreeană, Orientul Mijlociu), atacurile teroriste și cibernetice, atitudinea protecționistă a administrației Trump, evaluarea consecințelor Brexitului, a rămas unul moderat în scenariile instituțiilor internaționale. Astfel, estimarea creșterii PIB-ului mondial a fost revizuită de FMI până la 3,9% în 2018 și 2019 în raportul din aprilie, cu 0,2 puncte procentuale peste nivelul anticipat în ediția din octombrie 2017, reflectând impactul așteptat al politicilor fiscale din SUA, precum și sensibilitatea economiilor avansate din Asia la perspectivele favorabile ale comerțului și investițiilor globale. Sunt evidențiate evoluțiile solide din China (6,6-6,4%) și India (7,4-7,8%) pentru aceeași perioadă, dar și din SUA (2,9-2,7%), în accelerare comparativ cu anii anteriori. De asemenea, Comisia Europeană a îmbunătățit prognoza creșterii UE la 2,3% în 2018 și 2,0% în 2019, în contextul relansării cererii interne și a unui impuls generat de investițiile derulate în 2017. De altfel, intensificarea cererii interne în ultimii doi ani plasează Europa la nivel egal cu SUA și China luate împreună din punct de vedere a contribuției la creșterea importurilor de mărfuri globale.

Piețele financiare internaționale au fost influențate pozitiv de sentimentul unei evoluții economice sustenabile a regiunilor dezvoltate. Economia UE a avansat în 2017 cu 2,4%, cel mai rapid ritm din ultimii 10 ani, în situația evoluției peste așteptări a economiilor zonei euro stimulate de exporturi și servicii, în special Spania (+3,1%), Germania (+2,2%) și Franța (+1,8%). Cererea internă din zona euro a antrenat la rândul său economiile emergente din centrul și estul Europei, dintre care România conduce în 2017 cu o creștere a PIB-ului de 6,9%, urmată de Polonia (+4,6%), Cehia (+4,4%), Ungaria (+4,0%) și Bulgaria (+3,6%). Dinamica economiei SUA (+2,3%) s-a poziționat în vecinătatea celei europene pe o traiectorie ascendentă similară.

Tabelul 1 Creșterea economică în UE

	2016	T1_17	T2_17	T3_17	T4_17	2017	2018 ^f	2019 ^f
UE - 28	2,0	2,2	2,5	2,7	2,7	2,4	2,3	2,0
Zona Euro	1,8	2,1	2,4	2,7	2,8	2,4	2,3	2,0
România	4,8	5,8	6,1	8,5	6,8	6,9	4,5	4,0
Bulgaria	3,9	3,7	3,7	3,9	3,5	3,6	3,7	3,5
Ungaria	2,2	4,0	3,8	4,3	4,9	4,0	3,7	3,1
Polonia	2,9	4,4	4,3	5,2	4,3	4,6	4,2	3,6
Cehia	2,6	3,0	4,6	5,2	5,5	4,4	3,2	2,9
Germania	1,9	2,1	2,3	2,7	2,9	2,2	2,3	2,1
Marea Britanie	1,9	2,1	1,9	1,8	1,4	1,8	1,4	1,1
Franța	1,2	1,2	1,9	2,3	2,5	1,8	2,0	1,8
Spania	3,3	3,0	3,1	3,1	3,1	3,1	2,6	2,1
Italia	0,9	1,3	1,6	1,8	1,6	1,5	1,5	1,2

Sursa: Eurostat – Variație procentuală comparativ cu trimestrul similar din anul anterior-
date ajustate sezonier; Prognoza de iarnă 2018 a Comisiei Europene

Cu toate acestea, zona euro a devenit mai puțin sensibilă la politica monetară actuală a BCE iar inflația a coborât la un nivel relativ redus (de la 1,7% în decembrie 2017 la 1,5% în martie 2018), îndepărtându-se de ținta BCE de 2%.

Sentimentul de “stabilitate macroeconomică” din UE a fost susținut și de îmbunătățirea condițiilor de pe piața forței de muncă. Rata șomajului ajustată sezonier a coborât în februarie la 7,1% în UE28, comparativ cu 4,1% în SUA, după o evoluție pe un trend descendent. Cele mai mici valori au fost înregistrate în Republica Cehă (2,4%), Malta și Germania (ambele cu 3,5%), în timp ce niveluri ridicate au fost observate în Grecia (20,8%) și Spania (16,1%).

Așteptările asupra perspectivelor pe termen scurt sunt fluctuante pe fondul unor incertitudini actuale și riscuri istorice

Indicele ZEW (Centrul de Cercetare Economică Europeană) care măsoară așteptările managerilor privind evoluția zonei euro în următoarele 6 luni s-a îmbunătățit în noiembrie 2017-februarie 2018, poziționându-se în jurul valorii de 30 de puncte, nivel apropiat de media anului 2017. Climatul favorabil a fost influențat și de decizia BCE de la finalul lunii octombrie privind prelungirea programului de achiziții de active până în septembrie 2018, cu promisiunea menținerii pe termen mediu a ratei dobânzii la actualul minim istoric (0,0%).

Indicatorul anticipațiilor a scăzut însă semnificativ în aprilie, cu 11,5 puncte, după un declin cu o amplitudine similară în martie (-15,9), la cel mai redus nivel (1,9 puncte) din iulie 2016, sub estimările inițiale ale pieței (7,3 puncte). Sentimentul economic este stabil în ceea ce privește situația curentă, dar sentimentul pentru următoarele șase luni s-a deteriorat în majoritatea regiunilor, indicele ZEW fiind în scădere abruptă în martie și apoi în aprilie atât în Franța (-14,3), cât și în Germania (-13,3) și Italia (-7,3). În general, anticipațiile au fost influențate de preocupările privind un posibil conflict comercial cu SUA, împreună cu incertitudinile create de războiul sirian care afectează relațiile dintre SUA și Rusia. O situație similară se regăsește și în SUA, indicele ZEW al anticipațiilor fiind în declin semnificativ în două luni consecutive (-19,0 în martie, respectiv -15,0 în aprilie). Declinul producției, al exporturilor și al vânzărilor din comerțul cu amănuntul în Germania în primul trimestru al anului 2018 are, de asemenea, un efect negativ asupra dezvoltării economice viitoare. Per ansamblu, evaluarea pozitivă a situației curente în zona euro (componenta ZEW privind percepția situației actuale se menține la un nivel ridicat, de 57,7 puncte) atenuază în mare parte deteriorarea sentimentului asupra perspectivelor, existând probabilitatea revenirii percepției pozitive în lunile următoare.

În SUA piața bursieră a consemnat creșteri excesive după alegerea președintelui Trump, susținute de încrederea investitorilor în reformele fiscale, dar au generat și speculații privind supraevaluarea activelor companiilor. Optimismul perioadei a fost atenuat în februarie-martie 2018 de noua politică monetară a US FED care a majorat rata dobânzii de referință în două etape la 1,25-1,50% (13 decembrie 2017) respectiv la 1,50-1,75% (21 martie 2018). Totodată, există preocupări actuale legate de creșterea randamentelor obligațiunilor, dar și o posibilă creștere a salariilor în condițiile relaxării fiscale, ceea ce va conduce probabil la o majorare a inflației.

În Europa, potrivit sondajului ZEW din aprilie, analiștii se așteaptă la o posibilă tendință de scădere a prețurilor și o stabilizare a indicilor bursieri, alături de o ușoară creștere a ratelor dobânzilor.

Redresarea economică actuală la nivel global și regional este însoțită de anumite riscuri potențiale legate de ciclul economic provenind din creșterea pasivelor și activelor financiare, a gradului de îndatorare a sectorului privat, volatilitatea scăzută a piețelor financiare, persistența unei inflații reduse

care impune băncilor centrale să continue programele de achiziții de obligațiuni. În situația actuală, BCE a lăsat să se întrevadă opțiunea unei majorări „graduale” a ratei dobânzii de referință, pe o perioadă mai îndelungată, iar FED deja a făcut primul pas cu o majorare relativ redusă, fapt care ar putea tempera creșterea susținută care a avut loc în ultimul an pe piețele dezvoltate de acțiuni, și ar lăsa timp suficient pentru ca cererea de consum să se adapteze tendinței de atenuare a creșterii masei monetare.

În particular, FMI evidențiază în Raportul privind perspectivele economice regionale ale Europei riscuri precum nivelul ridicat al datoriei guvernamentale, creșterea productivității sub nivelul veniturilor din muncă și ponderea ridicată a împrumuturilor neperformante din perioada crizei financiare. Belgia, Franța, Italia, Portugalia, Spania și Marea Britanie au datorii publice ridicate; Germania, Olanda și Suedia ar trebui să efectueze mai multe investiții publice în infrastructură și să acționeze pentru integrarea imigranților; iar Ungaria, Polonia și România se confruntă cu problema deficitelor publice.

Accelerarea creșterii economice în România în anul 2017

Economia românească a consemnat o creștere susținută pe parcursul anului 2017. În trimestrul IV dinamica PIB anuală s-a atenuat la 6,7% față de 8,8% în perioada anterioară, exclusiv prin influența nefavorabilă a agriculturii (-1,6%), cunoscându-se contribuția sezonieră dominantă înregistrată de acest sector în iulie-septembrie 2017 (+33,2%). Atât valoarea adăugată brută din industrie (+9,0%), cât și consumul privat (+12,1%), au accelerat la maximum perioadei, însoțite de redresarea rapidă a formării brute de capital fix (+10,0%), această componentă a cererii beneficiind și de un efect de bază, prin raportarea la un nivel redus din Q4-2016. Consumul privat a fost influențat pozitiv de ambele componente, cea comercială (vânzările din comerțul cu amănuntul) și autoconsumul gospodăriei (din producția agricolă și preparatele casnice). Dacă înlăturăm influența agriculturii din PIB, creșterea economică s-a intensificat progresiv de la 5,7% la 6,8% în T1-T4-2017.

Tabelul 2 Dinamica PIB pe componente principale (serii brute)

Indicator	2016	T1_17	T2_17	T3_17	T4_17	2017
Produsul intern brut	4,8	5,7	6,1	8,8	6,7	6,9
PIB fără activitatea din agricultură	4,6	5,7	6,0	6,1	6,8	6,2
Resurse						
Agricultură	4,7	0,6	3,6	33,2	-1,6	18,3
Industrie	5,3	6,8	7,8	7,9	9,0	8,0
Construcții	12,7	1,1	-3,7	-1,2	0,1	-0,6
Comerț; transporturi, hoteluri	10,6	7,2	8,5	9,9	7,1	8,2
Informații și comunicații	9,4	14,1	10,1	6,9	12,8	10,9
Intermedieri financiare și asigurări	-6,4	-0,4	0,0	1,6	4,1	1,4
Servicii suport și administrative	0,9	10,1	11,4	8,7	9,8	9,9
Utilizări						
Consumul privat	7,6	7,2	7,3	12,8	12,1	10,1
Formarea brută de capital fix	-2,0	-0,9	-0,4	6,2	10,0	4,7
Exporturi	8,7	11,1	9,2	10,0	8,8	9,7
Importuri	9,8	10,5	10,9	11,8	11,9	11,3

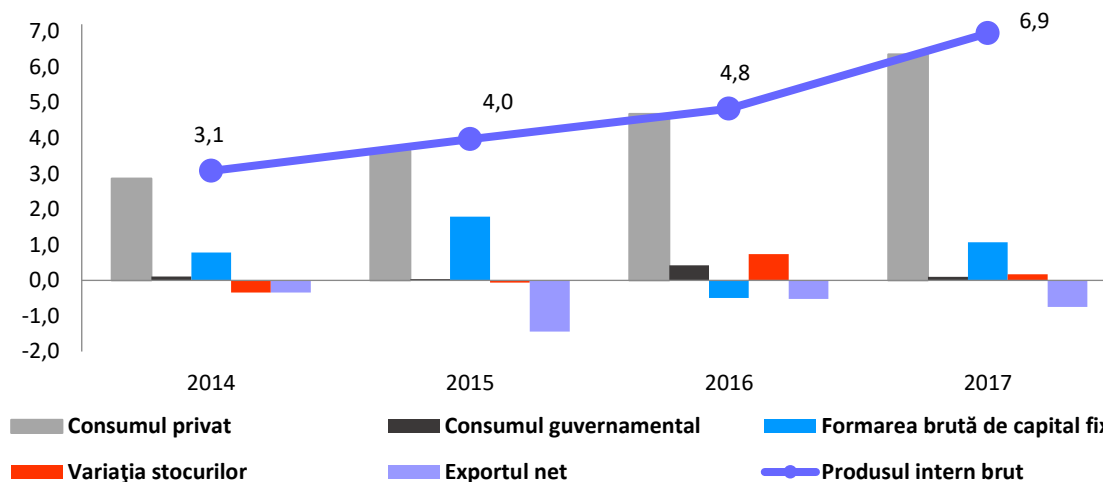
Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrări ASF, serii brute, dinamici anuale

În ceea ce privește situația schimburilor comerciale externe, se observă tendința de creștere a deficitului comercial în a doua parte a anului, astfel contribuția sectorului extern la dinamica PIB-ului a intrat în teritoriu negativ în trimestrul II (-0,9 pp), după care s-a accentuat în trimestrul IV (-1,3 pp). Expansiunea deficitului comercial a avut o influență directă asupra deficitului contului curent, care a urcat până la 3,3% din PIB în 2017, de la 2,1% în perioada precedentă, fără a exista riscul unui derapaj pe termen mediu.

În anul 2017 PIB a avansat cu 6,9% la 858,3 miliarde lei (187,9 mld. euro), susținut de îmbunătățirea cererii interne, cu un aport pozitiv al investițiilor. Pe latura ofertei s-a remarcat redresarea activității industriale (+8,0%), cu o contribuție în creștere (1,9 pp), dar și ritmul sustenabil al unor categorii de servicii, continuat din anul precedent, dintre care s-au evidențiat informațiile și comunicațiile (+10,9%), activitățile suport și administrative (+9,9%), comerțul și transporturile (+8,2%), fiind beneficiare ale reducerii cotei de TVA. Alături de acestea, s-a făcut resimțită influența conjuncturală a agriculturii (0,7pp), care a urcat dinamica PIB-ului de la 6,2% la 7,0%. Pe latura cererii, contribuția formării brute de capital fix a devenit pozitivă (+1,1 pp față de -0,5pp în 2016), consecință a creșterii în volum cu 4,7%, în revenire în a doua jumătate a anului prin achizițiile de echipamente și redresarea lucrărilor de construcții.

Accelerarea activității industriei și a consumului privat, comportamentul conjunctural favorabil al agriculturii, reprezintă caracteristica dominantă a anului 2017, în condițiile fiscale favorabile, volumului ridicat al comenzilor noi de pe piața europeană, alături de majorarea veniturilor populației și a creditelor acordate.

Figura 1 Contribuția categoriilor de utilizări la creșterea PIB

Sursa: INS, calcule ASF

De asemenea, datele INS consemnează relansarea volumului investițiilor nete în economia națională în ultimele două trimestre, în creștere cu 8,8% respectiv 13,5%. Intensificarea investițiilor în trimestrul IV s-a datorat în egală măsură celor trei activități componente: alte cheltuieli (+43,2%), lucrări de construcții noi (+13,0%), utilaje, inclusiv mijloace de transport (+2,3%). Comportamentul investițional se explică și prin majorarea în termeni nominali cu circa 29% a investițiilor guvernamentale în perioada respectivă, dintre care se remarcă alocarea cheltuielilor de capital (surse interne) cu 25,5% peste nivelul înregistrat în perioada corespunzătoare din 2016. În structură, 33,4% din investițiile nete derulate în anul 2017 au fost orientate către industrie, urmate de construcții (25%) și comerț-servicii (24%).

Indicatorii lunari certifică activitatea economică robustă pe termen scurt; așteptările analiștilor sunt prudente

Pe termen scurt, indicatorii lunari indică stabilizarea unei dinamici ridicate a industriei și serviciilor în a doua jumătate a anului 2017, cu o intensificare a activității economice în lunile martie-mai-octombrie.

Creșterea solidă din trimestrul IV 2017 a continuat și în ianuarie 2018 pentru majoritatea indicatorilor ofertei. Lucrările de construcții au revenit pe un trend ascendent în decembrie 2017 (+7,7%) și ianuarie 2018 (+7,6%), după o perioadă îndelungată de declin, cu o contribuție pozitivă a construcțiilor noi (+10,0%). Producția industrială a avansat în trimestrul IV la 9,7%, cu o accelerare de ritm în industria prelucrătoare (+11,6%), concomitent cu restrângerea activității în industria producției de energie electrică și termică (-1,2%). Ascensiunea sectorului manufacturier s-a datorat performanței susținute a sectoarelor cu o pondere ridicată în exporturi, respectiv industria auto (+17,8%), fabricarea altor mijloace de transport (+12,6%), a utilajelor și echipamentelor (+54,0%), pe fondul cererii externe consistente și a investițiilor derulate, dar și redresării industriei bunurilor intermediare, în special fabricarea produselor farmaceutice (+23,1%), industria chimică (+8,3%) și cea a produselor obținute din prelucrarea țiteiului (+4,7%). Un aport pozitiv a revenit în ultimul trimestru industriei bunurilor de consum - alimentară (+5,3%), băuturi (+7,8%) - care a înregistrat un salt conjunctural al activității, în contextul cererii ridicate de pe piața internă și a unor efecte de calendar favorabile.

Evoluțiile pe parcursul anului 2017 evidențiază relansarea industriei cu un ritm semnificativ, în medie cu de 7,8% (+3,1% în 2016), determinată de avansul producției destinată exportului și investițiilor private (autovehicule, utilaje și echipamente, construcții metalice, metalurgie). Pe de altă parte, anumite activități ale industriei bunurilor de consum s-au caracterizat printr-un comportament oscilant și o competitivitate redusă (+2,8%, industria alimentară), sau un declin la nivel anual (-11,2%, articole de îmbrăcăminte, -1,7%, pielărie, încălțăminte), afectate de costurile ridicate (remunerația personalului suportată de aceste sectoare se poziționează în jurul salariului minim) și de competitivitatea importurilor, deși cererea internă a continuat ritmul alert în această perioadă.

De asemenea, activitatea serviciilor corespunzătoare cererii interne s-a intensificat în ultimele două trimestre, observându-se un salt de dinamică al cifrei de afaceri atât în comerțul cu amănuntul (+13,3-13,1%), vânzările de carburanți (+13,2-14,0%), cât și în serviciile de transport (+15,6-18,6%). Cererea internă și-a menținut constant trendul ascendent având ca resurse veniturile salariale și creditul în lei pentru populație, în timp ce oferta a fost influențată mai mult de conjuncturile externe și de climatul investițional.

Evoluțiile favorabile consemnate de indicatorii lunari și continuate în ianuarie 2018, pe tendințele perioadei precedente, reprezintă un semnal al menținerii dinamicii PIB ridicate în trimestrul I 2018.

Tabelul 3 Evoluția ritmului anual de creștere pentru principalii indicatori economici lunari

Indicator	2016	T1_17	T2_17	T3_17	T4_17	2017
Producția industrială	3,1	6,8	7,3	7,4	9,7	7,8
Lucrările de construcții	-4,4	0,9	-12,2	-5,7	-3,5	-5,6
Servicii pentru întreprinderi*	8,3	12,6	12,9	12,4	11,9	12,4
Transporturi*	11,1	13,8	12,5	15,6	18,6	15,2
Comerț cu amănuntul	12,4	7,1	8,7	13,3	13,1	10,8
Servicii pentru populație	5,2	7,5	14,2	18,9	19,4	15,3
Exporturi FOB **	5,1	11,7	7,7	8,3	9,0	9,1
Importuri CIF **	7,0	12,4	12,4	10,8	13,2	12,2

Sursa: Institutul Național de Statistică, serii brute, dinamici anuale; calcule ASF pe baza datelor lunare revizuite

* dinamici calculate pentru valori nominale

** dinamici calculate pentru valori exprimate în euro

Datele statistice certifică comportamentul robust al activității economice pe termen scurt, dar nu au avut o influență definitivă asupra așteptărilor operatorilor din mediul de afaceri, care se bazează și pe evoluția indicatorilor financiari.

Indicatorul de încredere macroeconomică CFA al investitorilor pentru România a urcat în martie 2018 cu 0,9 puncte față de luna precedentă (-9,2 puncte față de martie 2017), continuând tendința moderat ascendentă pe seama componentei de anticipații (+2,8 puncte). Nivelul indicatorului global (47,6 puncte) este unul relativ redus, după scăderea abruptă din septembrie 2017 și se observă în continuare oscilația percepției asupra situației curente a economiei.

Analiștii estimează un nivel al inflației de 4,17% pentru martie 2019/2018, precum și majorarea ratelor de dobândă la împrumuturile în monedă națională pe termen scurt (98% dintre participanți) și mediu (90%). Astfel, rata medie a ROBOR cu scadență de 3 luni anticipată în medie pentru orizontul de 1 an este 3,02% (față de 3,13% estimată în februarie), iar randamentul obligațiunilor suverane denumite în lei cu scadență de 5 ani este anticipat la 4,51% (4,60% evaluat în exercițiul anterior). În ceea ce privește cursul de schimb, peste 83% dintre participanți se așteaptă la o depreciere a leului, astfel încât valoarea medie anticipată este de 4,700 pentru următoarele 6 luni, respectiv 4,737 pentru orizontul de 12 luni. La întrebarea referitoare la cum este considerat prețul acțiunilor listate pe Bursa de Valori București, 43% dintre participanții la sondaj consideră că acțiunile sunt corect evaluate.

Dinamica ridicată a economiei a fost însoțită de o creștere relativă a costurilor financiare și a deficitelor

Evoluția deficitelor (cel bugetar având un caracter sezonier pronunțat) și a gradului de îndatorare evidențiază menținerea echilibrelor macroeconomice pe termen mediu. Ponderea în PIB a datoriei externe (50,7%) și a celei guvernamentale totală (35,0%) este sustenabilă, în ușoară coborâre pe parcursul unui an (decembrie 2017/2016).

Tabelul 4 Evoluția indicatorilor macroeconomici relevanți

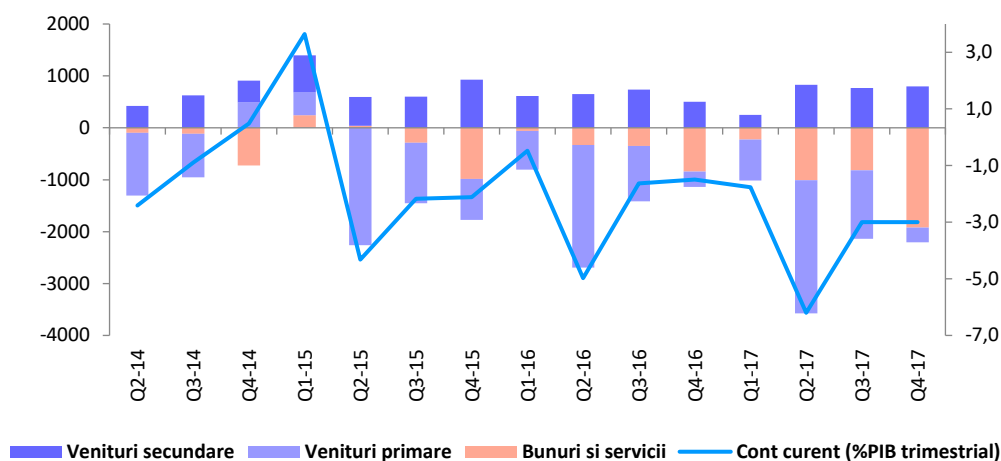
Indicator	2016	T1_17	T2_17	T3_17	T4_17	2017
Produsul intern brut (mld. Lei)	762,3	164,3	197,4	237,7	258,9	858,3
Soldul contului curent*	-2,1	-0,4	-1,6	-0,7	-0,8	-3,3
Deficitul guvernamental ESA*	-3,0	-0,6	-0,8	0,0	-1,6	-2,9
Investițiile străine directe*	2,7	0,7	0,3	1,1	0,4	2,4
Datoria guvernamentală*	37,4	37,1	37,2	35,6	35,0	35,0
Datoria externă*	55,3	54,5	53,9	51,9	50,7	50,7

* % PIB - ponderea în PIB s-a calculat luând în considerare suma PIB-urilor realizate în ultimele 4 trimestre

Ponderea în PIB a deficitului contului curent a fost similară în ultimele două trimestre (0,7 - 0,8%), coborând de la maximum de 1,6% realizat în trimestrul II din cauza efectului sezonier al deficitului veniturilor primare (dobânzi, dividende distribuite investitorilor). În trimestrul IV nivelul deficitului balanței bunurilor și serviciilor s-a dublat comparativ cu media perioadei, ca urmare a consolidării unei tendințe de expansiune a deficitului comercial și a unor efecte sezoniere specifice finalului de an.

Majorarea decalajului de ritm între importuri și exporturi pe final de an a fost previzibilă în situația amplificării cererii de consum dar și a unui surplus de investiții. Astfel, este de așteptat ca o temperare a dinamicii consumului privat în perspectivă să aducă o stabilizare a soldului contului curent în jurul nivelului de -3% din PIB potrivit prognozelor oficiale (-2,8% conform CNP, comparativ cu -3,2% și -3,7% în estimările CE și FMI pentru 2018, cu o ameliorare pe termen mediu).

Figura 2 Evoluția contului curent pe componente (mld. euro)

Sursa: BNR, calcule ASF

Deficitul ESA al administrației publice a coborât la 2,9% din PIB în 2017 iar în UE se observă în continuare două state cu un deficit la limita de 3%, respectiv Spania (-3,1%) și Portugalia (-3,0%).

O fluctuație de comportament s-a observat în cazul investițiilor directe ale nerezidenților (ISD), cu o diminuare a intrărilor de valută în ultimul trimestru. Per ansamblu, soldul contului curent al balanței de plăți a crescut cu circa 77% în anul 2017 iar fluxurile de ISD-uri cu 1,4%, ceea ce a determinat reducerea gradului de acoperire prin ISD-uri cu mai mult de 50 de procente (la 73%, comparativ cu 127% în 2016).

Deficitului comercial s-a majorat cu circa 30% în anul 2017 (12,96 mld. euro) la 6,9% ca procent din PIB (5,9% în 2016). Schimburile comerciale cu partenerii UE au fost mai eficiente, rata exporturilor (+10,2%) apropiindu-se de cea a importurilor (+10,3%), iar deficitul comercial aferent a crescut relativ echilibrat cu 0,9 mld. euro (+10,5%) față de anul precedent. Astfel, o vulnerabilitate a poziției externe a provenit din schimburile comerciale cu partenerii extracomunitari, generând o triplare a deficitului respectiv la 3,2 mld. euro, comparativ cu 1,1 mld euro în 2016, pe seama importurilor de combustibili minerali și a mijloacelor și echipamentelor de transport. Ponderi importante în structura exporturilor și importurilor totale sunt deținute de grupele de mașini și echipamente de transport (46,4% la export și 37,3% la import) și alte produse manufacturate (33,2% la export și respectiv 30,9% la import), acestea având o valoare adăugată ridicată de natură investițională.

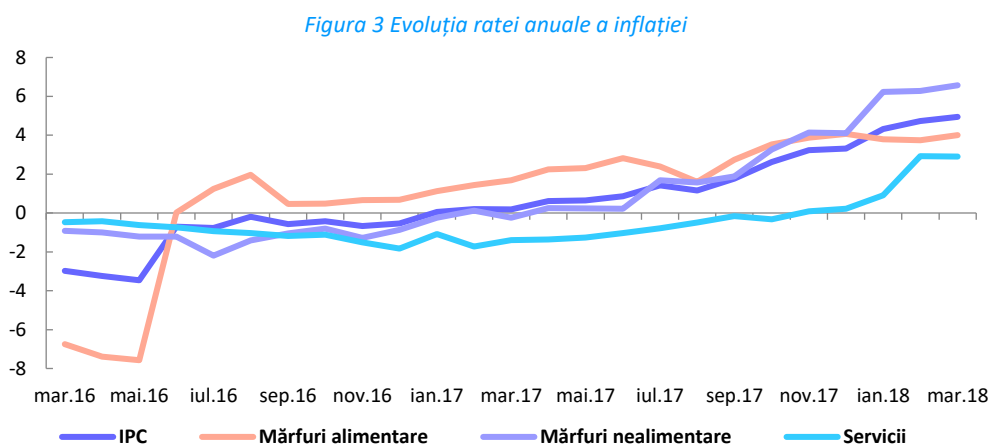
Evoluția economiei, asociată cu presiunile inflaționiste în situația unei dinamici accelerate a PIB-ului, a fost însoțită de o creștere relativă a costurilor financiare prin ratele dobânzilor și a cursului de schimb.

Ratele dobânzilor de pe piața interbancară au înregistrat o creștere susținută, în special ROBOR (3m), pe parcursul lunilor septembrie (+74%), octombrie (+18%) și noiembrie (+18%), spre nivelul de echilibru perceput de sistemul bancar (2%). Influențele pe termen mediu au provenit din majorarea constantă a creditelor în lei neguvernamentale (+15,8% în dec.2017/2016), cererea de împrumuturi guvernamentale de pe piața internă (+5,5%) și anticipațiile inflaționiste. Influențele suplimentare pe termen scurt vizează fluctuațiile de lichiditate, contracția masei monetare. Potrivit BNR, unul din factorii creșterii ROBOR (3m) în septembrie-octombrie 2017 a fost retragerea de lichiditate din piață atât prin colectarea veniturilor bugetare cât și prin retragerea unor disponibilități suplimentare de către sectorul bancar pentru rezerva minimă obligatorie.

Euro s-a apreciat cu 2,6% în perioada ianuarie-decembrie 2017, depășind nivelul de 4,65 lei, urmând o perioadă de stabilizare până în prezent. Influențele pe termen mediu au provenit din adâncirea deficitului de cont curent în raport cu intrările de valută din fondurile europene și investițiile străine directe, dar și ca urmare a tendinței de întărire a monedei euro la nivel european datorită consolidării creșterii economice. Totodată, poziția BNR este axată pe stabilitatea dobânzilor, fiind acceptată o volatilitate mai mare pe piața valutară.

Evoluția accelerată a inflației cu un efect de bază pronunțat

Anul 2017 s-a caracterizat printr-un nivel mediu redus al inflației, de 1,34%, fără a depăși 1% în primul semestru. În iulie inflația anuală a accelerat la 1,42% (0,85% în iunie), ca urmare a majorării tarifelor energiei electrice cu 6,8%, dar și a prețurilor utilităților cu 0,7%, față de luna precedentă. O nouă majorare a prețului energiei electrice a avut loc în octombrie (+6,9%), simultan cu creșterea prețurilor combustibililor (+3,5%). Astfel, în interval de un an, determinanții accelerării inflației până la 3,32% în decembrie 2017/2016 au fost majorarea tarifelor energiei electrice (+12,18%), creșterea prețului combustibililor (+5,85%), tutunului, țigărilor (+5,52%), dar și a unor produse alimentare de bază, ouă (+43,19%), unt (+22,77%), fructe (+9,76%), produse lactate (+4,99%), preparate din carne (+4,40%). Efectul creșterii cotației barilului de țiței, în medie cu circa 18% în ritm anual, dar și a prețurilor produselor alimentare de pe piața europeană, s-a resimțit și pe piața internă, prin intermediul importurilor și a cursului de schimb.

Sursa: ASF, prelucrări pe baza datelor INS

Recent, inflația anuală a urcat în martie 2018 la 4,95%, similar prognozei BNR (4,94%), respectiv la 1,37% față de decembrie 2017. Evoluția s-a datorat unui efect de bază, prin raportarea la prețurile reduse din martie 2017. O altă cauză o reprezintă creșterile de prețuri înregistrate în ianuarie-martie 2018 pentru grupele Fructe (+10,95% față de decembrie), Legume (+6,75%), precum și majorarea tarifelor pentru Gaze (+5,69% față de decembrie), Energie electrică (+2,46%), Energie termică (+2,13%). Potrivit BNR, maximum inflației, de 5,1%, va fi atins probabil în luna iunie, urmând să coboare spre 3,5% la final de an și spre nivelul de 3,0% pe termen mediu.

Îmbunătățirea ocupării și creșterea veniturilor salariale într-o piață cu un deficit de personal calificat

Accelerarea creșterii economice pe parcursul anului 2017 a fost însoțită de îmbunătățirea ratei de ocupare a forței de muncă și reducerea șomajului. Deși impactul majorării salariului minim a fost moderat la nivelul economiei naționale, efectul presiunii costurilor a fost resimțit în sectoarele cu un nivel redus al câștigurilor salariale (hoteluri și restaurante, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte, subsectoare ale industriei alimentare), care s-au confruntat și cu probleme legate de competitivitatea importurilor.

Tabelul 5 Dinamica principalilor indicatori ai pieței muncii în perioada 2016-2017

Indicator	2016	T1_17	T2_17	T3_17	T4_17	2017
Rata șomajului BIM	5,9	5,4	4,8	4,7	4,7	4,9
Număr mediu de salariați *	3,4	3,4	3,3	2,8	2,5	3,0
Câștig salarial net *	13,0	15,7	14,2	14,1	12,8	14,2
sector public *	20,9	25,9	27,1	25,1	18,4	23,9
sector concurențial *	11,1	13,1	10,9	11,3	11,3	11,6

Sursa: ASF, * prelucrări pe baza datelor din Ancheta lunară a INS

Pe de altă parte, pentru companiile competitive orientate către export, piața muncii este tensionată în prezent deoarece cererea de personal calificat din partea angajatorilor nu este integral acoperită de ofertă. Factorii care au generat acest deficit sunt migrația românilor, crearea rapidă de noi locuri de muncă de către multinaționalele prezente pe piața din România, calificarea slabă a forței de muncă, specializarea limitată a absolvenților de învățământ, cu o rată a șomajului în rândul tinerilor de 20%.

Mișcările de pe piața muncii au condus la reducerea numărului de locuri de muncă vacante în trimestrul IV 2017 cu 9,9% față de perioada corespunzătoare din 2016, la 54.663 (1,1% din media salariaților). Însă diminuarea celor 6000 de locuri de muncă vacante a provenit în procent de 94% din sectorul public, cu o rată de scădere semnificativă de 24,7%, precum și din serviciile administrative private (19% din total) cu o rată de 35,7%. În prezent, sectorul public cumulează 31,5% (17.213) din numărul total al locurilor de muncă disponibile, majoritatea în sănătate (7.957) și administrație publică (6.812). Astfel, dacă analizăm situația din perspectiva sectorului privat, numărul de locuri de muncă vacante a rămas stabil (-0,9%), piața fiind mai rigidă în raport cu sectorul public, observându-se diminuarea acestora în serviciile suport și administrative (-35,7%), concomitent cu vacantarea suplimentară în serviciile de transport și depozitare (+22,4%), construcții (+26,5%), precum și în activitățile de intermediari financiare și asigurări (+33,9%).

Efectivul salariaților a atins nivelul de 4,85 milioane persoane în decembrie 2017 (date infra-anuale, exceptând unitățile din sectorul economic cu mai puțin de 4 salariați), cu 118 mii de salariați peste nivelul din decembrie 2016, o relativă atenuare a fluxului anual de noi locuri de muncă comparativ cu anii anteriori, respectiv 161 mii salariați flux net în 2016 (dec. la dec.) și 148 mii în 2015.

Resursele determinate de creșterea economică au condus, pe lângă îmbunătățirea ocupării, la creșteri importante de salarii nete în sectorul privat în medie cu 11,6% în 2017. La nivel național, avansul câștigului salarial net (medie anuală) a fost mai alert (+14,2%) pe seama majorărilor resimțite de bugetari (+23,9%).

Se anticipează pentru anul 2018 un ritm relativ ridicat al câștigurilor nete (+11,0% - Prognoza de iarnă CNP), deși se așteaptă manifestarea unui mecanism de corecție a costurilor cu forța de muncă, în urma

relaxării fiscale a contribuțiilor sociale cu 2 puncte procentuale, transferând resurse suplimentare pentru investițiile mediului privat, creșterea competitivității și conformarea voluntară la plata creanțelor.

Estimări favorabile ale creșterii economiei europene în perspectivă. Atenuarea ritmului de creștere în cazul României, însă peste nivelul realizat în UE

Conform previziunilor de iarnă ale Comisiei Europene (CE), economia UE28 va înregistra cea mai ridicată dinamică din perioada post-criză, estimată la 2,3% pentru acest an (de la 2,1% în varianta de toamnă), după care va urma o ușoară decelerare la 2,0% în 2019. Economia europeană se situează pe partea ascendentă a ciclului economic, în situația îmbunătățirii graduale a forței de muncă și creșterea moderată a salariilor. Riscurile macroeconomice sunt echilibrate pe termen mediu, cu influențe provenind din escaladarea tensiunilor geopolitice globale, posibila ajustare comercială cu SUA, înăsprirea condițiilor monetare, iar pe plan intern, rezultatul negocierilor privind Brexitul, aprecierea peste așteptări a monedei euro și creșterea ratelor dobânzilor pe termen lung.

În ceea ce privește situația României, CE a rectificat ascendent prognozele de creștere la 4,5%-4,0% în 2018-2019. Totodată, CE estimează creșterea probabilă a deficitelor de cont curent și bugetar până la 3,2%, respectiv 3,9% din PIB în anul 2018, în contextul relaxării fiscale și al excedentului de cerere.

Se remarcă și dinamica de 4,0% a PIB-ului potențial în orizontul de prognoză, poziționând România pe locul 3 în UE după Irlanda și Malta (ambele cu 4,7%), pe seama factorului de productivitate și al celui investițional. Revenirea investițiilor (formarea brută de capital fix) va avea loc în 2018 (+6,5%) și 2019 (+5,5%), fiind susținute de implementarea proiectelor finanțate din fonduri UE. Modelul de creștere se caracterizează printr-o reechilibrare a factorilor cererii interne (consumul cu investițiile) însă efectul consumului privat și guvernamental (cheltuieli de personal) se va resimți în continuare asupra deficitelor, și ca urmare a unui comportament inertial care a devenit structural.

Tabelul 6 Prognoza PIB și a principalelor componente

	2018	2018	2019	2019
	CE	CNP	CE	CNP
Produsul intern brut	4,5*	6,1	4,0*	5,7
Industria	–	5,7	–	5,4
Construcții	–	8,2	–	7,2
Servicii	–	6,7	–	6,1
Utilizări				
Consumul privat	4,8	6,5	4,6	6,1
Formarea brută de capital fix	6,5	7,9	5,5	8,4
Exporturi	7,3	7,5	6,7	6,9
Importuri	8,1	8,6	7,3	8,0
Inflația medie	4,1*	3,7	3,0*	2,3
Soldul contului curent	-3,2	-2,8	-3,4	-2,5
Soldul administrației publice	-3,9	-2,96	-4,1	-2,38

*Sursa: CE (Noiembrie 2017; *Februarie 2018) și CNP (Februarie 2018)*

Pe de altă parte, Comisia Națională de Prognoză (CNP) a publicat prognoza de iarnă 2018, conform căreia creșterea economică a fost revizuită ascendent la 6,1% pentru acest an (201 mld. euro), de la 5,5%, și a rămas neschimbată în perspectiva 2019 (5,7%) - 2021 (5,0%). Astfel, se consideră că economia a reacționat mai bine la reformele fiscale demarate în ultimii trei ani iar acest efect va continua și în 2018. De fapt, creșterea PIB fără componenta agriculturii a fost 6,2% în 2017 iar în 2018

se estimează la 6,0%. Oferta va susține creșterea economică în 2018 prin intermediul serviciilor (+6,7% față de +5,7% în estimarea anterioară), iar industria (+5,7%) se va regăsi în cererea externă prin stimularea volumului exporturilor (+7,5%). Riscurile la adresa evoluției economice în următorii trei ani, estimată în prezent la un ritm peste 5,5%, se pot materializa în situația întârzierii proiectelor mari de investiții publice și a intrărilor mai reduse de ISD și fonduri europene.

Potrivit CNP, echilibrele macroeconomice sunt stabile pe intervalul de prognoză, deficitul de cont curent se va ajusta treptat de la 2,8% din PIB în 2018 la 2,0% în 2021, soldul bugetar pe termen mediu nu va depăși pragul de 3% din PIB, cursul de schimb va atinge nivelul mediu maxim în 2018 la 4,59 lei/euro, iar inflația medie se va reduce gradual până la 2,0% la finalul orizontului de prognoză.

EVOLUȚIA PIETEI ASIGURĂRILOR DIN ROMÂNIA ÎN ANUL 2017

Densitatea asigurărilor

Fără sucursale 494 lei ↗
Inclusiv sucursale 528 lei ↗

Gradul de penetrare a asigurărilor

Fără sucursale 1,13% ↘
Inclusiv sucursale 1,21% ↘

Prime brute subscrise

9,71 miliarde lei, din care:

AG 7,69 miliarde lei ↘
AV 2,02 miliarde lei ↗

Indemnizații brute plătite

5,05 miliarde lei, din care:

AG 4,05 miliarde lei ↗
AV 1 miliard lei ↗

Contracte de asigurare

14,29 milioane, din care:

AG 12,42 milioane ↗
AV 1,87 milioane ↗

Rata combinată a daunei

A10	99,46%	↘
A8	75,14%	↗
A3	107,15%	

Rezerve tehnice

15,68 miliarde lei, din care:

AG	8,75 miliarde lei	↘
AV	6,93 miliarde lei	↘

Reasigurarea

Gradul de cedare în reasigurare

AG	38% din PBS	↘
	37% din IBP	↘
AV	4% din PBS	↘
	12% din IBP	↘

Solvabilitate II

Active totale	20 miliarde lei	↘
Datorii totale	14,95 miliarde lei	↘
Fonduri proprii eligibile SCR	5,15 miliarde lei	↘

Asigurările de locuințe

Total PBS 481 milioane lei		
Obligatorii	149 milioane lei	↘
Facultative	332 milioane lei	↘

Brokerii de asigurare

Total prime intermediare

	6,15 miliarde lei	
AG	8,75 miliarde lei	↘
AV	6,93 miliarde lei	↘

PIAȚA ASIGURĂRILOR

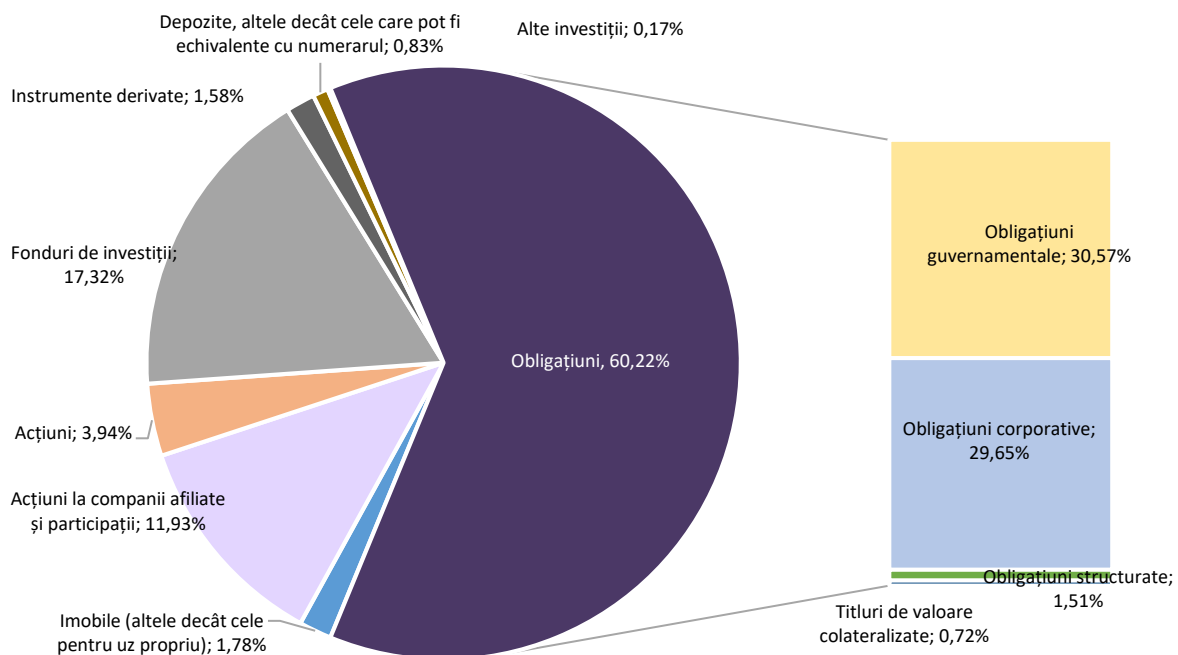
Piața asigurărilor în context european

Contextul economic european a continuat să se îmbunătățească pe parcursul anului 2017 cu impact pozitiv asupra pieței de asigurări din Europa. O ameliorare s-a resimțit și în cazul așteptărilor consumatorilor europeni cu privire la evoluția economiei. Indicele climatului de consum, calculat de GfK pentru cele 28 de state ale UE, a atins în trimestrul IV 2017 cel mai semnificativ nivel din ultimii zece ani. Conform GfK, în anul 2018 ar putea crește consumul gospodăriilor din Uniunea Europeană, pe fondul creșterii încrederii consumatorilor într-o evoluție pozitivă a economiei europene concomitent cu așteptările acestora privind potențiale majorări salariale. Materializarea acestor așteptări cu privire la creșterea economică poate conduce la continuarea evoluției pozitive a pieței asigurărilor la nivel european.

Cu toate acestea, continuă să existe o serie de provocări la adresa sectorului european de asigurări. Conform raportului de stabilitate financiară publicat de EIOPA, mediul economic caracterizat de randamente scăzute a determinat continuarea fenomenului "search for yield". În acest context, EIOPA a constatat materializarea unei tendințe în sensul creșterii investițiilor societăților de asigurare în active ce implică randamente superioare, dar și riscuri mai mari, ca infrastructura, ipotecile sau sectorul imobiliar. Expunerea societăților de asigurare față de aceste clase de active se menține deocamdată, însă, la un nivel relativ redus.

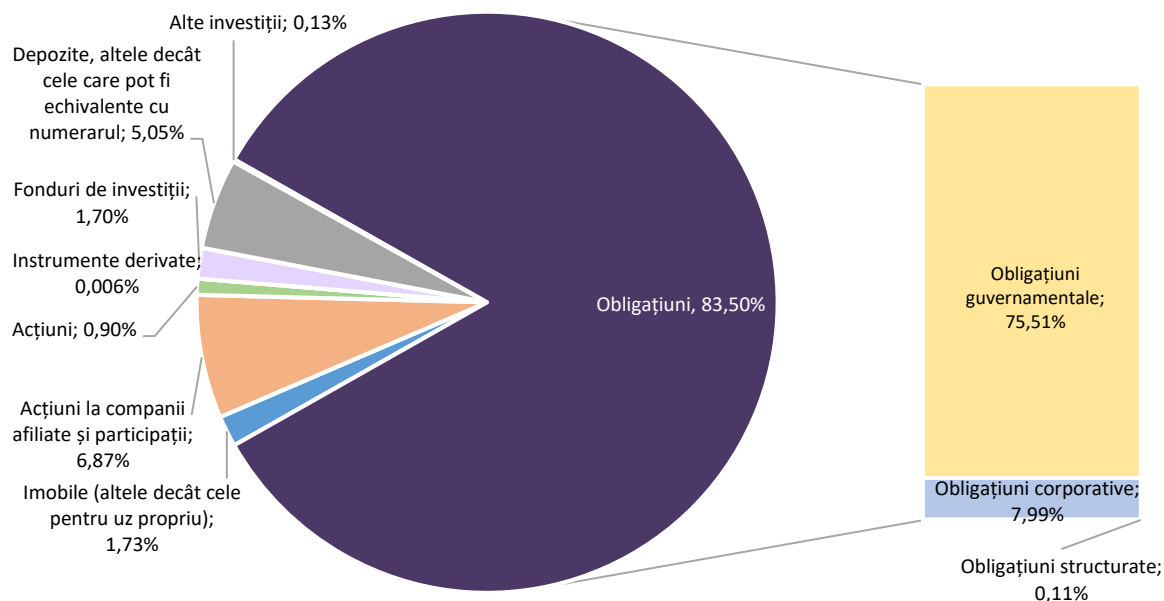
Pe fondul mediului economic european caracterizat de randamente scăzute și un nivel ridicat de incertitudini, EIOPA menține riscul scenariului privind o modificare bruscă a randamentelor. Creșterea randamentelor implică scăderea prețurilor activelor, cu impact negativ asupra investițiilor în obligațiuni. Expunerile societăților de asigurare față de obligațiuni sunt semnificative atât pe plan european, cât și pe plan local.

Figura 4 Structura investițională agregată a societăților de asigurare din SEE (Trim. II 2017)

Sursa: EIOPA, calcule ASF

Figura 5 Structura investițională agregată a societăților de asigurare din România (Trim. II 2017)

Sursa: EIOPA, calcule ASF

Pentru analiza comparativă dintre piața asigurărilor din România și alte piețe europene au fost analizați o serie de indicatori ce arată nivelul de dezvoltare a piețelor.

Gradul de penetrare a asigurărilor în PIB este un indicator calculat ca raportul dintre volumul de prime brute subscrise și produsul intern brut din țara analizată.

Densitatea asigurărilor se calculează ca raportul dintre volumul de prime brute subscrise și numărul de locuitori și arată cât cheltuiește, în medie, locuitorul unei țări pentru produse de asigurare.

Tabelul 7 Gradul de penetrare a asigurărilor în PIB (%) în perioada 2012 - 2016

Țară	2012	2013	2014	2015	2016
Austria	5,1	5,1	5,1	5,0	4,8
Cehia	3,7	3,8	3,6	3,2	3,0
Franța	8,6	8,8	9,2	9,4	11,0
Germania	6,6	6,7	6,5	6,3	6,2
Ungaria	2,6	2,6	2,5	2,4	2,5
Polonia	3,8	3,5	3,2	3,0	2,9
România	1,38	1,25	1,17	1,20	1,23

Sursa: OECD_Stats, calcule ASF

Gradul de penetrare a asigurărilor din România în PIB a fost 1,23% la nivelul anului 2016, în timp ce țările dezvoltate ca Germania sau Franța au înregistrat valori ale acestui indicator de 6,2%, respectiv 11%.

Densitatea asigurărilor indică, de asemenea, niveluri mai scăzute pentru România comparativ cu alte state analizate. Raportând densitatea asigurărilor la salariul mediu brut anual, ponderea României este de aproximativ 1,5%, iar țări ca Ungaria și Polonia înregistrează valori de aproximativ 2,8-2,9%. Aceste diferențe se datorează gradului de maturitate a piețelor și arată că piața de asigurări din România are un potențial semnificativ de dezvoltare ce poate fi fructificat prin continuarea măsurilor de stimulare a pieței, a creșterii încrederii consumatorilor și a educației financiare. Continuarea măsurilor alături de majorarea veniturilor populației pot determina o îmbunătățire a indicatorilor aferenți pieței de asigurări din România.

Tabelul 8 Densitatea asigurărilor (EUR) în perioada 2012 - 2016

Țară	2012	2013	2014	2015	2016
Austria	2.015	2.037	2.080	2.088	2.024
Cehia	593	585	558	538	522
Franța	2.949	3.047	3.218	3.326	3.954
Germania	2.338	2.436	2.452	2.432	2.433
Ungaria	273	280	282	281	298
Polonia	405	372	355	349	339
România	95	94	92	101	110

Sursa: OECD_Stats, calcule ASF

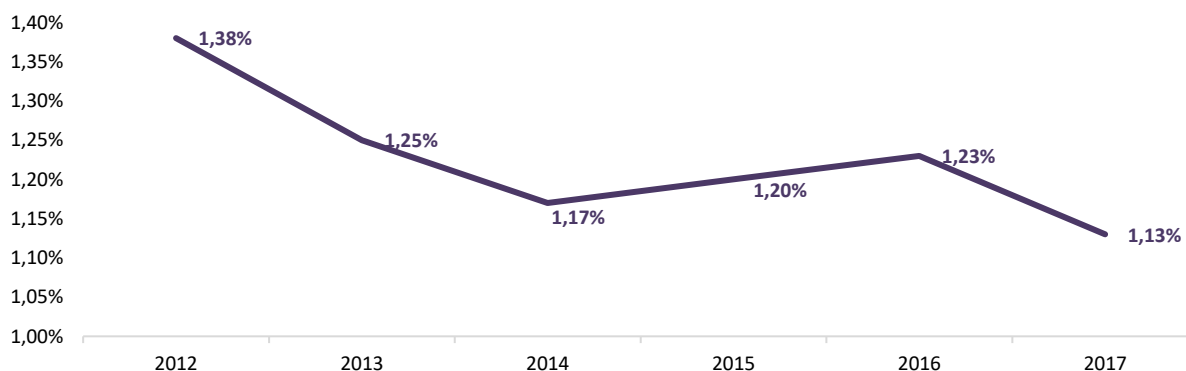
Tabelul 9 Ponderea densității asigurărilor în salariul mediu brut anual

Țară	2012	2013	2014	2015	2016
Austria	4,95%	4,86%	4,86%	4,75%	4,56%
Cehia	4,96%	5,09%	4,93%	4,61%	4,28%
Franța	8,13%	8,27%	8,64%	8,84%	10,39%
Germania	5,28%	5,45%	5,36%	5,20%	5,09%
Ungaria	2,87%	2,85%	2,90%	2,75%	2,76%
Polonia	4,35%	3,77%	3,51%	2,96%	2,89%
România	1,69%	1,61%	1,47%	1,48%	1,48%

Sursa: OECD_Stats, Eurostat, calcule ASF

Deși volumul primelor brute subscrise în anul 2017 în România a crescut, gradul de penetrare a asigurărilor în PIB a scăzut în ultimul an, ajungând la un nivel de 1,13%. Scăderea gradului de penetrare se datorează creșterii mai rapide a PIB-ului față de majorarea înregistrată de sectorul asigurărilor din perspectiva volumului de prime brute subscrise.

Figura 6 Evoluția gradului de penetrare a asigurărilor în PIB în România

Sursa: OECD_Stats, Eurostat, calcule ASF

În anul 2017, densitatea asigurărilor în România a fost de aproximativ 494 lei/locuitor, în creștere cu 4% față de 2016 (475 lei), adică aproximativ 108 EUR/locuitor (folosind cursul mediu anual).

Densitatea asigurărilor, calculată ca raport dintre totalul primelor brute subscrise (PBS) pe teritoriul României (inclusiv primele brute subscrise de către sucursalele prezente în România) și numărul de locuitori, a înregistrat o valoare de circa 528 lei în anul 2017, adică circa 116 EUR.

Gradul de penetrare a asigurărilor în PIB a fost de 1,21%, raportând volumul total al primelor brute subscrise pe teritoriul României (inclusiv PBS de sucursale) la PIB.

Piața asigurărilor din România

În anul 2017 a continuat tendința de creștere a pieței asigurărilor din România, iar societățile de asigurare autorizate și reglementate de ASF au scris prime brute în valoare de 9,7 miliarde lei, cu 3,5% mai mult comparativ cu anul precedent.

O schimbare în tendințele manifestate pe parcursul anilor anterior este consolidarea segmentului de asigurări de viață care a înregistrat o apreciere semnificativă, de 21%, în anul 2017 comparativ cu anul anterior. Dacă în perioada 2012 – 2014 activitatea de asigurări de viață era în scădere din punct de vedere al volumului de prime brute subscrise, începând cu anul 2015 și-a reluat creșterea, iar în 2017 creșterea sectorului de asigurări s-a datorat acestui segment de asigurări de viață.

Din totalul primelor brute subscrise de societățile de asigurare autorizate și reglementate de ASF în anul 2017 (9,7 miliarde lei), primele brute subscrise pe teritoriul altor state au înregistrat un volum de circa 98 milioane lei, în scădere cu 21% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent (123 milioane lei).

Asigurările auto, incluzând clasa A3 (Asigurări de mijloace de transport terestru, altele decât cele feroviare) și clasa A10 (Asigurări de răspundere civilă pentru autovehicule) reprezintă aproximativ 74% din totalul primelor brute subscrise aferente asigurărilor generale și 59% din totalul primelor brute subscrise de societățile de asigurări în anul 2017.

Subscrierile aferente clasei A3 au crescut cu 8% în anul 2017 comparativ cu anul anterior, în timp ce subscrierile clasei A10 au scăzut în anul 2017 comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent cu 8%.

Creșterea semnificativă a subscrierilor aferente asigurărilor de viață s-a datorat în principal claselor de asigurare "C3 - Asigurări de viață și anuități, legate de fonduri de investiții" (creștere cu 17%) și "C1 - Asigurări de viață, anuități și asigurări de viață suplimentare" (creștere cu 24%).

Societățile de asigurare autorizate în alte state membre UE au scris în baza dreptului de stabilire, pe teritoriul României, prin intermediul unei sucursale, în anul 2017 un total al primelor brute subscrise de aproximativ 755,6 milioane lei, în creștere cu 12% față de aceeași perioadă a anului precedent.

1. SOCIETĂȚI DE ASIGURARE

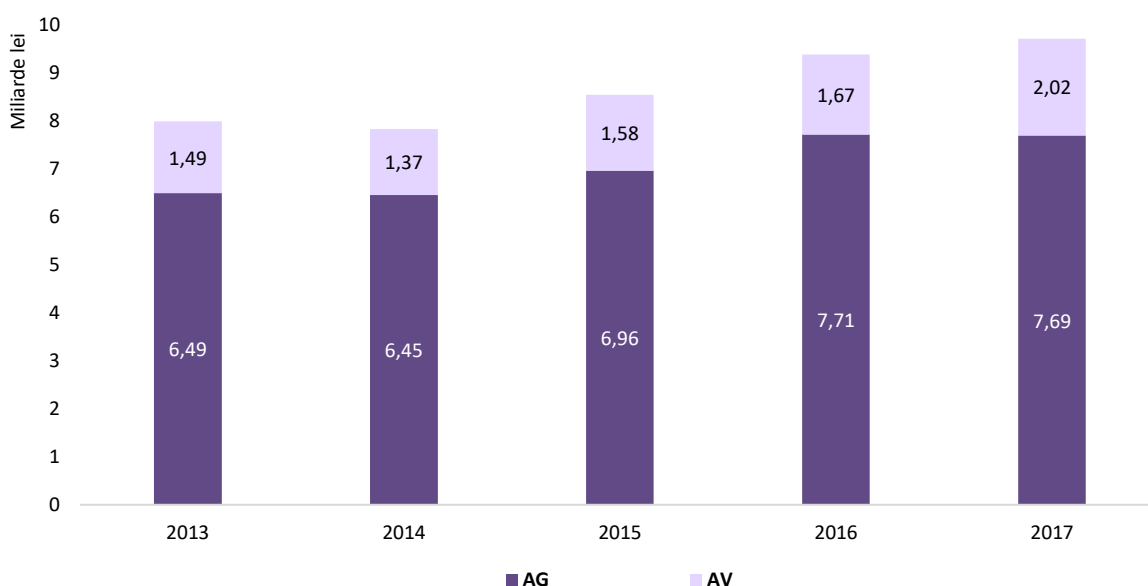
La 31 decembrie 2017 activau pe piața asigurărilor 31 societăți de asigurare, autorizate și reglementate de ASF, dintre care 17 au practicat numai activitate de asigurări generale („AG”), 8 au practicat numai activitate de asigurări de viață („AV”) și 6 au practicat activitate compozită.

1.1. Prime brute subscrise (AG și AV)

Asigurătorii au cumulat în anul 2017 prime brute subscrise în valoare de aproximativ 9,7 miliarde lei, în creștere cu 3,5% față de anul 2016:

- primele brute subscrise (PBS) aferente asigurărilor generale (AG) sunt în valoare de circa 7,7 miliarde lei;
- primele brute subscrise aferente asigurărilor de viață (AV) sunt în sumă de peste 2 miliarde lei, remarcându-se creșterea semnificativă a acestui segment față de anul anterior.

Figura 7 Evoluția volumului de prime brute subscrise în perioada 2013 – 2017

Spre deosebire de piața europeană de asigurări care este dominată de segmentul asigurărilor de viață, în România acesta reprezenta doar aproximativ 21% din primele brute subscrise, piața fiind dominată de asigurările generale, respectiv cele auto.

Trebuie remarcată însă tendința de consolidare a segmentului de asigurări de viață ce a crescut semnificativ în anul 2017 comparativ cu anii anteriori. În anul 2017, ponderea activității de asigurări de viață din perspectiva volumului de prime brute subscrise a fost de 21%, în creștere comparativ cu nivelurile mai scăzute înregistrate în anii precedenți.

Tabelul 10 Dinamica repartizării pe segmente de asigurare în perioada 2013 – 2017

	2013	2014	2015	2016	2017
AG	6.488.150.452	6.448.556.518	6.957.416.634	7.711.487.926	7.688.907.366
AV	1.493.750.277	1.374.917.896	1.577.502.907	1.669.447.247	2.018.058.249
TOTAL	7.981.900.729	7.823.474.414	8.534.919.541	9.380.935.173	9.706.965.615
Pondere AG (%)	81%	82%	82%	82%	79%
Pondere AV (%)	19%	18%	18%	18%	21%

Tabelul 11 Dinamica primelor brute subscrise pe clase de asigurări în perioada 2013 – 2017

Categorie	Clasa Asigurare	PBS (lei)				
		2013	2014	2015	2016	2017
AG	A1	125.516.490	105.919.139	73.397.017	54.398.803	55.850.595
	A2	50.449.513	37.701.578	58.425.856	113.603.351	131.875.480
	A3	1.796.496.249	1.684.128.251	1.687.601.059	1.755.456.314	1.895.213.747
	A4	4.279.783	3.732.790	4.506.633	4.770.609	3.566.313
	A5	13.145.067	10.250.980	9.748.527	8.781.572	8.168.331
	A6	53.383.038	58.221.121	37.387.398	21.528.111	22.027.050
	A7	45.266.035	37.932.024	38.093.430	38.388.626	35.787.176
	A8	1.021.907.073	954.401.654	965.963.860	946.279.084	1.005.126.925
	A9	172.291.517	167.238.396	162.900.377	159.261.932	166.444.841
	A10	2.461.675.830	2.800.428.974	3.288.863.039	4.139.975.310	3.822.822.284
	A11	17.843.830	17.809.975	12.705.216	12.113.304	14.823.146
	A12	19.450.539	14.419.509	14.277.048	9.649.605	7.499.134
	A13	361.491.622	280.634.078	286.262.240	226.543.162	225.108.194
	A14	53.506.518	18.827.573	6.365.552	4.056.776	1.044.502
	A15	210.182.625	161.198.648	208.222.750	108.346.732	169.490.278
	A16	13.965.649	17.845.450	21.694.945	21.161.770	21.331.911
	A17	24.024	140.963	230.034	67.188	73.160
	A18	67.275.051	77.725.415	80.771.653	87.105.677	102.654.299
		TOTAL	6.488.150.452	6.448.556.518	6.957.416.634	7.711.487.926
AV	C1	942.646.135	831.652.383	958.365.523	1.116.592.111	1.382.361.027
	C2	1.225.395	1.078.367	996.849	899.501	696.590
	C3	505.100.078	502.212.424	573.225.687	473.969.406	554.215.002
	C4	-	-	-	-	-
	C5	-	-	-	-	-
	C6	-	-	-	-	-
	C7	-	-	-	-	-
	A1	19.508.205	1.692.673	1.805.525	18.548.227	4.015.424
	A2	25.270.464	38.282.049	43.109.323	59.438.002	76.770.206
		TOTAL	1.493.750.277	1.374.917.896	1.577.502.907	1.669.447.247
TOTAL		7.981.900.729	7.823.474.414	8.534.919.541	9.380.935.173	9.706.965.615

În ceea ce privește distribuția geografică a subscrierilor, se observă că atât în cazul asigurărilor generale, cât și al asigurărilor de viață, contractele cu valoarea cumulată cea mai importantă sunt realizate în București și Ilfov, după care urmează la o distanță semnificativă regiunile Nord-Vest și Centru. În cazul asigurărilor de viață discrepanța între regiunea București și Ilfov și celelalte regiuni ale țării este mai pronunțată.

Figura 8 Distribuția PBS pentru asigurările generale în cele 8 regiuni de dezvoltare din România

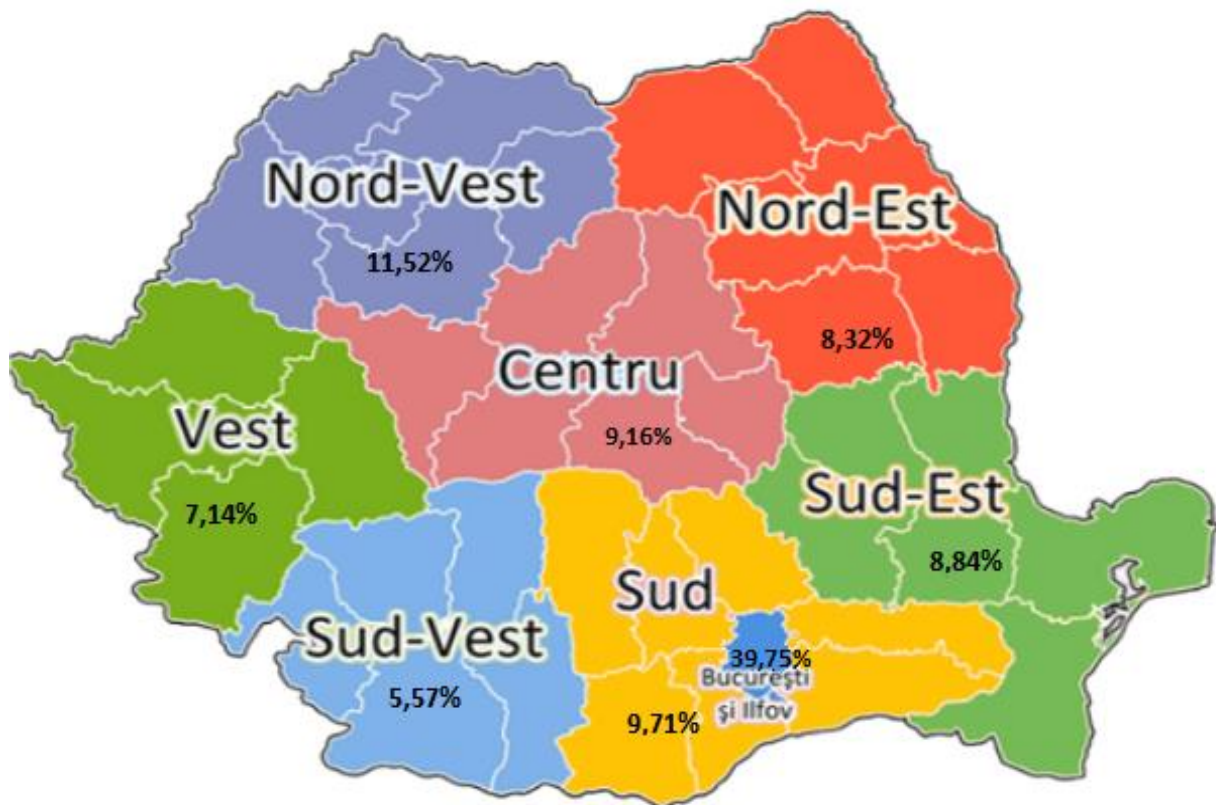
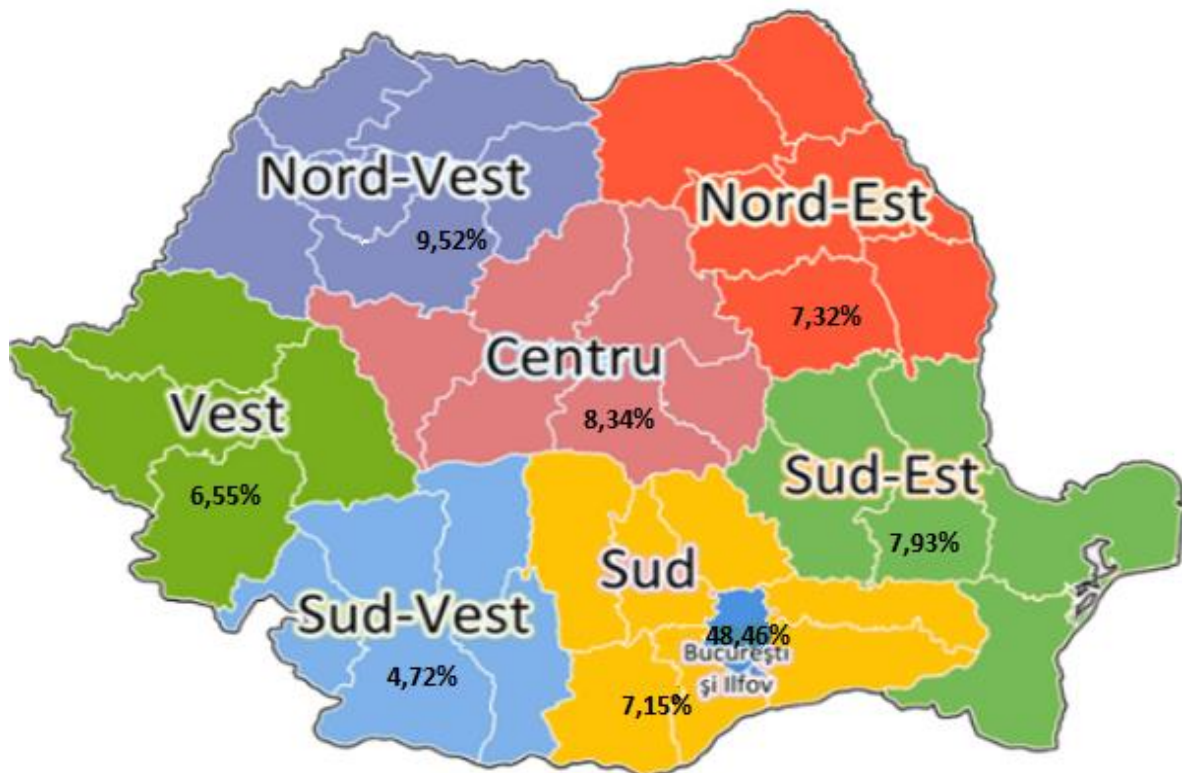

Figura 9 Distribuția PBS pentru asigurările de viață în cele 8 regiuni de dezvoltare din România

Piața asigurărilor din România este caracterizată de un grad mediu spre ridicat de concentrare. În anul 2017, aproximativ 89% din volumul total de prime brute subscrise a fost realizat de 10 societăți de asigurare din cele 31 de societăți care desfășurau activitate de asigurare/reasigurare la 31 decembrie 2017.

Tabelul 12 Societățile cu cele mai mari volume de prime brute subscrise și ponderea lor în total piață (asigurări generale și de viață) în anul 2017

Nr. crt.	Societate	Cota totală de piață
1	CITY INSURANCE SA	12,93%
2	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	12,66%
3	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	11,20%
4	OMNIASIG VIG (fosta BCR ASIGURARI VIG)	10,91%
5	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	9,96%
Total (1-5)		57,67%
6	GROUPAMA ASIGURARI SA	9,52%
7	NN ASIGURARI DE VIATA SA	7,59%
8	GENERALI ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	6,32%
9	UNIQA ASIGURARI SA	4,00%
10	BCR ASIGURARI DE VIATA VIENNA INSURANCE GROUP SA	3,64%
Total (1-10)		88,73%
	Alte societăți	11,27%
TOTAL		100%

Prime brute subscrise pentru asigurări generale

Volumul total al primelor brute subscrise pentru asigurările generale, în anul 2017, a fost de 7.688.907.366 lei.

Primele 10 societăți de asigurare care au subscris prime aferente asigurărilor generale au cumulat o valoare de 7.426.998.222 lei, ceea ce reprezintă circa 97% din totalul acestui segment de activitate.

Tabelul 13 Clasamentul societăților de asigurare în funcție de primele brute subscrise pentru asigurările generale în anul 2017

Nr. crt.	Societate	Cota totală de piață
1	CITY INSURANCE SA	16,33%
2	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	14,22%
3	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	14,14%
4	OMNIASIG VIG (fosta BCR ASIGURARI VIG)	13,77%
5	GROUPAMA ASIGURARI SA	11,57%
Total (1-5)		70,03%
6	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	10,92%
7	GENERALI ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	7,11%
8	UNIQA ASIGURARI SA	5,05%
9	POOL-UL DE ASIGURARE P.A.I.D.	1,94%
10	GOTHAER ASIGURARI - REASIGURARI SA	1,55%
Total (1-10)		96,59%
	Alte societăți	3,41%
TOTAL		100%

Din totalul primelor brute subscrise pentru asigurări generale, cele mai mari ponderi le dețin clasele A10 Răspundere civilă pentru utilizarea vehiculelor auto terestre, A3 Vehicule terestre, exclusiv materialul feroviar rulant, A8 Incendiu și calamități naturale (pentru alte bunuri decât cele asigurabile în clasele A3 - A7).

În anul 2017 ponderea acestor trei clase este de 88% din totalul primelor brute subscrise pentru activitatea de asigurări generale:

- A10 - Răspundere civilă pentru utilizarea vehiculelor auto terestre, cu un volum al primelor brute subscrise de 3.822.822.284 lei, reprezentând 50% din totalul subscrierilor pentru asigurări generale;
- A3 - Vehicule terestre, exclusiv materialul feroviar rulant, cu un volum al primelor brute subscrise de 1.895.213.747 lei, reprezentând 25% din totalul subscrierilor pentru asigurări generale, a înregistrat în anul 2017 o creștere cu 8% față de 2016;
- A8 - Incendiu și calamități naturale (pentru alte bunuri decât cele asigurabile în clasele A3 - A7), cu un volum al primelor brute subscrise de 1.005.126.925 lei, reprezentând 13% din totalul subscrierilor pentru asigurări generale.

Tabelul 14 Structura pe clase de asigurări generale

Clasa	PBS AG (lei)					Pondere 2017
	2013	2014	2015	2016	2017	
A10	2.461.675.830	2.800.428.974	3.288.863.039	4.139.975.310	3.822.822.284	49,7%
A3	1.796.496.249	1.684.128.251	1.687.601.059	1.755.456.314	1.895.213.747	24,6%
A8	1.021.907.073	954.401.654	965.963.860	946.279.084	1.005.126.925	13,1%
Alte clase	1.208.071.301	1.009.597.639	1.014.988.676	869.777.218	965.744.410	12,5%
TOTAL	6.488.150.453	6.448.556.518	6.957.416.634	7.711.487.926	7.688.907.366	100,00%

Figura 10 Evoluția volumului de prime brute subscrise pe clase de asigurări generale (miliarde lei)

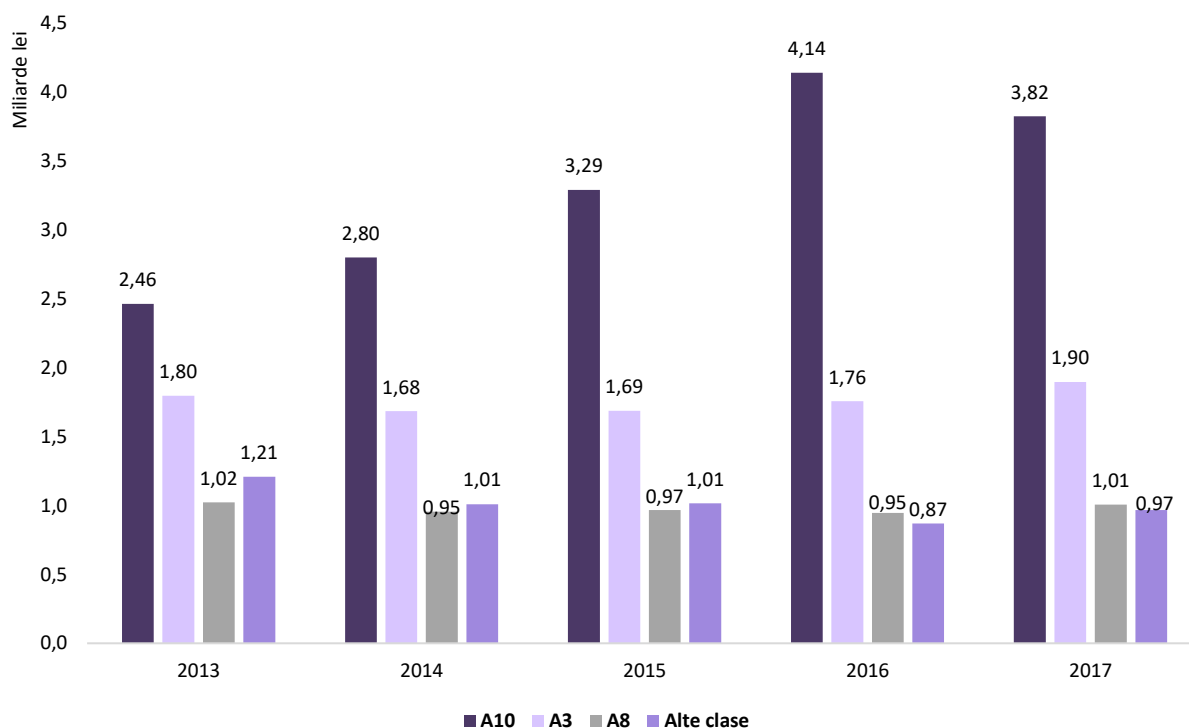
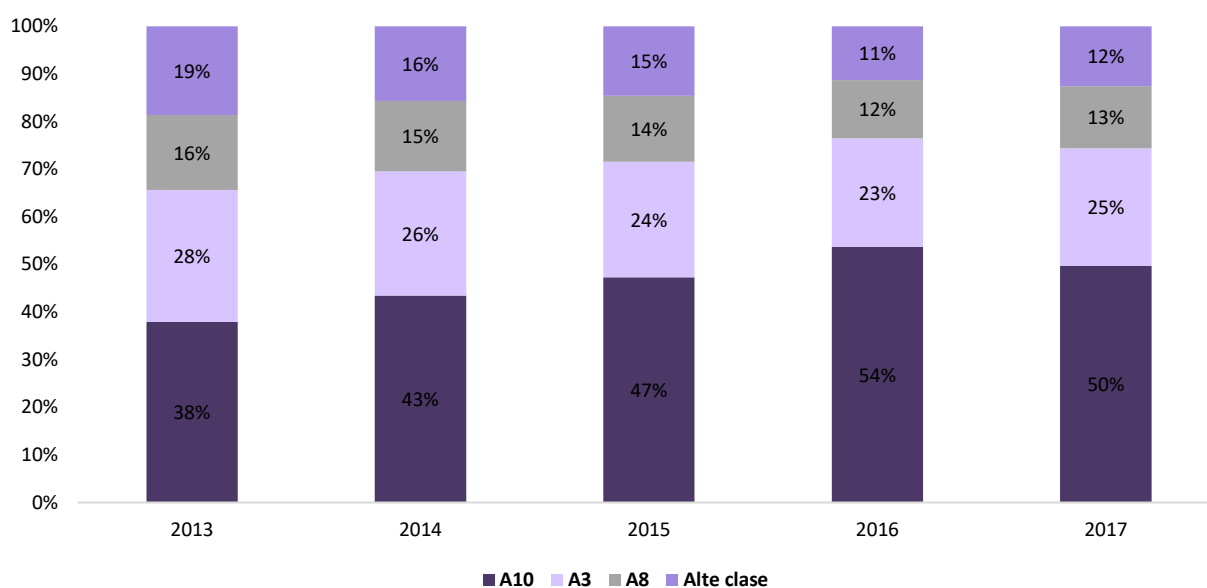

Figura 11 Dinamica structurii pe clase de asigurări generale

Prime brute subscrise pentru asigurări de viață

Primele brute subscrise de către societățile de asigurări pentru activitatea de asigurări de viață a înregistrat o creștere cu 21% în anul 2017 comparativ cu anul precedent.

De asemenea, s-a menținut și în anul 2017 un grad mare de concentrare, astfel că 10 societăți au deținut o pondere de 95% din volumul total al primelor subscrise pe acest segment, cu subscrieri cumulate în valoare de 1.921.655.654 lei.

Tabelul 15 Clasamentul societăților de asigurare în funcție de primele brute subscrise pentru asigurările de viață 2017

Nr. crt.	Societate	Cota de piață
1	NN ASIGURARI DE VIATA SA	36,52%
2	BCR ASIGURARI DE VIATA VIENNA INSURANCE GROUP SA	17,49%
3	ERGO ASIGURARI DE VIATA SA	7,57%
4	BRD ASIGURARI DE VIATA SA	6,81%
5	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	6,73%
TOTAL (1-5)		75,13%
6	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	6,32%
7	EUROLIFE ERB ASIGURARI DE VIATA SA	5,03%
8	GENERALI ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	3,30%
9	UNIQA ASIGURARI DE VIATA SA	2,88%
10	SIGNAL IDUNA ASIGURARE REASIGURARE SA	2,56%
TOTAL (1-10)		95,22%
Alte societăți		4,78%
TOTAL		100%

Din totalul primelor brute subscrise pentru asigurări de viață, cele mai mari ponderi le dețin clasele C1 Asigurări de viață, anuități și asigurări de viață suplimentare și respectiv C3 Asigurări de viață și anuități, legate de fonduri de investiții și care împreună cumulează 96% din totalul primelor brute subscrise pentru activitatea de asigurări de viață.

Din analiza în dinamică se desprind următoarele concluzii:

- Clasa C1 - Asigurări de viață, anuități și asigurări de viață suplimentare, ce reprezintă circa 69% din totalul subscrierilor pentru asigurări de viață, a înregistrat în anul 2017 o creștere cu 24% față de aceeași perioadă a anului trecut;
- Clasa C3 - Asigurări de viață și anuități, legate de fonduri de investiții, ce reprezintă 27% din totalul subscrierilor pentru asigurări de viață, a înregistrat în anul 2017 o creștere cu 17% față de anul 2016.

Tabelul 16 Structura pe clase de asigurări de viață

Clasa	PBS AV (lei)					Pondere 2017
	2013	2014	2015	2016	2017	
C1	942.646.135	831.652.383	958.365.523	1.116.592.111	1.382.361.027	68,50%
C3	505.100.078	502.212.424	573.225.687	473.969.406	554.215.002	27,46%
Alte clase	46.004.064	41.053.089	45.911.697	78.885.730	81.482.220	4,04%
TOTAL	1.493.750.277	1.374.917.896	1.577.502.907	1.669.447.247	2.018.058.249	100,00%

Figura 12 Evoluția volumului de prime brute subscrise pe clase de asigurări de viață (milioane lei)

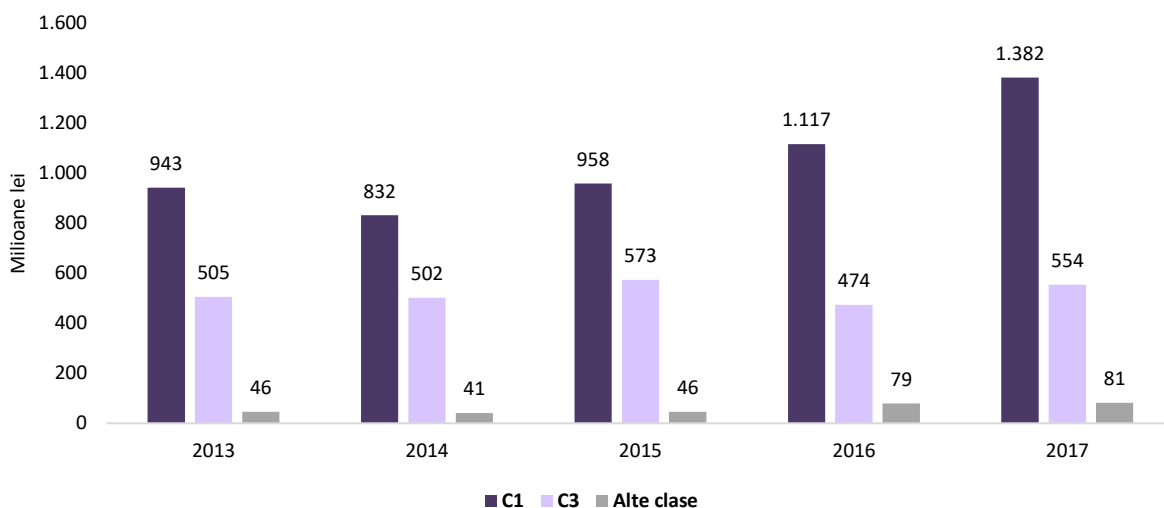
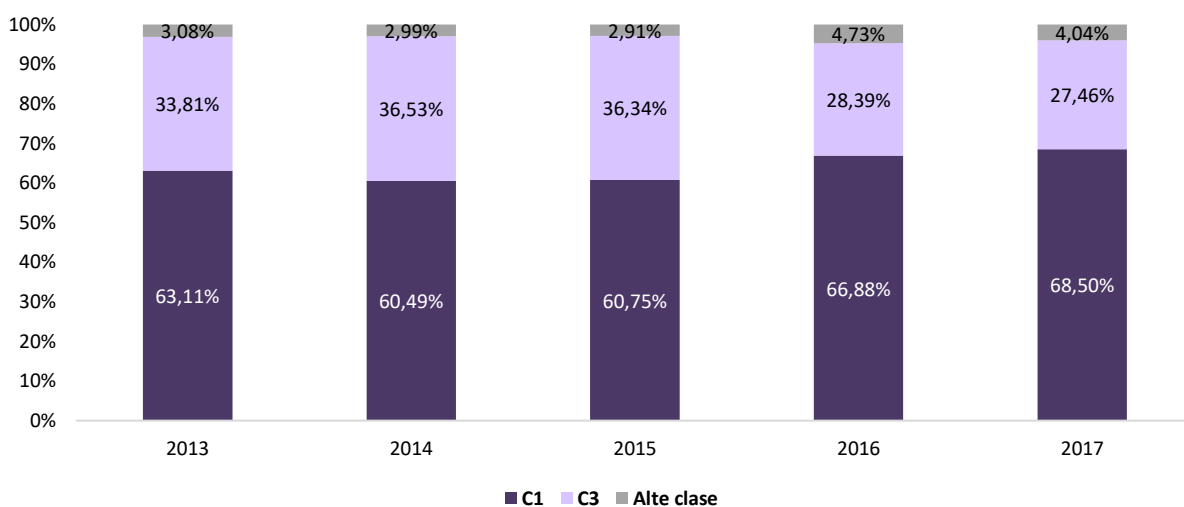

Figura 13 Dinamica structurii pe clase de asigurări de viață

1.2. Contracte de asigurare

La nivelul întregii piețe de asigurări, numărul de contracte de asigurare în vigoare la finalul anului 2017 a fost de 14.290.468, în creștere față de anul precedent cu 13%.

Numărul de contracte de asigurare în vigoare la finalul anului 2017 pentru asigurările generale reprezintă 87% din totalul numărului de contracte.

Atât numărul de contracte în vigoare la finalul anului 2017 pentru AG, cât și pentru AV au înregistrat o creștere comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent cu 13%, respectiv 14%.

Tabelul 17 Evoluția numărului total de contracte de asigurare în vigoare la finalul anului în perioada 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
AG	11.628.069	11.531.773	10.491.533	11.005.401	12.422.480
AV	3.373.447	2.432.911	2.493.784	1.644.138	1.867.988
TOTAL	15.001.516	13.964.684	12.985.317	12.649.539	14.290.468

În ceea ce privește numărul de contracte de asigurare în vigoare la finalul anului pentru ultimii 5 ani, distinct pentru activitatea de asigurări generale și pentru cea desfășurată pe segmentul asigurărilor de viață, situația a fost următoarea:

Tabelul 18 Evoluția numărului de contracte de asigurare, pentru asigurările generale, în vigoare la finalul anului în perioada 2013-2017

Clasa de asigurare AG	2013	2014	2015	2016	2017
A1	990.009	1.199.004	734.343	753.789	946.844
A2	513.185	146.364	188.410	222.913	265.756
A3	820.694	833.517	772.060	800.385	858.674
A4	247	251	250	277	267
A5	84	77	109	70	92
A6	1.307	1.451	1.269	1.113	1.290
A7	3.888	4.272	4.199	3.979	3.934
A8	3.751.542	3.694.784	3.398.557	3.468.359	3.597.189
A9	218.625	90.835	26.909	126.865	141.399
A10	4.421.756	4.710.558	4.528.472	4.828.904	5.625.923
A11	148	143	246	131	143
A12	242	268	189	209	183
A13	550.345	505.225	480.356	552.661	643.578
A14	35.153	32.656	31.939	98	104
A15	18.030	29.116	24.302	30.222	34.422
A16	6.134	5.850	6.496	7.870	9.487
A17	0	114.186	147.977	-	0
A18	296.680	163.216	145.450	207.556	293.195
TOTAL AG	11.628.069	11.531.773	10.491.533	11.005.401	12.422.480
Modificare față de perioada precedentă	-	-96.296	-1.040.240	513.868	1.417.079
Ritm de modificare (%) față de perioada precedentă	-	-1%	-9%	5%	13%

Tabelul 19 Evoluția numărului de contracte de asigurare, pentru asigurările de viață, în vigoare la finalul anului în perioada 2013-2017

Clasa de asigurare AV	2013	2014	2015	2016	2017
C1	2.938.461	2.155.995	2.138.263	1.419.632	1.654.509
C2	1.808	1.574	1.427	1.291	6.644
C3	234.526	216.301	213.247	214.060	177.669
A1	178.016	2322	24.491	870	19.022
A2	20.636	56719	116.356	8.285	10.144
TOTAL AV	3.373.447	2.432.911	2.493.784	1.644.138	1.867.988
Modificare față de perioada precedentă	-	-940.536	60.873	849.646	223.850
Ritm de modificare (%) față de perioada precedentă	-	-27,9%	2,5%	-34,1%	13,6%

1.3. Indemnizații brute plătite de asigurători (IBP)

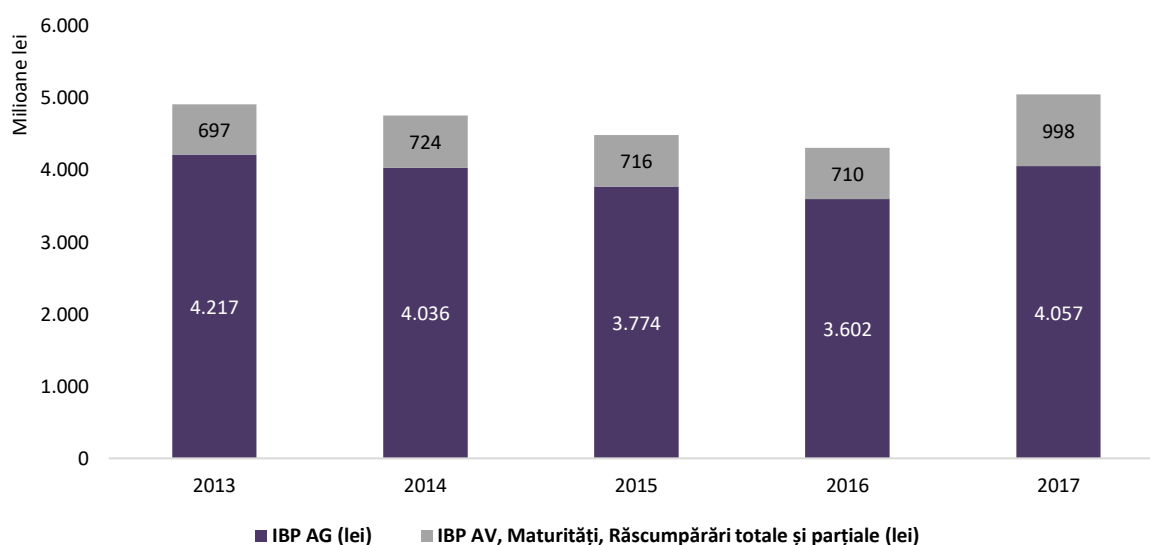
În anul 2017, societățile de asigurare au raportat indemnizații brute plătite (excluzând maturități și răscumpărări parțiale și totale), cumulat pentru cele două categorii de asigurări, în sumă de 4.214.963.575 lei, astfel:

- 4.056.524.978 lei sunt aferente contractelor de asigurări generale (96%), înregistrând o creștere cu 12,6% față de perioada similară a anului 2016 (3.601.564.195 lei);
- 158.438.597 lei sunt sume plătite pentru indemnizații brute, aferente asigurărilor de viață, înregistrând o creștere cu circa 2,8% comparativ cu anul 2016 (154.068.416 lei).

Indemnizațiilor brute aferente asigurărilor de viață li se adaugă maturități, răscumpărări parțiale și totale, toate cumulate fiind în sumă de 839.676.927 lei, valoare în creștere cu 51% comparativ cu anul anterior.

Daunele aferente portofoliului de asigurări ale celor patru societăți cărora le-a fost retrasă autorizația de funcționare, Astra (în anul 2015), Carpatica, Forte și LIG (în anul 2016), au fost preluate de Fondul de Garantare a Asiguraților care va efectua plăți în limita plafonului de 450.000 lei per creditor de asigurare.

Figura 14 Evoluția volumului de indemnizații brute plătite inclusiv maturități și răscumpărări pentru asigurări generale și de viață (milioane lei)

Tabelul 20 Dinamica indemnizațiilor brute plătite inclusiv maturități și răscumpărări pentru asigurări generale și de viață în perioada 2013-2017

Perioada	IBP AG + AV (lei)	Ritm de modificare față de perioada anterioară (%)	IBP AG (lei)	Ritm de modificare față de perioada anterioară (%)	IBP AV, Maturități, Răscumpărări totale și parțiale (lei)	Ritm de modificare față de perioada anterioară (%)
2013	4.914.125.780	-	4.217.170.541	-	696.955.239	-
2014	4.760.577.248	-3,12%	4.036.207.152	-4,29%	724.370.096	3,93%
2015	4.489.768.540	-5,69%	3.773.614.760	-6,51%	716.153.780	-1,13%
2016	4.311.825.389	-3,96%	3.601.564.195	-4,56%	710.261.194	-0,82%
2017	5.054.640.502	17,23%	4.056.524.978	12,63%	998.115.524	40,53%

Indemnizații brute plătite aferente asigurărilor generale

Cumulat, indemnizațiile brute plătite de 10 societăți de asigurări au reprezentat 98% din totalul indemnizațiilor plătite la nivelul segmentului de asigurări generale.

Tabelul 21 Societățile de asigurare cu cel mai mare volum de indemnizații brute plătite pentru asigurări generale

Nr. crt.	Societate	Cota de piață (%)
1	CITY INSURANCE SA	15,55%
2	OMNIASIG VIG (fosta BCR ASIGURARI VIG)	15,44%
3	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	13,87%
4	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	12,72%
5	GROUPAMA ASIGURARI SA	12,61%
TOTAL (1-5)		70,19%
6	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	11,92%
7	UNIQA ASIGURARI SA	7,39%
8	GENERALI ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	6,32%
9	GOTHAER ASIGURARI - REASIGURARI SA	1,47%
10	CERTASIG - SOCIETATE DE ASIGURARE REASIGURARE SA	0,84%
TOTAL (1-10)		98,12%
Alte societăți		1,88%
TOTAL		100,00%

Ponderi semnificative ale indemnizațiilor brute plătite de societățile de asigurare au fost înregistrate pe următoarele clase de asigurare (91% din total):

- Clasa A10. Răspundere civilă pentru utilizarea vehiculelor auto terestre cu un volum al indemnizațiilor brute plătite de 2.240.805.892 lei, reprezintă 55% din totalul indemnizațiilor brute plătite pentru asigurările generale și au înregistrat o creștere cu aproximativ 14% față de anul precedent;
- Clasa A3. Vehicule terestre, exclusiv materialul feroviar rulant cu un volum al indemnizațiilor brute plătite de 1.194.013.516 lei, reprezintă 29% din totalul indemnizațiilor brute plătite pentru asigurările generale și au înregistrat o creștere cu circa 5% față de anul anterior;
- Clasa A8. Incendiu și calamități naturale (pentru alte bunuri decât cele asigurabile în clasele A3 - A7) cu un volum al indemnizațiilor brute plătite de 239.542.152 lei, reprezintă aproximativ 6% din totalul indemnizațiilor brute plătite pentru asigurările generale și au înregistrat o creștere cu 23% față de anul precedent.

Indemnizațiile brute plătite pentru celelalte clase reprezintă circa 10% din total plăți aferente asigurărilor generale, ceea ce în mărime absolută a însemnat un cuantum de 382.163.418 lei.

Figura 15 Dinamica structurii pe clase a indemnizațiilor brute plătite pentru categoria asigurărilor generale

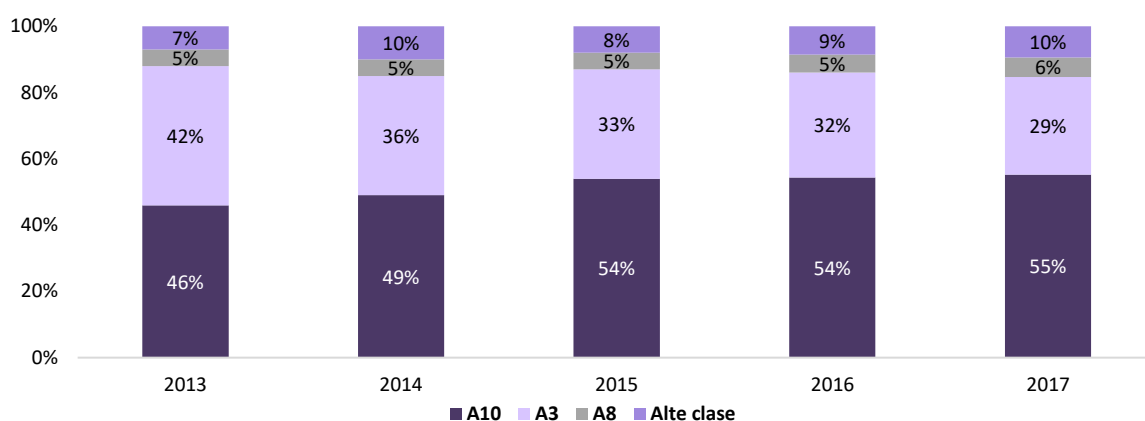
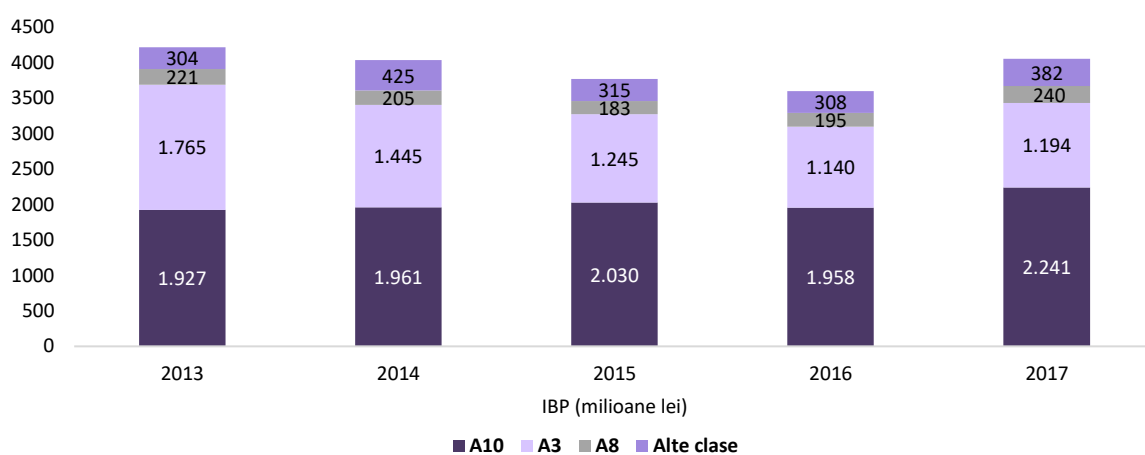

Figura 16 Evoluția volumului de indemnizații brute plătite AG (milioane lei)

Indemnizațiile brute, maturități și răscumpărări aferente asigurărilor de viață

Valoarea indemnizațiilor brute, maturităților și răscumpărărilor plătite aferente asigurărilor de viață s-a situat, în anul 2017, la o valoare de 998.115.524 lei, înregistrând o creștere cu circa 40% față de anul anterior.

Cumulat, sumele brute plătite (indemnizații, maturități și răscumpărări) de către 10 societăți de asigurări au reprezentat 97% din totalul sumelor brute plătite la nivelul segmentului de asigurări de viață.

Tabloul 22 Societățile de asigurări cu cel mai mare volum de indemnizații brute plătite, maturități și răscumpărări pentru asigurările de viață

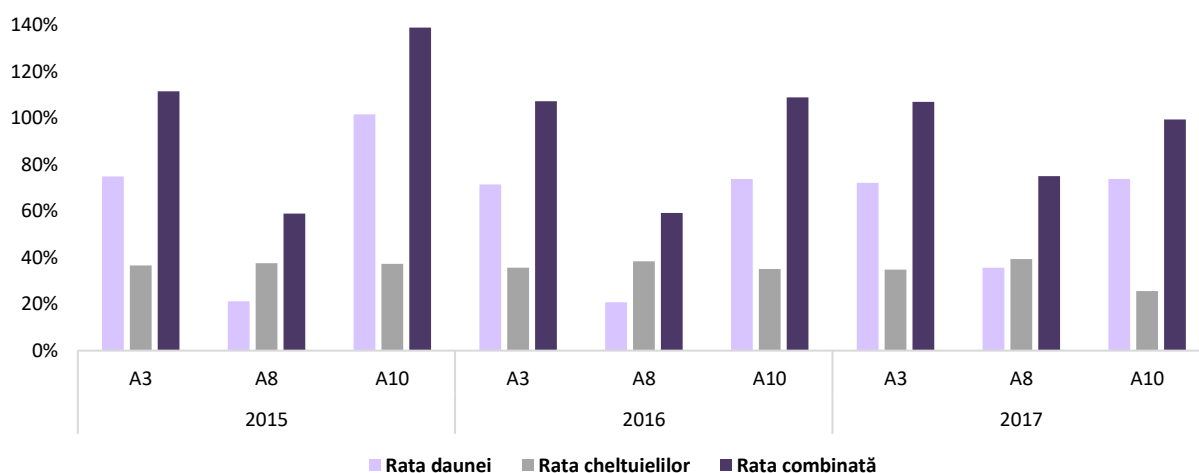
Nr. crt.	Societate	Pondere în total
1	NN ASIGURARI DE VIATA SA	38,38%
2	BCR ASIGURARI DE VIATA VIENNA INSURANCE GROUP SA	24,57%
TOTAL (1-2)		62,96%
3	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	9,87%
4	EUROLIFE ERB ASIGURARI DE VIATA SA	6,41%
5	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	6,31%
6	GENERALI ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	3,52%
7	SIGNAL IDUNA ASIGURARE REASIGURARE SA	2,72%
8	GRAWE ROMANIA ASIGURARE SA	2,09%
9	AXA LIFE INSURANCE SA	1,90%
10	BRD ASIGURARI DE VIATA SA	1,39%
TOTAL (1-10)		97,16%
Alte societăți		2,84%
TOTAL AV		100,00%

În 2017, cele mai mari ponderi în indemnizațiile brute plătite, în sumă totală de 998.115.524 lei, au fost deținute de următoarele clase de asigurare:

- Clasa C3, Asigurări de viață și anuități, legate de fonduri de investiții, reprezintă aproximativ 58% din total plăți efectuate și sunt în valoare de 580.840.755 lei;
- Clasa C1, Asigurări de viață, anuități și asigurări de viață suplimentare, reprezintă circa 38% din total plăți efectuate și sunt în valoare de 383.834.048 lei;
- Plățile pentru celelalte clase au fost în cuantum de 33.440.721 lei și au reprezentat 3,35% din total plăți aferente asigurărilor de viață.

1.4. Rata daunei și a cheltuielilor

Figura 17 Evoluția ratei daunei și a ratei combinate a daunei pentru principalele clase de asigurări generale în perioada 2015 - 2017

În tabelul de mai jos sunt prezentate ratele anuale calculate pe date cumulate.

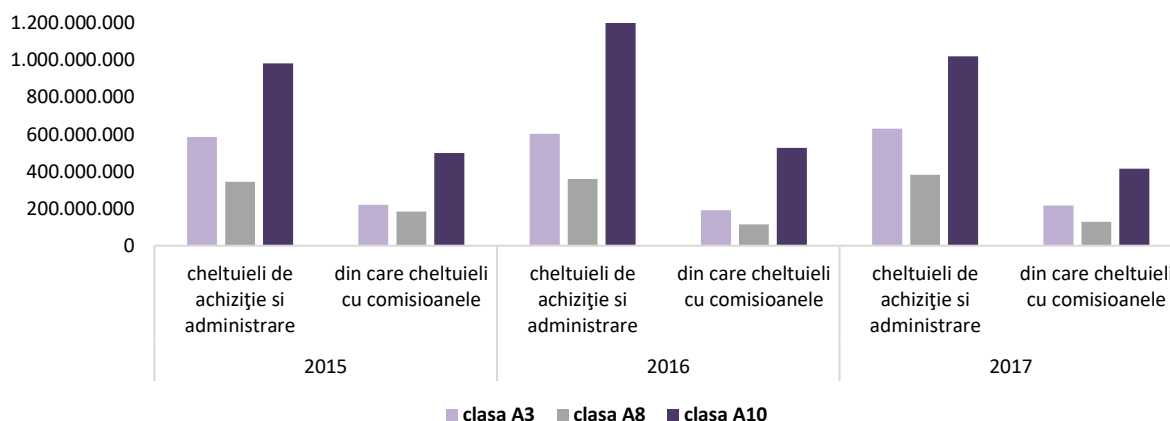
Tabelul 23 Evoluția anuală a ratei daunei și a ratei combinate a daunei pentru principalele clase de asigurări generale

Perioada	Clasa A3			Clasa A8			Clasa A10		
	Rata daunei	Rata cheltuielilor de achiziție și administrare	Rata daunei combinată	Rata daunei	Rata cheltuielilor de achiziție și administrare	Rata daunei combinată	Rata daunei	Rata cheltuielilor de achiziție și administrare	Rata daunei combinată
2015	74,95%	36,67%	111,62%	21,27%	37,66%	58,93%	101,76%	37,37%	139,12%
2016	71,56%	35,75%	107,31%	20,77%	38,46%	59,23%	73,94%	35,13%	109,07%
2017	72,28%	34,87%	107,15%	35,65%	39,49%	75,14%	73,85%	25,61%	99,46%

Tabelul 24 Evoluția anuală a valorii cheltuielilor de achiziție și administrare, precum și a cheltuielilor cu comisioanele în perioada 2015 - 2017

Perioada	Indicator	clasa A3	clasa A8	clasa A10
2015	cheltuieli de achiziție și administrare	586.987.746	344.435.041	984.050.767
	din care cheltuieli cu comisioanele	219.982.209	184.509.808	500.638.136
2016	cheltuieli de achiziție și administrare	603.481.634	360.948.548	1.213.508.067
	din care cheltuieli cu comisioanele	190.276.254	115.082.719	527.075.759
2017	cheltuieli de achiziție și administrare	632.088.743	383.426.718	1.022.527.400
	din care cheltuieli cu comisioanele	216.639.488	128.551.646	415.977.530

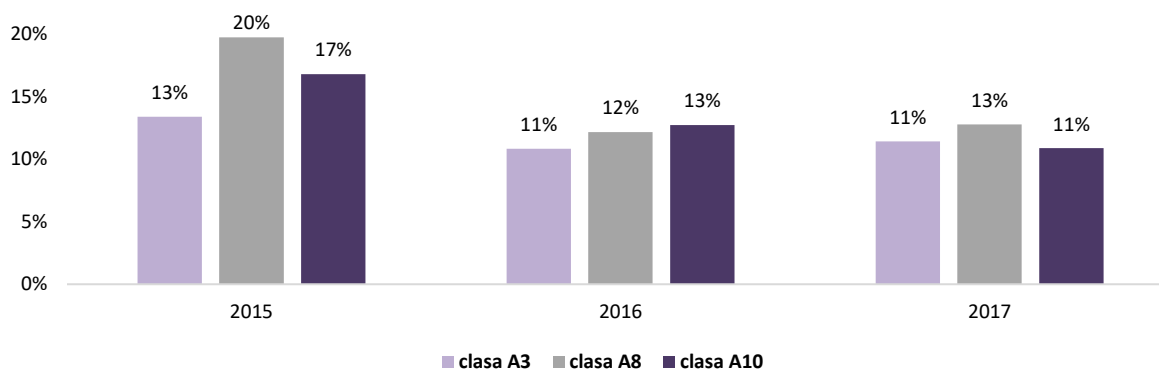
Figura 18 Evoluția anuală a valorii cheltuielilor de achiziție și administrare, precum și a cheltuielilor cu comisioanele în perioada 2015 – 2017

Tabelul 25 Evoluția ponderii cheltuielilor cu comisioanele în prime brute subscrise în perioada 2015 – 2017

Perioada	clasa A3	clasa A8	clasa A10
2015	13%	20%	17%
2016	11%	12%	13%
2017	11%	13%	11%

Figura 19 Evoluția ponderii cheltuielilor cu comisioanele în prime brute subscrise (%)

Se observă că ponderea cheltuielilor cu comisioanele în primele brute subscrise a scăzut în ultimii doi ani comparativ cu anul 2015. Scăderea a avut loc și ca urmare a eforturilor societăților de asigurare de a reduce rata daunei combinate și deci de a îmbunătăți indicatorii de profitabilitate și stabilitate financiară. În anul 2017 ponderea cheltuielilor cu comisioanele în prime brute subscrise se află la un nivel similar cu anul anterior.

Media la nivel de piață pe toate clasele de asigurări generale a scăzut în anul 2017 la o valoare de 11,7% față de anul 2016.

1.5. Rezerve tehnice

La finalul lunii decembrie 2017 societățile de asigurare aveau constituite rezerve tehnice brute în valoare totală de 15.681.468.061 lei, în creștere cu aproximativ 2% față de sfârșitul trimestrului III 2017 (15.417.576.418 lei), repartizate pe cele două categorii de asigurare după cum urmează:

- rezervele tehnice brute constituite pentru asigurările generale au înregistrat un volum de 8.748.919.399 lei, reprezentând 55,79%, din total rezerve tehnice.
- pentru asigurări de viață, societățile au constituit rezerve în valoare de 6.932.548.662 lei, nivel aferent unei ponderi de 44,21%, din total rezerve tehnice.

Rezerve tehnice constituite pentru asigurări generale

Pentru activitatea de asigurări generale, la data de 31.12.2017, societățile de asigurare aveau constituite rezerve tehnice brute în valoare de 8.748.919.399 lei.

Structura rezervelor tehnice brute pentru categoria asigurărilor generale, la finalul lunii decembrie 2017, a fost următoarea:

- **rezervele de prime**, în valoare brută de 3.291.368.169 lei, reprezentau 37,62% din valoarea totală a rezervelor tehnice brute aferente asigurărilor generale;
- **rezervele de daune avizate** în valoare de 3.543.348.337 lei, reprezentau 40,50% din valoarea totală a rezervelor tehnice brute aferente asigurărilor generale;
- **rezervele de daune neavizate brute**, în valoare de 1.584.047.115 lei, reprezentau 18,11% din valoarea totală a rezervelor tehnice brute aferente asigurărilor generale;
- **alte rezerve tehnice**, în valoare de 330.155.778 lei, reprezentau 3,77% din valoarea totală a rezervelor tehnice brute aferente asigurărilor generale.

Tabloul 26 Structura rezervelor tehnice brute pentru asigurărilor generale la 31.12.2017 comparativ cu 30.09.2017 și 31.12.2016

	31.12.2017	Pondere în total	A10	A3	A8	Pondere clase semnificative
	lei	(%)	lei	Lei	lei	(%)
Rezerva de prime	3.291.368.169	37,62%	1.319.225.252	997.520.761	493.582.476	85,38%
Rezerva de daune avizate	3.543.348.337	40,50%	2.238.164.784	453.580.177	329.245.657	85,26%
Rezerva de daune neavizate	1.584.047.115	18,11%	1.325.748.320	78.048.498	58.629.442	92,32%
Alte rezerve tehnice	330.155.778	3,77%	13.384.604	96.192.086	157.864.263	81,00%
Total rezerve	8.748.919.399	100,00%	4.896.522.960	1.625.341.522	1.039.321.838	86,42%

	30.09.2017	Pondere în total	A10	A3	A8	Pondere clase semnificative
	lei	(%)	lei	Lei	lei	(%)
Rezerva de prime	3.297.735.241	38,45%	1.437.060.076	958.370.558	482.272.653	87,26%
Rezerva de daune avizate	3.386.297.840	39,48%	2.072.570.778	446.864.000	340.736.754	84,46%
Rezerva de daune neavizate	1.585.120.894	18,48%	1.305.807.003	93.297.155	63.898.111	92,30%
Alte rezerve tehnice	307.228.639	3,58%	666.008	94.737.676	151.723.753	80,44%
Total rezerve	8.576.382.614	100,00%	4.816.103.865	1.593.269.389	1.038.631.271	86,84%

	31.12.2016	Pondere în total	A10	A3	A8	Pondere clase semnificative
	lei	(%)	lei	Lei	lei	(%)
Rezerva de prime	3.301.587.248	40,82%	1.489.846.848	914.798.979	459.414.812	86,75%
Rezerva de daune avizate	3.115.777.986	38,52%	1.857.654.971	389.481.824	249.411.225	80,13%
Rezerva de daune neavizate	1.375.684.265	17,01%	1.099.653.758	96.378.119	49.730.980	90,56%
Alte rezerve tehnice	296.016.889	3,66%	205.444	92.655.043	135.456.841	77,13%
Total rezerve	8.089.066.388	100,00%	4.447.361.021	1.493.313.965	894.013.858	84,49%

Rezerve tehnice constituite pentru asigurări de viață

Pentru activitatea de asigurări de viață, la data de 31.12.2017, societățile de asigurare aveau constituite rezerve tehnice brute în valoare de 6.932.548.662 lei.

Dintre acestea, rezervele tehnice aferente clasei C3 Asigurări de viață și anuități, legate de fonduri de investiții și cele aferente clasei C1 Asigurări de viață, anuități și asigurări de viață suplimentare reprezintă împreună aproximativ 98% din total.

Creșterea valorii rezervelor tehnice în asigurările de viață este atât efectul subscrierii de noi riscuri, cât și al fluctuației valorii calculate a rezervelor ca urmare a modificării parametrilor incluși în baza tehnică (ex. randamentul fără risc utilizat pentru calculul valorii prezente a fluxurilor viitoare de încasări și plăți, rata bonusurilor anuale incluse în suma asigurată etc.).

Spre deosebire de asigurările generale unde polițele de asigurare au în general durata de 1 an sau mai puțin (rezervele constituite urmând să fie eliberate fie la momentul plății daunei, fie la finalul contractului), contractele de asigurare de viață au orizont îndelungat de timp, ceea ce face ca rezervele tehnice să fie păstrate pe perioade lungi de timp și să se acumuleze gradual.

Tabelul 27 Structura rezervelor tehnice brute pentru categoria asigurărilor de viață, la data de 31.12.2017

	31.12.2017 (lei)	Pondere în total (%)
Rezerva de prime	455.073.291	6,56%
Rezerva de matematică	6.147.104.632	88,67%
Rezerva de beneficii și risturnuri	116.446.089	1,68%
Alte rezerve tehnice	213.924.650	3,09%
Total rezerve tehnice aferente asigurărilor de viață	6.932.548.662	100,00%

Tabelul 28 Structura rezervelor tehnice brute pentru categoria asigurărilor de viață, la data de 30.09.2017

	30.09.2017 (lei)	Pondere în total (%)
Rezerva de prime	454.949.302	6,65%
Rezerva de matematică	6.018.493.508	87,97%
Rezerva de beneficii și risturnuri	118.622.285	1,73%
Alte rezerve tehnice	249.128.709	3,64%
Total rezerve tehnice aferente asigurărilor de viață	6.841.193.804	100,00%

Tabelul 29 Structura rezervelor tehnice brute pentru categoria asigurărilor de viață, la data de 31.12.2016

	31.12.2016 (lei)	Pondere în total (%)
Rezerva de prime	431.330.138	6,80%
Rezerva de matematică	5.655.866.599	89,16%
Rezerva de beneficii și risturnuri	119.811.570	1,89%
Alte rezerve tehnice	136.291.690	2,15%
Total rezerve tehnice aferente asigurărilor de viață	6.343.299.997	100,00%

1.6. Lichiditatea societăților de asigurare

Coeficientul de lichiditate se determină ca raportul dintre activele lichide prevăzute de norme și obligațiile pe termen scurt ale asigurătorilor față de asigurați și, potrivit cerințelor de prudențialitate, trebuie să fie supraunitar.

La 31 decembrie 2017, coeficientul de lichiditate pentru fiecare dintre categoriile de asigurări, precum și elementele care contribuie la formarea acestuia au înregistrat următoarele valori:

Tabelul 30 Coeficientul de lichiditate pe fiecare dintre categoriile de asigurări la 31 decembrie 2017

	Titluri de stat (mil. lei)	Obligațiuni municipale (mil. lei)	Valori mobiliare tranzacționate (mil. lei)	Depozite (mil. lei)	Cont curent și Casierie (mil. lei)	Obligații pe termen scurt (mil. lei)	Coeficient de lichiditate
AG	5.016	46	328	518	559	2.662	2,43
AV	3.363	65	1.293	251	80	1.017	4,97

Tabelul 31 Coeficientul de lichiditate pe fiecare dintre categoriile de asigurări la 30 septembrie 2017

	Titluri de stat (mil. lei)	Obligațiuni municipale (mil. lei)	Valori mobiliare tranzacționate (mil. lei)	Depozite (mil. lei)	Cont curent și Casierie (mil. lei)	Obligații pe termen scurt (mil. lei)	Coeficient de lichiditate
AG	5.139	47	331	402	606	2.583	2,53
AV	3.198	64	1.389	279	92	995	5,05

1.7. Reasigurarea

Pentru categoria asigurărilor generale

La finalul anului 2017, aproximativ 38% din primele brute subscrise au fost cedate în reasigurare, nivelul fiind cel mai ridicat din ultimii 5 ani și totodată în creștere comparativ cu aceeași perioadă a anului 2016 când se ridica doar la aproximativ 34%.

Tabelul 32 Evoluția PBS și a primelor nete de reasigurare în perioada 2013-2017 pentru AG

Perioada	PBS (lei)	Prime nete de reasigurare (lei)	Gradul de reținere	Gradul de cedare în reasigurare (%)
2013	6.488.150.452	4.213.359.198	64,94%	35,06%
2014	6.448.556.518	4.566.330.094	70,81%	29,19%
2015	6.957.416.634	4.740.024.497	68,13%	31,87%
2016	7.711.487.926	5.107.110.220	66,23%	33,77%
2017	7.688.907.366	4.760.937.152	61,92%	38,08%

La finalul lunii decembrie 2017, aproximativ 37% din totalul indemnizațiilor brute plătite au fost cedate reasiguratorilor.

Tabelul 33 Evoluția IBP și a IBP nete de reasigurare în perioada 2013-2017 pentru AG

Perioada	IBP (lei)	Indemnizații nete de reasigurare (lei)	Gradul de reținere	Gradul de cedare în reasigurare
2013	4.217.170.541	2.726.797.136	64,66%	35,34%
2014	4.036.207.152	2.863.676.139	70,95%	29,05%
2015	3.773.614.760	2.673.254.225	70,84%	29,16%
2016	3.601.564.194	2.475.723.280	68,74%	31,26%
2017	4.056.524.978	2.564.464.963	63,22%	36,78%

Din rezervele tehnice brute existente la finele anului 2017 circa 38% erau aferente cedărilor în reasigurare.

Tabelul 34 Evoluția rezervelor tehnice brute și a rezervelor tehnice nete de reasigurare în perioada 2013-2017 pentru AG

Perioada	Rezerve tehnice brute (lei)	Rezerve tehnice nete de reasigurare (%)	Gradul de reținere	Gradul de cedare în reasigurare
2013	7.340.812.161	5.451.031.282	74,26%	25,74%
2014	7.598.200.584	5.712.552.531	75,18%	24,82%
2015	7.867.465.104	5.475.970.612	69,60%	30,40%
2016	8.089.066.388	5.302.290.915	65,55%	34,45%
2017	8.748.919.399	5.466.302.484	62,48%	37,52%

Pentru o parte importantă de produse de asigurări generale (ex. asigurările de catastrofă, asigurările de răspundere civilă), ca parte a strategiei proprii de management a riscurilor, asigurătorii apelează frecvent la diferite forme de contracte de cedare în reasigurare, limitând astfel dauna maximă suportată în cazul apariției unor evenimente asigurate cu impact financiar semnificativ.

Pentru categoria asigurărilor de viață

În mod tradițional, există diferențe importante în ceea ce privește politica de reasigurare între activitățile de asigurări de viață și cele de asigurări generale. În cazul asigurărilor de viață, în general societățile de asigurare preiau o parte mult mai mare din riscul subscris.

Ca urmare a faptului că primele de asigurare sunt în general anticipate iar despăgubirile, în caz de producerea evenimentului asigurat, sunt fixate prin contract pentru fiecare eveniment, deci mai predictibile, societățile de asigurări de viață nu apelează la fel de frecvent la cedarea în reasigurare ca cele de asigurări generale.

Tabelul 35 Evoluția PBS și a primelor nete de reasigurare în perioada 2013-2017 pentru AV

Perioada	Prime brute subscrise (lei)	Prime nete de reasigurare (lei)	Gradul de reținere	Gradul de cedare în reasigurare
2013	1.493.750.277	1.439.591.355	96,37%	3,63%
2014	1.374.917.896	1.328.395.922	96,62%	3,38%
2015	1.572.329.376	1.526.029.132	97,06%	2,94%
2016	1.669.447.247	1.609.342.959	96,40%	3,60%
2017	2.018.058.249	1.932.056.349	95,74%	4,26%

Tabelul 36 Evoluția IBP și a IBP nete de reasigurare în perioada 2013-2017 pentru AV

Perioada	IBP (lei)	Indemnizații nete de reasigurare (lei)	Gradul de reținere	Gradul de cedare în reasigurare
2013	122.124.738	106.914.488	87,55%	12,45%
2014	132.208.936	112.211.861	84,87%	15,13%
2015	144.585.430	122.677.151	84,85%	15,15%
2016	154.068.416	137.086.260	88,98%	11,02%
2017	158.438.597	140.097.947	88,42%	11,58%

Tabelul 37 Evoluția rezervelor tehnice brute și a rezervelor tehnice nete de reasigurare în perioada 2013-2017 pentru AV

Perioada	Rezerve tehnice brute (lei)	Rezerve tehnice nete de reasigurare (%)	Gradul de reținere	Gradul de cedare în reasigurare
2013	5.094.009.149	5.026.814.722	98,68%	1,32%
2014	5.348.016.549	5.315.449.394	99,39%	0,61%
2015	5.789.081.687	5.763.459.444	99,56%	0,44%
2016	6.343.299.997	6.315.239.194	99,56%	0,44%
2017	6.932.548.662	6.896.239.741	99,48%	0,52%

1.8. Date statistice sub noul regim de solvabilitate

Intrarea în vigoare a Directivei Solvabilitate II începând cu 1 ianuarie 2016 a impus societăților de asigurări necesitatea alinierii la noi reguli și standarde.

Directiva sporește protecția consumatorilor prin introducerea unor cerințe financiare prudențiale (Pilonul I) de natură să asigure garantarea efectuării plăților către deținătorii și/sau beneficiarii polițelor de asigurare.

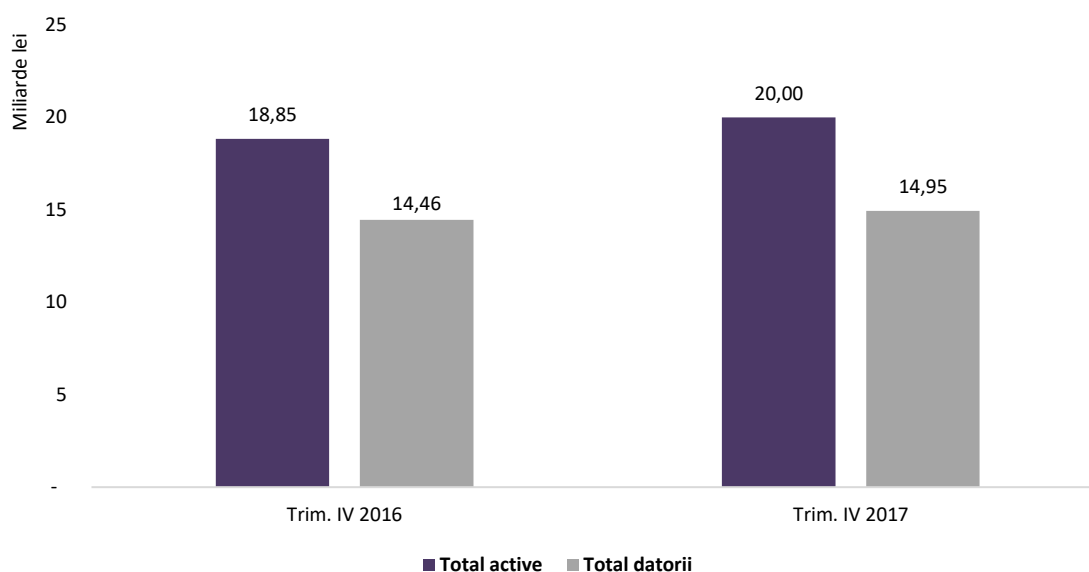
Fiind un regim prudențial bazat pe riscuri, Solvabilitate II utilizează modele specifice de evaluare a activelor, obligațiilor și necesarului de capital pentru activitățile de asigurare.

Prin aplicarea acestora rezultă diferențe semnificative comparativ cu valorile calculate conform reglementărilor statutare, în special în ceea ce privește rezervele tehnice și cerințele financiare prudențiale (necesarul de capital).

Conform Solvabilitate II cerințele de capital pentru societățile de asigurare sunt mai ridicate fiind bazate efectiv pe riscurile asumate de acestea (atât din perspectivă investițională, cât și din cea a subscrisorilor).

La finalul anului 2017, atât valoarea activelor, cât și cea a obligațiilor societăților de asigurare (măsurate conform principiilor regimului Solvabilitate II) au crescut comparativ cu valorile înregistrate la sfârșitul anului precedent. Activele totale au crescut cu 6%, iar datoriile totale ale societăților de asigurare au crescut cu 3% în anul 2017 comparativ cu valoarea înregistrată în anul anterior.

Figura 20 Evoluția activelor și datoriilor totale ale societăților de asigurare

Excedentul activelor față de datorii era de 5,05 miliarde lei la 31.12.2017, în creștere față de 4,39 miliarde lei, valoare înregistrată la sfârșitul anului 2016.

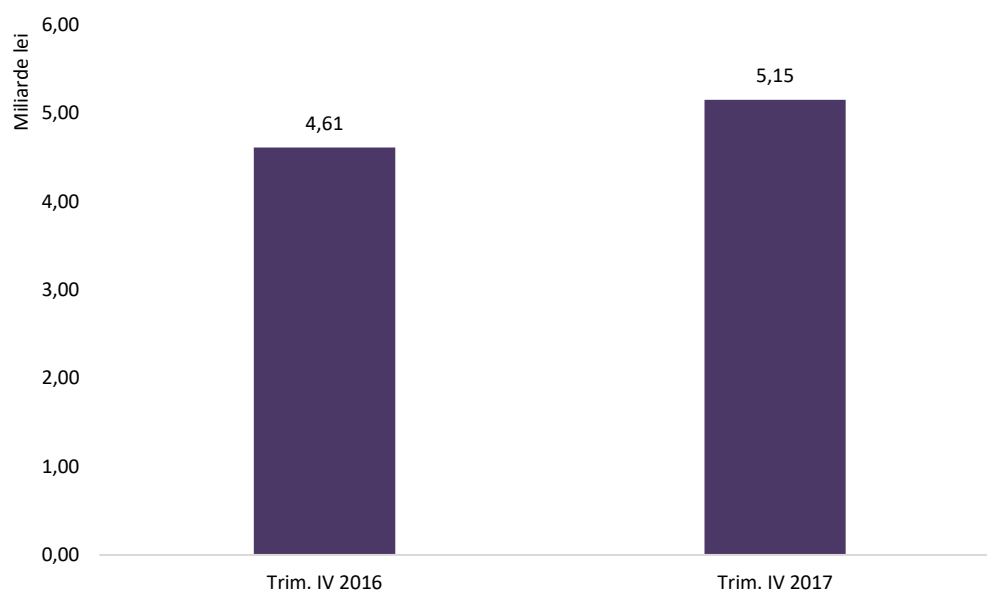
Figura 21 Evoluția cerinței de capital de solvabilitate (SCR) și cerința de capital minim (MCR)

O analiză comparativă între situația consemnată la sfârșitul anului 2016 și cea existentă la finalul anului 2017 indică o creștere a cerinței de capital de solvabilitate (SCR) cu aproximativ 159 milioane lei.

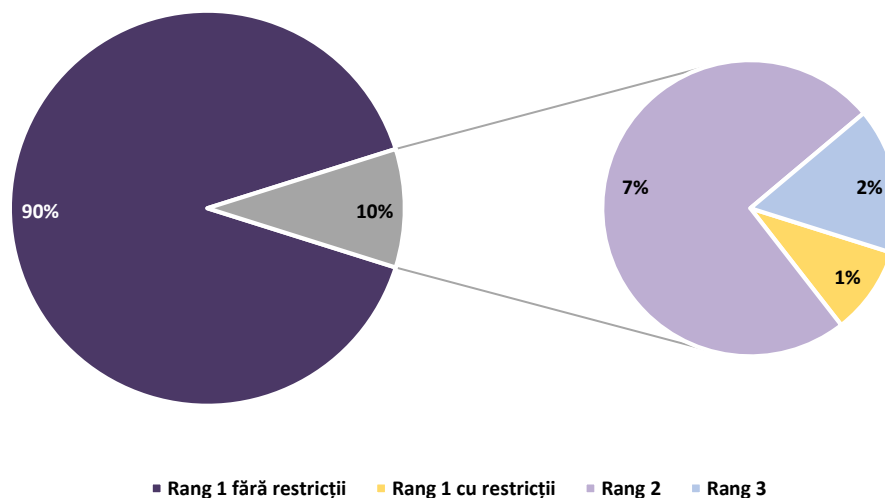
Fondurile proprii eligibile să acopere cerința de capital de solvabilitate se află la finalul anului 2017 la o valoare de 5,15 miliarde lei, în creștere cu 12% comparativ cu anul 2016.

Figura 22 Evoluția fondurilor proprii eligibile să acopere cerința de capital de solvabilitate

Valoarea agregată a fondurilor proprii eligibile să acopere SCR este formată prin însumarea fondurilor proprii ale societății clasificate pe cele 3 ranguri definite de regimul Solvabilitate 2 în funcție de criterii de calitate.

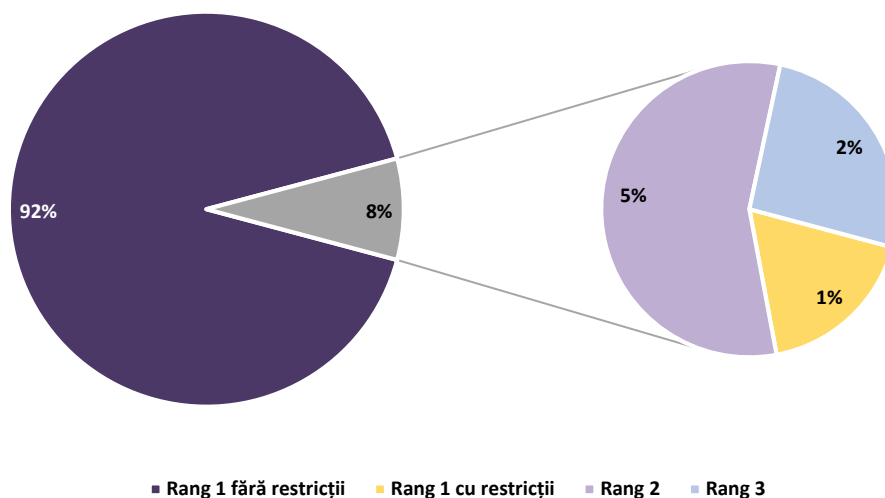
Figura 23 Structura fondurilor proprii eligibile pentru a acoperi SCR la data de 31.12.2016

La data de 31 decembrie 2016, fondurile proprii eligibile să acopere SCR erau în valoare de 4,61 miliarde lei la nivelul întregului sistem, fiind compuse în principal din elemente de rang 1 fără restricții (90%) și elemente de rang 2 (7%).

La sfârșitul anului 2017, fondurile proprii eligibile să acopere SCR au ajuns la valoarea de 5,15 miliarde lei, iar în ceea ce privește elementele componente, elementele de rang 1 fără restricții au ponderea cea mai mare (92%).

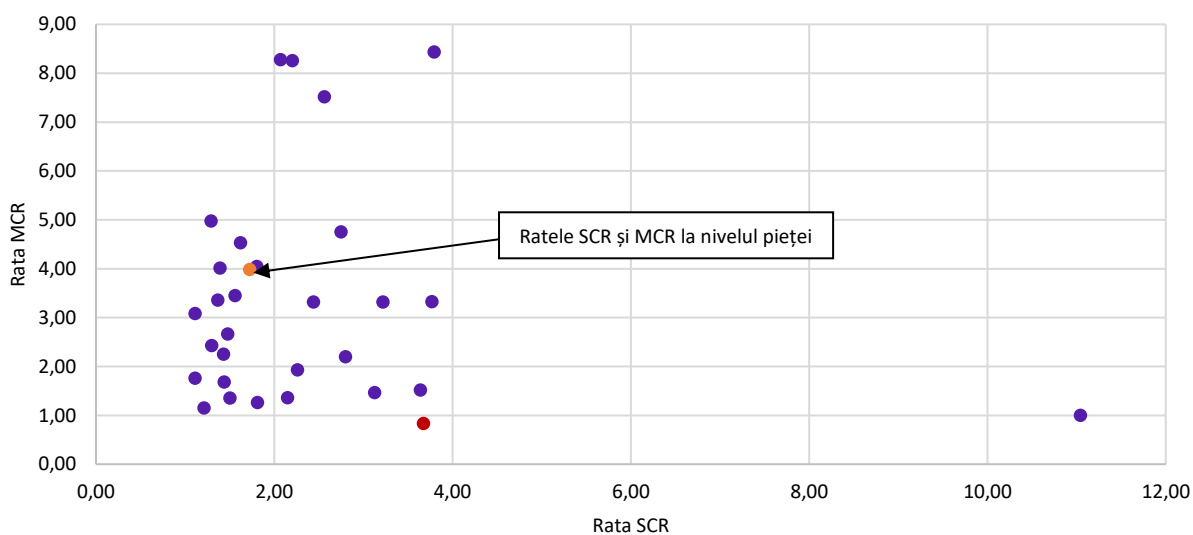
Figura 24 Structura fondurilor proprii eligibile pentru a acoperi SCR la data de 31.12.2017

Ponderea semnificativă a elementelor de rang 1 în total fonduri proprii eligibile indică faptul că, la nivel de piață, capitalul deținut de societățile de asigurare din România este de foarte bună calitate (preponderent capital propriu).

La sfârșitul anului 2017 toate societățile îndeplineau cerințele necesarului de capital (SCR), iar o singură societate nu îndeplinește cerințele minime de capital (MCR), societate ce se află în proces de transfer de portofoliu.

Figura 25 Distribuția societăților de asigurare în funcție de rata SCR/MCR la 31 decembrie 2017

Ratele SCR și MCR la nivelul pieței

Ratele SCR și MCR la nivelul pieței au fost supraunitare atât la sfârșitul anului 2017, cât și la finalul lui 2016.

De asemenea, atât rata SCR, cât și rata MCR la nivelul pieței au înregistrat creșteri la sfârșitul lui 2017 comparativ cu finele anului 2016.

Rata SCR la nivelul pieței a înregistrat o creștere cu 6%, iar rata MCR la nivelul pieței a înregistrat o creștere cu 12%, așa cum rezultă din următorul tabel:

Tabelul 38 Ratele SCR SI MCR la nivelul pieței

	Trim. IV 2016	Trim. IV 2017
Rata SCR la nivelul pieței	1,63	1,73
Rata MCR la nivelul pieței	3,55	3,98

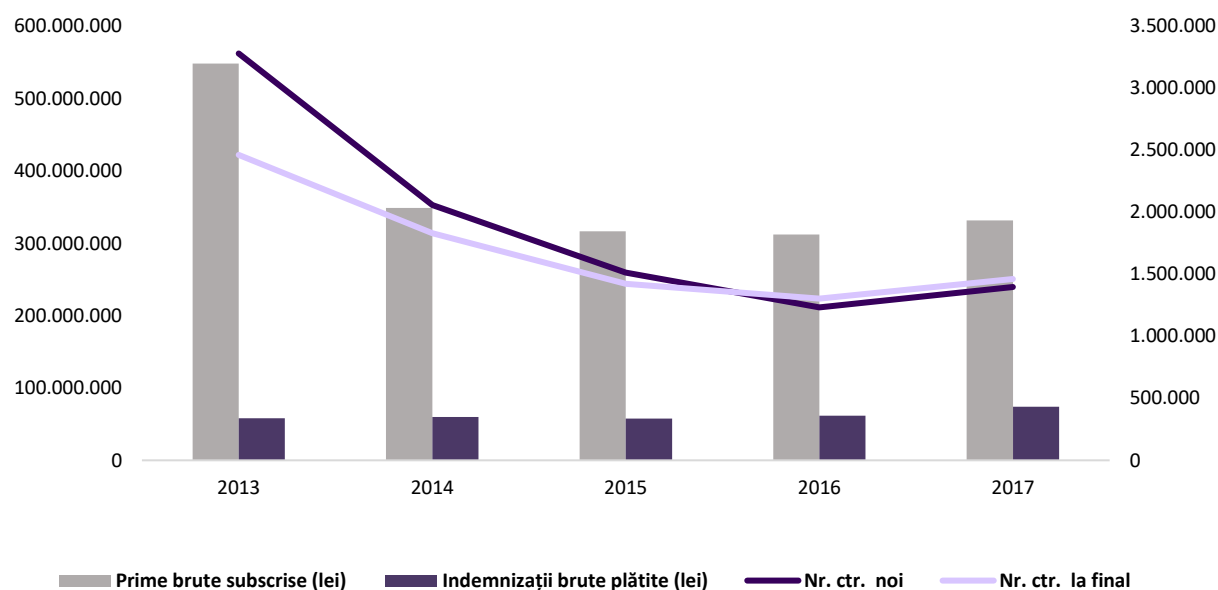
1.9. Asigurările de locuințe

Subscrierile aferente asigurărilor facultative de locuințe, la finalul anului 2017 au înregistrat o creștere cu 6% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent.

Tabelul 39 Dinamica numărului de contracte și a volumului de prime brute subscrise pentru asigurările facultative de locuințe în perioada 2013 - 2017

Perioada	Număr de contracte în vigoare la sfârșitul perioadei de raportare (buc)	Număr de contracte noi, încheiate în perioada de raportare (buc)	Prime brute subscrise (lei)	Indemnizații brute plătite (lei)
2013	2.462.765	3.280.716	548.361.838	58.333.736
2014	1.830.996	2.057.208	348.818.065	60.030.452
2015	1.424.589	1.512.849	316.649.138	57.865.962
2016	1.303.997	1.233.227	312.327.845	61.790.414
2017	1.461.723	1.396.960	331.754.272	74.096.192

Figura 26 Evoluția numărului de contracte și a volumului de prime brute subscrise pentru asigurările facultative de locuințe în perioada 2013 - 2017

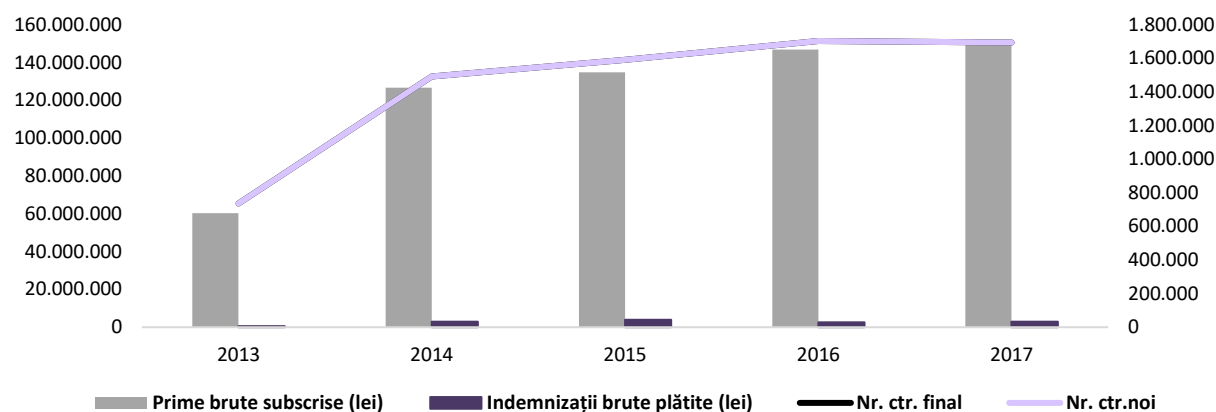
Asigurările obligatorii de locuințe sunt ilustrate de rezultatele activității Pool-ului de Asigurare Împotriva Dezastrelor PAID.

Comparativ cu anul 2016, numărul de contracte în vigoare la finalul anului 2017 s-a diminuat cu 1%, iar primele brute subscrise au crescut cu aproximativ 2%.

Tabelul 40 Evoluția asigurărilor obligatorii de locuințe

Perioada	Număr de contracte în vigoare la sfârșitul perioadei de raportare (buc)	Număr de contracte noi, încheiate în perioada de raportare (buc)	Prime brute subscrise (lei)	Indemnizații brute plătite (lei)
2013	736.318	736.318	60.253.975	473.496
2014	1.491.329	1.491.329	126.632.285	2.968.224
2015	1.590.954	1.590.954	134.862.012	3.881.833
2016	1.703.047	1.703.047	146.859.912	2.525.055
2017	1.693.006	1.693.006	149.156.065	2.895.846

Figura 27 Evoluția asigurărilor obligatorii de locuințe

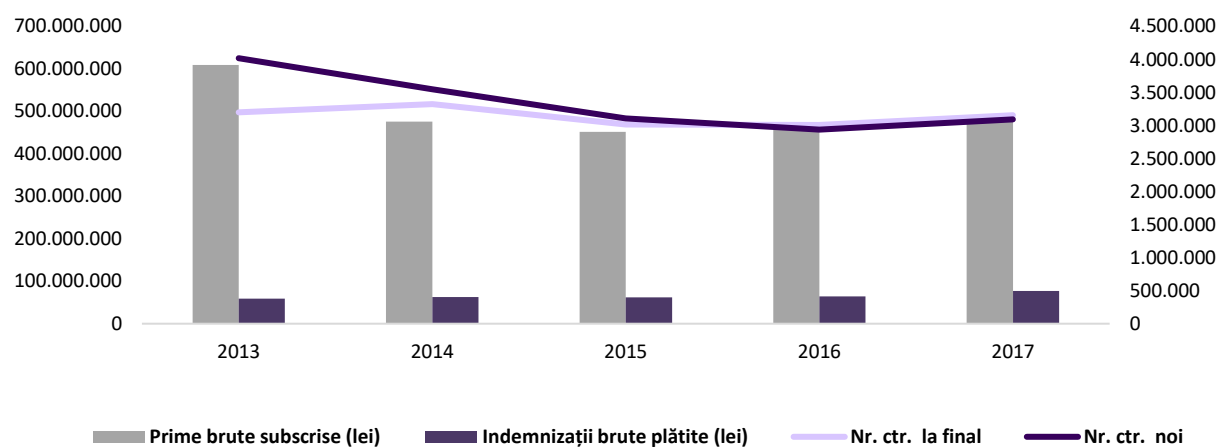

Pe ansamblul pieței asigurărilor de locuințe (obligatorii și facultative), în anul 2017 s-a consemnat o creștere a primelor brute subscrise de aproximativ 5% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent.

Tabelul 41 Evoluția asigurărilor de locuințe (obligatorii și facultative)

Perioada	Număr de contracte în vigoare la sfârșitul perioadei de raportare (buc)	Număr de contracte noi, încheiate în perioada de raportare (buc)	Prime brute subscrise (lei)	Indemnizații brute plătite (lei)
2013	3.199.083	4.017.034	608.615.813	58.807.232
2014	3.322.325	3.548.537	475.450.350	62.998.676
2015	3.015.543	3.103.803	451.511.150	61.747.795
2016	3.007.044	2.936.274	459.187.757	64.315.469
2017	3.154.729	3.089.966	480.910.337	76.992.038

Figura 28 Evoluția asigurărilor de locuințe (obligatorii și facultative)

1.10. Evoluția pieței de asigurări de răspundere civilă auto RCA, subscrise pe teritoriul României în anul 2017

În anul 2017 pe piața asigurărilor își desfășurau activitatea următorii asigurători autorizați de A.S.F. pentru activități de asigurări RCA: Allianz-Tiriac Asigurări SA, Asigurarea Românească - Asiom Vienna Insurance Group SA, Societatea de Asigurare - Reasigurare City Insurance SA, Euroins România Asigurare - Reasigurare SA, Generali Romania Asigurare Reasigurare SA, Grawe Romania Asigurare SA, Groupama Asigurări SA, Omnisig Vienna Insurance Group SA și Uniqa SA.

Cota de piață

În anul 2017 se observă o concentrare semnificativă către primii asigurători din top, ajungându-se la situația în care primii 2 asigurători să cumuleze aproximativ 58% (comparativ cu 37% în anul 2016) din portofoliul de asigurări RCA din România.

Tabelul 42 Cota de piață aferentă asigurărilor RCA în anul 2017

Nr. crt.	Societate	Cota de piață 2017
1	CITY INSURANCE	30,10%
2	EUROINS	27,42%
TOTAL (1-2)		57,52%
3	ASIROM VIG	15,08%
4	ALLIANZ - TIRIAC	7,74%
5	OMNIASIG VIG	6,76%
6	GROUPAMA	5,54%
7	GENERALI	4,66%
8	UNIQA	2,58%
9	GRAWE	0,13%
TOTAL		100,00%

În mod tradițional piața RCA din România a fost dominată de 3-4 asigurători, în timp ce ponderile celorlalți jucători au fost mult mai reduse sau chiar ne semnificative.

În anul 2017, societățile cu cea mai mare pondere în piața de asigurări RCA erau City Insurance, Euroins și Asiom care dețineau împreună peste jumătate din piață (54% la 31.12.2016 și 72% la 31.12.2017).

Tabelul 43 Evoluția cotelor de piață înregistrate pentru asigurările RCA 2012- 2017 se prezintă astfel:

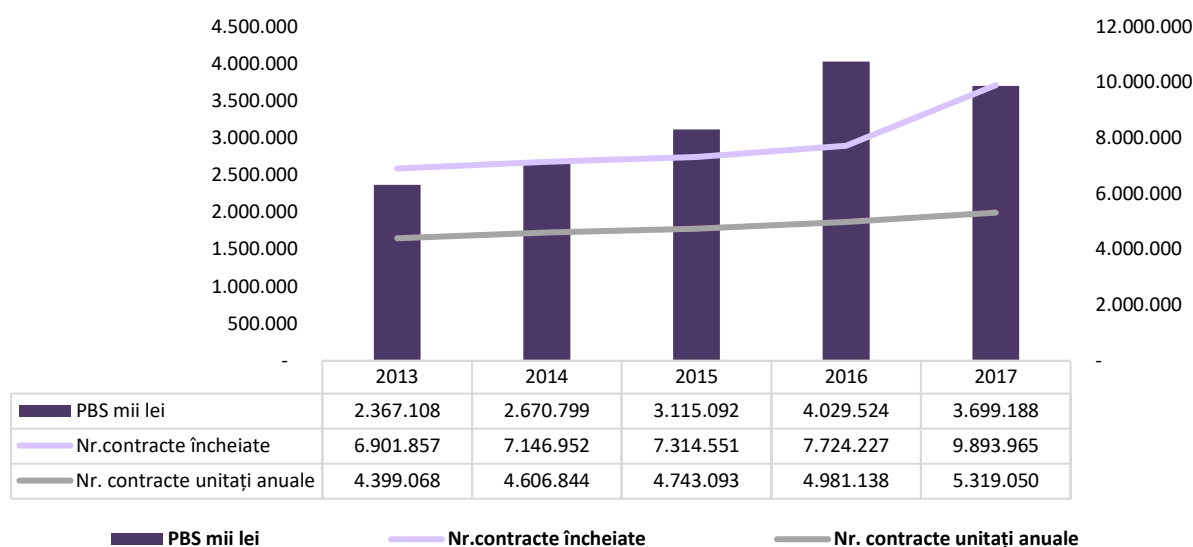
	Societate	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
1	EUROINS	19,50%	16,60%	22,00%	20,57%	27,42%
2	CARPATICA	17,30%	18,00%	16,40%	10,52%	0,00%
3	ASIROM VIG	8,60%	9,40%	12,70%	17,34%	15,08%
4	CITY INSURANCE	7,50%	10,70%	10,40%	16,14%	30,10%
5	OMNIASIG VIG	7,90%	9,90%	10,20%	8,92%	6,76%
6	ASTRA	15,10%	15,40%	8,70%	0,00%	0,00%
7	ALLIANZ - TIRIAC	8,70%	8,30%	8,20%	9,49%	7,74%
8	GROUPAMA	5,20%	4,30%	5,60%	7,00%	5,54%
9	UNIQA	8,20%	5,50%	3,80%	4,91%	2,58%
10	GENERALI	1,70%	1,70%	1,90%	5,09%	4,66%
11	ABC	0,30%	0,30%	0,00%	0,00%	0,00%
12	GRAWE	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,13%
	Total	100%	100%	100%	100%	100%
	Pentru Omnisig VIG, pentru anii dinainte de fuziune au fost cumulate cifrele Omnisig cu BCR Asigurări Generale					
	Pentru Generali, pentru anii dinainte de fuziune au fost cumulate cifrele Generali cu Ardaf					
	Pentru Astra au fost folosite date la 30 iunie 2015 pentru anul 2015					
	Pentru Carpatica au fost folosite date la 30 iunie 2016 pentru anul 2016					

Evoluția primelor

Valoarea totală a primelor de asigurare subscribe pentru asigurările RCA în anul 2017 a atins valoarea de 3,7 miliarde lei, restul până la totalul clasei A10 reprezentând asigurările transportatorului pentru marfa transportată în calitate de căraș și asigurările RCA subscribe pe teritoriul altor state membre UE în baza dreptului de liberă prestare a serviciilor.

Exprimat în unități anuale (pentru a ține seama de durata diferită a polițelor), numărul de contracte RCA încheiate în anul 2017 a fost de 5.319.050 contracte, în creștere cu 7% față de aceeași perioadă a anului anterior.

Figura 29 Evoluția prime brute subscribe pentru RCA în perioada 2013-2017

În anul 2017, cele mai mari ponderi sunt deținute de polițele cu o valabilitate de 6 luni (aproximativ 41%), respectiv 12 luni (32%).

Tabelul 44 Pondere număr contracte încheiate în perioadă în total contracte în funcție de perioada contractată – 2013-2017

Perioada	2013	2014	2015	2016	2017
Pe perioada de 12 luni	33,39%	35,08%	36,27%	37,90%	31,85%
Pe perioada de 11 luni	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,06%
Pe perioada de 10 luni	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%
Pe perioada de 9 luni	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,04%
Pe perioada de 8 luni	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,06%
Pe perioada de 7 luni	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,07%
Pe perioada de 6 luni	59,52%	57,52%	55,83%	51,38%	40,60%
Pe perioada de 5 luni	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,08%
Pe perioada de 4 luni	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,20%
Pe perioada de 3 luni	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	4,87%
Pe perioada de 2 luni	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,86%
Pe perioada de 1 lună	7,10%	7,10%	7,90%	10,71%	19,29%
Total	100%	100%	100%	100%	100%

Din punct de vedere al structurii portofoliilor de clienți, în anul 2017 ponderea contractelor încheiate cu persoane fizice la nivelul întregii piețe a crescut la aproximativ 80%.

Tabelul 45 Pondere număr contracte încheiate în perioadă în total contracte în funcție de contractant (persoană fizică sau persoană juridică) – 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Persoane fizice	78,06%	78,35%	78,80%	78,31%	80,10%
Persoane juridice	21,94%	21,65%	21,20%	21,69%	19,90%
Total	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Evoluția primei medii RCA

Pe ansamblul întregii piețe, prima medie RCA anualizată, a scăzut cu aproximativ 14% în anul 2017 comparativ cu anul precedent, înregistrând valoarea de 695 lei.

Tabelul 46 Evoluția primei medii RCA anualizate în perioada 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Total piață	538	580	657	809	695
Persoane fizice	400	423	455	528	518
Persoane juridice	957	1.072	1.311	1.725	1.298

Pentru a ilustra modalitatea de calcul a primei medii este prezentat mai jos calculul detaliat pentru anul 2017.

Tabelul 47 Prima medie RCA în anul 2017

	Total	Persoane fizice	Persoane juridice
Număr contracte încheiate în perioadă:	9.893.965	7.924.660	1.969.305
Pe perioada de 12 luni	3.151.544	2.243.760	907.784
Pe perioada de 11 luni	5.850	4.920	930
Pe perioada de 10 luni	1.332	724	608
Pe perioada de 9 luni	3.702	2.798	904
Pe perioada de 8 luni	5.752	4.580	1.172
Pe perioada de 7 luni	7.389	5.943	1.446
Pe perioada de 6 luni	4.016.909	3.472.574	544.335
Pe perioada de 5 luni	7.973	6.747	1.226
Pe perioada de 4 luni	19.754	15.112	4.642
Pe perioada de 3 luni	482.214	414.885	67.329
Pe perioada de 2 luni	282.934	243.711	39.223
Pe perioada de 1 lună	1.908.612	1.508.906	399.706
Prime subscrise RCA (lei) din care:	3.699.187.707	2.124.851.548	1.574.336.159
Cu valabilitate pentru 12 luni	2.121.880.555	997.471.442	1.124.409.113
Cu valabilitate pentru 11 luni	2.715.117	1.873.926	841.191
Cu valabilitate pentru 10 luni	959.817	305.606	654.211
Cu valabilitate pentru 9 luni	2.151.191	983.394	1.167.797
Cu valabilitate pentru 8 luni	2.330.660	1.322.064	1.008.596
Cu valabilitate pentru 7 luni	2.692.506	1.534.157	1.158.349
Cu valabilitate pentru 6 luni	1.245.673.797	922.470.576	323.203.221
Cu valabilitate pentru 5 luni	2.419.187	1.604.269	814.918
Cu valabilitate pentru 4 luni	5.093.829	2.965.156	2.128.673
Cu valabilitate pentru 3 luni	95.116.649	71.164.806	23.951.843
Cu valabilitate pentru 2 luni	37.494.399	28.050.770	9.443.629
Cu valabilitate pentru o lună	180.660.000	95.105.382	85.554.618
Prima medie RCA pentru contracte pe 12 luni (calculată ca raport între volumul primelor subscrise pentru contracte cu valabilitate 12 luni și număr contracte RCA cu valabilitate 12 luni) - lei	673	445	1.239
Prima medie anualizată RCA pentru contracte pe 6 luni (calculată ca raport între volumul primelor subscrise pentru contracte cu valabilitate 6 luni și număr contracte RCA cu valabilitate 6 luni înmulțit cu 2) - lei	620	531	1.188
Prima medie anualizată RCA pentru contracte pe 1 lună (calculată ca raport între volumul primelor subscrise pentru contracte cu valabilitate 1 lună și număr contracte RCA cu valabilitate 1 lună înmulțit cu 12) - lei	1.136	756	2.569
Unități anuale de expunere (număr contracte pe 12 luni + număr contracte pe 6 luni împărțit la 2+număr contracte pe 1 lună împărțit cu 12)	5.319.050	4.105.789	1.213.260
Prima medie RCA anualizată (PBS împărțit la unități anuale de expunere) - lei	695	518	1.298

Evoluția daunelor

Dauna medie RCA plătită pentru vătămări corporale în anul 2017 a scăzut comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent cu 11%, iar cea pentru daune materiale a scăzut cu 1%.

În anul 2017, comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, prima medie a înregistrat o scădere cu aproximativ 14% iar dauna medie o scădere cu aproximativ 1%.

Figura 30 Evoluția despăgubirilor plătite în perioada 2013-2017 pentru vătămări corporale (în mii lei) și numărul de dosare de daună plătite aferente

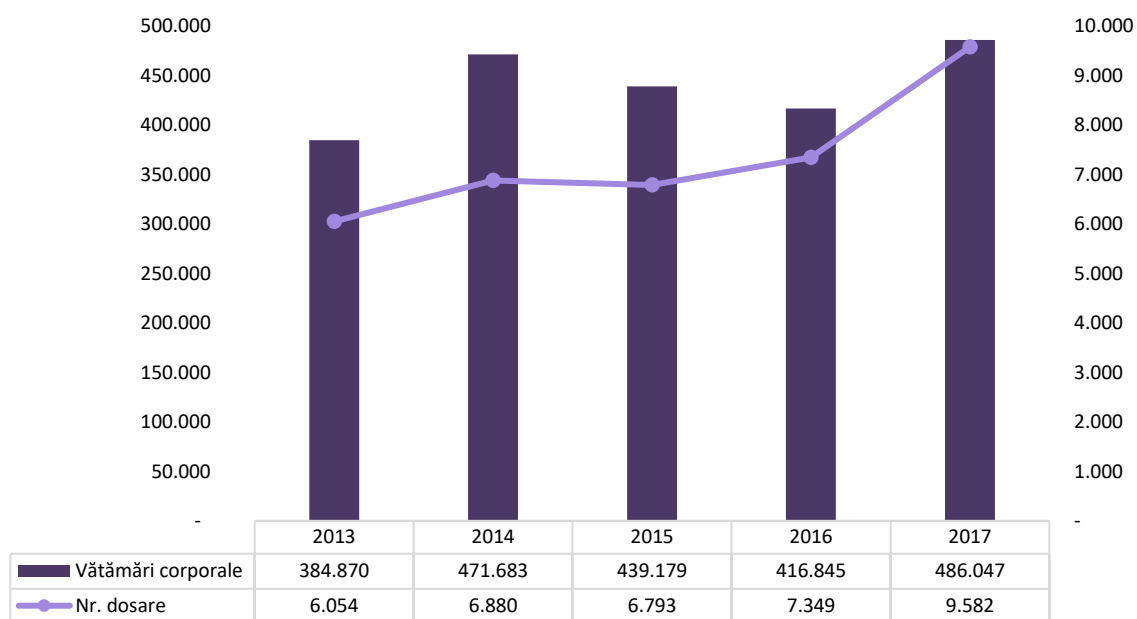

Figura 31 Evoluția despăgubirilor plătite în perioada 2013-2017 pentru daune materiale (în mii lei) și numărul de dosare de daună plătite aferente

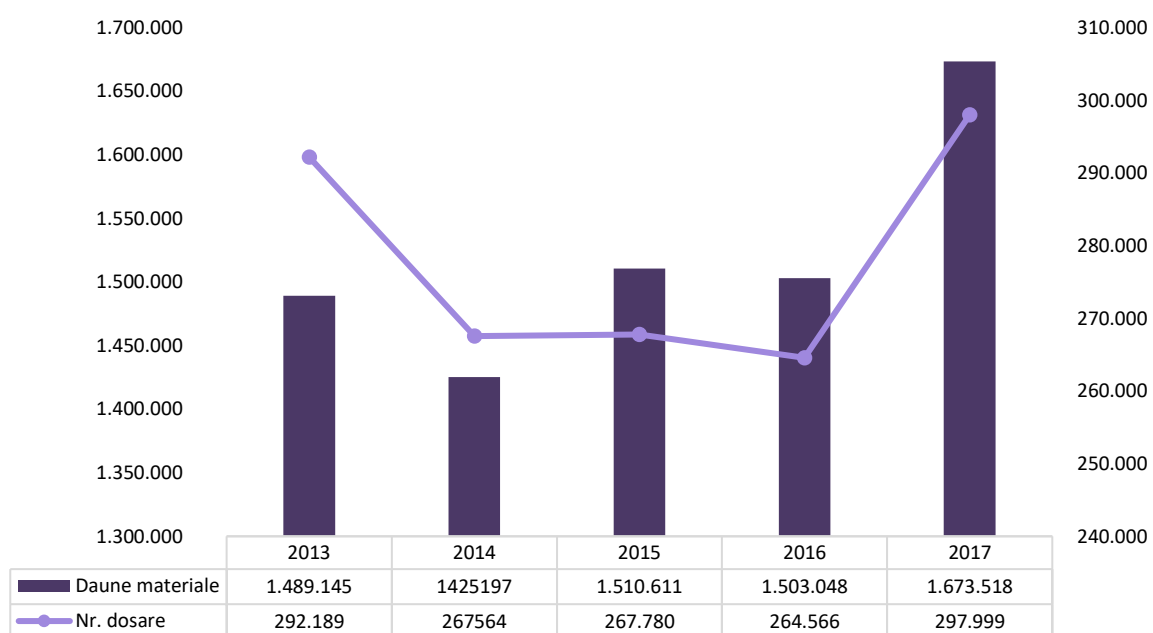
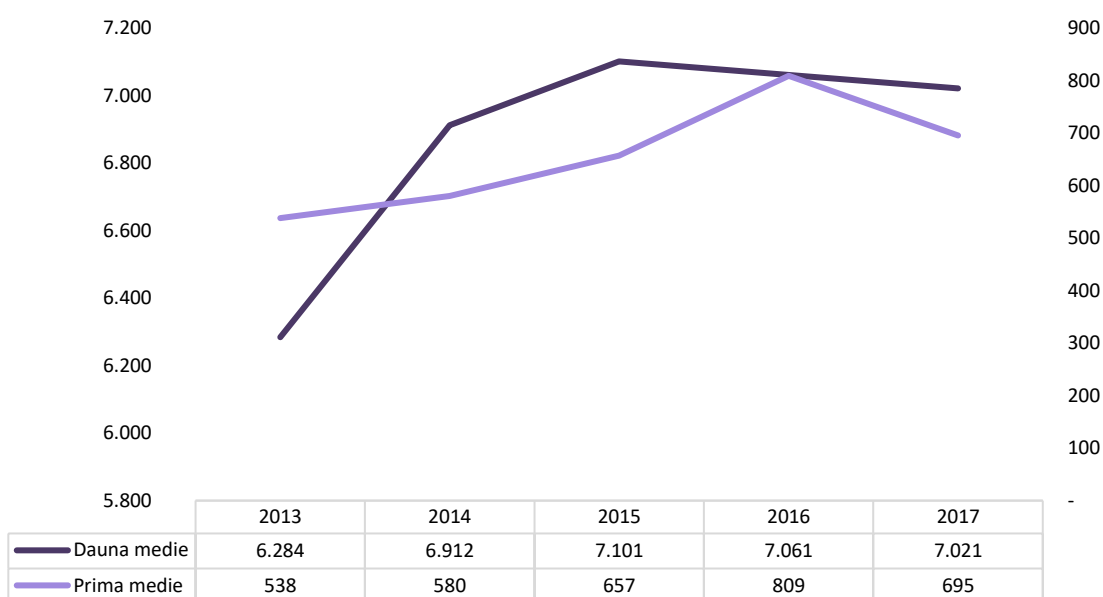

Figura 32 Evoluția primei medii și a daunei medii în perioada 2013-2017

Tabelul 48 Evoluția daunelor plătite RCA - vătămări corporale

	2013	2014	2015	2016	2017
Daune plătite PF	220.266.636	279.364.114	256.575.512	251.817.859	309.878.832
Daune plătite PJ	164.603.783	192.318.426	182.603.559	165.027.623	176.168.085
Total daune plătite	384.870.419	471.682.540	439.179.071	416.845.482	486.046.917

Tabelul 49 Evoluția daunelor plătite RCA - daune materiale

	2013	2014	2015	2016	2017
Daune plătite PF	838.152.005	817.022.264	826.935.413	844.162.917	980.815.350
Daune plătite PJ	650.993.213	608.175.080	683.675.610	658.884.919	692.703.059
Total daune plătite	1.489.145.218	1.425.197.344	1.510.611.023	1.503.047.836	1.673.518.409

Figura 33 Evoluția daunei medii plătite pentru RCA - vătămări corporale

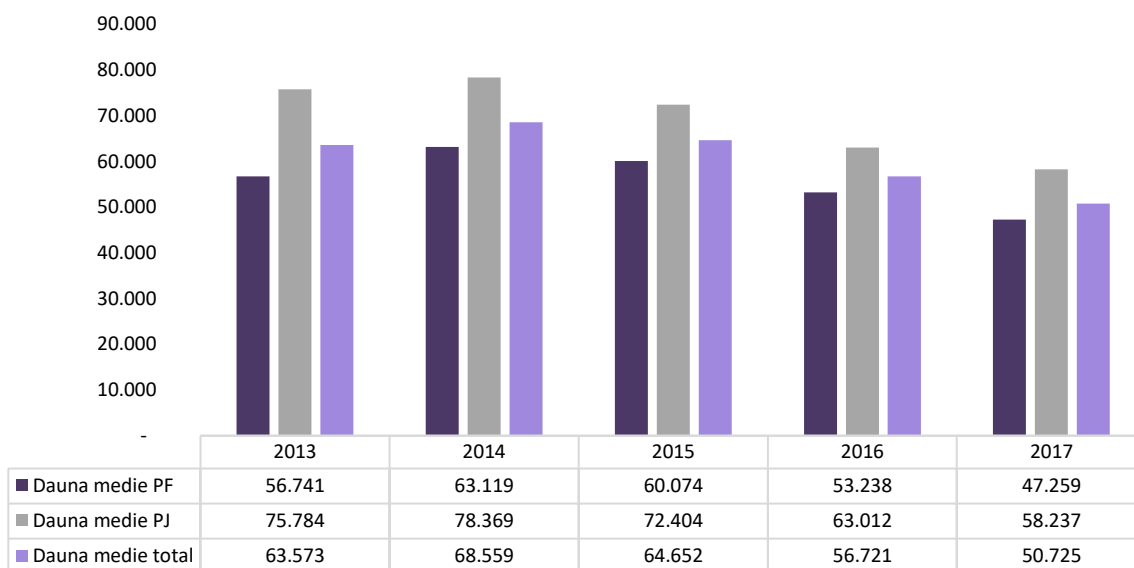
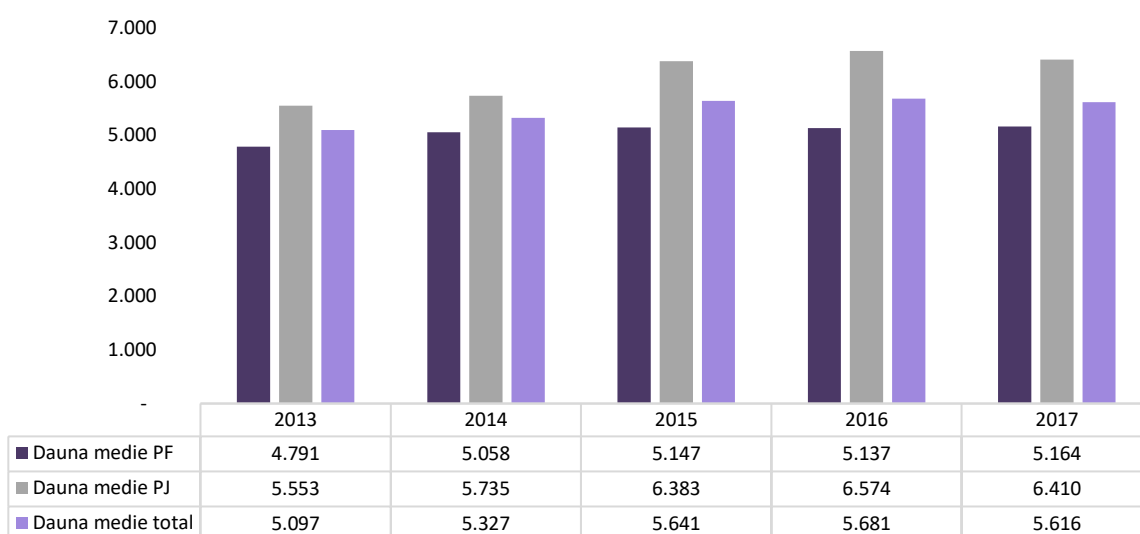
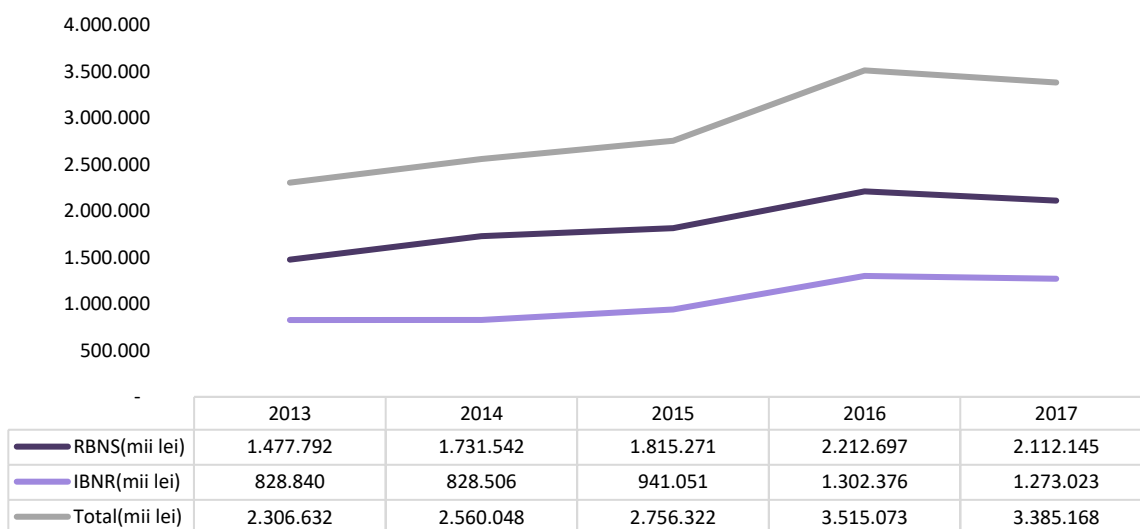

Figura 34 Evoluția daunei medii plătite pentru RCA - daune materiale

Pentru a avea o imagine de ansamblu asupra cheltuielilor efective cu daunele trebuie avută în vedere și variația rezervelor tehnice constituite de către societăți pentru daunele avizate și încă neplătite (RBNS) precum și pentru daunele întâmplătoare, dar încă neavizate și deci neplătite (IBNR).

Figura 35 Evoluția RBNS și IBNR (mii lei) în perioada 2013-2017

2. Sucursale

La 31 decembrie 2017, activau pe piața asigurărilor 11 sucursale, dintre care 8 au practicat activitate de asigurări generale („AG”) și 3 au practicat activitate de asigurări de viață („AV”).

2.1. Prime brute subscrise de către sucursale (AG și AV)

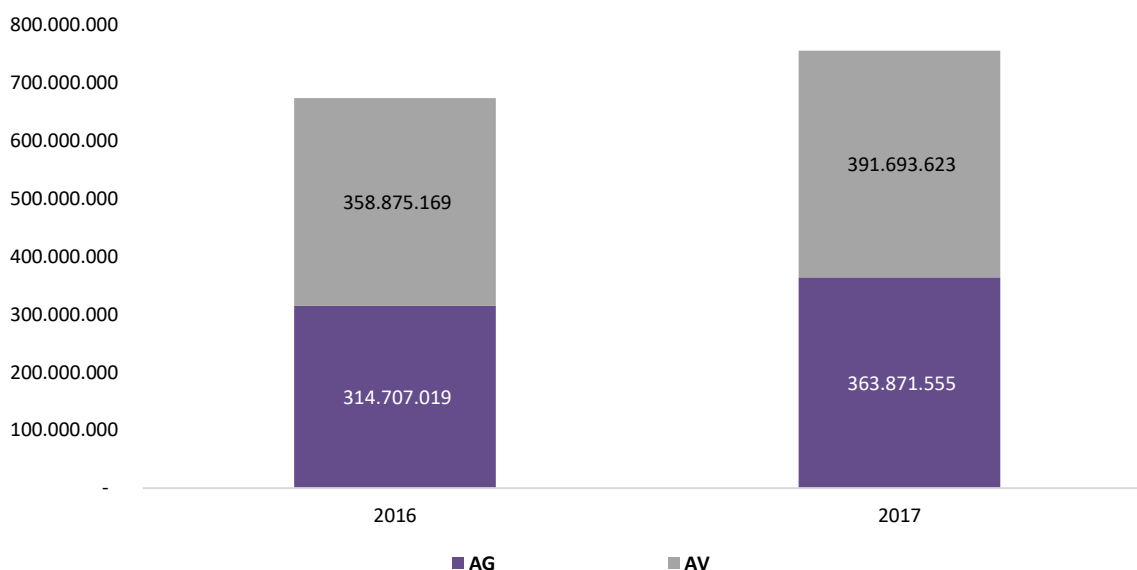
Sucursalele au cumulat în anul 2017 prime brute subscrise în valoare de 755,6 milioane lei, în creștere cu 12% față de aceeași perioadă a anului precedent:

- primele brute subscrise (PBS) aferente asigurărilor generale (AG) sunt în sumă de 363,8 milioane lei, în creștere față de aceeași perioadă a anului precedent cu aproximativ 16%;
- primele brute subscrise aferente asigurărilor de viață (AV) sunt în sumă de 391,7 milioane lei, în creștere față de anul anterior cu aproximativ 9%.

Tabelul 50 Dinamica repartizării pe segmente de asigurare în perioada 2016 – 2017

	2016	2017
AG	314.707.019	363.871.555
AV	358.875.169	391.693.623
TOTAL	673.582.188	755.565.178
Pondere AG (%)	47%	48%
Pondere AV (%)	53%	52%

Figura 36 Evoluția volumului de prime brute subscrise în perioada 2016 – 2017

2.2. Indemnizații brute plătite de sucursale (IBP)

În anul 2017, sucursalele au raportat indemnizații brute plătite, cumulat pentru cele două categorii de asigurări, în sumă de 240,18 milioane lei, astfel:

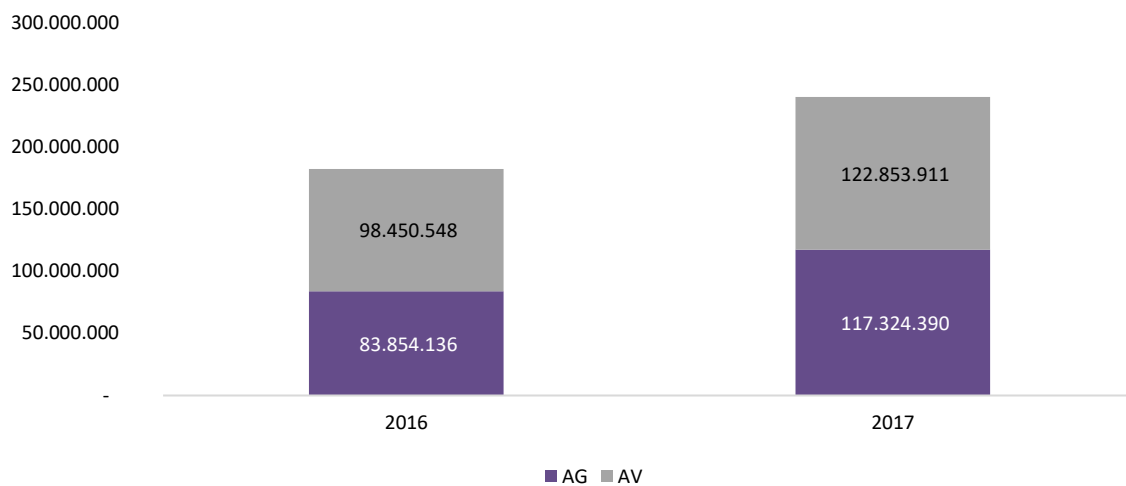
- 117,32 milioane lei sunt aferente contractelor de asigurări generale (49% din totalul indemnizațiilor brute plătite), înregistrând o creștere cu 40% față de aceeași perioadă a anului precedent (83,85 milioane lei);

- 122,85 milioane lei reprezintă sume plătite pentru indemnizații brute (inclusiv maturități și răscumpărări), aferente asigurărilor de viață, înregistrând o creștere cu 25% față de aceeași perioadă a anului precedent (98,45 milioane lei).

Tabetul 51 Evoluția volumului de indemnizații brute plătite, inclusiv maturități și răscumpărări, pentru asigurări generale și de viață (milioane lei)

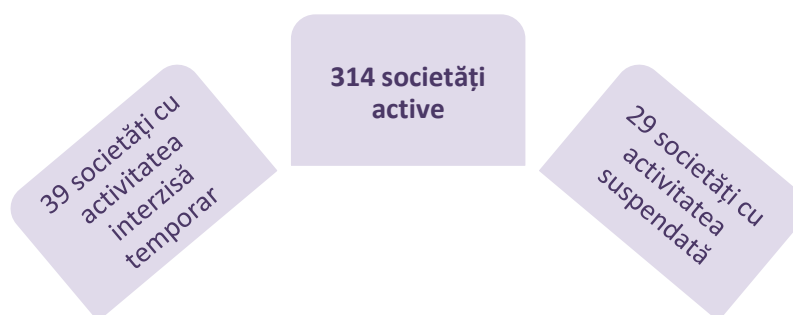
	2016	2017
AG	83.854.136	117.324.390
AV	98.450.548	122.853.911
TOTAL	182.304.683	240.178.302
Pondere AG (%)	46%	49%
Pondere AV (%)	54%	51%

Figură 37 Evoluția volumului de indemnizații brute plătite, inclusiv maturități și răscumpărări, pentru asigurări generale și de viață în perioada 2016 – 2017

3. Brokerii de asigurare și/sau reasigurare

La sfârșitul anului 2017, figurau înregistrați în evidențele Autorității de Supraveghere Financiară un număr de **382 de brokeri de asigurare și/sau reasigurare autorizați**, din care:

3.1. Activitatea de intermediere în asigurări

În urma centralizării raportărilor transmise de brokerii de asigurare și/sau reasigurare, la data de 31.12.2017 (date provizorii), valoarea primelor intermediare pentru asigurările generale și asigurările de viață era de 6.154.747.805 lei, în scădere cu 0,86% față de aceeași perioadă a anului 2016 (6.208.320.421 lei).

În anul 2017, brokerii de asigurare și/sau reasigurare au intermediat 63,41% din volumul total al primelor brute subscrise de asigurători pentru cele două categorii de asigurare (9.706.965.615 lei), ceea ce reprezintă o scădere cu 2,77 puncte procentuale, față de gradul de intermediere înregistrat în perioada similară a anului 2016 (66,18%).

Tabelul 52 Evoluția gradului de intermediere

Perioada	Prime intermediare (lei)			Prime brute subscrise (lei)			Grad de intermediere (%)		
	Total din care:	AG	AV	Total din care:	AG	AV	Total	AG	AV
31.12.2013	3.928.510.997	3.830.266.198	98.244.799	7.981.900.729	6.488.150.452	1.493.750.277	49,22%	59,03%	6,58%
31.12.2014	4.553.370.570	4.440.078.309	113.292.261	7.823.474.414	6.448.556.518	1.374.917.896	58,20%	68,85%	8,24%
31.12.2015	5.217.310.211	5.088.347.613	128.962.597	8.534.919.541	6.957.416.634	1.577.502.907	61,13%	73,14%	8,18%
31.12.2016	6.208.320.421	6.038.410.337	169.910.084	9.380.906.408	7.711.459.161	1.669.447.247	66,18%	78,30%	10,18%
31.12.2017	6.154.747.805	5.952.070.986	202.676.819	9.706.965.615	7.688.907.366	2.018.058.249	63,41%	77,41%	10,04%

Deși volumul primelor brute subscrise aferente asigurărilor de viață a crescut în anul 2017 comparativ cu 2016, gradul de intermediere a scăzut, dat fiind faptul că societățile de asigurare au impulsivat procesul de vânzare prin forțele proprii, considerat mai eficient, inclusiv din punct de vedere al costurilor aferente.

Analizând structura primelor intermediare de brokerii de asigurare și/sau reasigurare pe clase de **asigurări generale** se constată că, în anul 2017, o pondere semnificativă în totalul primelor intermediare pentru asigurări generale (5.952.070.986 lei), o dețin următoarele clase:

- clasa A10, Asigurări de răspundere civilă pentru vehicule (RCA + CMR), reprezintă 56,29% (3.350.495.906 lei);
- clasa A3, Asigurări de mijloace de transport terestru (CASCO), reprezintă 22,69% (1.350.369.236 lei);
- clasa A8, Asigurări de incendiu și alte calamități naturale, reprezintă 8,17% (486.033.559 lei);
- alte clase au reprezentat 12,86% din total prime intermediare asigurări generale.

Figura 38 Structura pe clase de asigurări generale a primelor intermediare în anul 2017

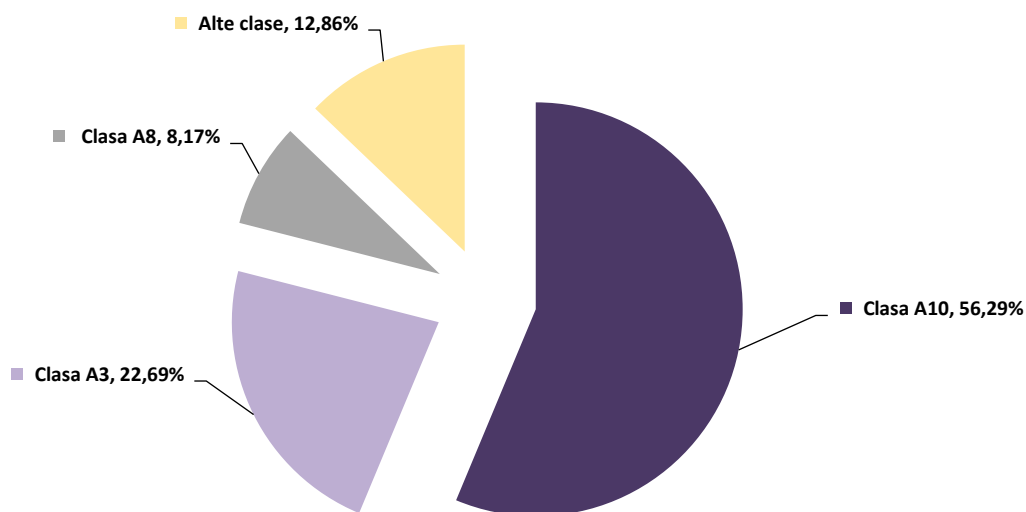
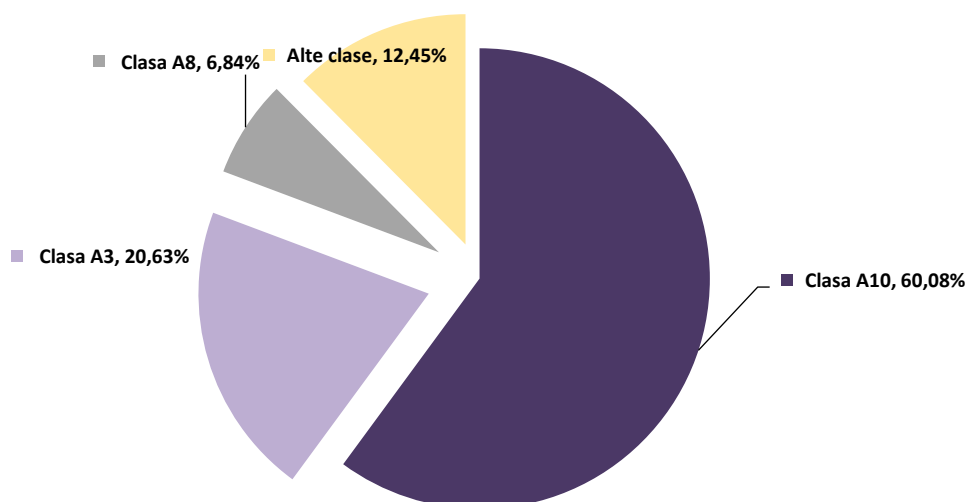

Figura 39 Structura pe clase de asigurări generale a primelor intermediare în anul 2016

Referitor la structura primelor intermediare de brokerii de asigurare pe clase de **asigurări de viață** se constată că, în anul 2017, ponderi semnificative în totalul primelor pentru această categorie (202.676.819 lei) o dețin următoarele clase:

- clasa C1, “Asigurări de viață, anuități și asigurări de viață suplimentare”, în cuantum de 171.621.792 lei, respectiv 84,68% din totalul primelor intermediare pentru categoria asigurărilor de viață;
- clasa C3, “Asigurări de viață și anuități, care sunt legate de fonduri de investiții (unit-linked)”, : 19.209.699 lei, respectiv 9,48% din totalul primelor intermediare pentru categoria asigurărilor de viață;
- celelalte clase de asigurări de viață au reprezentat 5,84% din primele intermediare pentru această categorie.

Figura 40 Structura pe clase de asigurări de viață a primelor intermediare în anul 2017

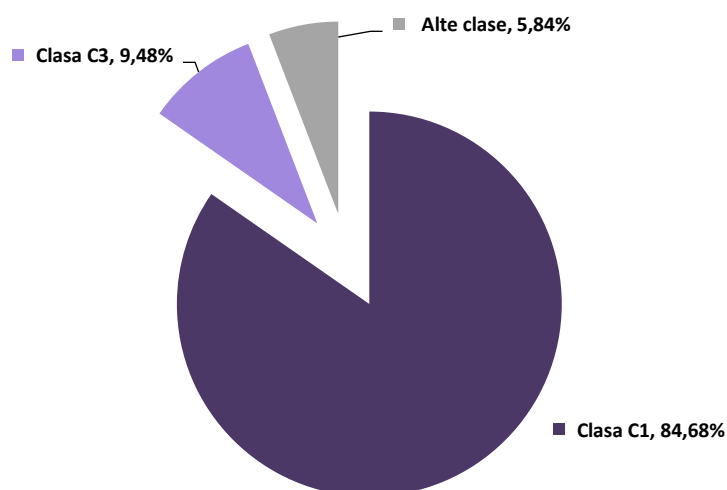
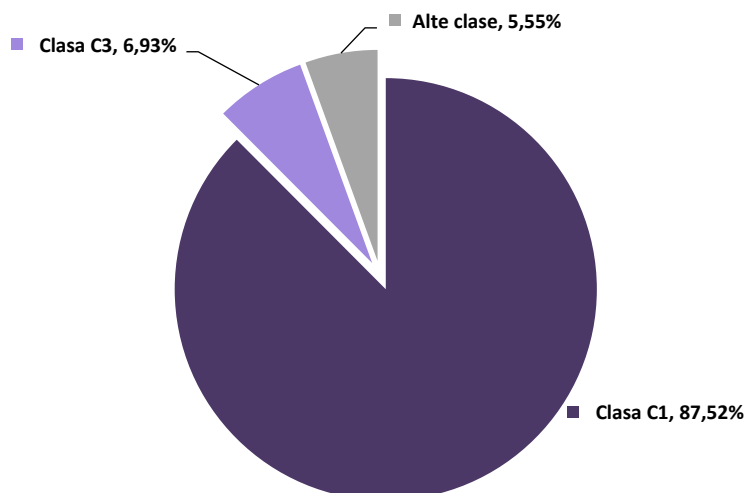

Figura 41 Structura pe clase de asigurări de viață a primelor intermediare în anul 2016

Tabelul 53 Situația primilor 10 brokeri de asigurare și/sau reasigurare în funcție de valoarea primelor intermediare în anul 2017

Nr. crt.	Broker de asigurare	Cota de piață
1	SAFETY BROKER DE ASIGURARE SRL	7,42%
2	MARSH - BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE SRL	6,90%
3	TRANSILVANIA BROKER DE ASIGURARE SA	5,52%
4	DESTINE BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE SRL	5,05%
5	INTER BROKER DE ASIGURARE SRL	4,74%
6	DAW MANAGEMENT - BROKER DE ASIGURARE SRL	4,13%
7	CAMPION BROKER DE ASIGURARE SRL	3,69%
8	UNICREDIT INSURANCE BROKER SRL	3,28%
9	PORSCHE BROKER DE ASIGURARE SRL	2,51%
10	AON ROMANIA BROKER DE ASIGURARE - REASIGURARE SRL	2,15%
Total prime intermediare de primii 10 brokeri		45,39%

Comparativ cu perioada precedentă (31.12.2016), se observă că în anul 2017 topul primilor 10 brokeri de asigurare și/sau reasigurare, în funcție de valoarea primelor intermediare pentru asigurări generale și asigurări de viață se menține constant.

Tabelul 54 Situația primilor 10 brokeri de asigurare și/sau reasigurare în funcție de valoarea primelor intermediare în anul 2016

Nr. crt.	Broker de asigurare	Cota de piață
1	SAFETY BROKER DE ASIGURARE SRL	7,71%
2	MARSH - BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE SRL	6,40%
3	TRANSILVANIA BROKER DE ASIGURARE SA	5,81%
4	DESTINE BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE SRL	4,86%
5	INTER BROKER DE ASIGURARE SRL	4,57%
6	DAW MANAGEMENT - BROKER DE ASIGURARE SRL	4,05%
7	CAMPION BROKER DE ASIGURARE SRL	3,52%
8	UNICREDIT INSURANCE BROKER SRL	3,21%
9	PORSCHE BROKER DE ASIGURARE SRL	2,31%
10	MILLENIUM INSURANCE BROKER (M.I.B.) SA	2,14%
Total prime intermediare de primii 10 brokeri		44,58%

Tabelul 55 Principalele 10 societăți de asigurare și/sau reasigurare pentru care brokerii de asigurare și/sau reasigurare au intermediat prime de asigurare în anul 2017

Nr. crt.	Societate pentru care s-a intermediat	Pondere în total general prime intermediare
1	CITY INSURANCE SA	19,96%
2	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	17,01%
3	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	10,96%
4	OMNIASIG VIG	10,05%
5	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	9,71%
6	GROUPAMA ASIGURARI SA	8,56%
7	GENERALI ROMANIA	6,68%
8	UNIQA ASIGURARI SA	4,27%
9	GOTHAER ASIGURARI - REASIGURARI SA	1,62%
10	ING ASIGURARI DE VIATA SA	1,16%
Prime intermediare pentru primii 10 asigurători		89,98%
Prime intermediare pentru alți asigurători din Romania		3,82%
Prime intermediare pentru asigurători externi		6,20%
Total general prime intermediare		100,00%

Se observă că societatea CITY INSURANCE SA deține o pondere semnificativă în totalul primelor intermediare de brokerii de asigurare și/sau reasigurare în anul 2017, respectiv de 19,96%, urmată de EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA cu un procent de 17,01% și de ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA cu 10,96%.

Tabelul 56 Principalele 10 societăți de asigurare și/sau reasigurare pentru care brokerii de asigurare și/sau reasigurare au intermediat prime de asigurare în anul 2016

Nr. crt.	Societate pentru care s-a intermediat	Pondere în total general prime intermediare
1	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	14,02%
2	CITY INSURANCE SA	11,94%
3	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	11,58%
4	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	11,36%
5	OMNIASIG VIG	10,45%
6	GROUPAMA ASIGURARI SA	9,01%
7	CARPATICA ASIG SA	7,76%
8	GENERALI ROMANIA	7,19%
9	UNIQA ASIGURARI SA	5,48%
10	GOTHAER ASIGURARI - REASIGURARI SA	1,39%
Prime intermediare pentru primii 10 asigurători		90,20%
Prime intermediare pentru alți asigurători din Romania		5,00%
Prime intermediare pentru asigurători externi		4,80%
Total general prime intermediare		100,00%

Din datele prezentate mai sus, se constată modificarea ponderii primelor intermediare de brokerii de asigurare pentru societățile de asigurare, în anul 2017, față perioada precedentă, astfel:

- CITY INSURANCE SA a înregistrat o creștere de 65,92%;
- EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA o creștere de 20,42%;
- ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA o scădere de 6,08%;
- OMNIASIG VIG SA o scădere de 4,54%;
- ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA a înregistrat o scădere de 15,12%;
- GROUPAMA ASIGURARI SA a înregistrat o scădere de 5,65%;
- GENERALI ROMANIA SA o scădere de 7,85%;
- UNIQA ASIGURARI SA a înregistrat o creștere de 77,27%;
- GOTHAER ASIGURARI - REASIGURARI SA o creștere de 15,22%;
- ING ASIGURARI DE VIATA SA o creștere de 2,06%.

Un număr de 6 brokeri de asigurare și/sau reasigurare au raportat în anul 2017 daune regularizate pentru asigurări generale, în valoare totală de 8.442.156 lei, în scădere cu 85,13% față de perioada similară a anului 2016 (56.782.622 lei).

Scăderea s-a datorat faptului că societății AVUS INTERNATIONAL - BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE SRL i-a fost aprobată retragerea autorizației de funcționare prin Decizia ASF nr. 2147/17.11.2016.

Tabelul 57 Daunele regularizate de brokeri în anul 2017

Nr. Crt.	Broker de asigurare	Valoarea daunelor regularizate
1	APRIL-BROKER DE ASIGURARE REASIGURARE S.R.L.	63,54%
2	MAI BROKER DE ASIGURARE S.R.L.	30,18%
3	BALDOR INSURANCE BROKER S.R.L.	3,49%
4	ALIAT BROKER DE ASIGURARE S.R.L.	1,12%
5	MAKLER-SIG BROKER DE ASIGURARE S.R.L.	1,12%
6	CONFISIO BROKER DE ASIGURARE S.R.L.	0,54%
Total		100,00%

3.2. Veniturile obținute din activitatea de intermediere în asigurări

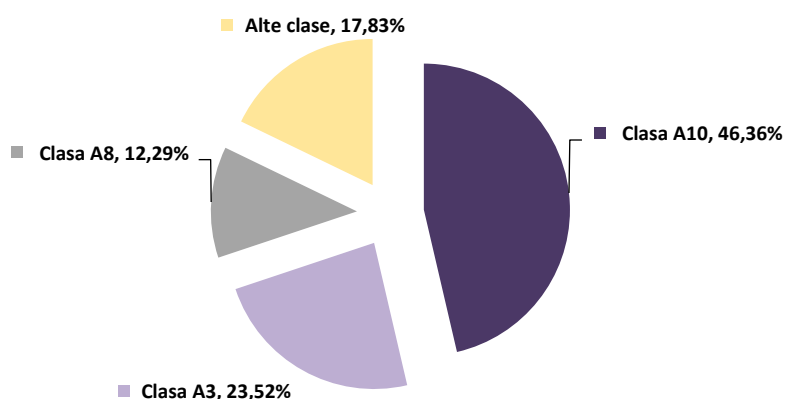
Veniturile din activitatea de intermediere obținute de brokerii de asigurare în anul 2017 au înregistrat o scădere de 4,62% față de anul 2016, de la valoarea de 1.016.617.854 lei la 969.640.097 lei (2017).

Ponderea veniturilor din activitatea de intermediere în volumul de prime intermediare la nivelul pieței de brokeraj a fost de 15,75% (comision mediu).

Analizând structura veniturilor din activitatea de intermediere obținute de brokerii de asigurare și/sau reasigurare pe clase de **asigurări generale** se constată că, în anul 2017, o pondere semnificativă pentru asigurări generale (906.034.477 lei), o dețin următoarele clase:

- clasa A10, Asigurări de răspundere civilă pentru vehicule (RCA + CMR), reprezintă 46,36% (419.996.743 lei);
- clasa A3, Asigurări de mijloace de transport terestru (CASCO), reprezintă 23,52% (213.100.170 lei);
- clasa A8, Asigurări de incendiu și alte calamități naturale, reprezintă 12,29% (111.388.707 lei);
- restul claselor de asigurare a reprezentat 17,83% din total prime intermediare asigurări generale.

Figura 42 Structura pe clase de asigurări generale a veniturilor obținute din activitatea de intermediere în anul 2017

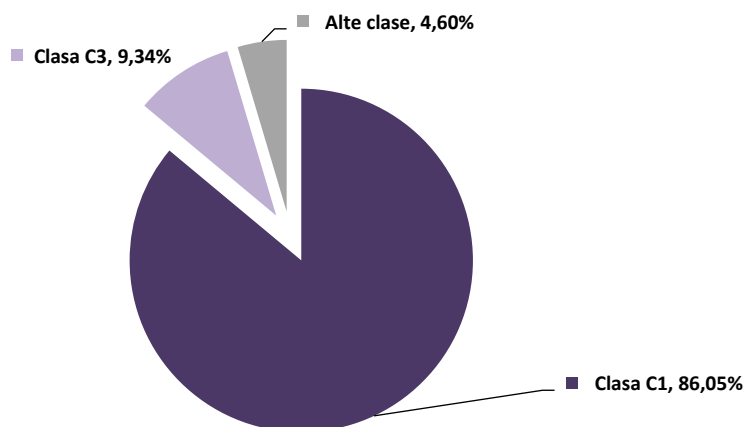

Analizând evoluția, în anul 2017, veniturilor obținute de brokerii de asigurare și/sau reasigurare din activitatea de intermediere în asigurări generale, s-a constatat că principala cauză a scăderii acestora, a fost diminuarea comisionului acordat brokerilor de asigurare de către asigurători, pe segmentul asigurărilor RCA.

Referitor la structura veniturilor din activitatea de intermediere obținute de brokerii de asigurare pe clase de **asigurări de viață** se constată că, în anul 2017, ponderi semnificative în totalul acestor venituri (63.605.620 lei) o dețin următoarele clase:

- clasa C1, “Asigurări de viață, anuități și asigurări de viață suplimentare”, în cuantum de 54.735.083 lei, respectiv 86,05% din totalul veniturilor obținute din activitatea de intermediere pentru categoria asigurărilor de viață;
- clasa C3, “Asigurări de viață și anuități, care sunt legate de fonduri de investiții (unit-linked)”: 5.942.526 lei, respectiv 9,34% din totalul veniturilor obținute pentru categoria asigurărilor de viață;
- celelalte clase de asigurări de viață au reprezentat 4,60% din veniturilor obținute pentru această categorie.

Figura 43 Structura pe clase de asigurări de viață a veniturilor obținute din activitatea de intermediere în anul 2017

Din analiza datelor cuprinse în raportările transmise de brokerii de asigurare și/sau reasigurare la data de 31.12.2017, s-a constatat că primii 10 brokeri de asigurare dețin o pondere de 45,39% din totalul primelor intermediare în anul 2017 și o pondere de 42,37 % din totalul veniturilor obținute din activitatea de intermediere.

Raportând veniturile obținute din activitatea de intermediere în total prime intermediare pentru primii 10 brokeri de asigurare, menționați mai jos, a rezultat un comision mediu de aproximativ 14,71%.

Tabelul 58 Comisionul mediu calculat ca raport între primele intermediare și veniturile obținute de primii 10 brokeri de asigurare în anul 2017

Nr. crt.	Broker de asigurare	Comision mediu
1	SAFETY BROKER DE ASIGURARE S.R.L.	15,76%
2	MARSH - BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE S.R.L.	10,96%
3	TRANSILVANIA BROKER DE ASIGURARE S.A.	15,84%
4	DESTINE BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE S.R.L.	15,00%
5	INTER BROKER DE ASIGURARE S.R.L.	15,72%
6	DAW MANAGEMENT - BROKER DE ASIGURARE S.R.L.	15,02%
7	CAMPION BROKER DE ASIGURARE S.R.L.	15,22%
8	UNICREDIT INSURANCE BROKER S.R.L.	15,24%
9	PORSCHE BROKER DE ASIGURARE S.R.L.	15,57%
10	AON ROMANIA BROKER DE ASIGURARE - REASIGURARE S.R.L.	13,99%
Total 1- 10		14,71%
Total general		15,75%

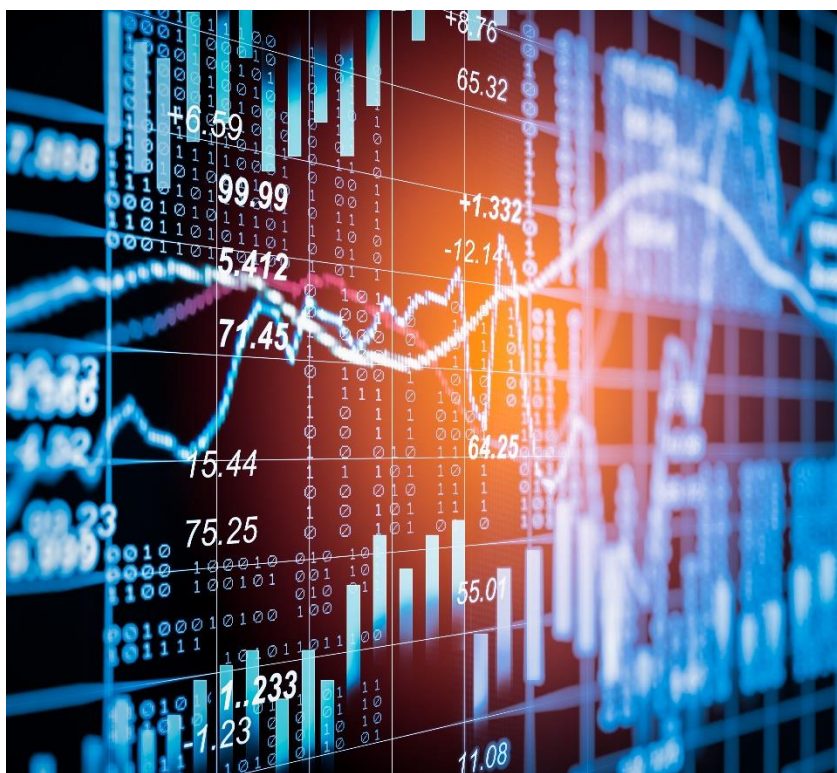
3.3. Datorii și creanțe din activitatea de intermediere

La data de 31.12.2017 situația datoriilor și a creanțelor provenite din activitatea de intermediere se prezintă astfel:

- **Total datorii către societățile de asigurare și/sau reasigurare în valoare de 87.403.084 lei, în creștere cu 31,26% față de perioada precedentă (66.586.014 lei),** din care:
 - cu scadența nedepășită = 85.038.639 lei,
 - cu scadența depășită = 2.364.445 lei, din care peste 30 de zile = 1.986.742 lei.
- **Total creanțe din activitatea de intermediere în valoare de 76.433.593 în scădere cu 11,36% lei față de perioada precedentă (86.227.299 lei)** din care:
 - cu scadența nedepășită = 52.549.609 lei,
 - cu scadența depășită = 23.883.984 lei, din care peste 30 de zile = 12.686.321 lei.

Primii 10 brokeri de asigurare și/sau reasigurare care au raportat, la data de 31.12.2017 cele mai mari datorii provenite din activitatea de intermediere în asigurări, 9 din ei nu au scadența nedepășită și au deținut o pondere de 62,85% din totalul datoriilor din activitatea de intermediere la nivelul pieței de brokeraj.

Evoluția pieței de capital în anul 2017

Piața primară

1 ofertă publică de preluare obligatorie

12 oferte publice de cumpărare

3 oferte publice secundare inițiale de vânzare

168 Certificate de Înregistrare a Valorilor Mobiliare

11 oferte publice de vânzare primare

Valoare totală tranzacționată: 13,92 miliarde lei, din care: 12,06 miliarde lei valoarea tranzacțiilor cu acțiuni, inclusiv drepturi

Capitalizare bursieră (acțiuni): 164,38 miliarde lei

Piața secundară

Valoare totală tranzacționată cu produse structurate: 264,19 milioane lei

Cea mai mare creștere: indicele BET-FI +33,43%

Intermediari

Piața la vedere

21 SSIF
5 IC locale
2 IC alte state membre UE
4 firme investiții din alte state membre UE

Aero

20 SSIF
5 IC locale
1 firmă investiții din alt stat membru UE

SSIF

Valoare fonduri proprii: 175 milioane lei
Număr conturi clienți activi: 17.101

OPC

18 SAI
70 FDI
25 FÎ
5 SIF
Fondul Proprietatea
6 depozitari

Active totale
22,71 mld. lei FDI
1,14 mld. lei FÎ
8,86 mld. lei SIF
10,83 mld. lei FP

Portofoliu investițional

Acțiuni 18,56 mld lei
Obligațiuni 7,61 mld. lei
Titluri de stat 9,31 mld. lei
Depozite și disponibil 6,58 mld. lei
Altele: 1,48 mld. lei

1. CONTEXTUL INTERNAȚIONAL

Cadrul economic european a continuat tendința de consolidare și în a doua parte a anului 2017 prin îmbunătățirea indicatorilor specifici economiilor europene. Condițiile economice și financiare s-au menținut la un nivel menit să favorizeze activitatea investițională la nivel european. Provocări la adresa stabilității au rămas în perioada analizată riscul geopolitic izvorât din amenințările teroriste și escaladarea tensiunilor în Peninsula Coreea și cel politic (negocierile Brexit).

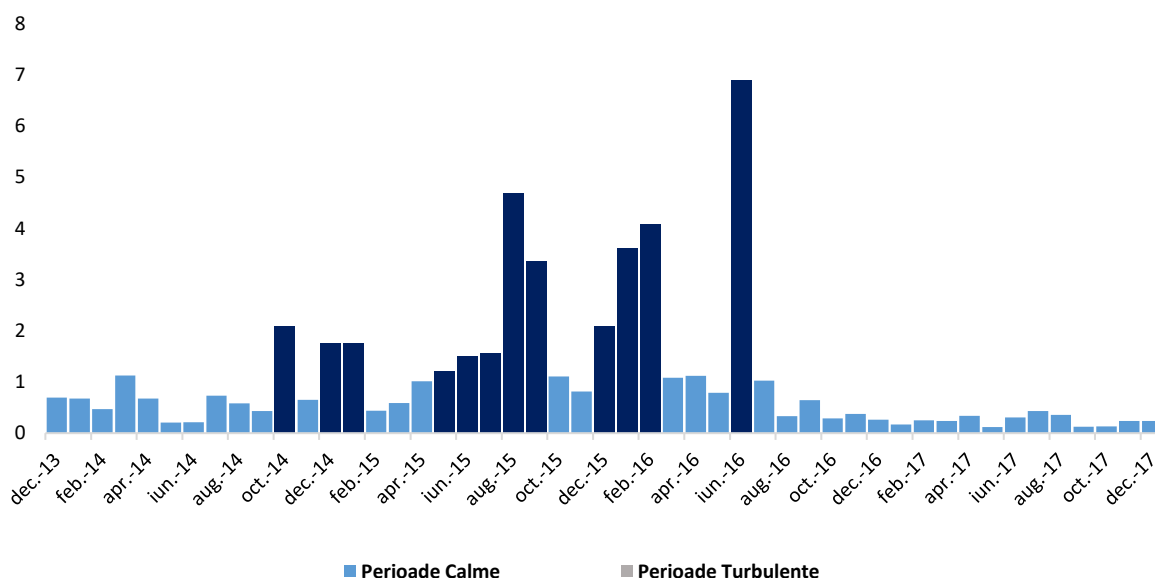
Riscul politic s-a menținut la un nivel ridicat prin existența incertitudinilor în ceea ce privește negocierile pe tema Brexit-ului. În contextul potențialelor relocări în alte state membre UE ale participanților autorizați și supravegheați de Autoritățile din Marea Britanie, ESMA a emis în iulie 2017 un set de opinii cu privire la principiile ce stau la baza relocărilor, opinii ce vin în sprijinul convergenței în materie de supraveghere.

Cu toate acestea, contextul politic global nu a afectat semnificativ pe termen mediu climatul investițional din Europa, ce a fost stimulat de continuarea politicilor monetare neconvenționale de către Banca Centrală Europeană și volatilitatea scăzută a prețurilor activelor.

Anul 2017 nu a înregistrat perioade cu niveluri ridicate de turbulență, cel puțin prin comparație cu evenimentele cu impact semnificativ din anul 2016, care au dus la modificări ample ale prețurilor activelor financiare, respectiv cele două episoade de turbulență care au avut loc pe fondul știrilor și evoluțiilor piețelor financiare din China, și cel aferent rezultatului referendumului organizat în Marea Britanie.

Indicele de turbulență calculat pentru luna decembrie 2017 s-a situat la un nivel mult mai redus prin comparație cu luna iunie 2016, când a marcat cea mai ridicată valoare pentru toată perioada analizată, respectiv decembrie 2012 - decembrie 2017. Creșterea semnificativă din luna iunie 2016 a avut loc ca urmare a creșterii volatilității indicilor pieței de capital pe fondul rezultatului pro Brexit al referendumului din Marea Britanie. Începând cu luna iulie 2016, s-a observat o tendință de revenire a indicelui de turbulență la nivelurile anterioare, tendință continuată pe tot parcursul anului 2017.

Figura 44 Indice de turbulență

Sursa: Datastream, calcule ASF

Indicii burselor internaționale au înregistrat evoluții pozitive în anul 2017 (12 luni).

Indicii BVB au înregistrat modificări la 12 luni (29 decembrie 2017 comparativ cu 29 decembrie 2016) situate între 9,6% și 22,9%. Cea mai semnificativă creștere la 12 luni se constată în cazul indicelui BET-FI (+34,1%), urmat de BET-XT-TR (+24,0%).

Tabelul 59 Randamentele burselor de acțiuni

Indici internaționali	3 luni	6 luni	9 luni	12 luni	Indici BVB	3 luni	6 luni	9 luni	12 luni
EA (EUROSTOXX)	-0.90%	2.84%	4.00%	10.39%	BET	-1.58%	-1.30%	-2.38%	9.64%
FR (CAC 40)	-0.32%	3.07%	4.80%	9.80%	BET-BK	0.23%	8.05%	9.85%	22.92%
DE (DAX)	0.69%	4.04%	5.86%	12.81%	BET-FI	5.96%	22.70%	24.77%	34.10%
IT (FTSE MIB)	-3.71%	5.55%	7.78%	13.80%	BET-NG	-3.51%	-0.29%	-4.37%	10.43%
GR (ASE)	6.19%	-2.12%	20.02%	26.03%	BET-TR	-0.22%	1.92%	5.07%	19.30%
IE (ISEQ)	2.27%	3.19%	7.01%	8.12%	BET-XT	0.04%	3.08%	2.79%	14.74%
ES (IBEX)	-3.25%	-4.63%	-3.12%	7.69%	BET-XT-TR	1.57%	6.54%	10.25%	24.09%
UK (FTSE 100)	4.27%	4.59%	4.26%	7.97%	BETPlus	-0.87%	0.04%	-1.06%	10.93%
US (DJIA)	10.33%	16.12%	19.65%	24.72%	ROTX	-0.58%	0.73%	1.16%	12.72%

Sursa: Thomson Reuters Datastream, calcule ASF

Notă: Max (verde) și min (roșu) sunt fixate la ± 4% (1 săptăm.), ±8% (1 lună) și ±15% (3 luni)

Se observă din graficele de mai jos că în trimestrul IV al anului 2017 a continuat tendința ascendentă a burselor de acțiuni, cu un nivel scăzut de volatilitate pentru piețele dezvoltate și mai ridicat pentru piața românească. Un nivel semnificativ de volatilitate s-a menținut și în cazul cursului de schimb EURUSD.

Figura 45 Evoluția burselor de acțiuni față de 31 dec. 2016

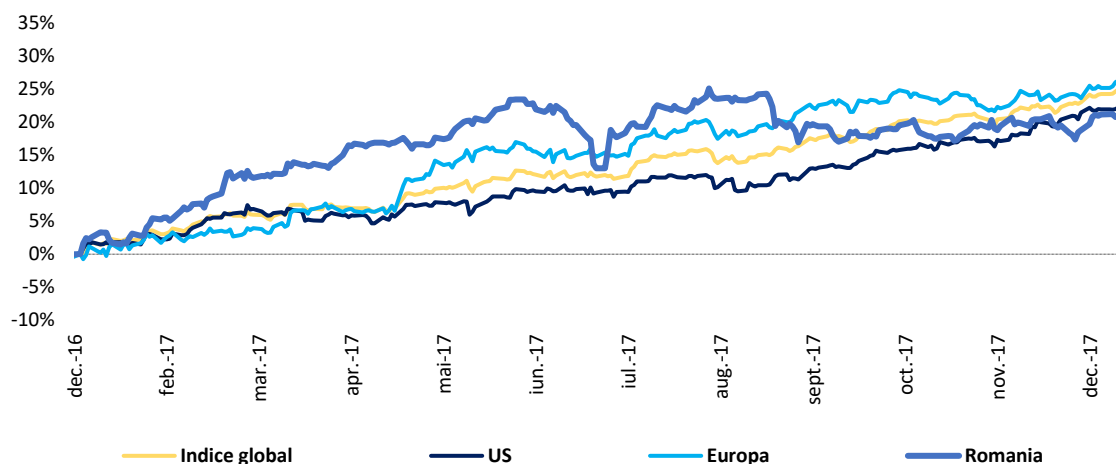
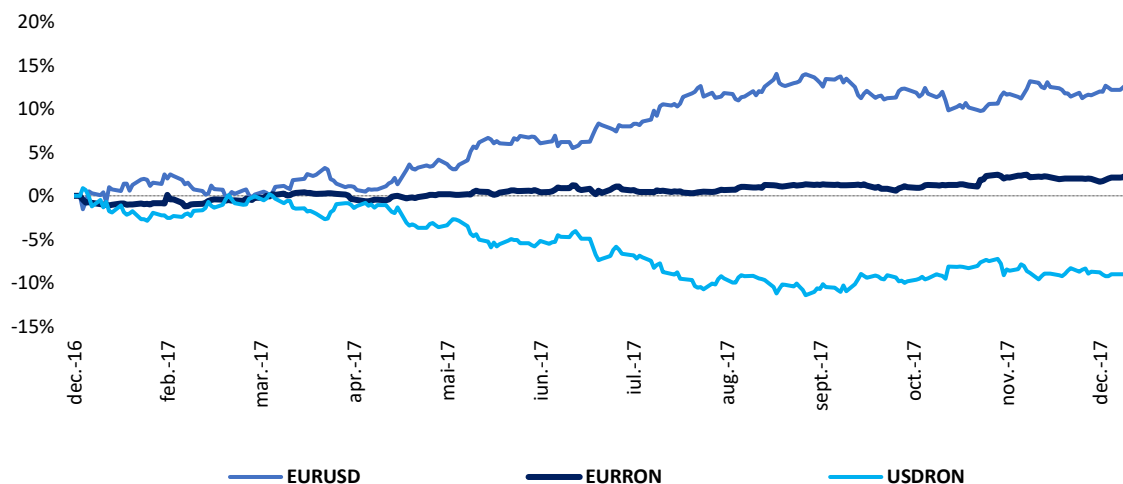

Figura 46 Evoluția cotațiilor valutare față de 31 dec. 2016

Sursa: Thomson Reuters Datastream, calcule ASF

Figura 47 Evoluția burselor de mărfuri față de 31 dec. 2016

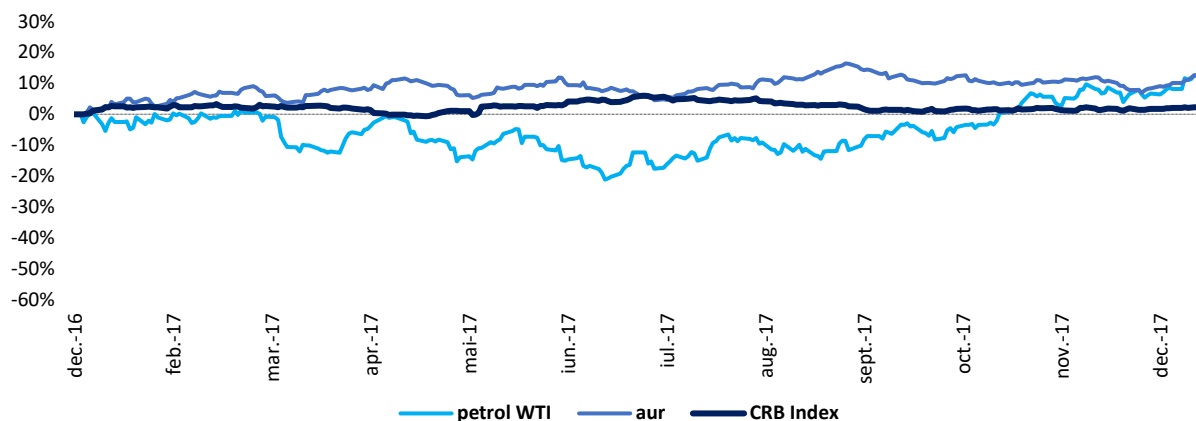
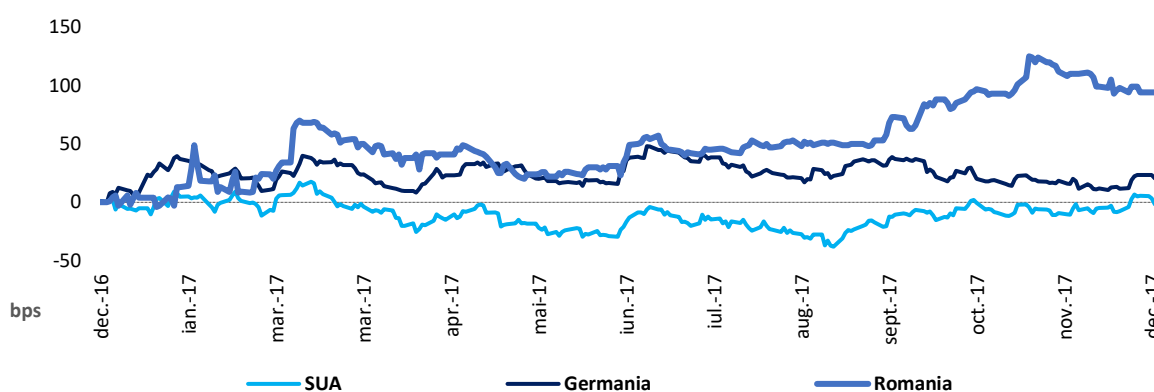

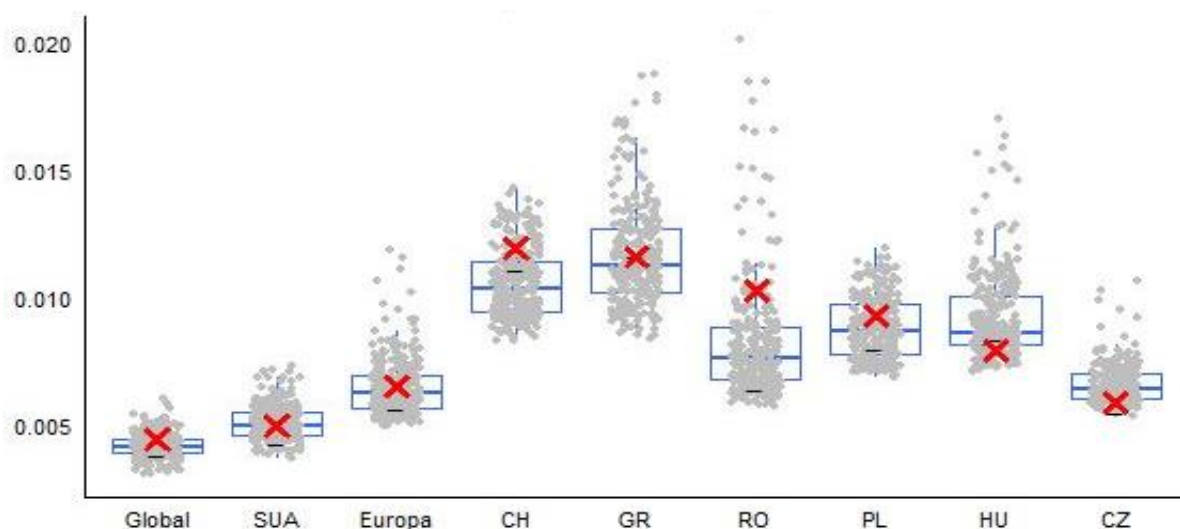
Figura 48 Evoluția randamentelor titlurilor de stat (ytm, 10Y, LC, bps) față de 31 dec. 2016

Sursa: Thomson Reuters Datastream, calcule ASF

În cea mai simplă formă, volatilitatea reprezintă gradul în care prețul unei investiții fluctuează într-o anumită perioadă de timp, fiind adesea asociată cu riscul (o volatilitate mai mare este caracterizată de o incertitudine mai mare).

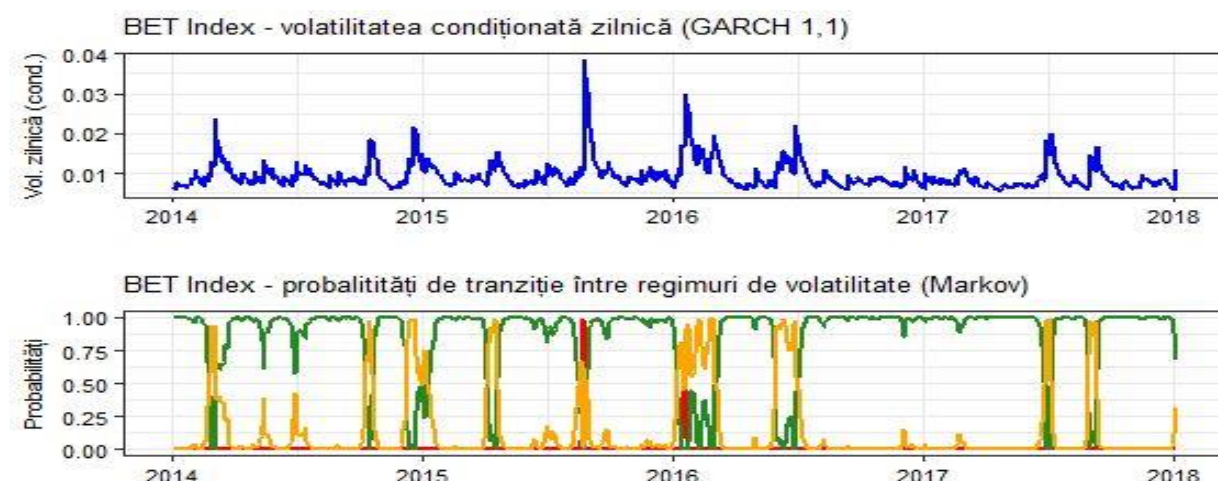
Figura 49 Volatilitatea condiționată zilnică a indicilor de acțiuni (1 ianuarie 2017 – 5 ianuarie 2018)

Sursa: Thomson Reuters Datastream, calcule ASF

Pe piața românească și pe alte piețe emergente și de frontieră din vecinătate s-a menținut o volatilitate mai ridicată decât în țările dezvoltate, în cazul cărora (de exemplu în SUA) volatilitatea și-a continuat tendința descendentă pe parcursul anului 2017.

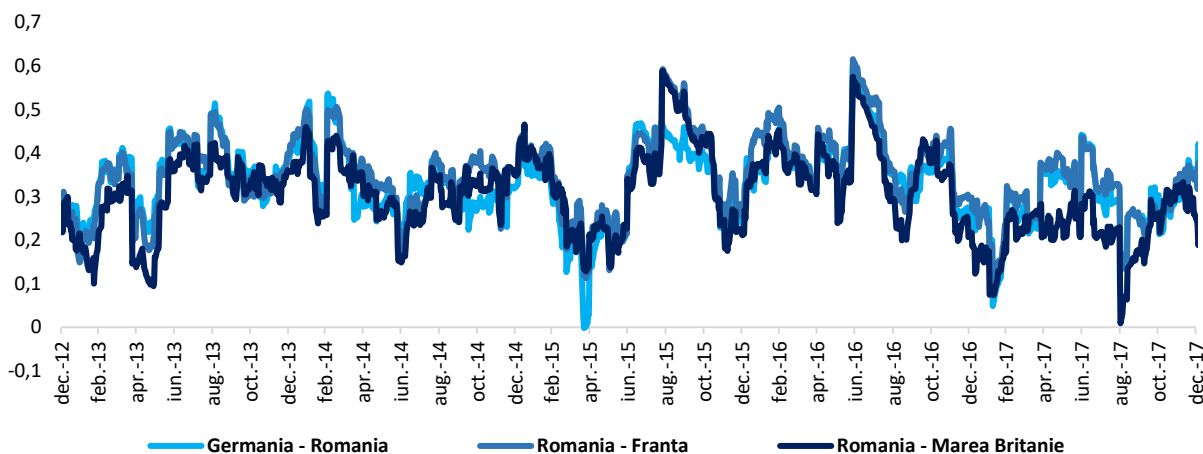
Figura 50 Volatilitatea indicelui BET

Sursa: Thomson Reuters Datastream, calcule ASF

Fenomenul de contagiune poate fi captat în general prin analiza corelațiilor dintre piețele financiare. După creșterile semnificative ale coeficienților de corelație ca urmare a rezultatului referendumului din Marea Britanie, la finalul lunii decembrie 2016 aceștia au atins valori similare cu cele de la începutul anului 2016, iar în luna ianuarie 2017 valorile au fost aproape de minimele istorice. Ulterior, am asistat la o revenire a valorilor acestor coeficienți.

Figura 51 Corelațiile dintre piețele de capital din România, Franța, Germania și Marea Britanie

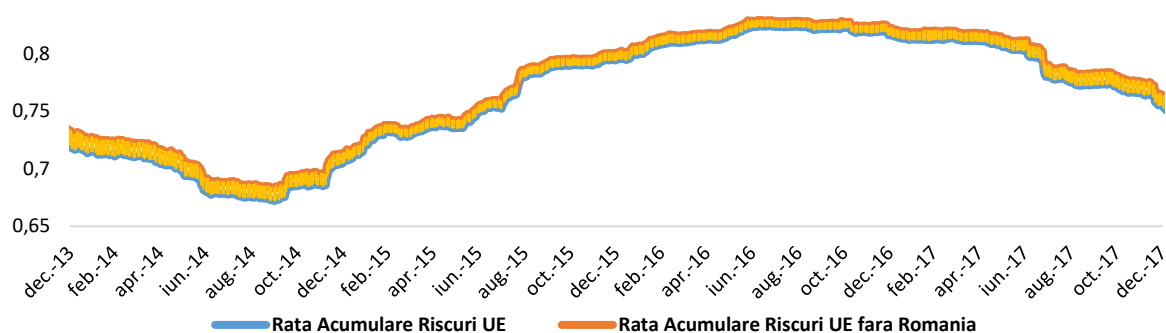

Sursa: Thomson Reuters Datastream, calcule ASF

Corelațiile dintre piețele de capital din România și Marea Britanie se păstrează, în general, la un nivel redus, în cea mai mare parte având valori sub 0,4, însă cu episoade în care au ajuns la aproximativ 0,1 (în ianuarie 2017). La finalul lunii iunie 2017 piețele din Germania, Franța și Marea Britanie au revenit la un nivel de influență medie asupra evoluției pieței din România, toate înregistrând un coeficient de corelație mai mic de 0,5.

Kritzman et al. (2010) au elaborat o măsură a riscului sistemic pe care o intitulează rata de absorbție (RA). Din punct de vedere economic, indicatorul arată dacă piețele sunt strâns cuplate la un anumit moment de timp. Atunci când acest fenomen se întâmplă, șocurile negative se pot propaga cu mai mare ușurință și la scară mai largă decât atunci când piețele sunt decuplate, conducând la creșterea fragilității sistemului financiar. Rata de absorbție poate fi privită drept un indicator de avertizare timpurie a creșterii corelației dintre piețele financiare.

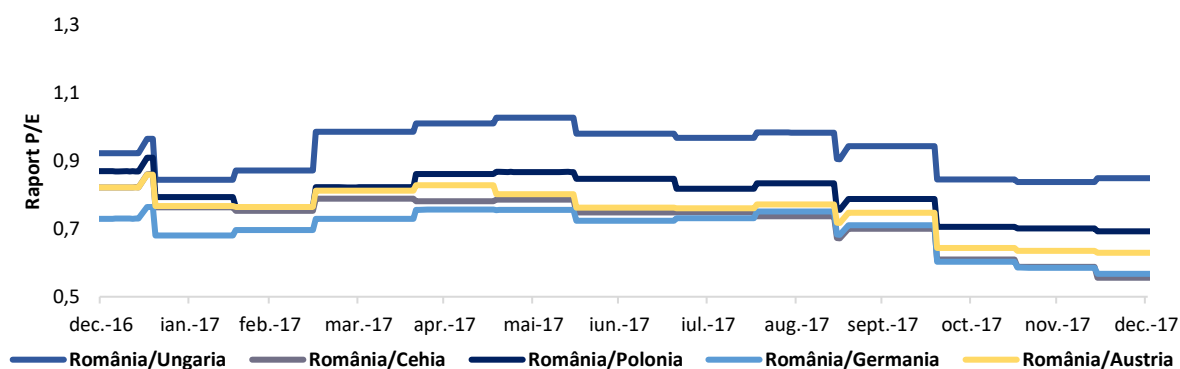
Figura 52 Rata de absorbție

Sursa: Thomson Reuters Datastream, calcule ASF

Rata de absorbție, calculată pe baza randamentelor indicilor bursieri din Uniunea Europeană, pentru perioada decembrie 2014 – decembrie 2017, a avut în medie o tendință descendentă în cel de-al doilea semestru al lui 2017.

Figura 53 Raportul P/E (forward)

Sursa: Thomson Reuters Datastream, calcule ASF

Raportul P/E forward se calculează împărțind prețul acțiunii la profitul net pe acțiune și arată cât de mult plătesc investitorii pentru câștigurile previzionate pentru următorul an. Riscul de re-evaluare se calculează împărțind rapoartele P/E forward și arată cât de mult plătesc investitorii pentru câștigurile previzionate pentru anul următor în comparație cu altă piață.

Pentru România și alte țări din regiune acest raport arată că piața bursieră locală este, în condiții normale la nivel internațional, mai atractivă în raport cu acestea. Astfel, raportul P/E a crescut în ultimii doi ani pe fondul scăderii randamentelor titlurilor de stat pe termen lung (10 ani). Creșterea este relevantă în contextul fenomenului „search for yield” și anume căutarea de randamente superioare. Pe termen mediu se conturează riscul apariției unei bule speculative dacă randamentele pieței financiare cresc cu mult peste nivelul de echilibru fără a fi susținute fundamental de factorii economici. Pe de altă parte, dat fiind că fenomenul „search for yield” este generalizat în Europa, piețele de capital devin mai vulnerabile la efecte de contagiune de pe piețele de capital învecinate și de pe piețele financiare dezvoltate.

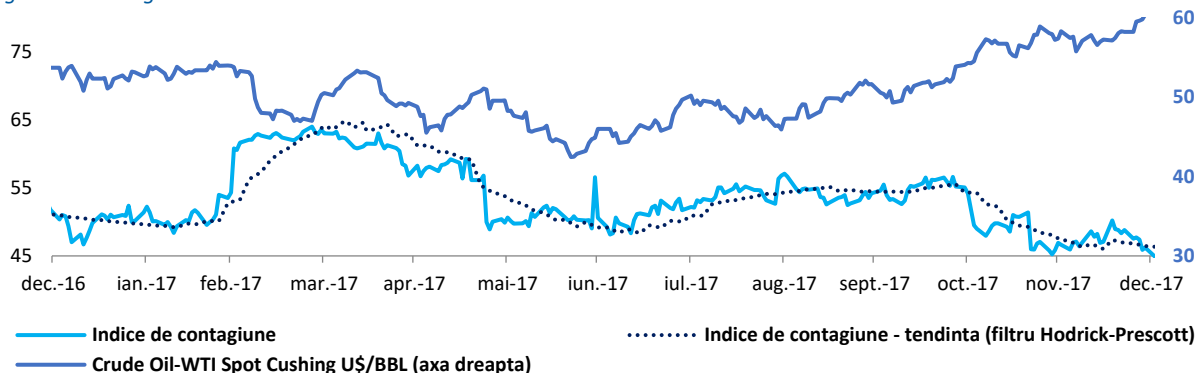
Menținerea unei volatilități scăzute a indicilor în ultimele luni din 2017, precum și lipsa altor evenimente sistemice a condus la descreșterea riscului de contagiune în Europa.

Contagiunea dintre piețe este, în general, redusă ca urmare a diminuării riscurilor macroeconomice și a îmbunătățirii stabilității financiare în UE. Creșterea bruscă a prețului petrolului în luna decembrie 2017 (cel mai înalt nivel din iulie 2015) s-a datorat campaniei anti-corupție din Arabia Saudită, dar și menținerii restricțiilor de extragere a petrolului.

Analiza contagiunii indică faptul că piața de capital din România este mai sensibilă la factorii de risc care influențează piața de capital din Polonia, în special factorii de risc politic. Contagiunea (IMF) este definită ca impactul modificărilor în prețul activelor dintr-o regiune (bursă) asupra prețurilor din altă regiune (bursă) și este măsurată din perspectiva contribuției unei burse din totalul varianței reziduale totale.

Spre deosebire de indicele de contagiune, descompunerea istorică a șocurilor arată cât de mult a fost influențată o bursă față de altele în evoluția trecută.

Figura 54 Contagiunea în randamente

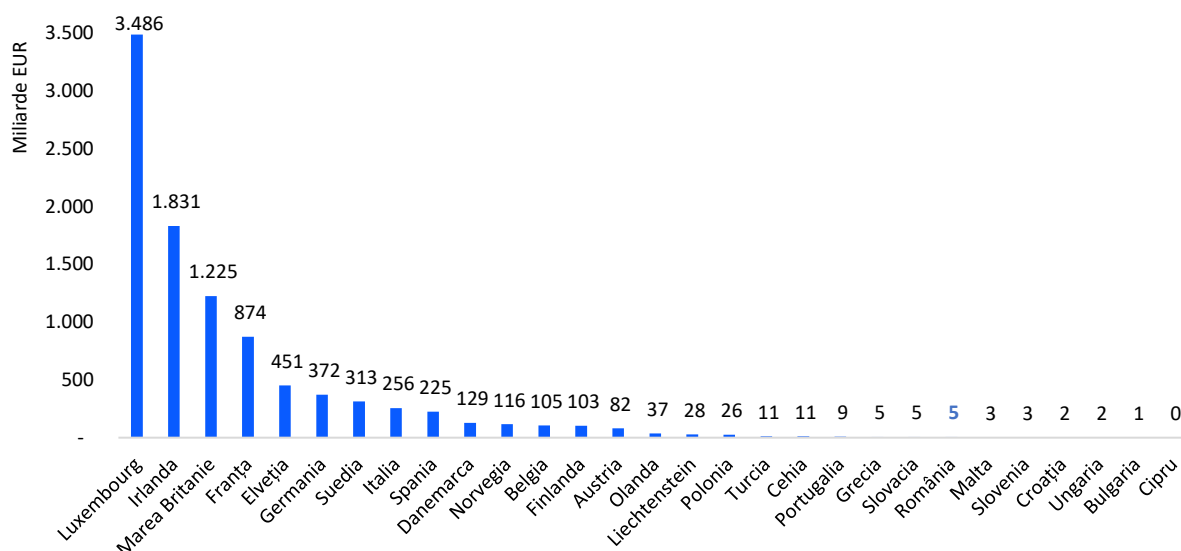

Sursa: Thomson Reuters Datastream, calcule ASF

Creșterile economice și așteptările optimiste ale consumatorilor cu privire la continuarea tendinței de consolidare a economiilor europene au sprijinit, în anul 2017, piața fondurilor de investiții din Europa. Fondurile de investiții au înregistrat evoluții pozitive, remarcându-se interesul în creștere al investitorilor prin cele mai ridicate valori ale subscrierilor nete din ultimii 2 ani.

La finalul trimestrului IV 2017, piața fondurilor de investiții din Europa cuprindea 60.205 de fonduri de investiții, dintre care 31.974 de organisme de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM), respectiv 28.231 de fonduri de investiții alternative (FIA). În funcție de numărul de OPCVM-uri, Luxemburg este țara ce supraveghează cele mai multe astfel de fonduri (10.090), iar cele mai numeroase FIA se concentrează în Franța (7.697).

Figura 55 Activele nete (miliarde EUR) ale organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare din Europa în anul 2017

Sursa: EFAMA

Activele nete ale organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM) s-au situat la o valoare de 9.714 miliarde EUR în anul 2017, în creștere cu 3% față de anul 2016.

Tabelul 60 Activele nete ale OPCVM (milioane EUR) în funcție de țările de domiciliu

Țara	2017			2016		
	Număr OPCVM	Activ net	Cotă de piață	Număr OPCVM	Activ net	Modificare AN 2017 față de 2016 (%)
Austria	983	82.228	0,8%	1.021	80.301	2,4%
Cehia	158	10.746	0,1%	141	8.554	25,6%
Franța	3.163	873.868	9,0%	3.164	795.696	9,8%
Germania	1.933	371.779	3,8%	1.775	329.709	12,8%
Ungaria	28	1.579	0,0%	21	667	136,9%*
Polonia	320	25.847	0,3%	322	21.073	22,7%
România	74	4.874	0,1%	75	4.819	1,1%
Total țări analizate	6.659	1.370.921	14,10%	6.519	1.240.819	10,49%
Total OPCVM	31.974	9.714.462	100,00%	30.683	8.674.218	11,99%

Sursa: EFAMA

* creștere semnificativă parțial datorată transformării unor fonduri de investiții alternative în OPCVM

Conform statisticilor EFAMA, în anul 2017, vânzările nete ale organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM) s-au situat la o valoare de 738 miliarde EUR, în creștere cu 173% față de anul 2016, din care 316 miliarde EUR (circa 43%) au reprezentat subscrieri nete aferente fondurilor de obligațiuni.

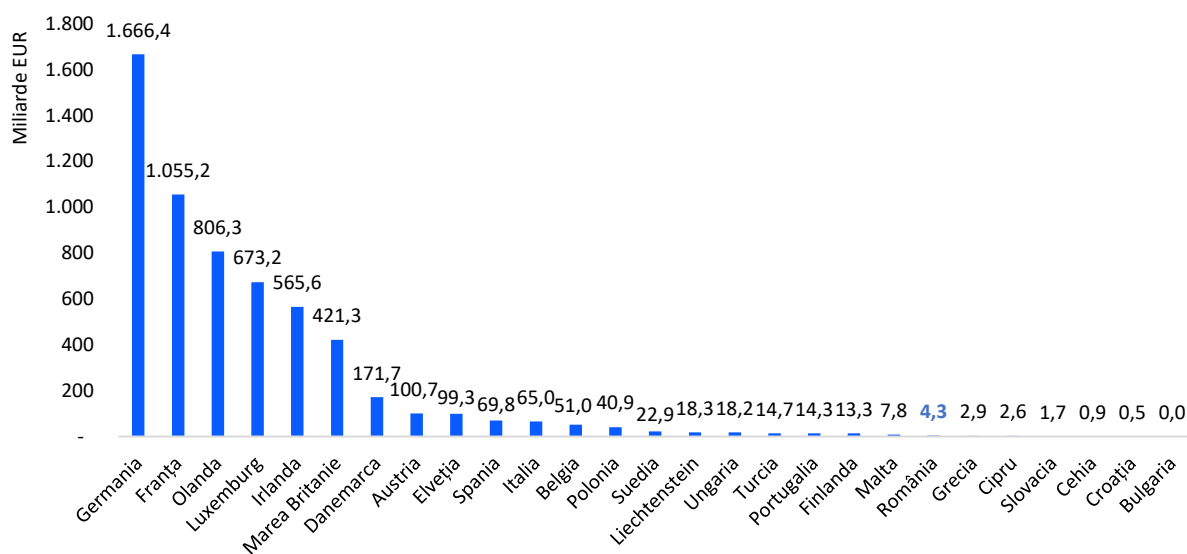
Tabelul 61 Vânzările nete ale OPCVM (milioane EUR) în funcție de categoria de fonduri și țările de domiciliu în anul 2017

Țara	Fonduri de acțiuni	Fonduri de obligațiuni	Fonduri diversificate	Fonduri monetare	Alte fonduri	Total
Austria	-229	-1.208	2.190	-18	-416	319
Cehia	205	-48	906	31	160	1.254
Franța	13.400	28.900	4.800	400	-2.100	45.400
Germania	8.204	3.758	13.288	-286	157	25.120
Ungaria	54	15	79	0	63	212
Polonia	157	-17	392	1534	15	2.081
România	18	-73	77	0	36	57
Total țări analizate	21.809	31.327	21.732	1.661	-2.085	74.443
Total OPCVM	158.956	315.649	190.356	68.310	4.866	738.138

Sursa: EFAMA

Activele nete ale fondurilor de investiții alternative (FIA) din Europa se situau la finalul anului 2017 la o valoare de 5.909 miliarde EUR, în creștere cu peste 7% comparativ cu situația de la sfârșitul anului 2016. Germania este țara cu cele mai mari active nete ale FIA, la polul opus situându-se Bulgaria.

Figura 561 Activele nete (miliarde EUR) ale fondurilor de investiții alternative din Europa în anul 2017

Sursa: EFAMA

Tabelul 62 Activele nete ale fondurilor de investiții alternative (milioane EUR) în funcție de țările de domiciliu

Țara	2017			2016		
	Număr FIA	Activ net	Cotă de piață	Număr FIA	Activ net	Modificare AN 2017 față de 2016 (%)
Austria	1.040	100.654	1,7%	1.010	93.497	7,7%
Cehia	4	928	0,0%	3	657	41,2%*
Franța	7.697	1.055.247	17,9%	7.874	1.002.948	5,2%
Germania	4.297	1.666.413	28,2%	4.287	1.558.587	6,9%
Ungaria	552	18.189	0,3%	587	18.065	0,7%
Polonia	567	40.939	0,7%	575	37.635	8,8%
România	22	4.289	0,1%	24	4.181	2,6%
Total țări analizate	14.179	2.886.659	48,90%	14.360	2.715.570	6,30%
Total FIA	28.231	5.908.669	100,00%	28.144	5.515.965	7,12%

Sursa: EFAMA

La nivel european vânzările nete ale FIA s-au situat la valoarea de circa 210 miliarde EUR, din care aproximativ 62% reprezintă intrări nete în categoria alte fonduri. Conform datelor colectate de EFAMA, vânzările nete ale FIA din România au înregistrat în anul 2017 o valoare de circa 28 milioane EUR. Pentru România EFAMA a încadrat în categoria FIA fondurile închise de investiții, SIF-urile și FP.

Tabelul 63 Vânzările nete ale fondurilor de investiții alternative (milioane EUR) în anul 2017 în funcție de categoria de fonduri și țările de domiciliu

Țara	Fonduri de acțiuni	Fonduri de obligațiuni	Fonduri diversificate	Fonduri monetare	Fonduri imobiliare	Alte fonduri	Total
Austria	712	715	1.837	0	715	-56	3.923
Cehia	0	0	0	0	169	0	169
Franța	-2.400	-2.500	7.500	-700	0	1.200	3.100
Germania	9.862	7.134	25.834	0	14.695	29.384	86.908
Ungaria	112	-637	392	-931	794	912	642
Polonia	-285	935	396	280	106	-102	1.329
România	0	0	11	0	0	18	28
Total țări analizate	8.001	(1.480)	35.970	(1.351)	16.479	30.157	96.099
Total FIA	27.189	-14.237	42.987	-3.381	28.188	129.879	210.625

Sursa: EFAMA

În anul 2017, evoluțiile pozitive ale piețelor bursiere și ale fondurilor de investiții au fost stimulate de creșterile economice și îmbunătățirea indicatorilor aferenți economiilor europene, pe fondul unor regimuri de volatilitate scăzută și a încrederii tot mai mare a consumatorilor în continuarea tendinței de consolidare a economiilor europene.

2. PIAȚA PRIMARĂ, STATISTICI EMITENȚI

2.1. Noi emisiuni de instrumente financiare

În perioada ianuarie – decembrie 2017, ASF a aprobat prospectele de ofertă publică/ admitere la tranzacționare pentru obligațiunile emise de societatea VRANCART SA, IMPACT DEVELOPER & CONTRACTOR SA și UNICREDIT BANK SA, valoarea acestor emisiuni fiind de 153.448.913 euro. Pentru SSIF BRK FINANCIAL GROUP SA, în vederea emiterii de produse structurate, a fost aprobat prospectul de bază.

În conformitate cu prevederile legale armonizate cu Directivele europene, în calitate de stat gazdă, ASF primește de la autoritățile similare din spațiul UE, prospectele aprobate de acestea, certificatul și rezumatul în limba română a prospectelor. Conform normelor legale, în aceste cazuri ASF nu inițiază o procedură de aprobare a prospectului. În acest context, în perioada ianuarie – decembrie 2017, ASF a fost notificată cu privire la aprobarea a 29 astfel de prospecte și a 48 de suplimente la prospectele deja aprobate.

Tabelul 64 Oferte publice primare de vânzare în perioada 01.01.2017 – 31.12.2017 (cf. prospectelor aprobate ASF)

Oferte publice de vânzare primare		
Companie	Volum	Valoare (lei)
BITTNET SYSTEMS SA BUCURESTI	993.207	774.701
PRODLACTA SA BRASOV	3.519.853	3.890.852
BITTNET SYSTEMS SA BUCUREȘTI	925.284	527.412
TRANSCOM SA SIBIU	16.610.000	1.661.000
IOR SA București	11.170.237	1.284.950
AUTO CENTER SA București	21.961.969	2.467.744
CHIMCOMPLEX SA Bacău	în derulare	
MEDLIFE SA București	753.082	24.663.436
GALFINBAND SA Galați	805.072	949.129
ROMAERO SA București	300.653	751.633
FORAJ SONDE SA Videle	2.475.066	6.187.665

Sursa: ASF

2.2. Alte evenimente corporative

În perioada ianuarie – decembrie 2017 au fost autorizate următoarele demersuri privind alte evenimente corporative:

- 12 documente aferente ofertelor publice de cumpărare a căror valoare se ridică la 626.649.150 lei;
- un document de ofertă publică de preluare obligatorie a cărei valoare a fost de 8.406.870 lei;
- două anunțuri privind declanșarea procedurii de retragere în baza dispozițiilor art. 42 din Legea nr. 24/2017;
- 14 retrageri de la tranzacționare de pe BVB/ sistemul alternativ administrat de BVB/ SIBEX având în vedere declanșarea procedurii falimentului/ finalizarea unei fuziuni/ finalizarea procedurii instituite în baza dispozițiilor art.206 din Legea nr. 297/2004 sau în baza dispozițiilor art. 42 din Legea nr. 24/2017, ca urmare a hotărârii acționarilor, după răscumpărarea acțiunilor deținute de acționarii care nu au fost de acord cu adoptarea acestei hotărâri.

De asemenea, în această perioadă au fost aprobate trei oferte publice secundare inițiale de vânzare în vederea admiterii la tranzacționare a acțiunilor emise de AAGES SA, TRANSILVANIA BROKER DE ASIGURARE SA și SPHERA FRANCHISE GROUP, valoarea acestora ridicându-se la 299.687.712 lei (aproximativ 65 milioane euro).

Tabelul 65 Oferte publice în perioada 01.01.2017– 31.12.2017 (cf documentelor aprobate de ASF)

Oferte publice de preluare		
Companie	Volum (acțiuni cumpărate)	Valoare (lei)
STIROM SA București	466.429	8.406.870
Oferte publice de cumpărare		
Companie	Volum	Valoare
DELIVERY SOLUTIONS SA București	35.472	354.720
CEMACON SA Cluj Napoca	0	0
COMNORD SA București	6.507.745	3.300.728
FONDUL PROPRIETATEA SA București	640.000.000	582.400.000
MAGAZIN UNIVERSAL MARAMUREȘ SA	1.564.505	672.737
ARTEGO SA TG. JIU	399.062	2.793.434
SIF MODOVA SA Bacău	25.000.000	25.000.000
ELECTROCONSTRUCȚIA ELCO ALBA IULIA SA	162.892	162.957
SIF BANAT CRIȘANA SA	539.276	1.348.190
ARTEGO SA Tg. Jiu	594.000	4.158.000
GASTRONOM SA	32.534	991.311
COMNORD SA București	7.810.103	5.467.072

Sursa: ASF

Tabelul 66 Numărul de Certificate de Înregistrare a Valorilor Mobiliare pe tipuri de operațiuni, emise în perioada 01.01.2017 – 31.12.2017

Tip operațiune	Număr Certificate de Înregistrare a Valorilor Mobiliare
Majorarea capitalului social	18
Diminuarea capitalului social	10
Fuziune	2
Divizare	2
Drepturi de preferință	1
Societăți nou admise la tranzacționare	5
Obligațiuni	12
Titluri de stat	2
Produce structurate	116
Total	168

Sursa: ASF

În ceea ce privește procedura derulată de societățile care s-au aflat sub incidența dispozițiilor Legii 151/2014, pentru acțiunile pentru care au fost depuse cereri de retragere până la momentul încetării de drept a activității pieței RASDAQ, în cursul anului 2017, ASF, în baza opiniei profesionale exprimate de ANEVAR, a emis două decizii prin care a dispus unei societăți întreprinderea demersurilor necesare în vederea întocmirii unui nou raport de evaluare pentru stabilirea prețului de retragere din societate cu respectarea dispozițiilor legale, iar ulterior, refacerea raportului de evaluare anterior menționat.

Totodată au fost emise trei decizii prin care s-a impus consiliilor de administrație ale unor societăți obligația de a solicita Oficiilor Registrului Comerțului desemnarea unui expert autorizat independent în vederea întocmirii raportului de evaluare pentru determinarea prețului pe acțiune, acționarii respectivelor societăți având drept de retragere (în cazul a două societăți, hotărârea acționarilor de tranzacționare a acțiunilor pe sistemul alternativ administrat de BVB fiind declarate nule absolut de către instanță).

3. PIAȚA SECUNDARĂ

3.1. Piețe spot

3.1.1 Piețe spot administrate de BVB

În anul 2017, toți indicii generali ai bursei românești au avut evoluții pozitive. Cea mai semnificativă creștere a fost de 33,43% aferentă indicelui ce reflectă evoluția societăților de investiții financiare (SIF-uri) și a companiilor asimilabile acestora, și anume indicele BET-FI. Alți doi indici au consemnat creșteri de peste 20% comparativ cu valoarea acestora la 30.12.2016: indicele BET-BK a înregistrat o creștere de 22,85%, iar indicele BET-XT-TR a crescut cu 23,80%. Indicele ROTX, dezvoltat de Bursa de la Viena împreună cu BVB și care surprinde evoluția acțiunilor de tip blue chip tranzacționate la BVB, a înregistrat o creștere de 12,78% față de finele anului 2016.

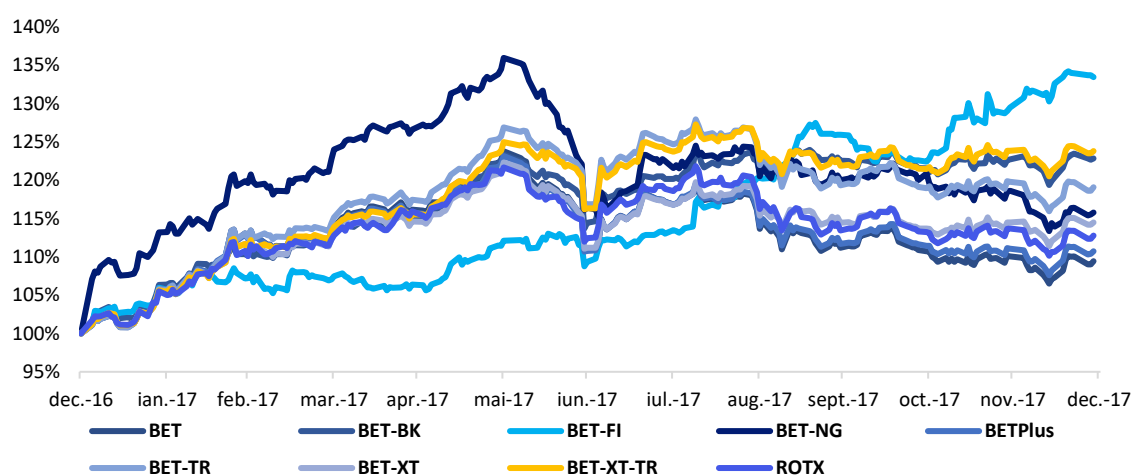
Tabelul 67 Evoluția indicilor Bursei de Valori București în anul 2017

Indice	Valoare la data de 30.12.2016	Valoare la data de 29.12.2017	Modificare (%) 29.12.2017 față de 30.12.2016
BET	7.085,05	7.753,74	9,44%
BET-BK	1.344,18	1.651,29	22,85%
BET-FI	29.710,63	39.643,35	33,43%
BET-NG	588,15	651,63	10,79%
BET-TR	8.751,95	10.422,60	19,09%
BET-XT	643,44	736,60	14,48%
BET-XT-TR	814,04	1.007,81	23,80%
BETPlus	1.052,64	1.165,49	10,72%
ROTX	14.149,13	15.957,21	12,78%

Sursa: BVB, calcule ASF

Piața bursieră românească a consemnat o evoluție pozitivă în prima parte a anului 2017, ulterior indicii BVB au înregistrat scăderi. Componenta indicilor BET și BET-TR s-a mărit în anul 2017, fiind incluse următoarele companii: MedLife, CONPET și DIGI Communications.

Figura 57 Evoluția indicilor BVB în perioada 30 dec. 2016 –29 dec. 2017 (30 decembrie 2016 = 100%)

Sursa: BVB, calcule ASF

În anul 2017, patru companii și-au listat acțiunile la BVB: DIGI Communications a vândut 25,6% din numărul total de acțiuni la prețul de 944 milioane lei (reprezentând cea mai mare ofertă publică inițială realizată de o companie privată la BVB), AAGES a vândut 15% din numărul total al acțiunilor emise de societate la prețul de 5,5 milioane lei, Transilvania Broker de Asigurare a vândut prin intermediul bursei

25% din numărul total al acțiunilor pentru 9 milioane lei și Sphera Franchise Group a vândut un sfert din numărul total al acțiunilor companiei pentru aproximativ 285 milioane lei.

Pe piața obligațiunilor corporative, în anul 2017, au fost dispuse nouă listări: Globalworth, NE Property Coöperatief, UniCredit Bank, International Investment Bank, Impact Developer & Contractor, Vrancart, Superbet Betting & Gaming, Bittnet Systems și Investia Finance. Pe piața bursieră din România, în anul 2017, a devenit pentru prima dată posibilă decontarea direct în euro de către Depozitarul Central. Prima decontare în moneda unică europeană a fost efectuată ca urmare a ofertei de obligațiuni în cuantum de 60 milioane euro desfășurată de către Banca Internațională de Investiții în luna septembrie 2017.

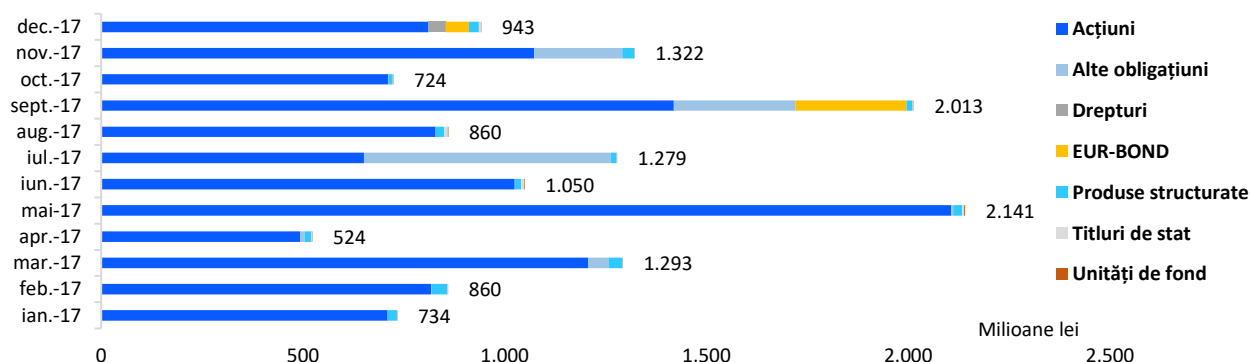
Tabelul 68 Structura tranzacțiilor derulate la BVB (Piața principală și ATS) în anul 2017, după valoarea corespunzătoare fiecărui tip de instrument

Tip de instrument	2016			2017			Variații %	
	Nr. Tranzacții	Valoare (lei)	%	Nr. Tranzacții	Valoare (lei)	%	Nr. Tranzacții	Valoare
Acțiuni, inclusiv drepturi	706.709	9.465.969.599	84,13%	859.275	12.062.932.455	86,69%	21,59%	27,43%
Alte obligațiuni	783	506.068.066	4,50%	1.217	1.540.507.131	11,07%	55,43%	204,41%
Produce structurate	247.613	427.909.883	3,80%	141.833	264.186.676	1,90%	-42,72%	-38,26%
Titluri de stat	23.107	846.873.110	7,53%	585	35.249.342	0,25%	-97,47%	-95,84%
Unități de fond	2.364	4.124.886	0,04%	6.138	12.726.605	0,09%	159,64%	208,53%
Total	980.576	11.250.945.543	100%	1.009.048	13.915.602.209	100%	2,90%	23,68%

Sursa: BVB

Pe parcursul anului 2017, pe piața principală și ATS, s-au derulat aproximativ 1 milion de tranzacții în valoare totală de circa 14 miliarde lei, în creștere cu 23,68% față de valoarea tranzacționată în anul 2016. Acțiunile rămân în continuare clasa dominantă de active tranzacționate la BVB, astfel că 86,69% din valoarea tranzacționată în anul 2017 o reprezintă operațiunile cu acțiuni. Totodată, valoarea tranzacțiilor cu unități de fond și cu alte obligațiuni a crescut în anul 2017 comparativ cu anul 2016.

Figura 58 Structura lunară a tranzacțiilor derulate pe secțiunea BVB în anul 2017

Sursa: BVB

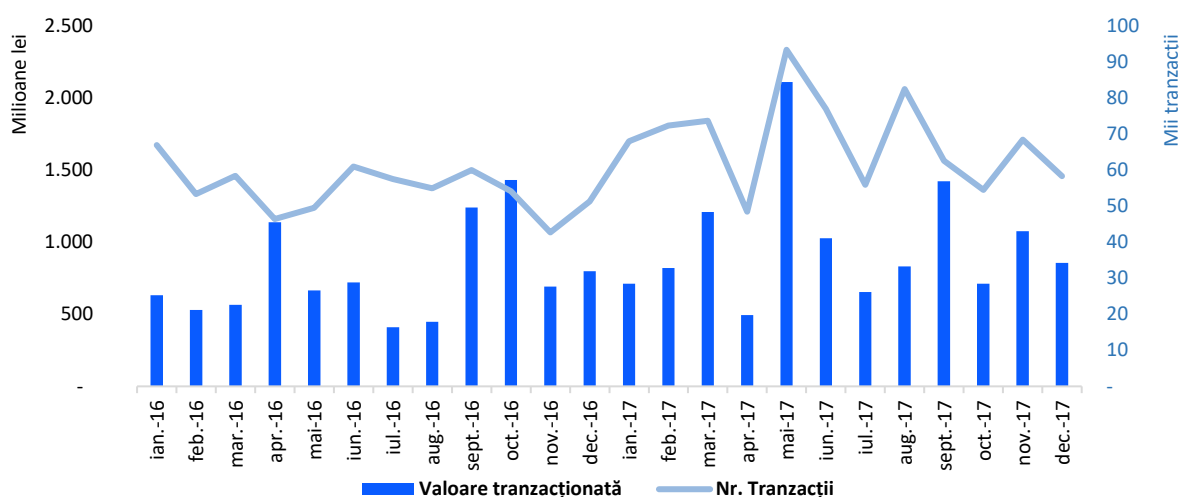
Valoarea totală tranzacționată pe secțiunea BVB în trimestrul IV 2017 a fost de aproximativ 2,99 miliarde lei, tranzacțiile cu acțiuni deținând cea mai mare pondere atât din punct de vedere al volumului tranzacționat, cât și din perspectiva valorii. Se remarcă faptul că în lunile septembrie 2017 și decembrie 2017 au fost derulate tranzacții cu obligațiuni denominate și decontate în euro (EUR-BOND). În luna septembrie 2017, International Investment Bank a emis 6.000 obligațiuni denominate în euro cu maturitate de 3 ani și valoare nominală de 10.000 euro/obligațiune, iar în luna decembrie 2017, Impact Developer & Contractor SA a oferit spre tranzacționare un număr de 2.505 de obligațiuni denominate în euro cu maturitate de 5 ani și valoare nominală de 5.000 euro/obligațiune.

3.1.1.1 Secțiunea BVB

Valoarea totală tranzacționată cu titluri de capital a crescut în anul 2017 comparativ cu anul precedent cu aproximativ 28,61%, iar numărul tranzacțiilor a crescut cu circa 24,25%.

Cea mai ridicată valoare a tranzacțiilor cu titluri de capital (acțiuni și unități de fond) înregistrată în anul 2017, a fost de aproximativ 2,11 miliarde lei, în luna mai (tot atunci a fost înregistrat și cel mai mare număr de tranzacții). Volumul tranzacționat în luna mai a fost susținut în proporție de peste 50% de tranzacțiile cu acțiuni emise de către DIGI Communications. În luna aprilie a fost înregistrată cea mai mică valoare tranzacționată (494 milioane RON).

Figura 59 Evoluția lunară a valorii și numărului tranzacțiilor cu titluri de capital, derulate pe secțiunea BVB

Sursa: BVB

La 29 decembrie 2017, capitalizarea bursieră de pe piața reglementată a ajuns la nivelul de 164,38 miliarde lei, în creștere față de sfârșitul anului 2016 cu 12,16%. În perioada ianuarie-decembrie 2017, capitalizarea BVB (acțiuni) a înregistrat cel mai ridicat nivel în luna mai când a atins o valoare de 177,77 miliarde lei, iar cel mai diminuat nivel a fost înregistrat în luna ianuarie, atunci când capitalizarea bursieră a scăzut până la valoarea de aproximativ 149,02 miliarde lei.

Figura 60 Evoluția capitalizării BVB (acțiuni)

Sursa: BVB

În anul 2017, pe primul loc în clasamentul celor mai lichide companii ale căror acțiuni au fost tranzacționate la BVB pe piața principală se situează Banca Transilvania (TLV) care deține o pondere de circa 23,01% din valoarea totală tranzacționată. Pe următoarele poziții din acest top s-au clasat

Fondul Proprietatea (FP), Romgaz (SNG), BRD - Groupe Société Générale (BRD) și OMV Petrom (SNP). De asemenea, în cadrul acestui clasament se remarcă și patru din cele cinci societăți de investiții financiare. Se observă faptul că sectorul bancar și cel energetic rămân cele mai bine reprezentate în topul lichidității bursiere. DIGI Communications (DIGI), listată la BVB din mai 2017 și Sphera Franchise Group (SFG), listată la BVB din noiembrie 2017, se află de asemenea printre cele mai lichide companii.

Tabelul 69 Top 20 emitenți după valoarea tranzacționată în anul 2017 pe piața principală (doar acțiuni)

Simboluri	Valoare lei	% din valoare totală	Nr. tranzacții	% din nr. total de tranzacții
TLV	1.919.716.375	23,01%	118.030	14,83%
FP	1.219.045.943	14,61%	28.290	3,55%
SNG	911.688.407	10,93%	51.858	6,52%
BRD	880.202.897	10,55%	30.738	3,86%
SNP	598.282.656	7,17%	54.196	6,81%
EL	539.230.091	6,46%	24.621	3,09%
TGN	517.024.276	6,20%	37.018	4,65%
DIGI	356.345.288	4,27%	21.058	2,65%
TEL	192.353.057	2,31%	25.150	3,16%
SIF2	171.934.892	2,06%	22.881	2,87%
COTE	122.184.956	1,46%	20.797	2,61%
SIF5	104.283.294	1,25%	22.021	2,77%
SIF1	92.386.801	1,11%	16.131	2,03%
SIF3	92.185.170	1,10%	39.922	5,02%
M	89.653.242	1,07%	6.808	0,86%
SNN	77.376.536	0,93%	29.806	3,74%
OIL	51.426.220	0,62%	19.484	2,45%
EBS	46.247.063	0,55%	4.308	0,54%
SFG	43.270.169	0,52%	1.386	0,17%
TBM	30.504.193	0,37%	21.483	2,70%
TOTAL cumulat	8.055.341.526	96,55%	595.986	74,88%
TOTAL tranzacționat	8.343.427.931	100,00%	795.916	100,00%

Sursa: BVB

În anul 2017, s-au derulat 884 de tranzacții cu titluri de credit (alte obligațiuni și titluri de stat), iar valoarea totală a tranzacțiilor a fost de aproximativ 1,57 miliarde lei, în creștere față de anul precedent cu aproximativ 17%.

În aprilie 2017, au fost admise la tranzacționare obligațiunile corporative emise de Vrancart SA (VNC), emisiunea fiind în valoare de 38,25 milioane lei.

În luna iulie 2017, Unicredit Bank a emis obligațiuni corporative în valoare de 610 milioane lei. În aceeași lună, BVB a admis la tranzacționare obligațiunile Globalworth Real Estate Investment Limited (GWI22), companie de investiții imobiliare, în valoare totală de 550 milioane euro, fiind cea mai mare emisiune de obligațiuni din istoria BVB.

În luna septembrie a anului 2017, Banca Internațională de Investiții (IIB) a emis obligațiuni corporative denominate în euro în cuantum de 60 milioane euro, acestea fiind decontate în aceeași monedă prin sistemul Depozitarului Central. De asemenea, tot în luna septembrie, IIB a emis obligațiuni corporative denominate în lei; prin intermediul acestei operațiuni a atras fonduri în valoare de 300 milioane lei.

Tot în luna septembrie 2017, Superbet Betting & Gaming SA (SBG) a emis obligațiuni corporative în valoare totală de 9,70 milioane lei.

În decembrie 2017, au fost admise la tranzacționare obligațiunile corporative emise de către NE PROPERTY COOPERATIEF U.A. în valoare totală de 500 milioane euro. În aceeași lună, Impact Developer & Contractor a emis obligațiuni corporative în valoare de 12,52 milioane euro.

Pe piața ATS, în 2017, Bittnet Systems și Investia Finance au emis obligațiuni corporative, ambele însumând 5,5 milioane lei.

Tabelul 70 Evoluția lunară a valorii și numărului tranzacțiilor cu titluri de credit derulate pe secțiunea BVB

Luna	Valoare	Număr tranzacții
ian.-16	100.123.139	42
feb.-16	23.725.226	28
mar.-16	950.612	21
Total trim. I 2016	124.798.977	91
apr.-16	57.063.282	35
mai.-16	82.288.745	36
iun.-16	18.466.311	34
Total trim. II 2016	157.818.338	105
iul.-16	2.156.629	21
aug.-16	745.171.231	22.745
sep.-16	302.412.805	135
Total trim. III 2016	1.049.740.665	22.901
oct.-16	2.307.095	88
nov.-16	9.937.144	105
dec.-16	845.256	74
Total trim. IV 2016	13.089.494	267
Total 2016	1.345.447.474	23.364
ian.-17	892.590	68
feb.-17	2.431.030	77
mar.-17	50.872.632	73
Total trim. I 2017	54.196.252	218
apr.-17	13.374.909	79
mai.-17	9.721.421	46
iun.-17	7.187.282	49
Total trim. II 2017	30.283.611	174
iul.-17	611.493.564	95
aug.-17	8.715.301	85
sep.-17	578.633.367	99
Total trim. III 2017	1.198.842.233	279
oct.-17	2.471.870	71
nov.-17	219.381.359	66
dec.-17	63.827.245	76
Total trim. IV 2017	285.680.473	213
Total 2017	1.569.002.569	884

Sursa: BVB

În anul 2017, valoarea totală a tranzacțiilor cu produse structurate s-a situat la nivelul de aproximativ 264,19 milioane lei, semnificativ mai mică față valoarea înregistrată în anul 2016. Cea mai mare pondere în valoarea totală tranzacționată cu astfel de produse o dețin produsele structurate având ca activ suport un indice bursier, a căror valoare a fost de circa 117,27 milioane lei, reprezentând peste 44% din totalul tranzacțiilor. Ponderi importante în valoarea totală tranzacționată cu produse structurate o au și produsele având ca activ suport petrolul (25%) și acțiunile (24%).

Tabelul 71 Structura tranzacțiilor cu produse structurate derulate pe secțiunea BVB în anul 2017, în funcție de activul suport

Activ suport	Valoare (lei)	% total tranzacționat
Indice	117.265.701	44,39%
DAX	62.939.094	23,82%
DJIA	46.129.036	17,46%
Euro Stoxx 50	319.506	0,12%
ROTX	140.489	0,05%
S&P 500	7.737.576	2,93%
Acțiuni	63.068.476	23,87%
Românești	23.111.617	8,75%
Străine	39.956.860	15,12%
Petrol	65.913.091	24,95%
Metale	16.024.923	6,07%
Aur	13.995.605	5,30%
Argint	2.029.318	0,77%

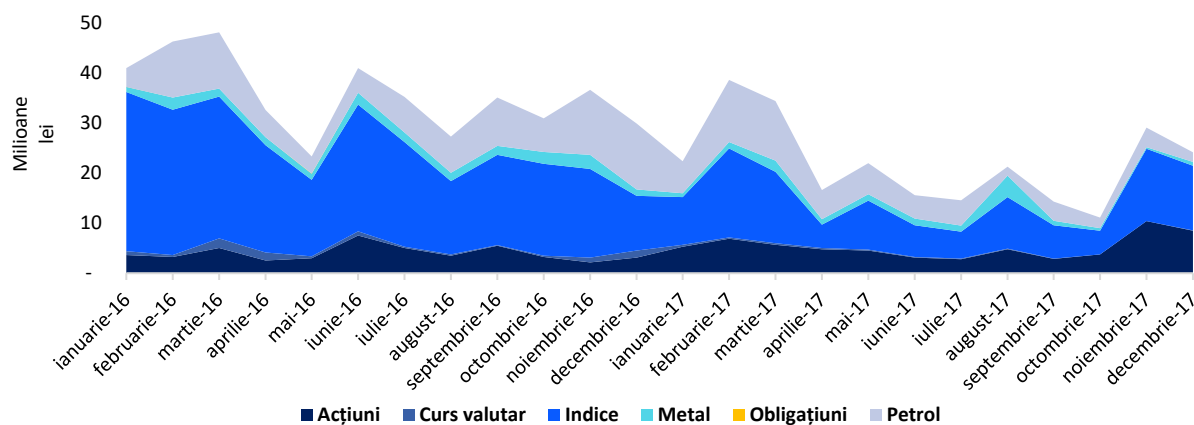
Activ suport	Valoare (lei)	% total tranzacționat
Curs valutar	1.914.485	0,72%
EUR/USD	1.914.485	0,72%
Total	264.186.676	100,00%

Sursa: ASF

În anul 2017, dintre tranzacțiile cu produse structurate având ca activ suport un indice bursier, cele mai multe au avut ca suport indicele DAX (23,82% din totalul tranzacționat cu produse structurate) și Dow Jones Industrial Average (17,46% din totalul tranzacționat cu produse structurate).

În perioada ianuarie 2016 – decembrie 2017, valoarea tranzacțiilor cu produse structurate a fost cea mai ridicată în luna martie 2016 (aproximativ 48,15 milioane lei), în timp ce în luna octombrie 2017 s-a înregistrat cea mai redusă valoare (aproximativ 11,10 milioane lei). Începând cu luna octombrie 2016 nu au fost înregistrate tranzacții cu produse structurate având ca activ suport obligațiuni. Totodată, se remarcă faptul că pe ansamblul anului 2017 valoarea tranzacțiilor cu produse structurate s-a diminuat comparativ cu anul 2016.

Figura 61 Structura tranzacțiilor cu produse structurate derulate pe secțiunea BVB în perioada ianuarie 2016 – decembrie 2017, în funcție de activul suport

Sursa: ASF

3.1.1.2 Secțiunea ATS

Segmentarea pieței AeRO a avut loc în februarie 2016, prin introducerea a două categorii: Premium și Standard. Categoria Premium cuprinde un număr de 17 de companii: Argus Constanța (UARG), Ascendia SA (ASC), Bittnet Systems (BNET), Braiconf Brăila (BRCR), Bucur Obor București (BUCU), Bucur București (BUCV), Comnord București (COSC), Compania Hotelieră Intercontinental România (RCHI), Electroprecizia Săcele (ELZY), Elvila București (ELV), Faimar SA Baia Mare (FMAR), Imotrust Arad (ARCV), International Caviar Corporation Calan (AMAL), Iproeb Bistrița (IPRU), Life is Hard Cluj-Napoca (LIH), Mecanica Rotes SA Targoviste (METY), Prodvalco Cluj (VAC) și Transilvania Leasing și Credit IFN Brașov (TSLA), iar categoria Standard cuprinde restul companiilor. Din luna octombrie 2017 acțiunile emitenților din sistemul alternativ de tranzacționare administrat de SIBEX au fost transferate în piața AeRo administrată de BVB ca urmare a încetării activității SIBIU STOCK EXCHANGE SA.

La finalul anului 2017 existau 317 instrumente disponibile la tranzacționare pe segmentul ATS: 302 instrumente tranzacționabile pe piața XRS1 și 15 instrumente tranzacționabile pe piața XRSI.

Tabelul 72 Variația numărului de instrumente disponibile la tranzacționare pe segmentul ATS în funcție de piața principală

Piața principală	Nr. instrumente la 31.12.2016	Nr. instrumente la 30.06.2017	Nr. instrumente la 31.12.2017
XRS1	278	275	302
XRSI	15	15	15
Total	293	290	317

Sursa: ASF

În anul 2017, au fost derulate 52.166 tranzacții pe secțiunea ATS în valoare totală de 172 milioane lei, mai mică decât valoarea înregistrată în anul 2016. În anul 2017, instrumentele preferate de către investitori pe secțiunea ATS au fost acțiunile, a căror valoare reprezintă circa 96% din valoarea totală tranzacționată.

Tabloul 73 Evoluția tranzacțiilor derulate pe secțiunea ATS 2016-2017

Tip de instrument	Anul 2016		Anul 2017	
	Valoare în lei	Nr. tranzacții	Valoare în lei	Nr. tranzacții
Acțiuni, inclusiv drepturi	209.417.928	53.420	165.644.748	50.825
Alte obligațiuni	7.493.702	526	6.753.904	918
Unități de fond	51.928	378	52.818	423
Total	216.963.558	54.324	172.451.470	52.166

Sursa: ASF

Pe parcursul anului 2017, au fost derulate 50.633 tranzacții cu acțiuni pe piața ATS în valoare de aproximativ 165 milioane lei.

În topul emitenților după valoarea tranzacționată se remarcă pe primul loc Deutsche Bank AG (DBK) care a tranzacționat 15,75% din valoarea totală tranzacționată pe piața AeRo, iar pe locul doi și trei se află Metav SA București (METV) cu o valoare tranzacționată ce reprezintă 10,43% din valoarea totală, respectiv Chimcomplex Borzești SA Onești (5,84% din totalul tranzacționat pe piața ATS, doar acțiuni). Se menține astfel clasamentul primilor doi emitenți din primele nouă luni ale anului 2017: DBK și METV. Aviația Utilitară București SA se află acum pe locul 4, cu o valoare tranzacționată de 5,64% din valoarea totală tranzacționată pe ATS (doar acțiuni).

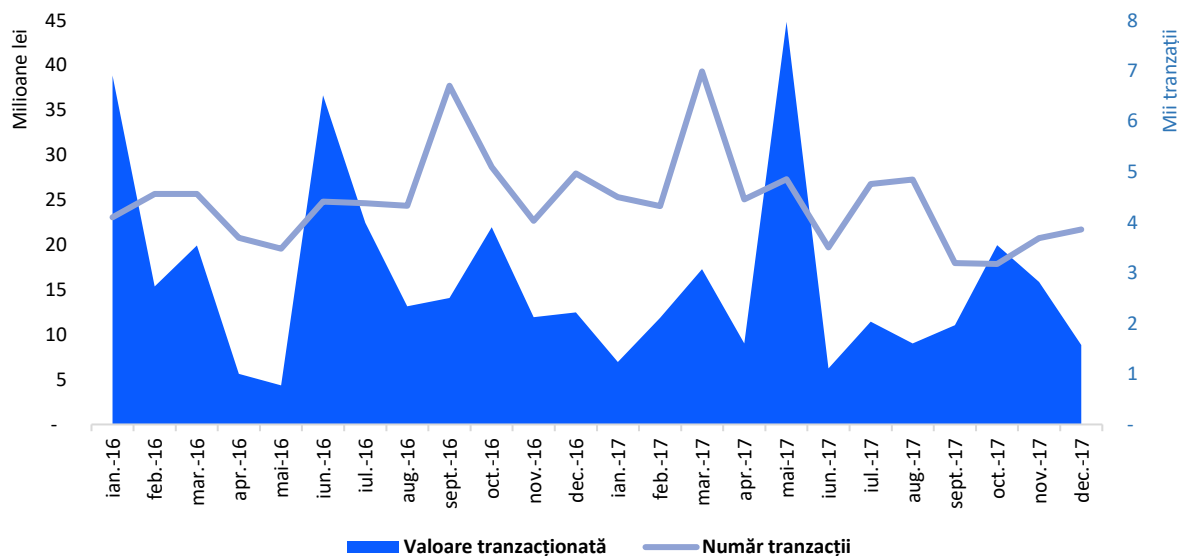
Tabloul 74 Top emitenți după valoarea tranzacționată pe piața AeRO (doar acțiuni), în anul 2017

Simbol	Denumire societate	Valoare tranzacționată (lei)	% din Valoarea totală	Nr. tranzacții	% Nr. total tranzacții
DBK	DEUTSCHE BANK AG	26.024.244	15,74%	4.816	9,51%
METV	METAV SA BUCURESTI	17.233.465	10,43%	24	0,05%
CHOB	CHIMCOMPLEX BORZESTI SA ONESTI	9.659.316	5,84%	149	0,29%
AVUT	AVIATIA UTILITARA BUCURESTI SA	9.329.600	5,64%	2	0,00%
RCHI	COMPANIA HOTELIERA INTERCONTINENTAL	9.151.291	5,54%	832	1,64%
LCSI	LCS IMOBILIAR SA CLUJ NAPOCA	8.546.047	5,17%	67	0,13%
BNET	BITTNET SYSTEMS SA BUCURESTI	6.176.763	3,74%	4.751	9,38%
PRIB	PRIMCOM SA BUCURESTI	5.129.355	3,10%	129	0,25%
EOAN	E.ON AG.	4.604.446	2,79%	926	1,83%
COSC	COMNORD SA BUCURESTI	4.261.485	2,58%	1.448	2,86%
DAI	DAIMLER A.G	4.146.467	2,51%	510	1,01%
BMW	BAYERISCHE MOTOREN WERKE AG	3.424.629	2,07%	328	0,65%
MAMA	MAGAZIN UNIVERSAL MARAMURES SA BAIA MARE	2.831.150	1,71%	326	0,64%
SCDM	UNIREA SHOPPING CENTER SA București	2.642.165	1,60%	1.298	2,56%
IPRU	IPROEB SA Bistrița	2.487.810	1,51%	2.359	4,66%
BRCR	BRAICONF SA BRAILA	2.197.739	1,33%	891	1,76%
COKJ	CONCIVIA SA BRAILA	2.146.690	1,30%	73	0,14%
LIH	LIFE IS HARD SA	2.137.921	1,29%	3.208	6,34%
MOIB	MOARA CIBIN SA SIBIU	2.091.636	1,27%	262	0,52%
FIMA	FIMARO SA Cluj	2.021.104	1,22%	22	0,04%
TOTAL cumulat		126.243.324	76,38%	22.421	44,28%
TOTAL tranzacționat		165.288.735	100,00%	50.633	100,00%

Sursa: ASF

În perioada ianuarie 2016 - decembrie 2017, cel mai ridicat volum înregistrat lunar în cadrul ATS a fost în luna mai 2017, atunci când s-au derulat 4.855 tranzacții însumând 45 milioane lei. Majoritatea tranzacțiilor efectuate pe secțiunea ATS o reprezintă tranzacțiile cu acțiuni.

Figura 62 Evoluția lunară a valorii și numărului tranzacțiilor derulate pe ATS

Sursa: ASF

4. INTERMEDIARII

La finele lunii decembrie 2017 pe piața reglementată din cadrul BVB își desfășurau activitatea un număr total de 32 de intermediari, dintre care 21 Societăți de Servicii de Investiții Financiare (SSIF), 5 instituții de credit locale și 6 entități autorizate în alte state membre UE.

Tabelul 75 Categoriile de intermediari pe piața reglementată administrată de BVB

Categorie	BVB– piața la vedere
Societăți de Servicii de Investiții Financiare (SSIF)	21
Instituții de credit locale	5
Firme de investiții din alte state membre UE	4
Instituții de credit din alte state membre UE	2
TOTAL	32

Sursa: BVB, calcule ASF

În cadrul sistemului alternativ de tranzacționare, Aero, au activat la finalul anului 2017 un număr total de 26 de intermediari, din care 20 de Societăți de Servicii de Investiții Financiare (SSIF), 5 instituții de credit locale și o firmă de investiții autorizată într-un alt stat membru UE.

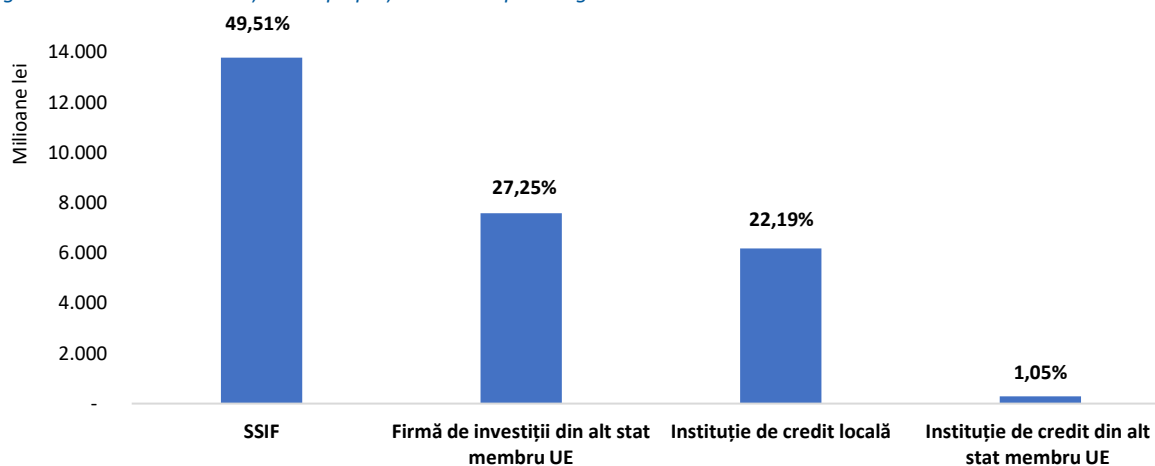
Tabelul 76 Categoriile de intermediari pe sistemul alternativ de tranzacționare administrat de BVB

Categorie	Aero - BVB
Societăți de Servicii de Investiții Financiare (SSIF)	20
Instituții de credit locale	5
Firme de investiții din alte state membre UE	1
TOTAL	26

Sursa: BVB, calcule ASF

Cei mai activi intermediari pe piețele la vedere (reglementată și ATS) în anul 2017 au fost Societățile de Servicii de Investiții Financiare (SSIF), valoarea tranzacționată de acestea fiind de aproximativ 13,78 miliarde lei. Intermediarii locali (SSIF și instituțiile de credit) au realizat aproximativ 72% din valoarea totală a tranzacțiilor. Dintre intermediarii autorizați în alte state membre UE care au efectuat tranzacții pe piețele la vedere, cele mai active au fost firmele de investiții, acestea cumulând o cotă de piață de 27,25%.

Figura 63 Valoarea tranzacționată pe piețe la vedere pe categorii de intermediari

Sursa: BVB și SIBEX, calcule ASF

La finalul lunii decembrie al anului 2017, Societatea Wood & Company Financial Services s-a clasat pe primul loc în clasamentul participanților pe piețele reglementate la vedere, cu o valoare intermediată de 6.893.556.402 lei și o cotă de piață de 24,77%. Swiss Capital SA și IEBA TRUST ocupă următoarele poziții, acestea deținând ponderi în totalul valorii intermediată de 15%, respectiv 11%. Primele 10 societăți dețin aproximativ 89% din valoarea totală intermediată în anul 2017. Dintre acestea, 5 sunt

Societăți de Servicii de Investiții Financiare (SSIF), 3 sunt instituții de credit locale și 2 sunt firme de investiții autorizate într-un alt stat membru UE.

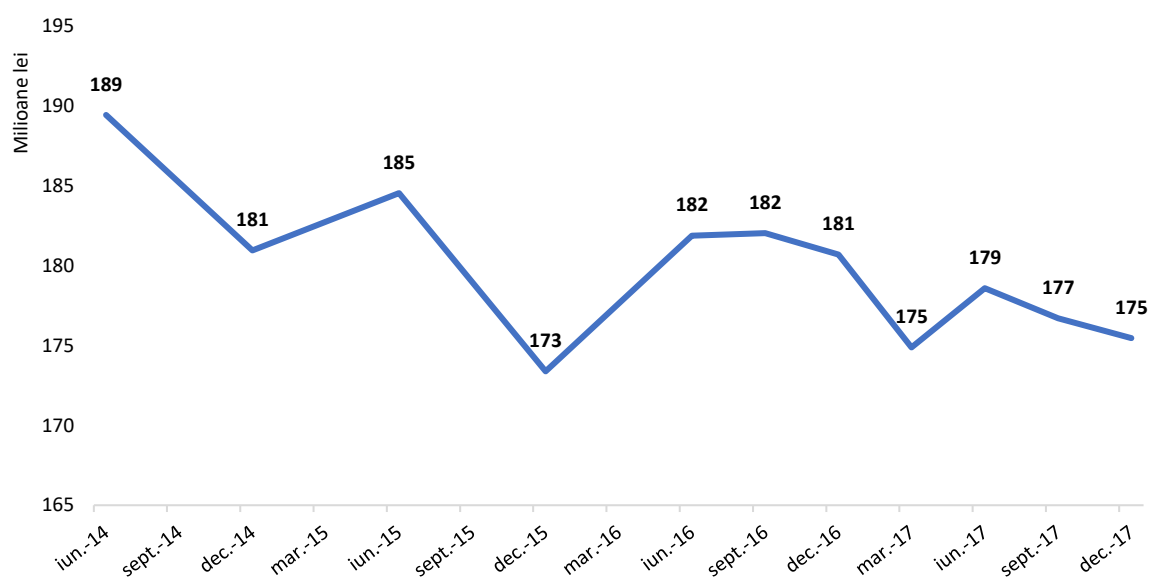
Tabetul 77 Clasamentul primilor 10 intermediari pe piețele la vedere administrate de BVB la 31 decembrie 2017

Poziție (an)	Nume intermediar	Valoare intermediată (lei)	Pondere
1	WOOD & COMPANY FINANCIAL SERVICES, a.s. PRAGA	6.893.556.402	24,77%
2	SWISS CAPITAL SA	4.211.495.710	15,13%
3	IEBA TRUST	3.049.928.482	10,96%
4	RAIFFEISEN BANK	2.965.886.786	10,66%
5	BT CAPITAL PARTNERS	2.316.472.602	8,32%
6	BANCA COMERCIALA ROMANA	2.313.553.579	8,31%
7	TRADEVILLE	910.579.644	3,27%
8	BRD Groupe Societe Generale	765.693.271	2,75%
9	CONCORDE SECURITIES LTD	679.931.971	2,44%
10	IFB FINWEST	600.672.064	2,16%
Total top 10		24.707.770.513	88,79%
Total valoare intermediată la 31 decembrie 2017		27.827.153.959	100%

Sursa: BVB

Valoarea cumulată a fondurilor proprii ale SSIF-urilor s-a redus față de luna septembrie 2017, atingând nivelul de 175 milioane lei, în scădere cu aproximativ 1%.

Figura 64 Valoarea cumulată a fondurilor proprii ale SSIF

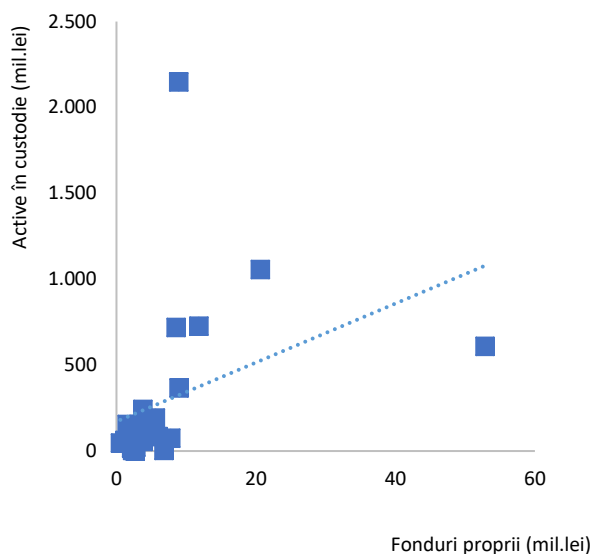

Sursa: ASF

La sfârșitul lunii decembrie 2017, SSIF aveau în custodie o valoare cumulată a activelor de aproximativ 7,14 miliarde de lei (aproximativ 1,5 miliarde de euro), reprezentând atât disponibilități ale clienților cât și titluri financiare deținute de aceștia.

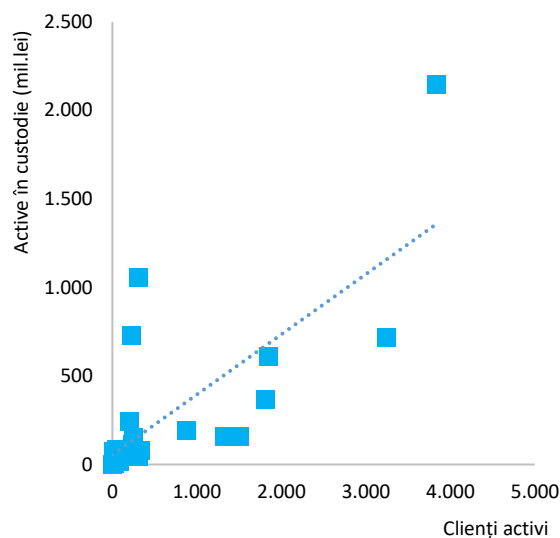
Numărul cumulativ al conturilor de clienți activi ai SSIF la finalul anului 2017 a fost de 17.101 (un investitor poate avea simultan conturi deschise la mai mulți intermediari). Din graficele prezentate în continuare se observă că valoarea activelor în custodie este în general corelată cu numărul de conturi active.

Figura 65 Valoarea activelor în custodie raportată la nivelul fondurilor proprii

Sursa: ASF

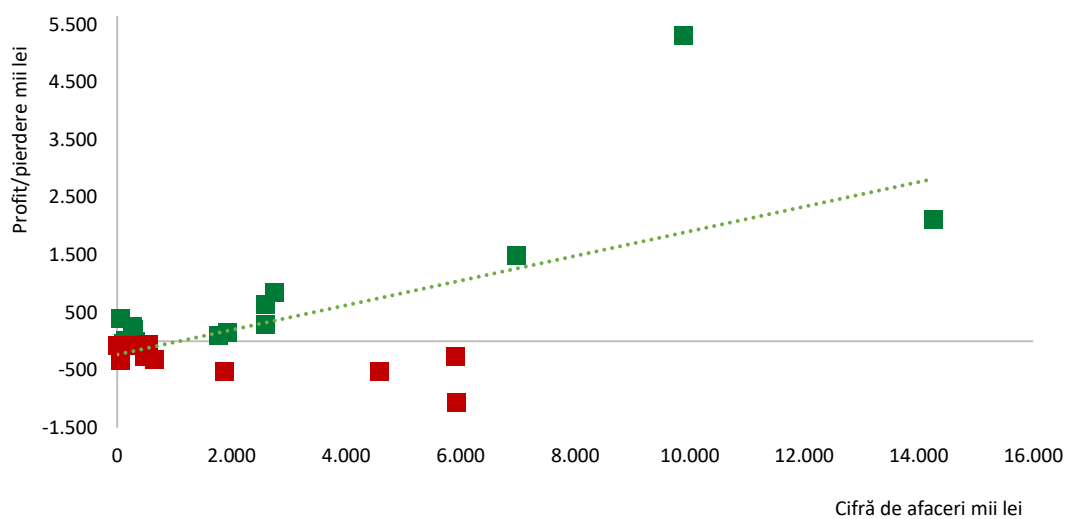
Figura 66 Valoarea activelor în custodie raportată la numărul de conturi active

Sursa: ASF

Un număr de 12 SSIF-uri, dintr-un total de 24 au obținut profit¹ la sfârșitul lunii decembrie 2017, valoarea cumulată a profiturilor acestora fiind de circa 11,8 milioane lei. Pierderea cumulată a celor 12 SSIF-uri care au avut rezultate negative a fost de aproximativ 3,6 milioane lei.

Figura 67 Rezultatele financiare ale SSIF-urilor

Sursa: ASF

¹ Rezultatele prezentate sunt conform bilanțelor contabile preliminare aferente lunii decembrie 2017, rezultatele financiare auditate nefiind disponibile la data realizării raportului.

5. ORGANISMELE DE PLASAMENT COLECTIV

Entitățile ce își desfășurau activitatea la 31 decembrie 2017 sunt următoarele:

Tabelul 78 Numărul de OPC și SAI

Categorie entitate	31.12.2016	31.12.2017
	Nr. entități	Nr. entități
Societăți de administrare a investițiilor	21	18
Fonduri deschise de investiții	75	70
Fonduri închise de investiții	25	25
Societăți de investiții financiare	5	5
Fondul Proprietatea	1	1
Depozitari	6	6

Sursa: ASF

Tabelul 79 Depozitarii activelor OPC

Depozitar	Total active 31.12.2017 (lei)
BRD – Groupe Société Générale SA	26.895.274.586
Banca Comercială Română SA	8.493.488.497
RAIFFEISEN BANK SA	7.691.880.107
UNICREDIT ȚIRIAC BANK SA	247.427.470
BANCPOST SA	193.957.951
LIBRA INTERNET BANK SA	10.168.527
TOTAL ACTIVE	43.532.197.137

Sursa: ASF

5.1. Societăți de administrare a investițiilor

Categoria dominantă din totalul societăților de administrare a investițiilor (SAI) au fost grupurile bancare, controlând cea mai mare parte din totalul cumulată al activelor administrate de SAI. Conform datelor din tabelul de mai jos, primele cinci SAI după volumul activelor sunt toate societăți afiliate sistemului bancar, iar activele administrate de acestea, la data de 31 decembrie 2017, însumau 22.108.424.951 lei, respectiv 92,70% din activul total aferent industriei fondurilor de investiții.

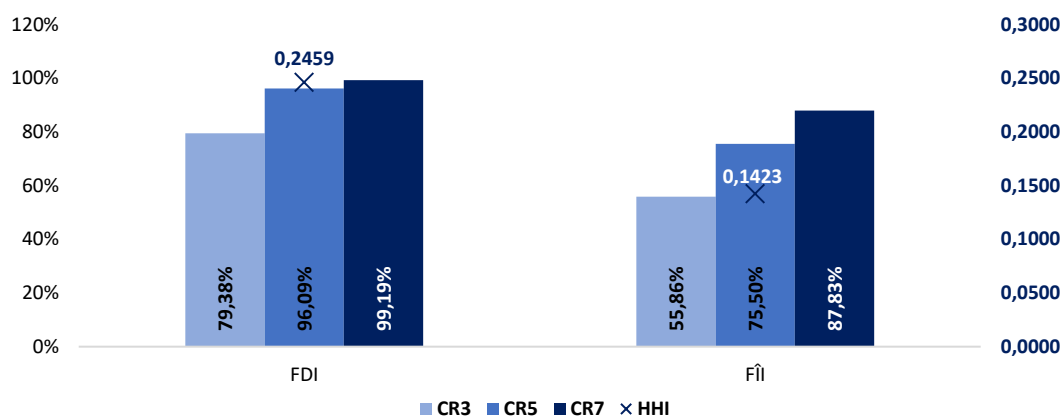
Tabelul 80 Principalele societăți de administrare a investițiilor și activele administrate

SAI	Activ Total (lei) 31.12.2016	% din total active	Activ Total (lei) 31.12.2017	% din total active
SAI ERSTE ASSET MANAGEMENT SA	7.785.384.529	34,59%	7.592.998.684	31,84%
SAI RAIFFEISEN ASSET MANAGEMENT SA	6.708.182.987	29,81%	6.629.186.969	27,80%
SAI BT ASSET MANAGEMENT SA	3.251.706.383	14,45%	4.068.202.347	17,06%
SAI BRD ASSET MANAGEMENT SA	2.891.127.244	12,85%	3.149.747.940	13,21%
SAI OTP ASSET MANAGEMENT SA	628.647.373	2,79%	668.289.010	2,80%
Total active gestionate de cele 5 SAI	21.265.048.516	94,49%	22.108.424.951	92,70%
Total active celelalte SAI-uri	1.240.925.799	5,51%	1.740.096.730	7,30%
Total active administrate de SAI-urile locale	22.505.974.315	100%	23.848.521.681	100%

Sursa: ASF

Gradul de concentrare pe piața serviciilor de depozitare a activelor fondurilor de investiții este ridicat, iar în cazul administratorilor fondurilor închise de investiții, gradul de concentrare este mediu. Pentru piața fondurilor deschise de investiții, analizată din perspectiva activelor administrate de SAI-uri, indicele Herfindahl-Hirschman are valoarea de 0,2459, ceea ce arată un grad ridicat de concentrare. Acest lucru este confirmat și de indicatorii CR („concentration risk”) utilizați de Consiliul Concurenței.

Figura 68 Gradul de concentrare pe piața fondurilor de investiții din România (după activul net la finalul anului 2017)

Sursa: ASF

Conform obiectului de activitate, o societate de administrare a investițiilor poate administra fonduri deschise și închise de investiții, precum și conturi individuale de investiții. Pe ansamblul pieței fondurile deschise de investiții sunt mai numeroase decât cele închise și cumulează active de valoare semnificativ mai ridicată.

5.1.1. Administrarea conturilor individuale de SAI

La finalul anului 2017, un număr de 229 de conturi individuale de investiții erau administrate de 2 SAI, valoarea totală a activelor fiind de 149.899.761 lei.

Tabelul 81 Numărul conturilor individuale de investiții și activele administrate de SAI la 31 decembrie 2017

SAI	31.12.2016		31.12.2017	
	Nr. conturi individuale	Active administrate (lei)	Nr. conturi individuale	Active administrate (lei)
TOTAL SAI	227	129.976.209	229	149.899.761

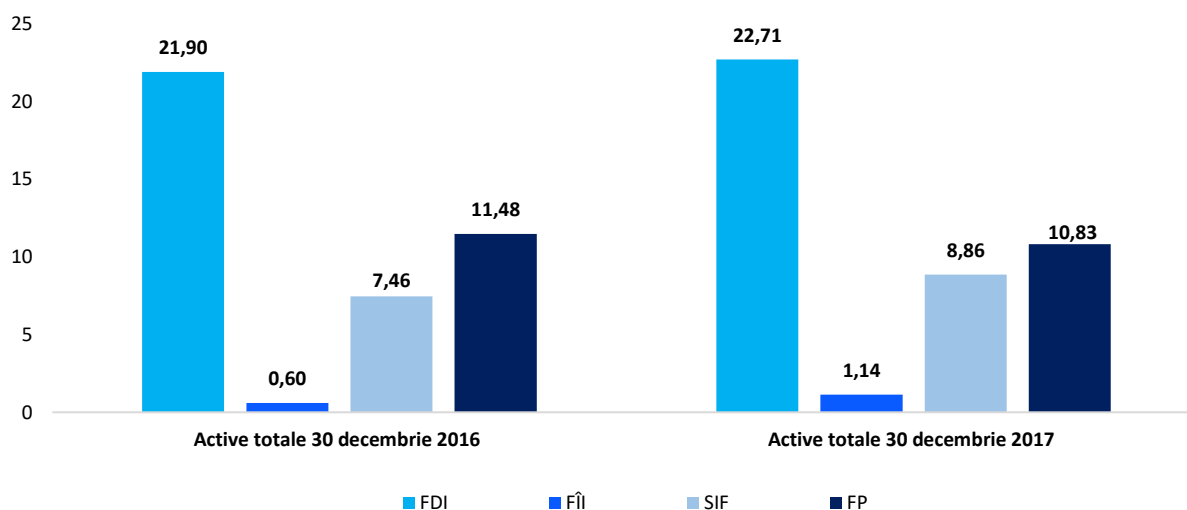
Sursa: ASF

5.1.2. Administrarea organismelor de plasament colectiv (OPC)

Valoarea totală a activelor organismelor de plasament colectiv (OPC) din România este de 43,53 miliarde lei la data de 31 decembrie 2017, în creștere cu circa 5% comparativ cu nivelul consemnat la finele lunii decembrie 2016.

O analiză pe categorii de organisme de plasament colectiv arată că în cazul fondurilor deschise de investiții (FDI) a continuat dinamica pozitivă manifestată pe parcursul trimestrelor și anilor anteriori. Și în cazul fondurilor închise de investiții se constată o creștere a activelor totale față de sfârșitul anului precedent, de aproximativ 89%. Societățile de investiții financiare înregistrează o creștere cu aproximativ 1,39 miliarde lei, adică 19%, în timp ce în cazul Fondului Proprietatea s-a constatat o scădere a activului total de circa 6%.

Figura 69 Evoluția activelor totale pe categorii de OPC

Sursa: ASF

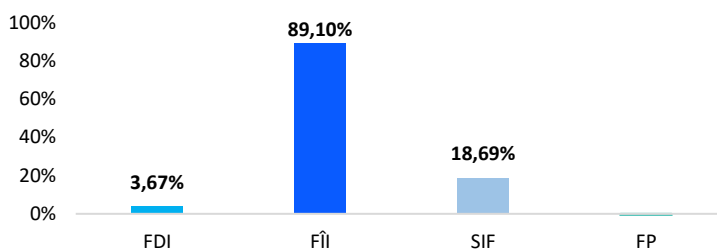
Valoarea activului total al Fondului Proprietatea a fost de aproximativ 10,83 miliarde lei la finalul anului 2017. Diminuarea activului Fondului Proprietatea a avut loc și ca urmare a desfășurării programelor de răscumpărare și anulare de acțiuni, ce au condus și la diminuarea capitalului social al Fondului.

Tabelul 82 Activele totale (milioane lei) pe categorii de OPC

Categorie fond	Active totale 31.12.2016	Active totale 31.12.2017
Fd. deschise	21.902	22.707
Fd. închise	604	1.142
SIF-uri	7.462	8.857
FP	11.475	10.827
TOTAL OPC	41.444	43.533

Sursa: ASF

Figura 70 Modificarea (%) activelor totale pe categorii de OPC la 31.12.2017 față de 31.12.2016

Sursa: ASF

Activele cumulate ale FDI dețineau la finalul anului 2017 o pondere de aproximativ 52,16% în totalul activelor OPC locale comparativ cu finele lui 2016, când activele FDI reprezentau circa 52,85%.

Tabelul 83 Structura portofoliilor investiționale pe categorii de OPC și pe clase de active (mil. lei)

Active totale - 31.12.2017	Fd. deschise	Fd. închise	SIF-uri	FP	TOTAL
Acțiuni	760	872	7.652	9.278	18.562
Obligațiuni	7.370	83	157	-	7.611
Titluri de stat	9.001	-	65	242	9.309
Depozite și disponibil	5.055	113	113	1.296	6.577
Titluri OPCVM/AOPC	1.007	52	828	-	1.888
Altele	- 487	22	40	11	- 414

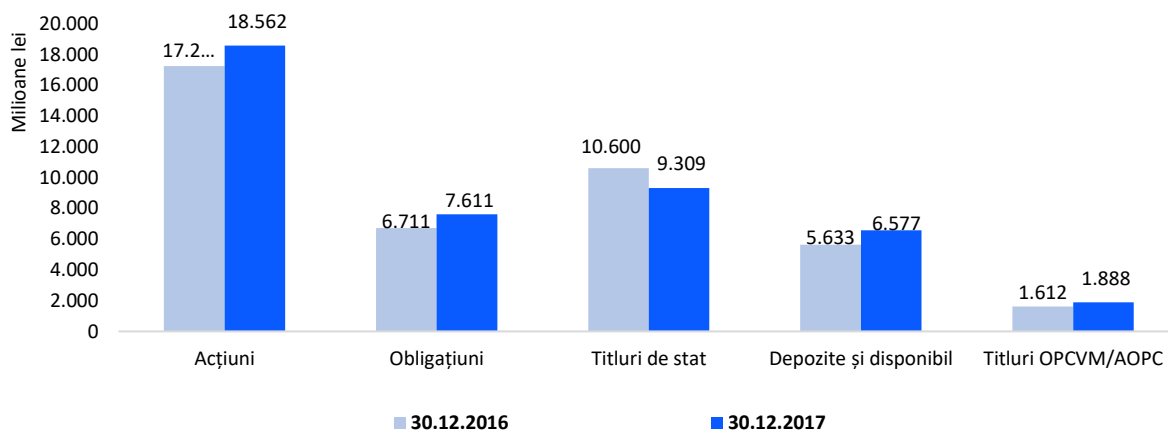
Sursa: ASF

Din perspectiva structurii plasamentelor, FDI sunt orientate preponderent către instrumentele cu venit fix (titluri de stat și obligațiuni), în vreme ce FÎI, SIF-urile și FP au o orientare dominantă către plasamentele în acțiuni.

Pe ansamblul pieței, structura consolidată a investițiilor tuturor organismelor de plasament colectiv indică totuși o preferință pentru instrumentele cu venit fix/instrumente ale pieței monetare a căror valoare totală este de circa 23 miliarde lei, consemnând o pondere de aproximativ 54% din activul cumulat al OPC. Investițiile în acțiuni la nivelul întregii piețe sunt în valoare de 18,56 miliarde lei, reprezentând aproximativ 43% din activul total al OPC.

La 31 decembrie 2017 față de finalul anului 2016 se constată o creștere de 8% a investițiilor efectuate de OPC în acțiuni, concomitent cu o diminuare a plasamentelor în titluri de stat (-12%).

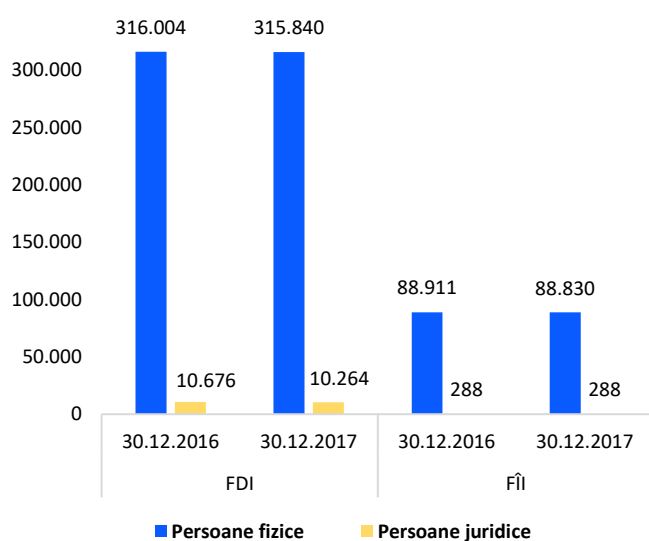
Figura 71 Evoluția alocării strategice a portofoliilor OPC

Sursa: ASF

În ceea ce privește structura pe categorii de investitori, ca număr și valoare cumulată a deținerilor, piața organismelor de plasament colectiv este dominată de către investitorii persoane fizice.

Figura 72 Structura plasamentelor în FDI și FÎ pe tipuri de investitori

Această structură pe tipuri de investitori este o particularitate a fondurilor de investiții, întâlnită pe majoritatea piețelor europene, unde se observă o preferință a investitorilor de retail față de fondurile deschise de investiții în contextul lichidității în general mai ridicate a acestora (răscumpărări ce pot fi efectuate într-un termen mai redus) ceea ce le situează ca alternative de plasament în raport cu depozitele bancare (desigur ținând seama de diferențele privind riscul și randamentul așteptat).

Sursa: ASF

Trebuie menționat că această statistică nu poate fi extrem de exactă, deoarece un investitor poate avea simultan participații la mai multe fonduri, administrate de societăți diferite, ca atare putând fi „numărat” de mai multe ori. Numărul investitorilor în fondurile închise de investiții este mult mai scăzut decât cel al investitorilor în FDI. Preferința investitorilor pentru un anumit tip de strategie investițională și orientarea către fonduri închise sau deschise sunt justificate în principal de apetitul la risc al acestora. La finalul anului 2017, numărul acestora se situa la 89.118 investitori. Dintre aceștia, cei mai mulți (88.830 persoane) sunt investitori persoane fizice.

5.2. Fonduri deschise de investiții (FDI)

La sfârșitul lunii decembrie 2017, își desfășurau activitatea 70 de fonduri deschise de investiții, structurate pe cinci categorii: fonduri de acțiuni (18), fonduri de obligațiuni (24), fonduri diversificate (15), fonduri monetare (1) și fonduri mixte (12: combinație între acțiuni-obligațiuni). Având în vedere numărul ridicat de fonduri de obligațiuni și valoarea activelor nete ale acestora, se constată menținerea în anul 2017 a preferinței investitorilor pentru strategii investiționale orientate către instrumente cu venit fix și/ sau instrumente ale pieței monetare, interesul pentru fondurile de acțiuni menținându-se la un nivel moderat.

Tabelul 84 Evoluția numărului de FDI, pe categorii

FDI funcție de politica investițională*	31.12.2016	31.12.2017
Fonduri de acțiuni	19	18
Fonduri diversificate	15	15
Fonduri de obligațiuni	27	24
Fonduri monetare	1	1
Fonduri mixte	13	12
TOTAL	75	70

* conform noii clasificări

Sursa: ASF

Așa cum rezultă și din tabelul alăturat, fondurile de obligațiuni dețin ca număr cea mai mare pondere în categoria acestui segment de piață. Fondurile de acțiuni și cele diversificate sunt, de asemenea, bine reprezentate, ceea ce arată că interesul investitorilor pentru aceste două clase de active (obligațiuni și acțiuni) este semnificativ. La polul opus se situează fondurile monetare care, ca urmare a politicii de plasament foarte restrictivă și prudentă, se bucură de mai puțină popularitate.

În țările cu economie dezvoltată, fondurile monetare sunt utilizate cu predilecție de companii pentru gestionarea disponibilităților pe termen scurt, fiind adesea considerate mai sigure și mai lichide decât depozitele bancare.

Tabelul 85 Distribuția investitorilor pe categorii de FDI

Categoriile de fonduri	31.12.2016			31.12.2017		
	Pers. fizice	Pers. juridice	TOTAL	Pers. fizice	Pers. juridice	TOTAL
Fonduri de acțiuni	8.791	168	8.959	11.090	190	11.280
Fonduri diversificate	45.305	2.060	47.365	43.522	1.929	45.451
Fonduri de obligațiuni	217.902	8.056	225.958	216.074	7.746	223.820
Fonduri monetare	473	139	612	449	123	572
Fonduri mixte	43.533	253	43.786	44.705	276	44.981
TOTAL	316.004	10.676	326.680	315.840	10.264	326.104

La finele lunii decembrie 2017 numărul investitorilor în fonduri deschise s-a redus față de sfârșitul anului 2016 cu 576 de investitori. Se observă o creștere a interesului investitorilor pentru fondurile de acțiuni, numărul acestora majorându-se cu aproximativ 26% (persoane fizice), respectiv 13% (persoane juridice).

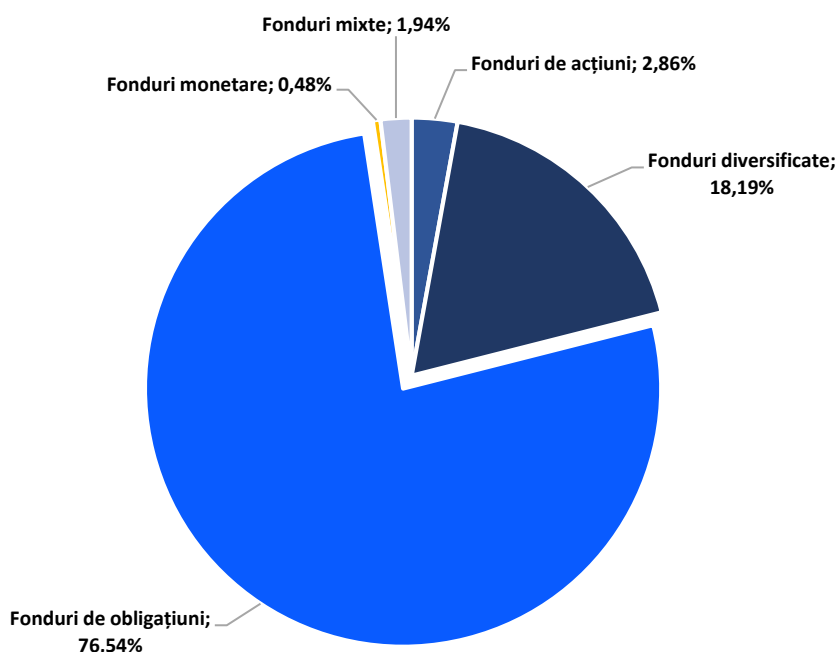
Tabelul 86 Structura activelor nete pe categorii de FDI

FDI funcție de politica investițională	Activ net 31.12.2016 (lei)	Activ net 31.12.2017 (lei)
Fonduri de acțiuni	438.725.738	648.687.673
Fonduri diversificate	4.333.727.586	4.125.319.447
Fonduri de obligațiuni	16.738.100.892	17.361.918.831
Fonduri monetare	109.218.337	107.888.383
Fonduri mixte	255.045.227	438.911.102
TOTAL	21.874.817.779	22.682.725.436

Sursa: ASF

Cea mai ridicată pondere în activul net cumulat al FDI este deținută de fondurile de obligațiuni, circa 76,54%. Fondurile diversificate ocupă locul al doilea din punct de vedere al cotei de piață, deținând o pondere de 18,2% în activele nete cumulate ale FDI.

Figura 73 Cota de piață a FDI în funcție de politica investițională și de activul net (31.12.2017)

Sursa: ASF

În ceea ce privește structura portofoliilor FDI, aceasta este orientată cu precădere spre instrumente financiare cu venit fix. Dintre acestea, cea mai semnificativă pondere în activul total al fondurilor deschise o dețin titlurile de stat (39,60%), fiind urmate de obligațiunile corporative cotate (28,42%). De asemenea, depozitele bancare dețin în continuare o pondere ridicată în activul total (21,09%).

Tabelul 87 Evoluția alocării strategice a activelor FDI

Elemente de portofoliu FDI	31.12.2016	% din AT	31.12.2017	% din AT
Acțiuni cotate	537.597.495	2,45%	759.408.759	3,34%
Acțiuni necotate	743.816	0,003%	240.993	0,00%
Acțiuni tranzacționate în afara piețelor reglementate	0	0,00%	0	0,00%
Obligațiuni corporative cotate	5.094.484.728	23,26%	6.452.618.823	28,42%
Obligațiuni corporative necotate	5.106.552	0,02%	135.750.994	0,60%
Obligațiuni municipale cotate	1.464.890.100	6,69%	771.185.827	3,40%
Obligațiuni municipale necotate	38.784	0,000%	10.942.846	0,05%
Conturi curente și numerar	333.240.575	1,52%	266.412.274	1,17%
Depozite bancare	4.605.817.068	21,03%	4.788.368.111	21,09%
Titluri de stat >1an	8.946.601.372	40,85%	8.990.773.423	39,60%
Titluri de stat <1an	440.804.894	2,01%	10.663.745	0,05%
Titluri OPCVM / AOPC cotate	993.127.444	4,53%	556.049.045	2,45%
Titluri OPCVM / AOPC necotate	5.044.516	0,02%	450.953.807	1,99%
Instrumente financiare derivate	-63.000.424	-0,29%	-91.377.465	-0,40%
Produse structurate	1.586.701	0,01%	2.469.227	0,01%
Dividende și alte drepturi de încasat	428.682	0,002%	2.693.277	0,01%
Alte active	-464.329.438	-2,12%	-400.413.775	-1,76%
Total Activ (LEI)	21.902.182.866	100%	22.706.739.910	100%

Sursa: ASF

5.3. Fonduri închise de investiții (FÎ)

Tabelul 88 Evoluția numărului de FÎ, pe categorii

FÎ funcție de politica investițională*	31.12.2016	31.12.2017
Fonduri de acțiuni	6	6
Fonduri diversificate	12	12
Fonduri de obligațiuni	1	1
Fonduri mixte	6	6
TOTAL	25	25

* noua clasificare

Sursa: ASF

Numărul fondurilor închise de investiții a rămas nemodificat (25) la data de 31 decembrie 2017 față de finalul anului 2016. Din punct de vedere al numărului de fonduri, pe primul loc se situează fondurile diversificate (12).

Numărul total al participanților la fondurile închise de investiții (persoane fizice și persoane juridice) era de 89.118 de investitori la 31 decembrie 2017, fiind

mult mai redus față de cel al participanților la FDI (326.104), ca urmare a faptului că structura portofoliilor FÎ include și instrumente mai puțin lichide ce implică un grad mai mare de risc, deci se adresează investitorilor avizați și presupun posibilități mai restrânse de lichidare a participațiilor. Totodată, reglementarea și supravegherea fondurilor deschise este mult mai strictă, ceea ce conferă investitorilor mai multă încredere. O parte dintre fondurile închise sunt, însă, listate la Bursa de Valori București, similar fondurilor deschise de tip ETF, ceea ce echilibrează lichiditatea mai redusă specifică fondurilor închise.

Tabelul 89 Distribuția investitorilor pe categorii de FÎ

Categorii de fonduri	31.12.2016			31.12.2017		
	Persoane fizice	Persoane juridice	TOTAL	Persoane fizice	Persoane juridice	TOTAL
Fonduri de acțiuni	88.758	250	89.008	88.684	240	88.924
Fonduri diversificate	37	25	62	37	29	66
Fonduri de obligațiuni	69	1	70	48	1	49
Fonduri monetare	-	-	-	-	-	-
Fonduri mixte	47	12	59	61	18	79
TOTAL	88.911	288	89.199	88.830	288	89.118

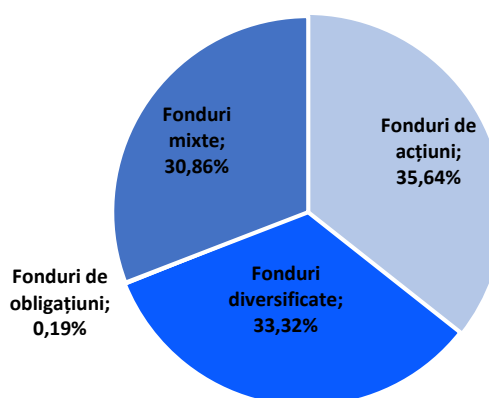
Sursa: ASF

Tabelul 90 Structura activelor nete pe categorii de FÎl

FÎl funcție de politica investițională	Activ net 31.12.2016 (lei)	Activ net 31.12.2017 (lei)
Fonduri de acțiuni	307.892.405	406.082.509
Fonduri diversificate	125.631.222	379.657.726
Fonduri de obligațiuni	3.006.184	2.134.562
Fonduri monetare	-	-
Fonduri mixte	164.516.310	351.640.036
TOTAL	601.046.121	1.139.514.833

Sursa: ASF

Figura 74 Cota de piață a FÎl în funcție de politica investițională și de activul net

Sursa: ASF

Dintre categoriile de fonduri închise de investiții, fondurile de acțiuni sunt cele mai bine reprezentate din punct de vedere al valorii activului net (dețin o pondere de aproximativ 36% în activul net cumulat al FÎl), ceea ce arată că interesul investitorilor în fonduri închise pentru această clasă de active (acțiuni) este semnificativ. Din punct de vedere al cotei de piață, fondurile de acțiuni sunt urmate de cele diversificate (33,32% din activul net). Astfel, la finalul lunii decembrie 2017, circa 69% din totalul activelor nete administrate de FÎl sunt coordonate de fondurile de acțiuni și de cele diversificate. În ceea ce privește FÎl, interesul pentru instrumentele financiare cu venit fix este redus, la finalul anului 2017, un singur fond închis de obligațiuni desfășura activități investiționale. Activul net al fondului închis de obligațiuni, în valoare de 2,13 milioane lei, reprezenta doar 0,19% din activul net cumulat al FÎl.

Ca urmare a celor de mai sus, din perspectiva structurii plasamentelor FÎl se constată că acestea sunt orientate cu precădere spre investițiile în acțiuni, ce dețin o pondere de aproximativ 76,33% din activul total al FÎl, dintre care 72% din activul net reprezintă plasamente în acțiuni cotate. Comparativ cu situația de la finalul anului 2016, ponderea acțiunilor în total activ a crescut. De asemenea, se constată preferința mult mai redusă pentru strategiile investiționale orientate către instrumentele cu venit fix. Astfel, investițiile în obligațiuni dețin o pondere de aproximativ 7,27% din activul total, fiind semnificativ mai scăzută comparativ cu ponderea plasamentelor în această clasă de active ale FDI.

Tabelul 91 Evoluția alocării strategice a activelor FÎl

Elemente de portofoliu FÎl	31.12.2016	% din AT	31.12.2017	% din AT
Acțiuni cotate	361.954.690	59,95%	817.682.408	71,61%
Acțiuni necotate	37.619.451	6,23%	53.863.303	4,72%
Acțiuni tranzacționate în afara piețelor reglementate	0	0,00%	0	0,00%
Obligațiuni corporative cotate	3.292.149	0,55%	24.349.724	2,13%
Obligațiuni corporative necotate	57.551.588	9,53%	58.603.578	5,13%
Obligațiuni municipale cotate	55.301	0,01%	49.751	0,00%
Obligațiuni municipale necotate	0	0,00%	0	0,00%
Conturi curente și numerar	21.888.122	3,63%	16.228.689	1,42%
Depozite bancare	78.192.821	12,95%	96.931.119	8,49%
Titluri OPCVM / AOPC cotate	6.669.048	1,10%	1.016.828	0,09%
Titluri OPCVM / AOPC necotate	3.599.617	0,60%	51.435.142	4,50%
Instrumente financiare derivate	7.872.681	1,30%	6.699.231	0,59%
Produse structurate	17.186.000	2,85%	13.796.652	1,21%
Dividende și alte drepturi de încasat	339.438	0,06%	287.633	0,03%
Bilete la ordin	3.607.607	0,60%	0	0,00%
Alte active	3.962.936	0,66%	837.714	0,07%
Total Activ (LEI)	603.791.449	100%	1.141.781.771	100%

Sursa: ASF

5.4. Societățile de investiții financiare (SIF)

Potrivit rapoartelor societăților de investiții financiare, activele nete cele mai ridicate ca valoare aparțin SIF Banat-Crișana (SIF1), urmat de SIF Moldova (SIF2) și SIF Oltenia (SIF5).

Tabelul 92 Evoluția sintetică a celor cinci societăți de investiții financiare

DATA	Indicatori	SIF1 Banat-Crișana	SIF2 Moldova	SIF 3 Transilvania	SIF4 Muntenia	SIF5 Oltenia
31.12.2016	VUAN (lei)	3,7071	1,5492	0,4164	1,4556	2,5767
	Preț de piață	1,848	0,780	0,250	0,656	1,630
	Discount (%)	50,15%	49,65%	39,96%	54,93%	36,74%
	Activ Net (lei)	1.920.298.265	1.587.572.688	909.430.433	1.174.696.247	1.494.928.609
	Nr. acțiuni emise	518.000.000	1.024.754.689	2.184.286.664	807.036.515	580.165.714
31.12.2017	VUAN (lei)	5,0098	1,7971	0,4401	1,6986	3,0516
	Preț de piață	2,7700	1,4100	0,2430	0,9800	2,1800
	Discount (%)	44.71%	21.54%	44,79	42.31%	28,56
	Activ Net (lei)	2.592.375.566	1.792.060.277	961.330.054	1.372.054.281	1.769.823.172
	Nr. acțiuni emise	517.460.724	997.179.176	2.184.286.664	807.036.515	580.165.714

Sursa: rapoarte SIF

La finele anului 2017 comparativ cu sfârșitul anului 2016, activele nete cumulate ale SIF-urilor au înregistrat o majorare de circa 19%, toate cele cinci societăți de investiții financiare înregistrând aprecieri ale activului net. Cea mai mare apreciere a activului net a fost obținută de SIF Banat-Crișana (SIF1), circa 35%, fiind urmată de SIF Muntenia (SIF5) cu 18%. Totodată, la sfârșitul lunii decembrie 2017 comparativ cu finele anului precedent, se constată o apreciere a prețului de piață în cazul a 4 dintre cele 5 societăți de investiții financiare, în timp ce prețul de piață al SIF Transilvania (SIF3) a scăzut.

Tabelul 93 Structura cumulată a portofoliilor totale al SIF-urilor la 31.12.2017, respectiv 31.12.2016

Elemente de portofoliu SIF-uri	31.12.2016	% din AT	31.12.2017	% din AT
Acțiuni cotate	5.647.406.164	75,68%	6.218.598.340	70,21%
Acțiuni necotate	620.381.724	8,31%	1.187.766.763	13,41%
Acțiuni tranzacționate în afara piețelor reglementate	0	0,00%	246.037.216	2,78%
Obligațiuni corporative cotate	2.237.711	0,03%	83.745.681	0,95%
Obligațiuni corporative necotate	83.494.468	1,12%	73.533.356	0,83%
Obligațiuni municipale cotate	117.919	0,00%	106.125	0,00%
Conturi curente și numerar	15.406.814	0,21%	11.857.747	0,13%
Depozite bancare	266.922.998	3,58%	101.475.950	1,15%
Titluri de stat >1an	102.716.798	1,38%	65.472.656	0,74%
Titluri OPCVM / AOPC cotate	58.780.103	0,79%	235.229.102	2,66%
Titluri OPCVM / AOPC necotate	544.778.438	7,30%	592.984.206	6,70%
Produse structurate	21.812.000	0,29%	0	0,00%
Dividende si alte drepturi de încasat	4.708.499	0,06%	3.076.499	0,03%
Alte active	93.520.367	1,25%	36.963.947	0,42%
Total Activ (LEI)	7.462.284.004	100%	8.856.847.587	100%

Sursa: ASF

La sfârșitul lunii decembrie 2017, investițiile în acțiuni dețin cea mai ridicată pondere în activul total cumulată al SIF-urilor (aproximativ 84%). Se constată o creștere a valorii investițiilor în acțiuni nelistate la finalul lui 2017 față de sfârșitul anului 2016.

5.5. Fondul Proprietatea SA

La finalul lunii decembrie 2017, valoarea totală a activelor nete administrate de Fondul Proprietatea era de 10,79 miliarde lei, cu aproximativ 5,57% în scădere față de luna decembrie 2016. Activele FP erau concentrate preponderent în România.

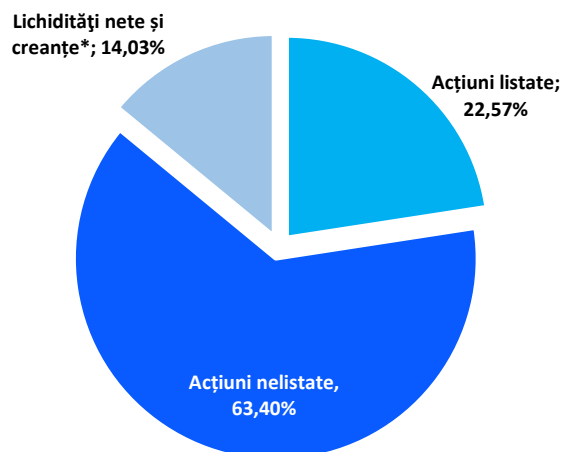
Tabelul 94 Evoluția sintetică a Fondului Proprietatea

Elemente de portofoliu	31.12.2016	31.12.2017
Număr de acțiuni emise	9.630.931.675	8.718.991.588
Activ Net (lei)	11.427.351.380	10.790.418.334
VUAN	1,1865	1,2375
Preț de închidere (lei)	0,7950	0,8640
Discount (%)	33%	30,2%

Sursa: Fondul Proprietatea

Din structura portofoliului FP pe tipuri de active, se remarcă că cea mai ridicată pondere se regăsește în acțiuni nelistate și anume aproximativ 63% din valoarea activului net.

Figura 75 Tipuri de active din portofoliul Fondului Proprietatea la data de 31.12.2017 (% din VAN)

Sursa: Fondul Proprietatea

*Lichidități nete și creanțe includ depozite bancare, conturi bancare curente, titluri de stat pe termen scurt, creanțe privind dividendele, precum și alte creanțe și active din care se scade valoarea datoriilor (inclusiv valoarea datoriilor către acționari în legătură cu returnările de capital) și a provizioanelor

Dintre societățile listate, cea mai mare pondere din activul net al fondului o deține societatea OMV Petrom (15,01%), iar din categoria societăților nelistate, cea mai mare pondere este deținută de Hidroelectrică (33,05%), urmată de CN Aeroporturi București, E-Distribuție Banat și Engie România.

Tabelul 95 Top 5 dețineri Fondul Proprietatea la data de 31.12.2017

Denumire societate	% din VAN la 31.12.2017
Hidroelectrică SA	33,05%
OMV Petrom SA	15,01%
CN Aeroporturi București SA	7,17%
E-Distribuție Banat SA	5,05%
Engie România SA	4,37%
TOTAL	64,65%

Sursa: Fondul Proprietatea

Tabelul 96 Evoluția alocării strategice a activelor Fondului Proprietatea

Elemente de portofoliu FP	31.12.2016	% din AT	31.12.2017	% din AT
Acțiuni cotate	2.487.346.572	21,68%	2.436.950.976	22,51%
Acțiuni necotate	7.546.147.064	65,76%	6.841.241.263	63,19%
Conturi curente și numerar	5.781.686	0,05%	19.173.643	0,18%
Depozite bancare	305.335.161	2,66%	1.276.587.198	11,79%
Titluri de stat >1an	328.583.303	2,86%	195.890.004	1,81%
Titluri de stat <1an	781.436.771	6,81%	46.273.975	0,43%
Alte active	20.728.167	0,18%	10.710.810	0,10%
Total Activ (LEI)	11.475.358.724	100%	10.826.827.868	100%

Sursa: Fondul Proprietatea

La finalul anului 2017, ponderea investițiilor în acțiuni necotate s-a diminuat față de anul 2016. Se remarcă o reducere a plasamentelor FP în titluri de stat (2,24%), care la sfârșitul lui 2016 dețineau o pondere de circa 9,67% în activul total.

Tabelul 97 Structura acționariatului Fondului Proprietatea – la data de 31.12.2017

The Bank of New York Mellon (banca depozitară pentru GDR-uri având la bază acțiuni suport)	37,07%
Acționari instituționali străini	20,36%
Persoane fizice române	18,35%
Acționari instituționali români	18,07%
Persoane fizice nerezidente	3,28%
MFP*	0,06%
Acțiuni proprii**	2,81%
TOTAL	100%

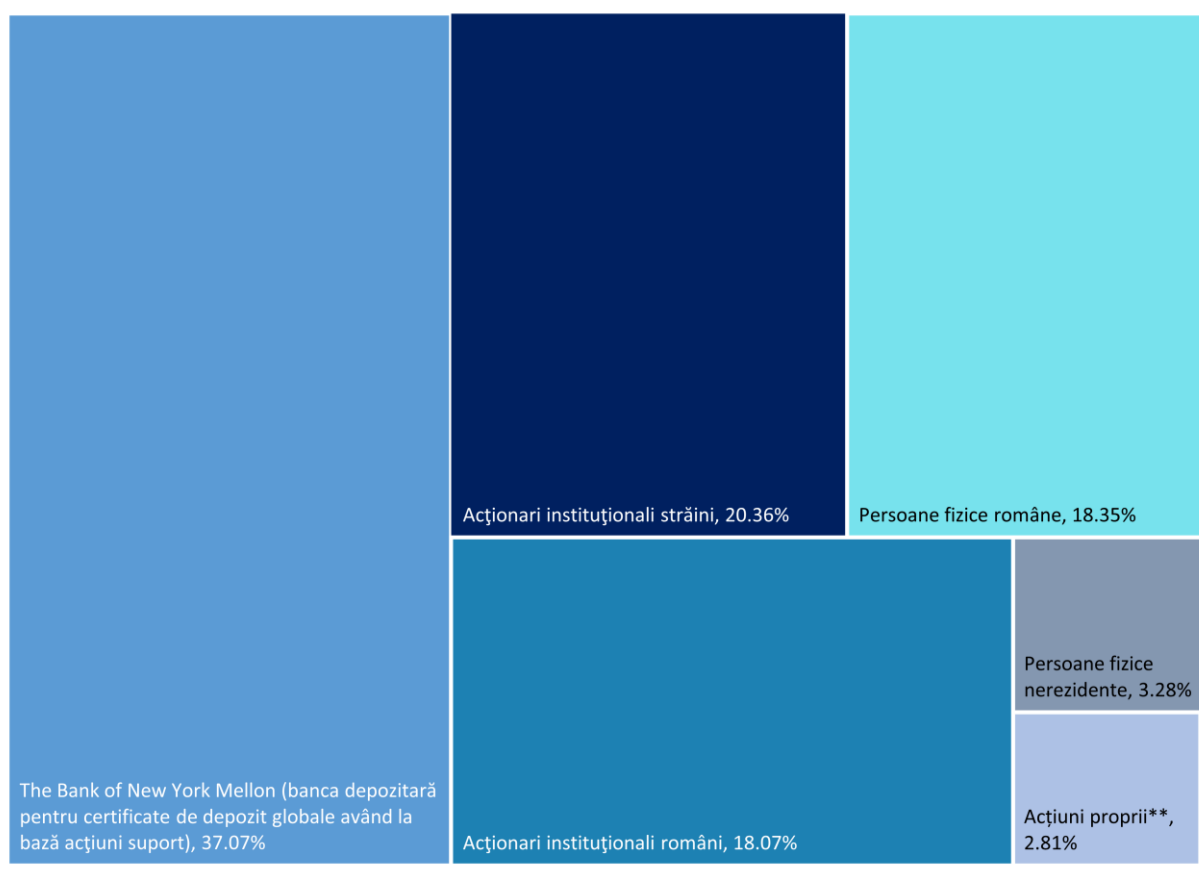
Număr total de acționari la data de 31.12.2017 – 6.522

Sursa: Fondul Proprietatea

* 363.812.350 acțiuni neplătite de către Ministerul Finanțelor Publice.

** 90.849.151 acțiuni proprii achiziționate de Fond în cadrul celui de-al șaptelea program de răscumpărare, 141.869.861 acțiuni proprii achiziționate de Fond în cadrul celui de-al optulea program de răscumpărare și 19.159.328 acțiuni proprii achiziționate de Fond în cadrul celui de-al nouălea program de răscumpărare

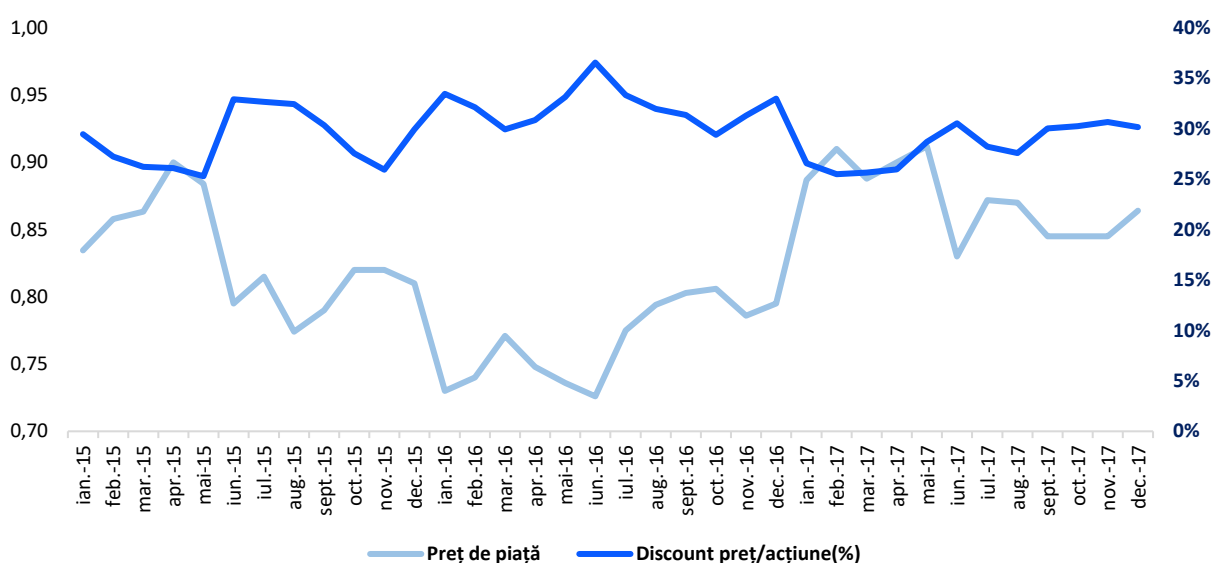
Figura 76 Structura acționariatului FP la 31 decembrie 2017 după capitalul social subscris și vărsat

Sursa: Fondul Proprietatea

La sfârșitul anului 2017, numărul total al acționarilor s-a redus cu 624 acționari față de cei de la finalul anului 2016 (7.146 acționari), iar conform raportului lunar al Fondului Proprietatea, acționarii semnificativi erau grupul american Elliott-Associates (14,89% din drepturile de vot la 24 noiembrie 2017) și City of London Investment Mgmt (5,04% din numărul total de drepturi de vot la 5 aprilie 2016).

Figura 77 Evoluția prețului de referință pentru acțiunile Fondului Proprietatea

Sursa: Fondul Proprietatea

Dintre evenimentele semnificative ce au avut loc pe parcursul anului 2017, se remarcă finalizarea celui de-al optulea program de răscumpărare a 141,9 milioane acțiuni la o valoare totală de 122,3 milioane lei, precum și începerea celui de-al nouălea program de răscumpărare.

EVOLUȚIA PIETEI PENSIILOR PRIVATE ÎN ANUL 2017

Pensii administrate privat

(Pilon II)

7 fonduri de pensii administrate privat

7 administratori ai fondurilor de pensii administrate privat

Pensii facultative

(Pilon III)

10 fonduri de pensii facultative

8 administratori ai fondurilor de pensii facultative

7,49 milioane participanți, din care

7,04 milioane
Pilon II

446.131
Pilon III

Active nete

Pilon II

39,74 miliarde lei

Pilon III

1,78 miliarde lei

INVESTIȚII

Pilon II

Pilon III

91% investiții ROMÂNIA

88% investiții ROMÂNIA

7% investiții state UE

10% investiții state UE

Titluri de stat: 61% din activul total

Titluri de stat: 58% din activul total

Acțiuni: 20% din activul total

Acțiuni: 22% din activul total

1. Participanți la fondurile de pensii private

Evoluția sistemului de pensii private a fost pozitivă pe tot parcursul funcționării sale, numărul de participanți și valoarea activelor personale ale acestora crescând constant. S-a urmărit asigurarea unui raport echilibrat între siguranța și performanța investițiilor în beneficiul viitorilor pensionari, dar și protejarea intereselor acestora. Astfel, la finalul lunii decembrie 2017, în sistemul de pensii private din România (Pilonul II și Pilonul III) erau înscrși **7,49 milioane participanți**.

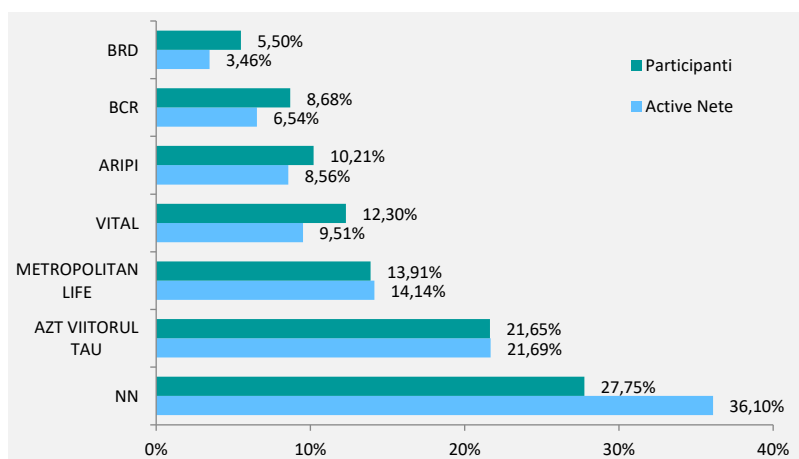
1.1. Participanți la fondurile de pensii administrate privat

7,04 milioane de participanți erau înregistrați în sistemul pensiilor administrate privat la sfârșitul lunii decembrie 2017, cu un avans anual de **3,59%**. Comparativ cu iunie 2017, numărul de participanți a crescut cu **1,81%**. Pe parcursul anului 2017, creșterea lunară a numărului de participanți a înregistrat un trend ușor descrescător până în luna mai, 0,14% (valoarea minimă), cu o revenire în semestrul II, atingând 0,60% în decembrie 2017 (valoarea maximă). 247 mii participanți noi în sistem au fost înregistrați în anul 2017, cu 3,69% mai puțin decât în 2016 (257 mii persoane).

Tabulul 98 Pilon II Număr de participanți (mil. pers.)

Nr. crt.	Fond de pensii administrat privat	dec.-16	iun.-17	dec.-17	dec.17/ dec.16	dec.17/iun.17
1	FPAP NN	1,92	1,94	1,96	1,82%	0,92%
2	FPAP AZT VIITORUL TAU	1,50	1,52	1,53	2,23%	1,13%
3	FPAP METROPOLITAN LIFE	0,95	0,97	0,98	3,57%	1,79%
4	FPAP VITAL	0,84	0,86	0,87	4,05%	2,03%
5	FPAP ARIPI	0,67	0,69	0,71	5,10%	2,55%
6	FPAP BCR	0,57	0,59	0,60	6,40%	3,23%
7	FPAP BRD	0,35	0,37	0,38	10,55%	5,19%
	TOTAL	6,80	6,92	7,04	3,59%	1,81%

Figura 78 Pilon II Cotă de piață în funcție de participanți și active nete la 31 decembrie 2017

FPAP NN, FPAP AZT VIITORUL TĂU și FPAP METROPOLITAN LIFE s-au menținut pe primele poziții, însumând la 31 decembrie 2017 aproximativ 72% din activele nete și 63% din total participanți². FPAP BRD, FPAP BCR și FPAP ARIPI au înregistrat în continuare creșteri mai mari în cazul numărului de participanți, comparativ atât cu decembrie 2016, cât și cu iunie 2017³.

Structura participanților pe vârstă și gen

La sfârșitul lunii decembrie 2017 distribuția participanților pe gen a fost următoarea: **52,11%** - bărbați și **47,89%** - femei. În ceea ce privește distribuția pe vârstă, raportul participanților cu vârsta de până la 35 de ani comparativ cu cei cu vârsta de peste 35 de ani a fost **45,81%** la **54,19%**. În condițiile maturizării sistemului, raportul în funcție de vârstă s-a modificat în perioada decembrie 2016 – decembrie 2017 în favoarea participanților cu vârsta de peste 35 de ani. Astfel, s-a înregistrat o scădere

² Din total participanți cu conturi active, respectiv pentru care a fost virată cel puțin o contribuție în perioada mai 2008 – decembrie 2017.

³ Ritmuri de creștere anuale și semestriale: FPAP BRD: 10,55% și respectiv 5,19%; FPAP BCR: 6,40% și respectiv 3,23%; FPAP ARIPI: 5,10% și respectiv 2,55%.

a ponderii celor cu vârsta de până în 35 ani de 1,4 puncte procentuale comparativ cu decembrie 2016, când raportul a fost 47,21% la 52,79%. Comparativ cu iunie 2017, când raportul a fost 46,41% la 53,59%, scăderea a fost de 0,60 puncte procentuale.

Figura 79 Pilon II Participanți - piramida participanților pe gen și grupe de vârstă (%) la 31 decembrie 2017

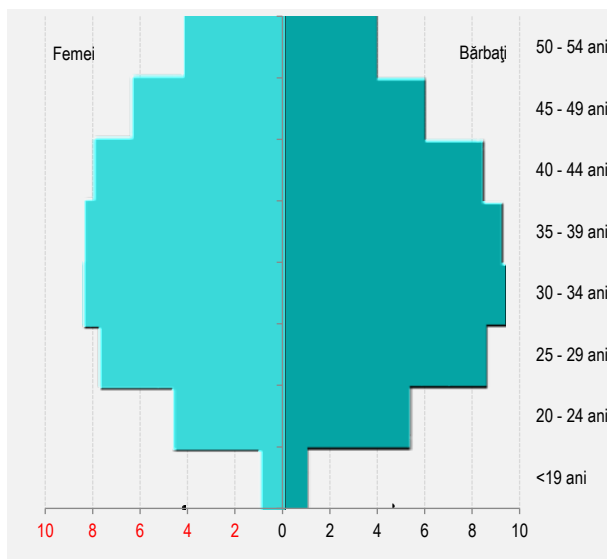
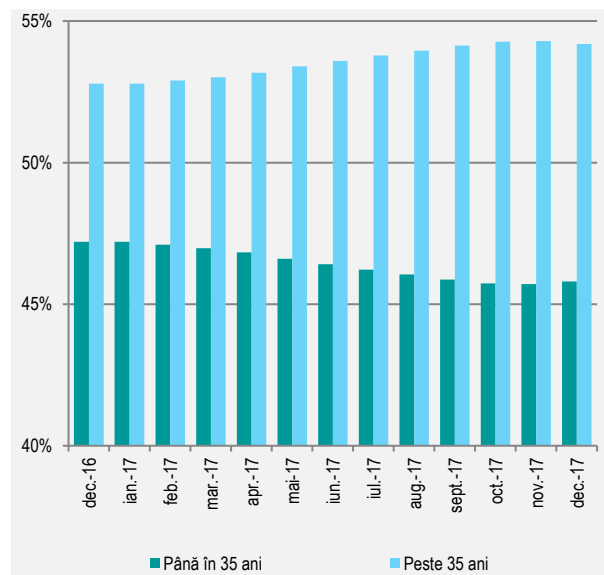

Figura 80 Pilon II Evoluție structură pe grupe de vârstă decembrie 2016 – decembrie 2017

Participanți noi

779 persoane au semnat acte de aderare pentru a deveni participanți la unul dintre fondurile de pensii administrate privat din cei **42.519** participanți intrați în sistem în luna decembrie 2017, o creștere a numărului de participanți nou intrați în sistem față de decembrie anul trecut de 17,15% și de aproximativ trei ori comparativ cu iunie 2017. De remarcat trendul descendent din primele trei trimestre (scăderea lunară a numărului de participanți nou intrați din lunile mai – 9,6 mii persoane și septembrie – 12,5 mii persoane) și creșterea constantă din ultimul trimestru al anului trecut, atingând valoarea maximă a intervalului analizat (42,5 mii persoane în decembrie 2017). Acest trend fluctuant este determinat de evoluția numărului de salariați pe economie. Potrivit datelor statistice lunare publicate de INS, ritmul lunar de creștere a efectivului de salariați pe economie a fluctuat în perioada octombrie 2016 – octombrie 2017, cu mențiunea că în sistemul pensiilor administrate privat luna de calcul decembrie este corespunzătoare lunii de referință octombrie, lună pentru care se virează contribuțiile către fondurile de pensii administrate privat. Astfel, s-a înregistrat o valoare negativă în luna decembrie 2016. Ulterior, în perioada mai – august 2017, ritmul lunar a înregistrat o scădere de la 0,38% (mai 2017) la 0,06% (august 2017). Același trend lunar a fost înregistrat de exemplu și de unele activități sezoniere cum ar fi: agricultura, construcțiile și activitatea hotelieră și de restaurante⁴.

⁴ În agricultură, de la 1,25% în iunie la -0,17% în octombrie 2017, în construcții, de la 0,21% în iunie la -0,44% în octombrie 2017, iar în activitatea hotelieră și de restaurante de 2,91% în iunie la -0,86% în octombrie 2017.

Figura 81 Pilon II Participanți nou intrați și gradul de repartizare decembrie 2016 – decembrie 2017

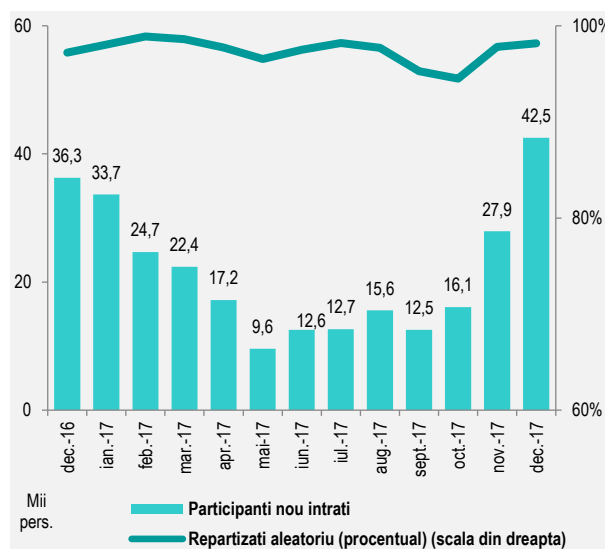
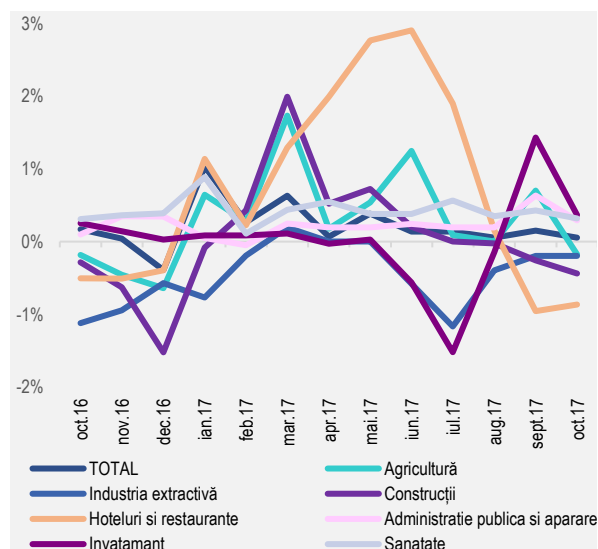

Figura 82 Pilon II Creștere lunară a efectivului de salariați din economie și unele ramuri de activitate*

*Luna de calcul în sistemul pensiilor administrate privat, decembrie, este corespunzătoare lunii de referință octombrie, lună pentru care se virează contribuțiile.

41.740 persoane, reprezentând **98,17%** din total nou intrați în sistem, au fost repartizate aleatoriu în luna decembrie 2017 (cu excepția FPAP BCR, cu 95,01% și FPAP BRD, cu 94,27%, celelalte fonduri de pensii au înregistrat valori de peste 98%, chiar 100% ca în cazul FPAP VITAL). Numărul persoanelor repartizate aleatoriu a crescut cu 18,32%, comparativ cu decembrie 2016 și de aproximativ trei ori față de iunie anul trecut, înregistrând un trend fluctuant în perioada analizată. **247 mii persoane** au intrat în sistem în 2017, cu 3,69% mai puțin decât în 2016, iar **242 mii persoane** (97,69% din total intrați în sistem) dintre aceștia au fost repartizați aleatoriu, ceea ce reprezintă o scădere de 2,43% comparativ cu 2016.

Din analiza evoluției numărului de participanți nou intrați se evidențiază luna decembrie 2017 (42,5 mii persoane), însoțită și de creșterea gradului de repartizare aleatorie (98,17%). În condițiile în care repartizarea aleatorie are loc la 4 luni de la prima plată a CAS (ca urmare a încasării primului salariu sau a primei indemnizații de șomaj), rezultă că participanții intrați aleatoriu în decembrie au început activitatea în luna august, lună în care se termină anul școlar. Astfel, din analiza structurii pe grupe de vârstă a participanților reiese că în luna decembrie 2017 numărul persoanelor cu vârsta cuprinsă între 16 – 24 ani a crescut comparativ cu luna precedentă cu aproximativ 26 mii (61% din creșterea lunară a numărului total de participanți din Registrul). De asemenea, se evidențiază luna octombrie 2017, când gradul repartizării aleatorii a fost mai mic (94,50%), deși numărul participanților nou intrați nu a înregistrat o creștere semnificativă comparativ cu celelalte luni. Având în vedere gradul de educație financiară mai ridicat al studenților și faptul că sunt studenți care lucrează încă din timpul studiilor, coroborat cu începerea anului universitar în luna octombrie, ar putea determina ca o pondere mai mare din participanți să fi semnat acte de aderare, comparativ cu cei care au fost repartizați aleatoriu.

5 Și în 2016 s-a înregistrat o tendință similară. Astfel, numărul persoanelor cu vârsta cuprinsă între 16 – 24 ani a crescut în decembrie față de luna precedentă cu aproximativ 18 mii (49% din creșterea lunară a numărului total de participanți din Registrul).

6 Și în 2016 s-a înregistrat o tendință similară, gradul repartizării fiind de asemenea semnificativ mai mic (85,62%), deși numărul participanților nou intrați nu a înregistrat o creștere semnificativă comparativ cu celelalte luni.

Participanți transferați

În intervalul decembrie 2016 - decembrie 2017, 1.291 participanți s-au transferat între fondurile de pensii administrate privat, activele transferate atingând 14,93 milioane lei. Fondul de pensii care a primit cei mai mulți participanți transferați (827) și valoarea cea mai mare a activului transferat (9,49 milioane lei) a fost FPAP NN. Totodată, FPAP METROPOLITAN LIFE a fost fondul de la care s-au transferat cei mai mulți participanți (339 persoane) cât și cele mai mari valori ale activelor transferate în valoare de 4,01 milioane lei.

Figura 83 Pilon II Valoare activ net transferat decembrie 2016 – decembrie 2017 (mil.lei)

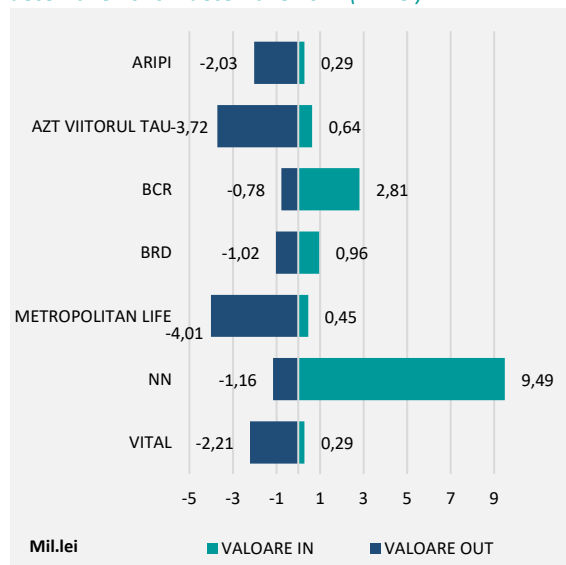
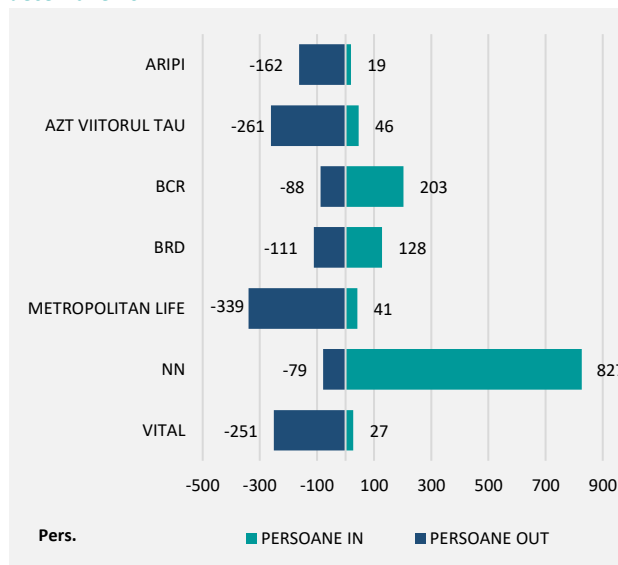

Figura 84 Pilon II Participanți transferați decembrie 2016 – decembrie 2017

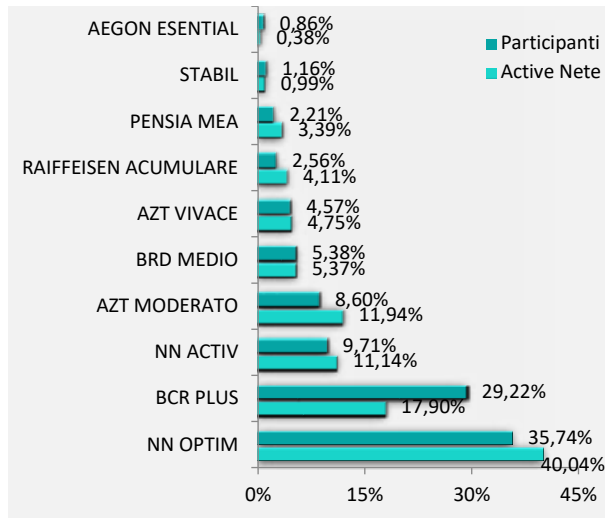
1.2. Participanți la fondurile de pensii facultative

446.131 de participanți erau înregistrați în sistemul pensiilor facultative la 31 decembrie 2017, cu un avans anual de 8,75% și 4,40% față de iunie 2017. Ritmul lunar de creștere a fluctuat ușor în perioada decembrie 2016 – decembrie 2017, înregistrând un maxim în ianuarie (2,02%) și un minim în februarie (0,37%).

Tabelul 99 Pilon III Număr de participanți (pers.)

Nr. crt.	Fond de pensii facultative	dec.-16	iun.-17	dec.-17	dec.17/dec.16	dec.17/iun.17
1	FPF NN OPTIM	136.565	148.052	159.438	16,75%	7,69%
2	FPF BCR PLUS	123.830	126.750	130.347	5,26%	2,84%
3	FPF NN ACTIV	39.725	40.780	43.299	9,00%	6,18%
4	FPF AZT MODERATO	37.834	38.166	38.381	1,45%	0,56%
5	FPF BRD MEDIO	22.234	23.312	23.994	7,92%	2,93%
6	FPF AZT VIVACE	20.392	20.377	20.386	-0,03%	0,04%
7	FPF RAIFFEISEN ACUMULARE	10.722	11.028	11.442	6,72%	3,75%
8	FPF PENSIA MEA	9.994	9.921	9.839	-1,55%	-0,83%
9	FPF STABIL	5.128	5.148	5.185	1,11%	0,72%
10	FPF AEGON ESENTIAL	3.817	3.815	3.820	0,08%	0,13%
	TOTAL	410.241	427.349	446.131	8,75%	4,40%

Figura 85 Pilon III Cotă de piață în funcție de participanți și active nete la 31 decembrie 2017

Primele trei fonduri de pensii, PPF NN OPTIM, PPF BCR PLUS și PPF AZT MODERATO dețineau aproximativ 75% din participanți și 69% din activele nete. De remarcat că PPF BCR PLUS, deși se situa pe locul doi în ceea ce privește ponderea din total participanți, 29,22%, înregistra numai 17,90% pondere din total active nete la 31 decembrie 2017. Comparativ, PPF NN OPTIM înregistra 35,74% din total participanți, în timp ce ponderea în active nete a fost de 40,04%. În acest caz, calitatea portofoliului de participanți este factorul determinant (pentru participanții la PPF BCR PLUS valoarea contribuțiilor virate la fond a fost mai mică).

PPF NN OPTIM și PPF NN ACTIV au înregistrat cele mai mari creșteri ale numărului de participanți comparativ cu decembrie 2016, cât și cu iunie 2017 (PPF NN OPTIM: 16,75%, respectiv 7,69%, PPF NN ACTIV: 9,00%, respectiv 6,18%).

Structura participanților pe vârstă și gen

La 31 decembrie 2017 distribuția pe gen a fost: **49,23%** bărbați și **50,77%** femei. În ceea ce privește distribuția pe vârstă, raportul participanților a fost următorul: **18,07%** cu vârsta de până în 35 de ani și **81,93%** cu vârsta de peste 35 ani. În condițiile maturizării sistemului, raportul s-a modificat ușor în perioada decembrie 2016 – decembrie 2017 în favoarea participanților cu vârsta de peste 35 ani, respectiv o creștere de 0,4 puncte procentuale față de decembrie anul trecut, când raportul a fost de 18,47% la 81,53%. Comparativ cu iunie 2017, diferența este de 0,31 puncte procentuale, raportul fiind de 18,38% la 81,62%.

Figura 86 Pilon III Participanți, piramida anilor pe gen și grupe de vârstă (%) la 31 decembrie 2017

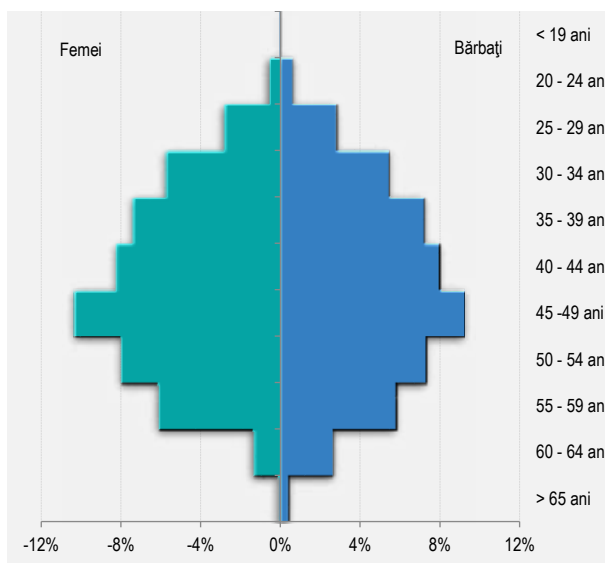

Figura 87 Pilon III Evoluție structură pe grupe de vârstă (decembrie 2016 – decembrie 2017)

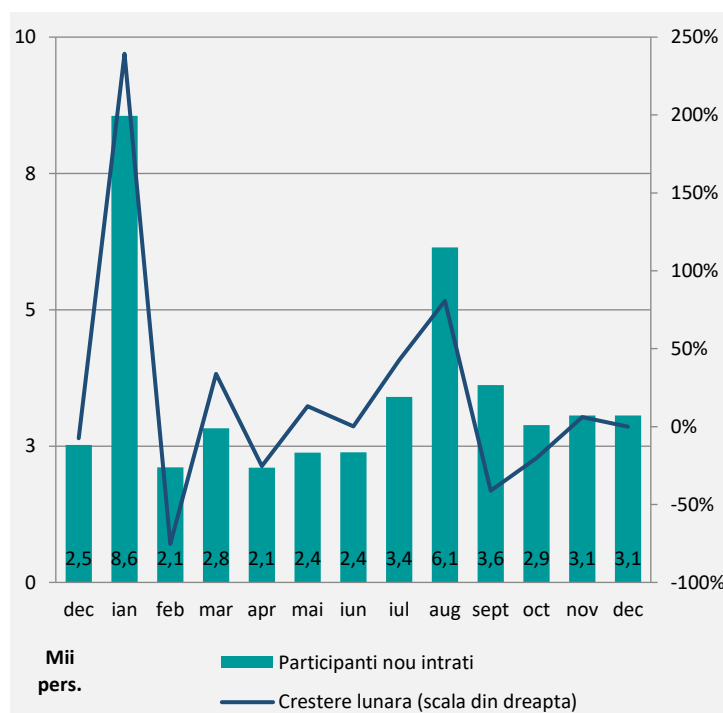

Precizăm faptul că, la 31 decembrie 2017, 18.939 participanți (66,81% bărbați și 33,19% femei) se încadrau în grupa de vârstă de 60 ani și peste 60 ani, iar valoarea activelor deținute de către aceștia era de 105,90 milioane lei (67,46% în conturile participanților bărbați și 32,54% în conturile participanților femei)⁷.

Participanți noi

3.063 persoane au aderat în decembrie 2017 la unul din cele zece fonduri de pensii facultative, înregistrând o creștere față de decembrie 2016 de 21,50% și de 28,48% față de iunie 2017. În anul 2017 au intrat în sistem 43 mii persoane, cu 28,29% mai mult decât în 2016 (33 mii persoane).

Figura 88 Pilon III Număr participanți nou intrați în sistem decembrie 2016 – decembrie 2017

Creșterile lunare semnificative înregistrate în ianuarie și august 2017 au fost determinate de numărul mare de participanți care au aderat la FPF NN OPTIM, 7.663 persoane, reprezentând 89,58% din total participanți care au aderat în ianuarie și respectiv 4.539 persoane, reprezentând 73,86% din total participanți care au aderat în august (valoarea minimă: 805 persoane, reprezentând 38,21%, s-a înregistrat în aprilie 2017)⁸. Trebuie precizat că, ponderea participanților intrați în fond din total participanți intrați în sistem a înregistrat constant valori semnificativ mai mari în cazul FPF NN OPTIM decât în cazul celorlalte fonduri de pensii.

Participanți transferați

În intervalul decembrie 2016 – decembrie 2017, 585 participanți s-au transferat între fondurile de pensii facultative, activele transferate atingând 4,45 milioane lei. FPF NN ACTIV a primit în această perioadă cei mai mulți participanți transferați (232) și cea mai mare valoare a activului transferat (1,37 milioane lei), iar FPF NN OPTIM a fost fondul de la care s-au transferat cei mai mulți participanți (246 persoane) și cele mai mari valori ale activelor transferate (1,35 milioane lei).

⁷ Potrivit prevederilor Legii nr.204/2006 privind pensiile facultative, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale Normei nr. 8/2015 privind utilizarea activului personal net al participantului la un fond de pensii facultative (în vigoare până la data de 31.03.2018), vârsta la care se poate deschide dreptul la pensie, dar și la care se poate solicita plata activului net din contul participantului este 60 de ani.

⁸ Creșteri semnificative ale numărului de participanți noi la FPF NN OPTIM, similare cu cea din luna ianuarie ac., nu se mai evidențiază în anii anteriori (în ianuarie 2016 și în ianuarie 2015), deși fondul deține în continuare ponderi mari în total participanți intrați în sistem.

Figura 89 Pilon III Valoare activ net transferat decembrie 2016 – decembrie 2017 (mil.lei)

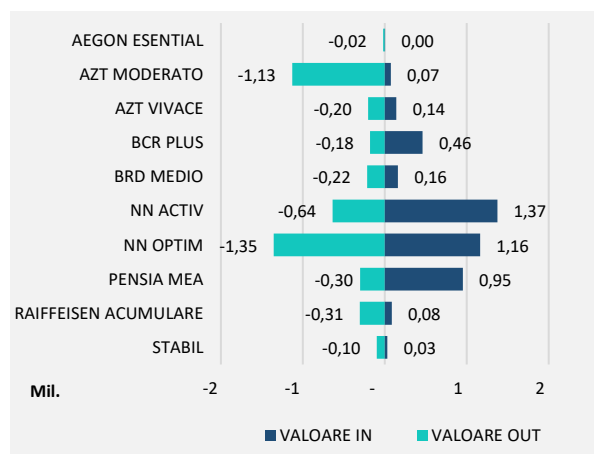
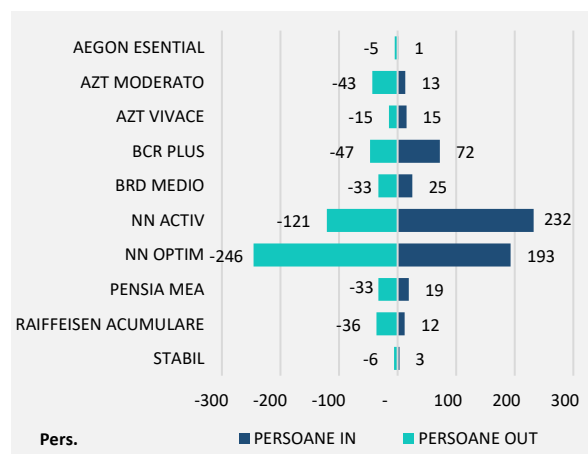

Figura 90 Pilon III Participanți transferați decembrie 2016 – decembrie 2017 (pers.)

2. Contribuții virate la fondurile de pensii private

2.1. Contribuții virate la fondurile de pensii administrate privat

În luna decembrie 2017 au fost virate către fondurile de pensii administrate privat **624,02** milioane de lei (**133,92** milioane de euro), o creștere de **21,51%** comparativ cu decembrie 2016 și de **2,47%** comparativ cu iunie 2017. În anul 2017 s-au virat către fondurile de pensii administrate privat **7,14 miliarde de lei** (1,53 miliarde de euro), cu o medie de 595,22 milioane lei/lună. Comparativ cu anul 2016, valoarea totală a contribuțiilor virate a crescut cu 21,42%. Trebuie precizat faptul că, începând din luna martie a anului trecut, cota de contribuție pentru acest an a fost de 5,1%, valoare similară cu cea din anul 2016⁹ (în luna martie se virează contribuțiile aferente lunii ianuarie 2017).

Creșterea contribuțiilor virate a fost determinată de creșterea câștigului salarial mediu brut pe economie¹⁰, cu mențiunea că luna de calcul decembrie în sistemul pensiilor administrate privat este corespunzătoare lunii de referință octombrie, lună pentru care se virează contribuțiile către fondurile de pensii administrate privat. A contribuit și eliminarea, începând cu luna februarie ac., a plafonului pentru contribuțiile de asigurări sociale (CAS) echivalent cu cinci salarii medii brute pentru persoanele care obțin venituri din salarii, sau asimilate acestora, astfel că acestea vor plăti CAS pentru întregul venit realizat¹¹.

Scăderea volumului contribuțiilor virate din luna martie 2017, este explicată de faptul că în această lună se virează contribuțiile lunii ianuarie, caracterizată de scăderi ale veniturilor salariale, așa cum se poate evidenția din scăderea câștigului salarial mediu brut lunar (-2,73% în ianuarie 2017 comparativ cu decembrie 2016, potrivit datelor publicate de INS)¹². Același trend lunar a fost înregistrat de exemplu și de viramentele aferente unor activități sezoniere cum ar fi: agricultura, industria extractivă sau în cazul construcțiilor, precum și în activitatea hotelieră și de restaurante, dar și în comerț.

9 Potrivit art.6 alin. (1) din OUG nr.9/2017.

10 Potrivit datelor statistice publicate de INS, ritmul anual de creștere al câștigului salarial mediu brut pe economie a fost de 14,02% (octombrie 2017/octombrie 2016).

11 Ordonanța de Urgență nr.3/2017.

12 De remarcat faptul că și în februarie ac. s-a înregistrat o scădere a câștigului salarial mediu brut lunar de 1,89%, urmată de creșteri de 4,76% în martie și 1,07% în aprilie 2017 și, în continuare, de ritmuri lunare de creștere subunitare până în octombrie 2017 (cu excepția lunii august, când s-a înregistrat -1,17%).

Figura 91 Pilon II Contribuții virate și evoluția lunară decembrie 2016 – decembrie 2017

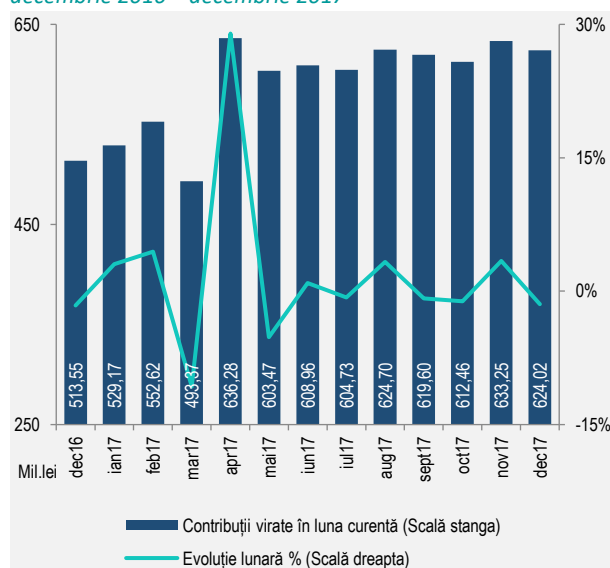
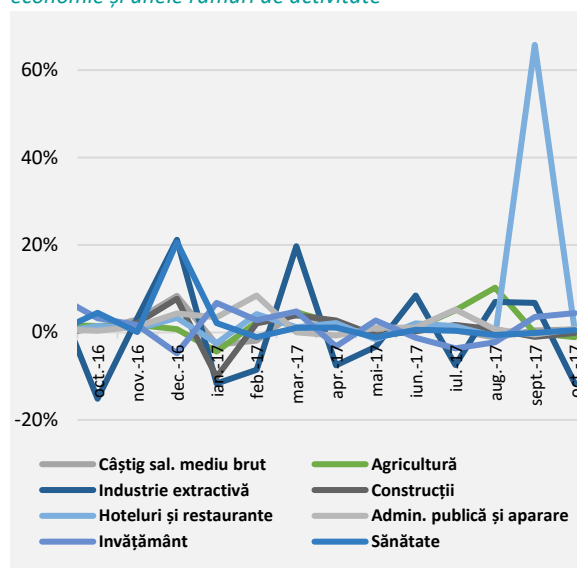

Figura 92 Evoluție lunară câștig salarial mediu brut pe economie și unele ramuri de activitate*

*Luna de calcul în sistemul pensiilor administrate privat, decembrie, este corespunzătoare lunii de referință octombrie, lună pentru care se virează contribuțiile.

Trebuie remarcat și faptul că în luna decembrie 2017 s-a înregistrat o scădere de 1,46% a sumelor virate către fondurile de pensii administrate privat comparativ cu luna precedentă evidențiată și de scăderea sau încetinirea ritmului lunar de creștere a câștigului salarial mediu brut în cazul unor ramuri de activitate, în luna de referință octombrie comparativ cu septembrie anul trecut, ca de exemplu unele activități sezoniere cum ar fi: agricultura, industria extractivă și activitatea hotelieră și de restaurante¹³.

Figura 93 Pilon II Participanți cu viramente și pondere în total participanți decembrie 2016 – decembrie 2017

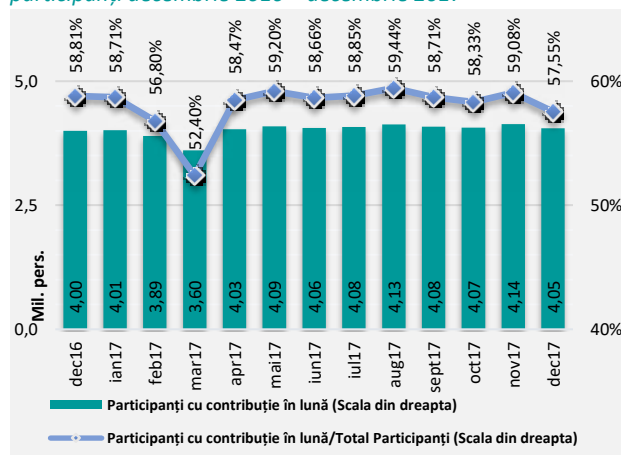
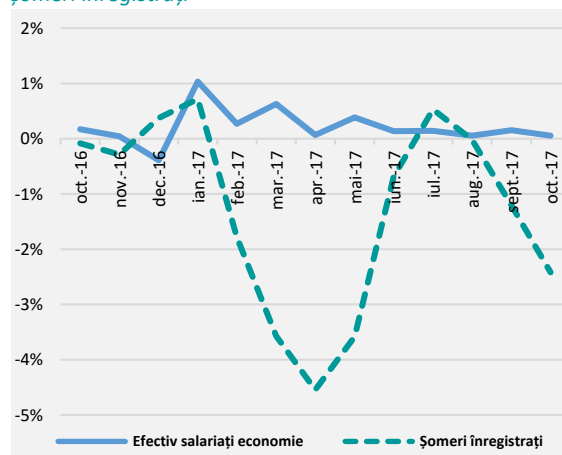

Figura 94 Evoluție lunară număr salariați pe economie și șomeri înregistrați*

*Luna de calcul în sistemul pensiilor administrate privat, decembrie, este corespunzătoare lunii de referință octombrie, lună pentru care se virează contribuțiile.

Numărul participanților cu contribuții în luna decembrie 2017 a fost de **4,05** milioane persoane, o creștere de 1,37% comparativ cu decembrie 2016, dar în scădere cu 0,12% comparativ cu iunie 2017 și reprezenta **57,55%** din total participanți din Pilonul II. Această pondere a înregistrat o ușoară scădere comparativ cu decembrie 2016, (58,81%), iunie 2017 (58,66%) și luna precedentă (59,08%).

13 De exemplu, ritmul lunar în octombrie 2017 a fost în agricultură: -1,06%; în industria extractivă: -11,61%; în activitatea hotelieră și de restaurante: 0,56%, după o creștere de 65,77% în septembrie 2017.

Trendul descendent din primul trimestru al anului trecut, când s-a înregistrat și cea mai mică valoare începând din mai 2008 și până în prezent (52,04% în luna martie 2017), a fost urmat de creșterea ponderii participanților cu contribuții virate în luna de calcul, cu un maxim de 59,44% în august 2017. Din analiza datelor statistice publicate de INS reiese că în perioada octombrie 2016 – octombrie 2017 (în luna decembrie au fost virate contribuțiile aferente lunii octombrie 2017) evoluția efectivului de salariați a înregistrat un trend fluctuant, dar după scăderea din decembrie 2016 (-0,39%) s-a constatat o revenire în ianuarie 2017 (1,03%), ulterior trendul menținându-se pozitiv, dar cu valori subunitare. De asemenea, se constată că numărul total al șomerilor înregistrați a scăzut constant în perioada ianuarie – octombrie 2017.

Contribuția medie/participant

FPAP NN înregistra la 31 decembrie 2017 ponderea cea mai mare din total participanți la fond pentru care s-au virat contribuții în luna de calcul (61,57%), dar și ponderea cea mai mare din total sume virate în această lună (33,52%).

Figura 95 Pilon II Ponderi participanți cu contribuții în luna curentă și contribuții medii la 31 decembrie 2017

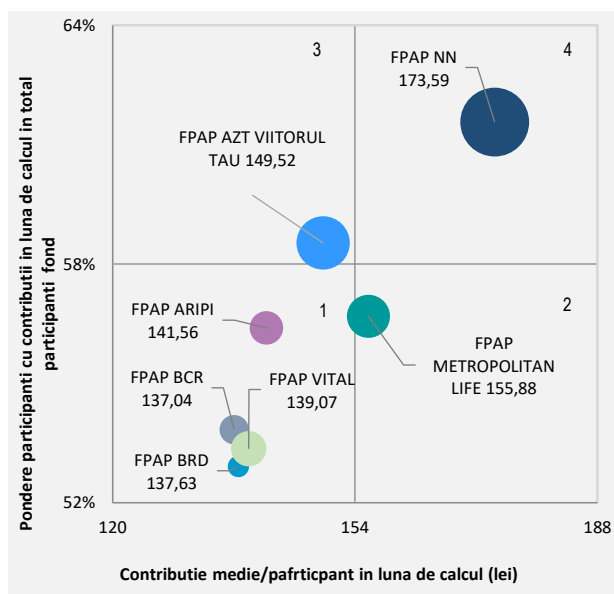
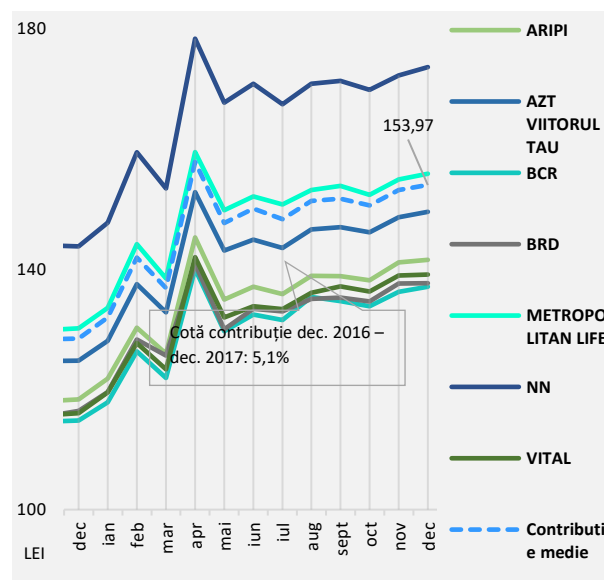

Figura 96 Pilon II Contribuție medie/participant decembrie 2016 – decembrie 2017

Astfel, fondul se situează pe primul loc în ceea ce privește valoarea contribuției medii/participant de 173,59 lei, fiind singurul fond poziționat în cadranul 4, caracterizat de valori mari în cazul ponderii participanților cu contribuții virate din total participanți fond și de valori mari ale contribuției/participant. Această poziționare este determinată de calitatea portofoliului: un număr mai mare de participanți pentru care se virează contribuții, cu venituri salariale mai mari, care determină în consecință și valori mari ale contribuțiilor virate și, pe ansamblu, un volum mai mare al activelor totale (14,35 miliarde lei).

14 Scăderea semnificativă, de 6,41 puncte procentuale, comparativ cu decembrie 2016, este explicată și de faptul că numărul participanților din registru a înregistrat în martie 2017 o creștere comparativ cu decembrie 2016, în timp ce ritmul trimestrial al numărului de participanți cu contribuții virate în luna de calcul a înregistrat valori negative. De asemenea, agricultura, industria extractivă și construcțiile au înregistrat cele mai mari scăderi ale numărului de participanți cu contribuții virate.

15 Similar, s-au înregistrat fluctuații și în ramuri din economie cum ar fi industria extractivă, construcții și agricultura, ramuri cu un caracter sezonier mai accentuat (activitatea se reia sau se amplifică primăvara și vara).

Pe următoarele două poziții s-au situat FPAP METROPOLITAN LIFE cu 155,88 lei/participant (56,69% - pondere participanți cu contribuții virate din total participanți la fond și 13,93% pondere din total sume virate în luna decembrie 2017) și FPAP AZT VIITORUL TĂU cu 149,52 lei/participant (58,53% - pondere participanți cu contribuții virate din total participanți la fond și 21,49% pondere din total sume virate în luna decembrie 2017). FPAP METROPOLITAN LIFE a înregistrat o valoare mai mare a contribuției/participant comparativ cu FPAP AZT VIITORUL TĂU, deși numărul de participanți și volumul activelor totale sunt mai mici decât cele ale FPAP AZT VIITORUL TĂU. Astfel, FPAP METROPOLITAN LIFE s-a poziționat în cadranul 2, caracterizat de valori mari ale contribuției/participant, de peste 154 lei, dar de valori mai mici ale ponderilor participanților cu contribuții virate din total participanți fond, de până în 58%. FPAP AZT VIITORUL TĂU s-a poziționat însă în cadranul 3, caracterizat de valori mai mici ale contribuției/participant, de până în 154 lei și de o pondere a participanților cu contribuții virate din total participanți fond de peste 58%. Și în acest caz, factorul determinant este calitatea portofoliului de participanți ai FPAP METROPOLITAN LIFE, aceștia au venituri salariale mai mari care determină și un volum mai mare de contribuții virate. La 31 decembrie 2017, cele trei fonduri, FPAP NN, FPAP METROPOLITAN LIFE și FPAP AZT VIITORUL TĂU înregistrau împreună 68,94% din sumele virate și 65,62% din participanții cu contribuții virate în luna de calcul.

În cadranul 1, caracterizat de valori mici atât în cazul ponderilor participanților cu contribuții virate din total participanți fond, cât și în cazul contribuției/participant (participanți cu contribuții virate din total participanți fond între 53,84% și 56,40% și contribuție medie/participant între 137,04 lei și 141,56 lei), s-au situat celelalte fonduri de pensii administrate privat: FPAP ARIPI, FPAP VITAL, FPAP BRD și FPAP BCR.

La nivel de sistem, contribuția medie a participanților cu contribuții virate a fost de 153,97 lei, înregistrând o creștere anuală de 19,87% și de 2,59% față de iunie 2017. Și comparativ cu luna precedentă s-a înregistrat o creștere de numai de 0,55%. Pe parcursul perioadei decembrie 2016 – decembrie 2017 ritmul lunar de creștere a fost ascendent înregistrând fluctuații în primul trimestru din 2017. Din analiza evoluției contribuției medii se evidențiază creșterile lunare semnificative din februarie 2017 (7,55%) și din aprilie 2017 (15,30%), dar și scăderile lunare din martie 2017 (3,54%) și mai 2017 (6,45%)¹⁶.

Participanți și contribuții – structură pe regiuni de dezvoltare și sectoare de activitate

Cele mai bine reprezentate activități economice la sfârșitul lunii decembrie 2017 au fost industria prelucrătoare cu 17,74% și comerțul cu 12,87%, urmate de sănătate cu 5,73%, administrație publică și apărare cu 5,05% și transporturi cu 4,66%, însumând 46,05% din total participanți pentru care s-au virat contribuții și 47,30% din sumele virate în decembrie 2017.

16 În condițiile în care în luna februarie sunt virate contribuțiile aferente lunii decembrie, creșterea se explică prin venituri salariale mai mari încasate în această lună (de exemplu, sporuri, prime și diverse alte avantaje acordate cu ocazia sfârșitului de an), așa cum se poate observa și din creșterea cu 8,38% a câștigului salarial mediu brut în luna februarie 2017. Scăderea contribuției medii din luna martie 2017, este explicată de faptul că în această lună se virează contribuțiile lunii ianuarie, caracterizată de scăderi ale veniturilor salariale, așa cum se poate evidenția din scăderea câștigului salarial mediu brut lunar în ianuarie 2017 comparativ cu decembrie 2016 cu 2,73% (date publicate de INS). De remarcat faptul că și în februarie ac. s-a înregistrat o scădere a câștigului salarial mediu brut lunar de 1,89%, urmată de creșteri de 4,76% în martie și 1,07% în aprilie 2017.

Figura 97 Pilon II Participanți și sume virate – distribuție pe activități economice* la 31 decembrie 2017**

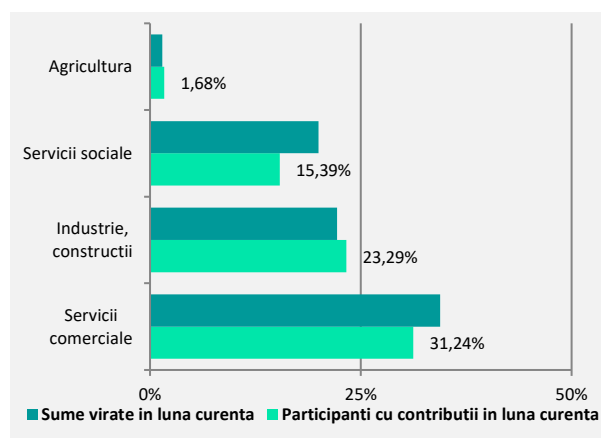
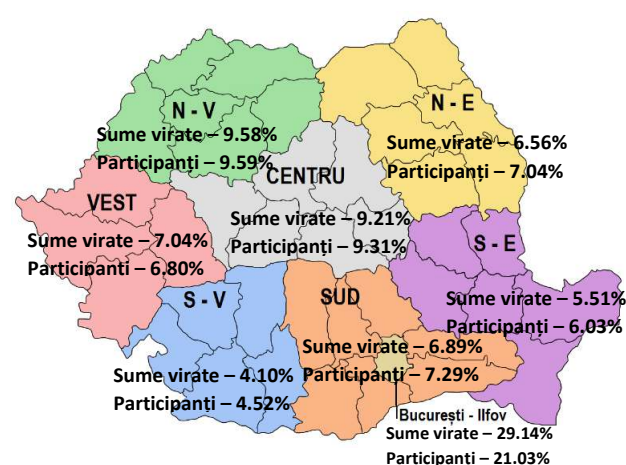

Figura 98 Pilon II Participanți și sume virate în luna curentă – distribuție pe regiuni de dezvoltare la 31 decembrie 2017**

*Sectorul serviciilor comerciale cuprinde activitățile: comerț, hoteluri și restaurante, transport și depozitare, informații și comunicații, intermediere financiară și asigurări, tranzacții imobiliare, activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport, alte activități de servicii. Sectorul serviciilor sociale cuprinde activitățile: administrație publică (exclusiv forțele armate și asimilate), învățământ, sănătate și asistență socială, activități de spectacole, culturale și recreative.

**În funcție de angajatorii participanților cu contribuții virate în lună, cu mențiunea că pentru aproximativ 28% din participanți și aproximativ 21% din sume nu a fost posibilă identificarea angajatorilor.

Printre cele mai slab reprezentate activități, cu valori sub 1%, s-au situat în continuare cultura, producția și furnizarea energiei electrice, industria extractivă și tranzacțiile imobiliare, reprezentând 2,43% din total participanți și 3,19% din total sume virate.

În funcție de regiunile de dezvoltare ale României, cei mai mulți participanți pentru care au fost virate contribuții la fondurile de pensii administrate privat în luna decembrie 2017 lucrau în București: 19,25%, cu 27,00% din total contribuții virate. Cele mai bine reprezentate regiuni de dezvoltare au fost: București - Ilfov 21,03%, NORD-VEST cu 9,59% și CENTRU cu 9,31%, cele trei regiuni reprezentând 39,93% dintre participanții pentru care s-au virat contribuții și 47,92% din contribuțiile virate.

Valoarea contului participanților

La 31 decembrie 2017, valoarea medie a unui cont în sistemul pensiilor administrate privat era de **5.747 lei (1.233 euro)**¹⁷, respectiv o creștere de 21,80% față de decembrie 2016. Trebuie remarcat faptul că valoarea contului este determinată de grupele de vârstă în care se încadrează participanții, de numărul de luni de contribuții virate în sistem, dar și de genul participanților, respectiv salariile bărbaților comparativ cu salariile femeilor. Astfel, cele mai mari valori medii ale conturilor se înregistrează în cazul participanților pentru care au fost virate contribuții între 109 și 120 luni (între 9 și 10 ani), **13.643 lei**, media pe sistem, respectiv **14.430 lei** pentru bărbați și **12.785 lei** pentru femei.

Se remarcă astfel o diferență a valorilor medii ale conturilor bărbaților comparativ cu cele ale femeilor de 11,40%, ceea ce se poate explica prin diferențele existente între câștigurile salariale¹⁸. Aceste diferențe se mențin în distribuția pe număr de luni de contribuții și gen, cu excepția participanților cu vechime în sistem cuprinsă între șapte și nouă ani (un număr de contribuții virate cuprins între 85-96 și respectiv 96-108), când valoarea medie a contului participanților femei este mai mare decât cea a participanților bărbați cu 9,82% și respectiv 6,04%.

¹⁷ Participanți care au acumulat în conturi peste 1 leu.

¹⁸ Potrivit ultimelor date statistice furnizate de INS, în anul 2016, diferența între femei și bărbați în ceea ce privește câștigul salarial nominal mediu brut lunar pe economie era de aproximativ 7% în favoarea bărbaților (2.900 lei – bărbați și 2.707 lei – femei și 2.809 lei – total).

În cazul vârstei participanților, se constată că cea mai mare valoare medie a conturilor la nivel de sistem s-a înregistrat la grupa cu vârsta de peste 54 ani, **10.604 lei**, dar și la grupele între 50-54 ani, **8.869 lei** și între 45-49 ani, **8.547 lei**. Aceste valori mai mari sunt determinate, pe de o parte, prin maturizarea sistemului (participanții au aderat la fondurile de pensii administrate privat încă de la începutul funcționării Pilonului II) și, pe de altă parte, prin faptul că aceștia au venituri mai mari (din punct de vedere al carierei se situează în partea superioară, cu vechime și venituri salariale mai mari, comparativ cu participanții din grupele de vârstă de până în 45 ani) și pot contribui cu sume mai mari la fondurile de pensii.

Cele mai mari valori ale conturilor s-au înregistrat însă la participanții bărbați cu peste nouă ani vechime în sistem (un număr de contribuții virate cuprins între 109 și 120) situați în grupa de vârstă de peste 54 ani (0,01% din total participanți¹⁹), cu **15.812 lei** și în grupa cuprinsă între 35 – 39 ani (2,29% din total participanți), cu **15.773 lei**. Pentru participanții femei, cele mai mari valori s-au înregistrat, de asemenea, la participanții cu peste nouă ani vechime în sistem (un număr de contribuții virate cuprins între 109 și 120), dar cu vârsta cuprinsă între 30 – 34 ani (0,66% din total participanți), cu **14.337 lei** și peste 54 ani (0,01% din total participanți), cu **14.146 lei**.

Figura 99 Pilon II Valoare medie cont în funcție de numărul de contribuții virate și gen la 31 decembrie 2017

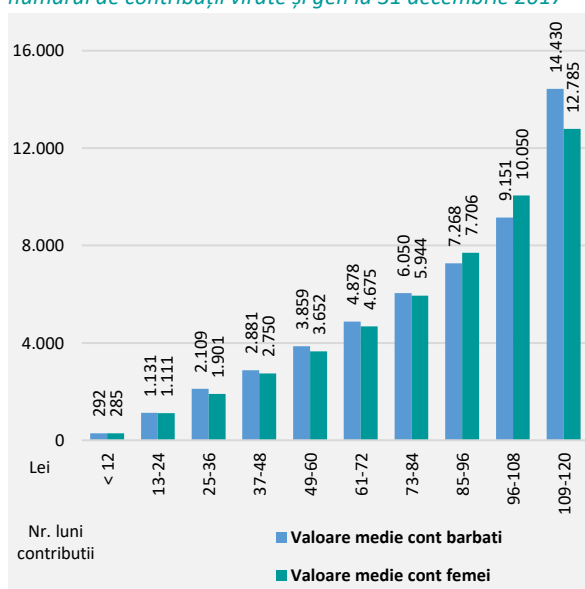
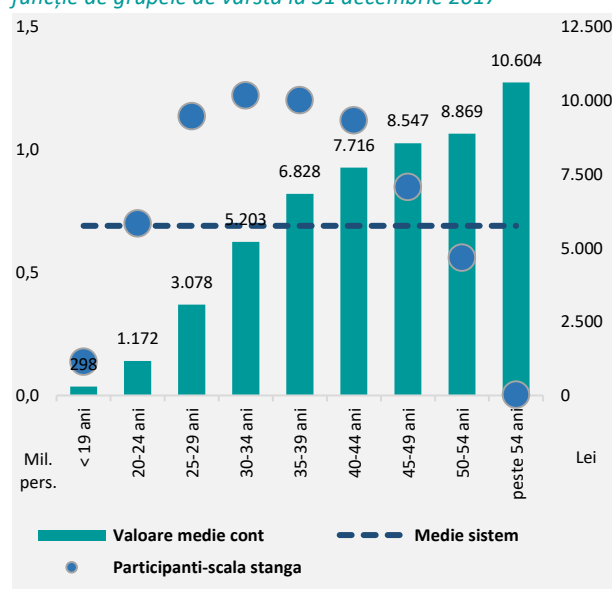

Figura 100 Pilon II Valoare medie cont și participanți în funcție de grupele de vârstă la 31 decembrie 2017

La 31 decembrie 2017, un număr de 691.803 de participanți (primii 10% din total participanți în funcție de valoare contului) dețineau cumulativ 16,83 miliarde lei (42,35% din activele Pilonului II), rezultând o valoare medie a contului de 24.328 lei. De asemenea, 1.729.509 de participanți (primii 25% din total participanți în funcție de valoare contului) dețineau cumulativ 27,06 miliarde lei (68,09% din activele Pilonului II), valoarea medie a contului fiind de 15.646 lei.

Trebuie menționat și faptul că, la sfârșitul anului trecut, aproximativ 1,14 milioane de participanți²⁰ (16,44% din total) dețineau în cont peste 10.000 lei, iar dintre aceștia 0,21 milioane de participanți (3,02% din total), dețineau în conturi peste 25.000 lei.

19 Participanți care au acumulat în conturi peste 1 leu.

20 Participanți cu conturi diferite de zero.

2.2. Contribuțiile virate la fondurile de pensii facultative

În luna decembrie 2017 au fost virate către fondurile de pensii facultative 25,18 milioane de lei (5,40 milioane de euro), înregistrând o creștere de 2,64% comparativ cu decembrie 2016 și de 16,89% față de iunie 2017. În anul 2017 s-au virat către fondurile de pensii facultative 270,99 milioane de lei (58,16 milioane de euro), cu 10,02% mai mult decât în 2016.

Figura 101 Pilon III Contribuții brute virate și contribuția medie decembrie 2016 – decembrie 2017

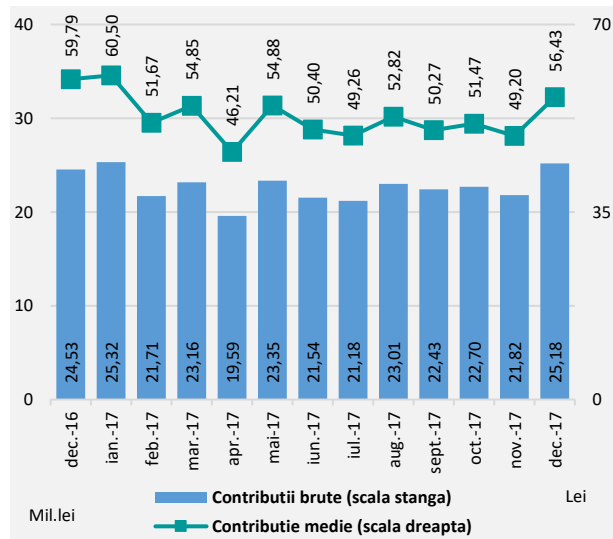
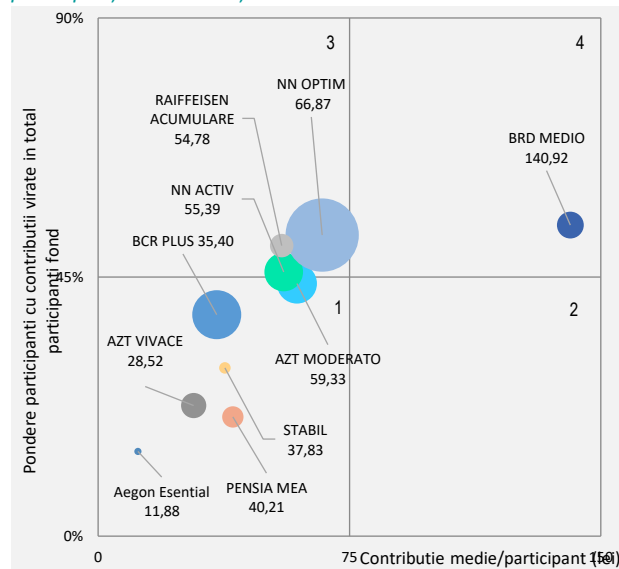

Figura 102 Pilon III Contribuții medii (lei) și ponderi participanți cu contribuții virate la 31 decembrie 2017

Contribuția medie /participant

La 31 decembrie 2017, contribuția medie/participant era de **56,43 lei**, cu **5,61%** mai puțin comparativ cu decembrie 2016, dar cu **2,88%** mai mare decât iunie 2017. De remarcat însă creșterea semnificativă față de luna precedentă de 14,70%, determinată de creșterea de aproximativ trei ori a contribuțiilor virate către FPF BRD MEDIO, în cazul acestui fond contribuția medie/participant fiind de 140,92 lei. Situații similare s-au înregistrat de exemplu și în decembrie 2016 (156,64 lei) și decembrie 2015 (176,26 lei), în contextul în care atât BRD GSG SA și filialele din grup, care contribuie ca angajatori la Pilonul III, efectuează în decembrie plăți de regularizare în limita plafonului de 400 Euro/an/angajat. Cu 140,92 lei/participant și o pondere a participanților cu contribuții virate din total participanți la fond de 54,03% (grad de colectare)²¹, FPF BRD MEDIO s-a situat în cadranul 4. De altfel, a fost și singurul fond din acest cadran, caracterizat de valori mari ale contribuției/participant (de 2,5 ori mai mari decât media pe sistem: 56,43 lei) și ale ponderii participanților cu contribuții virate din total participanți la fond (peste media pe sistem: 44,31%).

FPF NN OPTIM a înregistrat o contribuție medie/participant de 66,87 lei/participant și o pondere a participanților cu contribuții virate din total participanți fond de 52,29% și s-a situat în cadranul 3, caracterizat de valori mari în cazul ponderilor participanților cu contribuții virate din total participanți fond (peste media pe sistem: 44,31%) și de valori mari ale contribuției/participant. Alte fonduri situate în cadranul 3 au mai fost FPF NN ACTIV cu 55,39 lei/participant (45,88 % - pondere participanți cu contribuții virate din total participanți fond) și FPF Raiffeisen Acumulare cu 54,78 lei/participant (50,46% - pondere participanți cu contribuții virate din total participanți fond).

²¹ Participanți pentru care au fost virate contribuții (sume diferite de 0) în luna de calcul.

Celelalte fonduri de pensii facultative s-au situat în cadranul 1, caracterizat de valori mai mici în cazul contribuției/participant (11,88 lei – 40,21 lei) și ponderilor participanților cu contribuții virate din total participanți fond, sub media pe sistem (44,31%), respectiv între 14,71% și 43,87%. Astfel s-au înregistrat următoarele valori ale contribuției/participant și ponderi ale participanților cu contribuții virate din total participanți fond: FPF AZT MODERATO: 59,33 lei/participant și 43,87%, FPF PENSIA MEA: 40,21 lei/participant și 20,70%, FPF STABIL: 37,83 lei/participant și 29,22%, FPF BCR PLUS: 35,40 lei/participant și 38,46%, FPF AZT VIVACE: 28,52 lei/participant și 22,68%, iar FPF AEGON ESENTIAL: 11,88 lei/participant și 14,71%.

Valoarea contului participanților

La 31 decembrie 2017 valoarea medie a unui cont al participanților la sistemul pensiilor facultative era de 4.292 lei (921 euro), respectiv o creștere de 17,26% comparativ cu decembrie 2016. Trebuie remarcat faptul că valoarea contului participanților este determinată de grupele de vârstă în care se încadrează participanții, perioada de contribuție, respectiv vechimea în sistem a participanților, dar și genul acestora, respectiv veniturile salariale ale bărbaților comparativ cu cele ale femeilor. Astfel, cei mai mulți participanți, 19,41% din total, se situau în grupa de vârstă 45 – 49 ani, valoarea activelor deținute de aceștia însumând 390,15 milioane lei.

Cele mai mari valori ale conturilor s-au înregistrat însă la participanții din grupa de vârstă 55 – 59 ani, cu o medie pe sistem de 5.772 lei (5.963 lei – bărbați și 5.592 lei femei). Și grupa de vârstă de peste 60 ani a înregistrat valori mari: 5.591 lei (5.646 lei – bărbați și 5.482 lei femei). Valoarea mare a ponderii din total participanți (16,29%) și valorile mari ale conturilor în cazul participanților din grupele de vârstă de peste 55 ani (21,27% din active) se explică prin maturizarea sistemului (participanții au aderat la fondurile de pensii facultative încă de la început) și prin faptul că aceștia au venituri mai mari (se situează în partea superioară a carierei, cu vechime și venituri salariale mai mari, comparativ cu participanții din grupele de vârstă de până în 55 ani) și pot contribui cu sume mai mari.

Structura pe gen a valorii medii a unui cont era la 31 decembrie 2017 următoarea: 4.485 lei – bărbați (49% din total participanți) și 4.104 lei – femei (51% din total participanți), valoarea fiind cu 8% mai mică decât în cazul bărbaților. Aceste diferențe se mențin în distribuția pe grupe de vârstă, cu excepția grupei 30-34 ani, când valoarea medie a contului participanților femei este mai mare decât cea a participanților bărbați cu 3,72%, dar și în cazul participanților cu vârsta de până în 19 ani, când diferența de 14% este în favoarea participanților femei.

Figura 103 Pilon III Valoare medie cont în funcție de gen și grupe de vârstă la 31 decembrie 2017

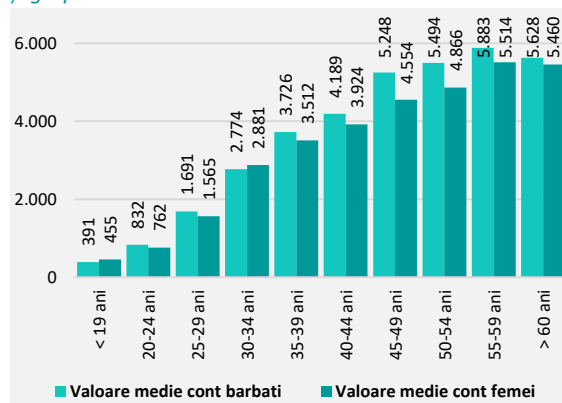
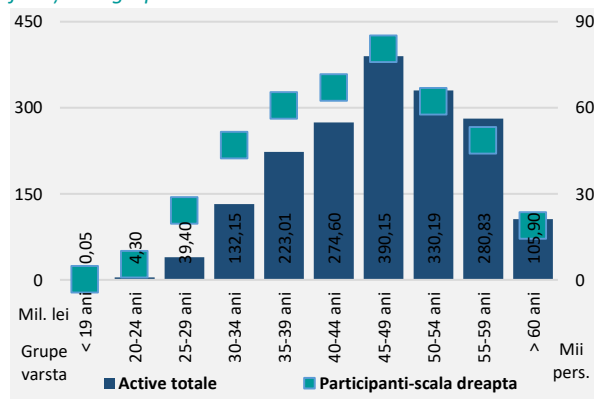

Figura 104 Pilon III Valoare active și număr participanți în funcție de grupele de vârstă la 31 decembrie 2017

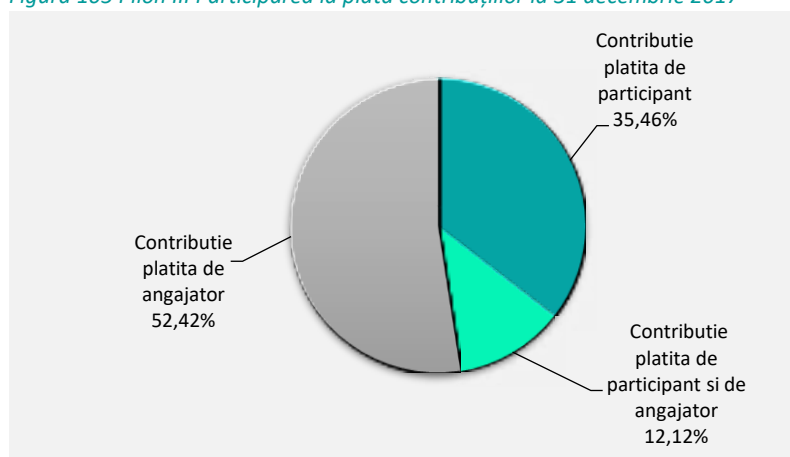
22 Participanți care au acumulat în conturi peste 1 leu.

La 31 decembrie 2017, un număr de 41.488 participanți (primii 10% din total participanți în funcție de valoare contului) aveau peste 9.852 lei în cont. Valoarea cumulată a activelor deținute era de 0,80 miliarde lei (44,80% din activele Pilonului III), iar valoarea medie a contului era de 19.299 lei. De asemenea, 103.720 participanți (primii 25% din total participanți în funcție de valoare contului) aveau peste 5.611 lei în cont. Valoarea cumulată a activelor deținute era de 1,26 miliarde lei (70,90% din activele Pilonului III), rezultând o valoare medie a contului de 12.172 lei.

Pentru 40.538 participanți (9,77% din total) valoarea contului era de peste 10.000 lei, iar dintre aceștia 5.030 participanți (1,21% din total), dețineau în conturi peste 25.000 lei.

Participarea la plata contribuțiilor

Figura 105 Pilon III Participarea la plata contribuțiilor la 31 decembrie 2017

64,54% din contribuțiile la fondurile facultative au fost plătite de către angajatori (52,42%) sau de către participanți împreună cu angajatorii lor (12,12%), în timp ce 35,46% din participanți au plătit singuri contribuțiile în decembrie 2017.

În funcție de locul unde își desfășoară angajatorul activitatea, distribuția participanților în decembrie 2017 a fost similară cu lunile precedente, 80% în mediul urban și 20% în mediul rural.

3. Plăți efectuate în sistemul pensiilor private

3.1. Fondurile de pensii administrate privat – Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces

În intervalul analizat decembrie 2016 – decembrie 2017 au fost efectuate plăți ale activului personal net către participanți însumând 45,40 milioane lei, din care 33,55 milioane lei ca urmare a deschiderii dreptului la pensie, reprezentând 73,89% din total plăți efectuate (3.070 participanți), 11,39 milioane lei ca urmare a decesului participantului, 25,08% din total (2.788 beneficiari) și 0,47 milioane lei ca urmare a invalidității, 1,03% din total (127 participanți). Plățile totale au înregistrat o creștere de 2,67% în decembrie 2017 comparativ cu decembrie 2016, în special ca urmare a creșterii plăților aferente deschiderii dreptului la pensie.

Ca urmare a acestor plăți, în perioada decembrie 2016 – decembrie 2017, s-au efectuat și plăți către Bugetul de stat și Bugetul asigurărilor sociale de sănătate²³ în valoare de 5,77 milioane lei (0,16 milioane lei contribuții de asigurări sociale de sănătate și 5,62 milioane lei impozitul pe venit).

²³ Sunt cuprinse ultimele modificări ale Codului Fiscal care au intrat în vigoare de la 01.01.2017, respectiv 01.02.2017. Modificarea sumei neimpozabile de la 1.050 lei la 1.100 lei, modificarea valorii pentru care se reține CASS de la 872 lei la 918 lei și totodată pentru activele plătite care au depășit valoarea a 5 salarii medii brute, stabilirea plafonului maxim la valoarea de 13.405 lei (echivalentul a 5 salarii medii brute). Pentru toate sumele plătite care au avut valoarea mai mare de 13.405 lei, CASS-ul reținut a fost în valoare de 737 lei. Modificarea sumei neimpozabile de la 1.100 lei la 2.000 lei, iar CASS-ul va fi suportat de bugetul de stat, astfel nereținându-se CASS pentru plățile activului net în caz pensionare.

Figura 106 Pilon II Structură plăți de activ personal net decembrie 2016 – decembrie 2017

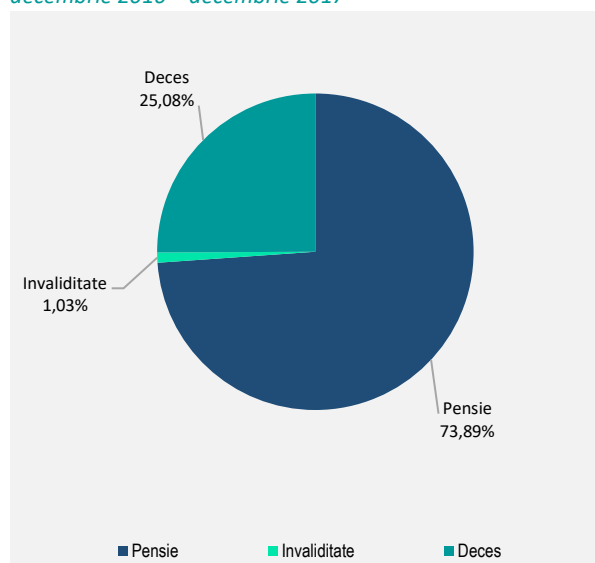

Figura 107 Pilon II Evoluție valoare activ net personal plătit decembrie 2016 – decembrie 2017

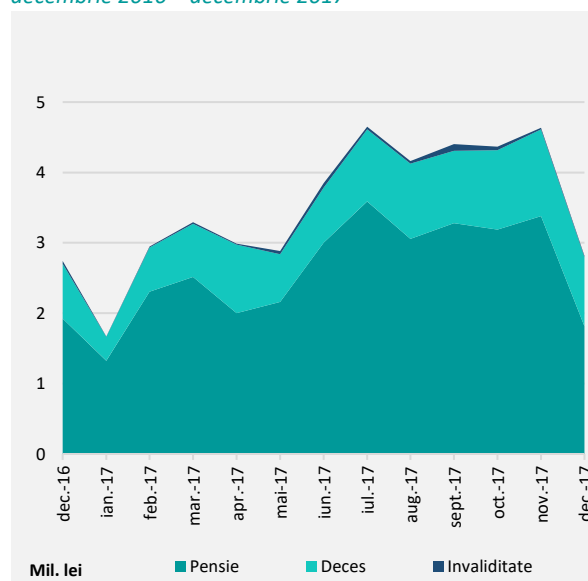
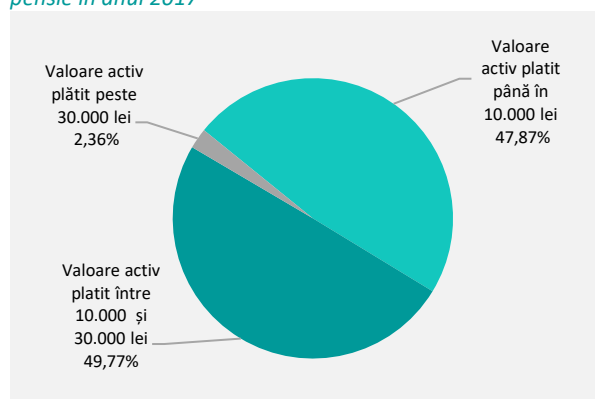

Figura 108 Pilon II – Ponderea participanților în total plăți pensie în anul 2017

Pe parcursul anului 2017, din total plăți efectuate ca urmare a deschiderii dreptului la pensie pentru limită de vârstă, valoarea activului plătit pentru 47,87% dintre participanți a fost de până în 10.000 lei, iar pentru 49,77% dintre participanți valoarea activului s-a situat între 10.000 și 30.000 lei.

De menționat faptul că, cea mai mare valoare plătită în anul 2017 a fost de 74.842 lei, ca urmare a deschiderii dreptului la pensie pentru un participant la FPAP ARIPI.

3.2. Fondurile de pensii facultative – Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces

În intervalul decembrie 2016 – decembrie 2017, au fost efectuate plăți ale activului personal net către participanți însumând 46,35 milioane lei, din care 43,70 milioane lei ca urmare a deschiderii dreptului la pensie, reprezentând 94,27% din total plăți efectuate (5.852 participanți), 2,42 milioane lei ca urmare a decesului participantului, 5,23% din total (761 beneficiari) și 0,23 milioane lei ca urmare a invalidității, 0,50% din total (39 participanți).

Plățile totale au înregistrat o creștere de 6,23% în decembrie 2017 comparativ cu decembrie 2016, în special ca urmare a creșterii plăților aferente deschiderii dreptului la pensie pentru limită de vârstă. Ca urmare a acestor plăți, în perioada decembrie 2016 – decembrie 2017, s-au efectuat plăți către Bugetul de stat și Bugetul asigurărilor sociale de sănătate în valoare de 5,92 milioane lei (0,16 milioane lei contribuții de asigurări sociale de sănătate și 5,76 milioane lei impozitul pe venit)¹⁹.

Figura 109 Pilon III Structură plăți de activ personal net decembrie 2016 – decembrie 2017

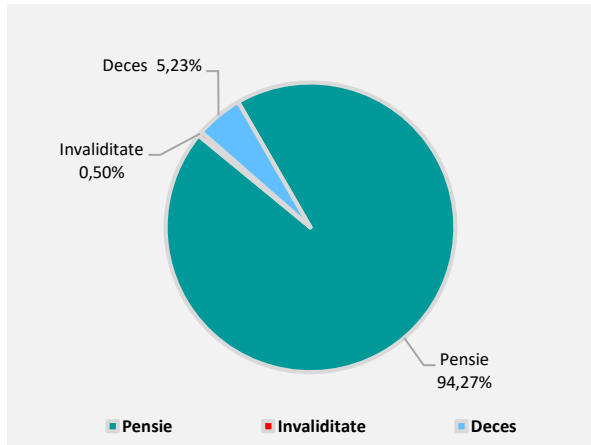

Figura 110 Pilon III Evoluție valoare activ net personal plătit decembrie 2016 – decembrie 2017

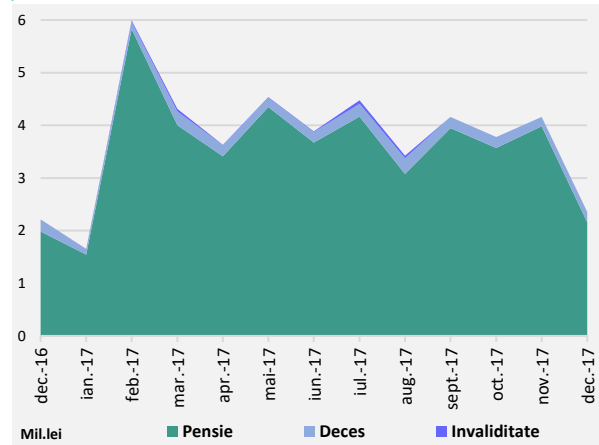
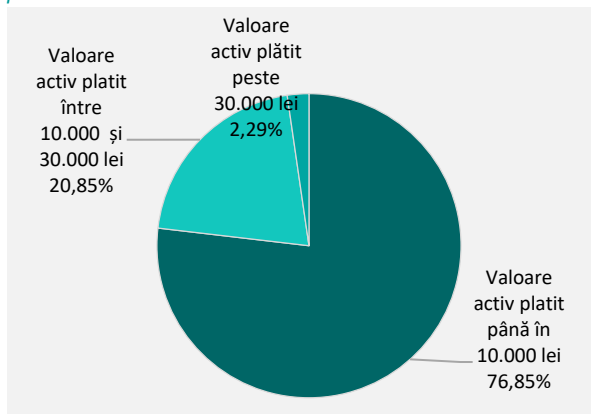

Figura 111 Pilon III – Ponderea participanților în total plăți pensie în anul 2017

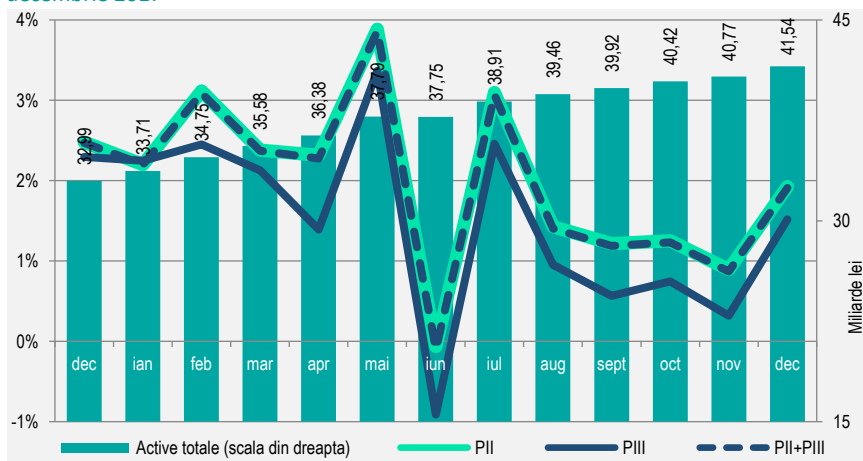
Pe parcursul anului 2017, din total plăți efectuate ca urmare a deschiderii dreptului la pensie pentru limită de vârstă, valoarea activului plătit pentru 76,85% dintre participanți a fost de până în 10.000 lei, iar pentru 20,85% dintre participanți valoarea activului plătit s-a situat între 10.000 și 30.000 lei.

De menționat faptul că, cea mai mare valoare plătită în anul 2017 a fost de 1,13 mil. lei, ca urmare a deschiderii dreptului la pensie pentru un participant la PPF NN OPTIM.

4. Activele fondurilor de pensii private

Valoarea activelor totale aflate în administrare la nivelul întregului sistem de pensii private a crescut în 2017, menținând trendul pozitiv înregistrat în ultimii ani. Astfel, la 31 decembrie 2017, sistemul a atins **41,54 miliarde de lei** (8,92 miliarde de euro), reprezentând **5,10% din PIB**, comparativ cu 4,36% în decembrie 2016 și 4,63% în iunie 2017.

Figura 112 Evoluția activelor totale din sistemul pensiilor private decembrie 2016 – decembrie 2017

Ritmul anual de creștere înregistrat de activele totale a fost de **25,94%**, iar față de iunie 2017 creșterea a fost de **10,04%**. Comparativ cu luna anterioară, se constată o creștere a activelor totale de **1,91%**, peste mediana intervalului decembrie 2016 – decembrie 2017 de 2,25% (maxima a fost de 3,86% în mai 2017, iar minima de -0,10% în iunie 2017, fiind și singura valoare negativă înregistrată).

La nivelul fondurilor de pensii administrate privat (Pilonul II) s-a menținut un ritm anual de creștere superior fondurilor de pensii facultative: **26,30%**, comparativ cu **18,56%** în Pilonul III. Și comparativ cu iunie 2017 s-a înregistrat o diferență: **10,20%** în Pilonul II și **6,72%** în Pilonul III, situație semnalată și în cazul evoluției lunare, când creșterile au fost de 1,92% în PII și 1,52% în PIII.

4.1. Activele nete ale fondurilor de pensii administrate privat

Valoarea totală a activelor nete înregistrată la 31 decembrie 2017 de fondurile de pensii administrate privat a fost de **39,74 miliarde de lei** (8,53 miliarde de euro). Ritmul anual de creștere înregistrat a fost de **26,30%** (23,08% raportat la moneda euro). Creșterea față de iunie 2017 a fost de **10,20%** (7,70% raportat la moneda euro). FPAP BRD și FPAP BCR au înregistrat în continuare creșteri anuale și semestriale mai mari în cazul activelor nete (FPAP BRD: 31,80% și respectiv 12,78% și FPAP BCR: 30,79% și respectiv 12,13%).

Tabelul 100 Pilon II Active nete (miliarde lei)

Nr. crt.	Fond de pensii administrat privat	dec.-16	iun.-17	dec.-17	dec.17/dec.16	dec.17/iun.17
1	FPAP NN	11,51	13,11	14,35	24,64%	9,41%
2	FPAP AZT VIITORUL TAU	6,86	7,84	8,62	25,70%	9,87%
3	FPAP METROPOLITAN LIFE	4,45	5,11	5,62	26,30%	10,04%
4	FPAP VITAL	2,95	3,40	3,78	28,30%	11,12%
5	FPAP ARIPI	2,67	3,06	3,40	27,29%	11,24%
6	FPAP BCR	1,99	2,32	2,60	30,79%	12,13%
7	FPAP BRD	1,04	1,22	1,38	31,80%	12,78%
	TOTAL	31,47	36,06	39,74	26,30%	10,20%

4.2. Activele nete ale fondurilor de pensii facultative

Activele nete ale fondurilor de pensii facultative au atins **1,78 miliarde de lei** (0,38 miliarde de euro) la 31 decembrie 2017, înregistrând un avans de **18,57%** comparativ cu decembrie 2016 și de **6,73%** față de iunie 2017 (15,56% și 4,31% raportat la moneda euro). FPF BCR PLUS și FPF NN OPTIM au înregistrat creșteri anuale mai mari în cazul activelor nete (21,42% și respectiv 21,26%), în cazul creșterilor semestriale cele mai mari valori au fost înregistrate de FPF BRD MEDIO și FPF NN OPTIM (8,23% și respectiv 8,10%).

Tabelul 101 Pilon III Active nete (mil. lei)

Nr. crt.	Fond de pensii facultative	dec.-16	iun.-17	dec.-17	dec.17/dec.16	dec.17/iun.17
1	FPF NN OPTIM	587,15	660,05	712,93	21,42%	8,01%
2	FPF BCR PLUS	262,79	296,22	318,66	21,26%	7,58%
3	FPF AZT MODERATO	188,55	203,96	212,58	12,74%	4,22%
4	FPF NN ACTIV	166,92	185,87	198,31	18,81%	6,69%
5	FPF BRD MEDIO	80,54	88,27	95,54	18,63%	8,23%
6	FPF AZT VIVACE	74,53	80,87	84,51	13,40%	4,51%
7	FPF RAIFFEISEN ACUMULARE	65,20	70,72	73,20	12,28%	3,52%
8	FPF PENSIA MEA	54,61	58,92	60,44	10,68%	2,58%
9	FPF STABIL	15,07	16,67	17,56	16,54%	5,31%
10	FPF AEGON ESENTIAL	6,31	6,70	6,84	8,40%	2,10%
	TOTAL	1.501,66	1.668,25	1.780,58	18,57%	6,73%

4.3. Structura investițiilor fondurilor de pensii private

La 31 decembrie 2017, ponderea cea mai mare în structura portofoliilor fondurilor de pensii private era deținută de titlurile de stat cu 61,27%. Celelalte instrumente au înregistrat următoarele ponderi: acțiuni 19,83%, depozite bancare 8,66%, obligațiuni corporative 3,17%, titluri de participare 3,63% și alte instrumente financiare 3,45%²⁴.

Comparativ cu luna decembrie 2016, portofoliile fondurilor de pensii private au înregistrat o scădere a alocării în instrumente cu venit fix (titluri de stat și obligațiuni corporative, municipale și supranaționale) după creșterile înregistrate în lunile iunie și iulie, urmate de o scădere bruscă în luna august. În același timp, alocarea în acțiuni a portofoliilor fondurilor de pensii private a revenit aproape de valoarea înregistrată în luna decembrie 2016, după creșterile ușoare din lunile ianuarie și mai, scăderile din lunile iunie și iulie și creșterea din august.

Figura 113 Fonduri de pensii private – alocare pe instrumente financiare la 31 decembrie 2017

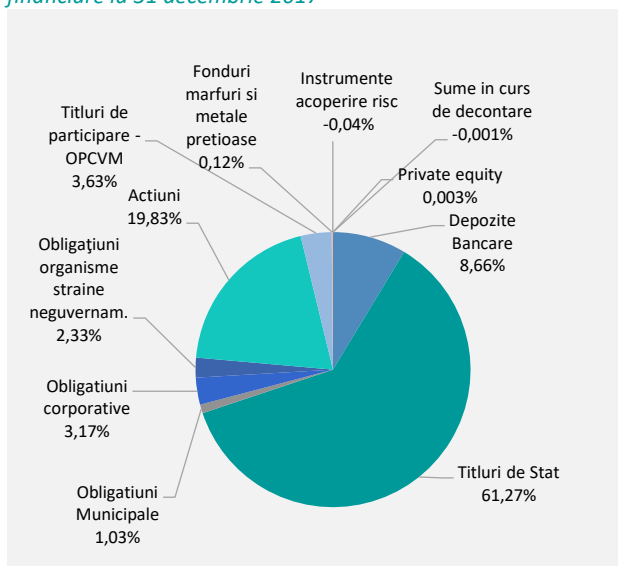
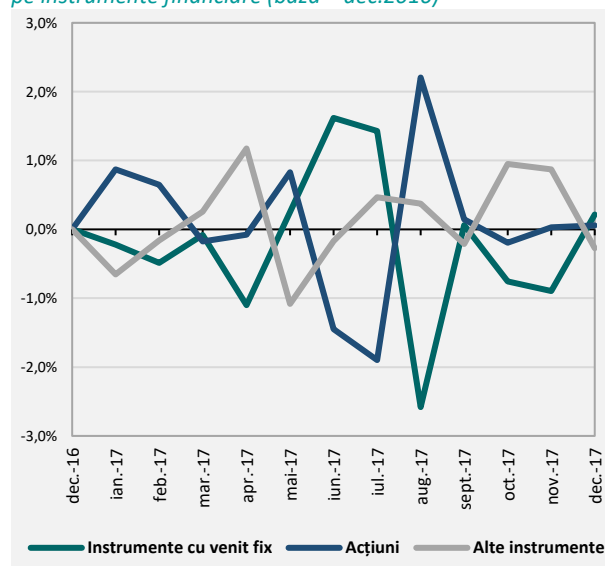

Figura 114 Fonduri de pensii private – evoluție lunară alocare pe instrumente financiare (baza – dec.2016)

Instrumente financiare – structura pe țară

La 31 decembrie 2017, fondurile de pensii private dețineau 90,71% din active în instrumente financiare românești, de natura titlurilor de stat, a depozitelor, obligațiunilor, acțiunilor și organismelor de plasament colectiv. 6,95% din activele fondurilor de pensii private au fost investite în active străine, majoritatea acestor instrumente financiare fiind emise în Germania (2,45%), Franța (0,94%), Austria (0,83%) și Irlanda (0,66%). În obligațiuni supranaționale erau investite 2,33% din active.

Instrumente financiare – structura pe valută

89,83% din activele fondurilor de pensii private la 31 decembrie 2017 erau denominate în moneda națională, iar din plasamentele în monede străine (10,17%), ponderea cea mai mare au avut-o plasamentele în euro (8,98%), urmate de dolarul american (0,61%), zlotul polonez (0,20%) și coroana cehă (0,12%). Euro a fost moneda pentru care administratorii fondurilor de pensii private au utilizat instrumente de acoperire a riscului valutar.

²⁴ Sunt incluse obligațiuni ale organismelor străine neguvernamentale: BERD, BEI, BM, obligațiuni municipale, fonduri de mărfuri și metale pretioase, acțiuni – private equity, instrumente pentru acoperirea riscului și sume în curs de decontare.

Figura 115 Fonduri de pensii private – structura pe țară la 31 decembrie 2017

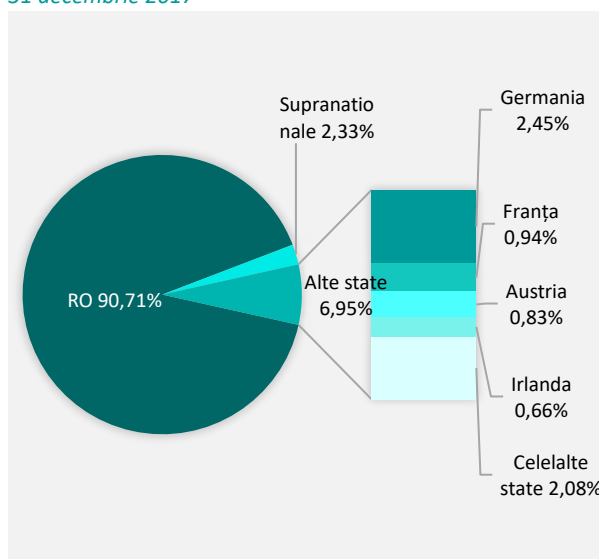
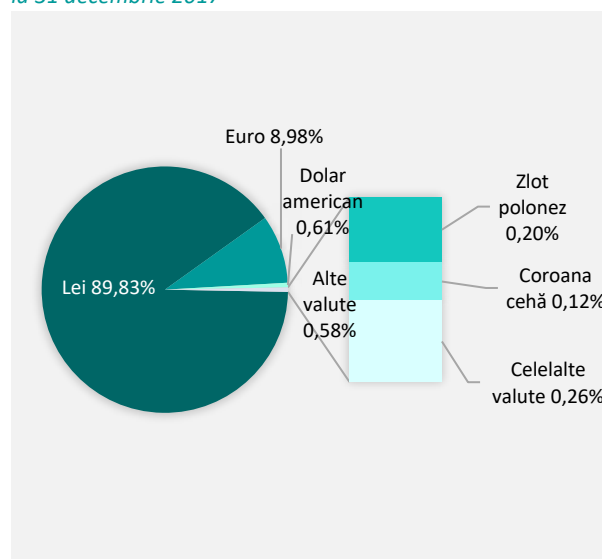

Figura 116 Fonduri de pensii private – structura pe valută la 31 decembrie 2017

Expunerea valutară a activelor fondurilor de pensii private

Activele sistemului de pensii private sunt denumite cu preponderență în moneda națională²⁵. Expunerea valutară a sistemului de pensii private în monede străine, a fost de 10,17% din totalul activelor sistemului de pensii private, dar prin utilizarea instrumentelor pentru acoperirea riscului valutar pentru activele denumite în valute străine, expunerea valutară totală netă la nivelul sistemului de pensii private a fost de 7,22% din total active sistem. La sfârșitul lunii decembrie 2017, fondurile de pensii private au încheiat contracte derivate pentru acoperirea riscului valutar doar pentru expunerea în EUR. Cea mai mare parte a expunerii valutare este denumită în EUR, 8,98% din total active sistem, însă fondurile de pensii dețin instrumente de acoperire a riscului valutar pentru 32,82% din expunerea denumită în EUR, rezultând o expunere netă față de EUR de 6,03% din totalul activelor sistemului de pensii private.

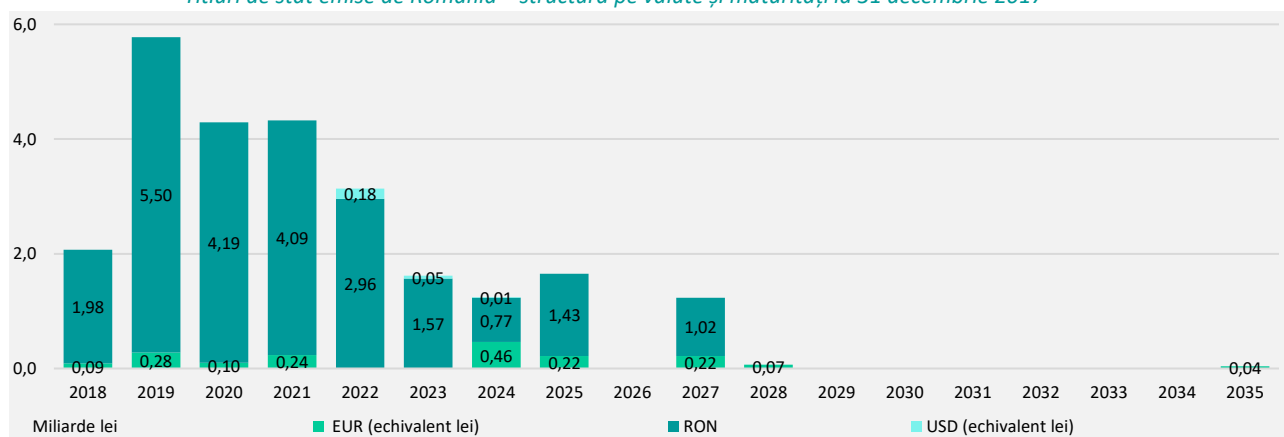
Titluri de stat

La 31 decembrie 2017, investițiile fondurilor de pensii private în titluri de stat înregistrau 25,46 miliarde lei, reprezentând 61,27% din total active. Ponderea titlurilor de stat a înregistrat un trend ușor descendent în perioada ianuarie-aprilie 2017, cu o revenire în perioada mai-iulie ac, începând cu luna august înregistrându-se din nou un trend descendent (-3,26 puncte procentuale față de decembrie 2016).

Din punctul de vedere al valutei în care sunt denumite titlurile de stat în care au investit fondurile de pensii private, cele mai mari valori s-au înregistrat în cazul emisiunilor în lei cu maturitate pe 7 ani (24,23%), 5 ani (22,23%) și 10 ani (19,26%), în cazul emisiunilor în euro, valori mari au înregistrat cele cu maturitate pe 10 ani (3,88%), 5 ani (1,57%) și 7 ani (0,84%). Din punct de vedere al scadențelor, 76,98% din investițiile în titluri de stat emise de România ajung la maturitate în următorii 5 ani, iar 23,02% au scadențe cuprinse între 6 ani și 17 ani.

²⁵ Expunerea față de RON înregistrând la sfârșitul lunii decembrie ac. 89,83% din totalul activelor sistemului de pensii private.

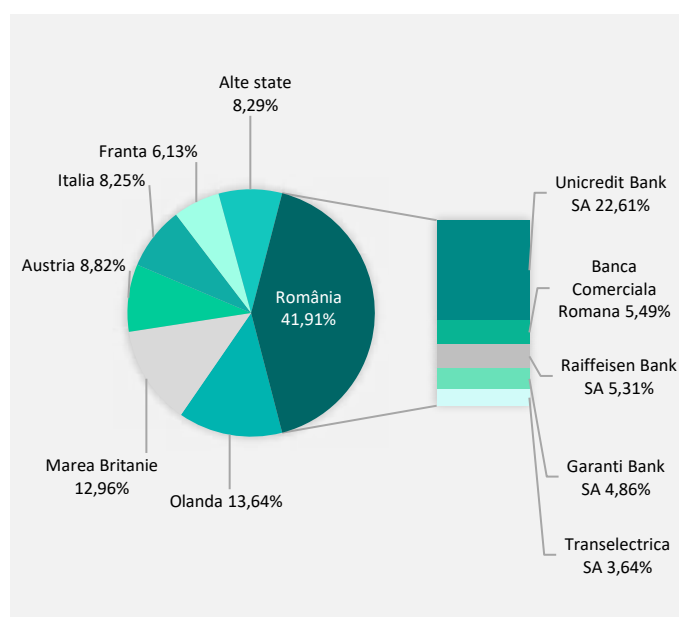
Figura 117 Fonduri de pensii private
Titluri de stat emise de România – structură pe valute și maturități la 31 decembrie 2017

Obligațiuni

La 31 decembrie 2017, fondurile de pensii private dețineau investiții în obligațiuni corporative însumând 1,32 miliarde lei, 48,49% din total obligațiuni (2,71 miliarde lei), menținându-se preferința pentru investițiile în acest tip de instrument financiar.

Figura 118 Fonduri de pensii private – emitenți obligațiuni corporative la 31 decembrie 2017

De remarcat faptul că, în general, ponderea din total active s-a menținut pe un trend ușor descrescător, înregistrând o diferență de 0,20 puncte procentuale comparativ cu decembrie 2016, cu un maxim înregistrat în luna iulie de 4,05% din total active. Investițiile au fost, în principal, în emitenți străini (58,09%), din țări precum Olanda (13,64%), Marea Britanie (12,96%), Austria (8,82%), Italia (8,25%) și Franța (6,13%).

De asemenea, fondurile de pensii private au investit în obligațiuni corporative din România, acestea reprezentând 41,91% din totalul investițiilor în obligațiuni corporative, din care pe primele trei locuri se situau Unicredit Bank SA cu 22,61%, din total obligațiuni corporative, Banca Comercială Română SA cu 5,49% și Raiffeisen Bank SA cu 5,31%.

Investițiile în celelalte tipuri de obligațiuni au înregistrat un procent mai mic (obligațiuni municipale, 0,43 miliarde lei, cu o pondere de 15,78%, obligațiuni supranaționale, BERD și BEI, 0,49 miliarde lei, cu o pondere de 18,14% în total obligațiuni și alte obligațiuni emise de organisme străine neguvernamentale, 0,48 miliarde lei, cu o pondere de 17,59%).

Durata și maturitatea portofoliilor de instrumente cu venit fix²⁶

La 31 decembrie 2017, durata efectivă a portofoliului de instrumente cu venit fix la nivelul sistemului de pensii private era de 3,02, în scădere față de valoarea de 3,44 înregistrată la data de 31 decembrie 2016²⁷. Maturitatea reziduală a portofoliului de instrumente cu venit fix la nivelul sistemului de pensii private a înregistrat o valoare de 3,44 ani la data de 31.12.2017, minimul perioadei analizate, în timp ce valoarea maximă de 3,85 ani a fost înregistrată la data de 31 decembrie 2016.

Comparativ cu finalul decembrie 2016, la finalul lunii decembrie 2017, durata efectivă și maturitatea reziduală ale portofoliilor de instrumente cu venit fix au înregistrat scăderi, atât la nivelul sistemului de pensii private agregat, cât și la nivelul Pilonului II și la nivelul Pilonului III.

Durata și maturitatea reziduală a portofoliilor de instrumente cu venit fix au înregistrat valori mai mari la nivelul Pilonului III comparativ cu nivelul Pilonului II. Astfel, la sfârșitul lunii decembrie ac. valoarea duratei efective a portofoliului de instrumente cu venit fix al fondurilor de pensii facultative a fost de 3,17, în timp ce valoarea duratei efective a portofoliului de instrumente cu venit fix al fondurilor de pensii administrate privat a fost de 3,01. De asemenea, scadența reziduală a portofoliului de instrumente cu venit fix în cazul Pilonului III la 31.12.2017 a fost de 3,52 ani, în timp ce scadența reziduală a portofoliului de instrumente cu venit fix în cazul Pilonului II a fost de 3,43 ani.

Cu toate că începând din septembrie 2015 legislația secundară permite fondurilor de pensii facultative să se protejeze împotriva riscului de dobândă prin tranzacții cu instrumente financiare derivate, până în prezent fondurile de pensii nu au efectuat tranzacții în acest scop.

Depozite bancare

Expunerea fondurilor de pensii private pe depozite bancare (inclusiv conturi curente) a crescut comparativ cu decembrie 2016, cu 1,60 puncte procentuale, după ce înregistrase o creștere în martie și aprilie ac. urmată de o scădere în mai și iunie ac. și o creștere în perioada iulie - decembrie 2017. Astfel, la 31 decembrie 2017, depozitele bancare înregistrau 8,66% (3,60 miliarde lei) din total active. Pe primele trei locuri se situează Garanti Bank SA, cu 1,01 miliarde lei, Unicredit Bank SA, cu 0,59 miliarde lei și Banca Comercială Română cu 0,45 miliarde lei.

Figura 119 Fonduri de pensii private – top 5 emitenți depozite bancare la 31 decembrie 2017

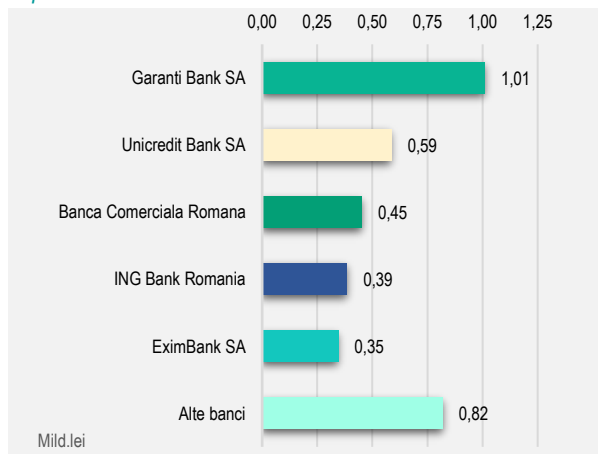
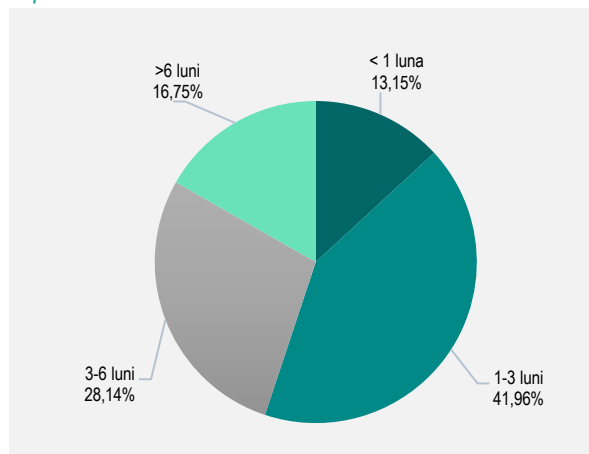

Figura 120 Fonduri de pensii private – scadențele depozitelor bancare la 31 decembrie 2017

²⁶ Pentru a determina riscul de rată a dobânzii s-au calculat, utilizând date preluate din Bloomberg, valoarea duratei efective a portofoliului de instrumente cu venit fix al fondurilor de pensii private, precum și maturitatea reziduală a portofoliului de instrumente cu venit fix în perioada decembrie 2016 – decembrie 2017. Durata efectivă măsoară sensibilitatea prețului unei obligațiuni la modificarea ratei dobânzii. Durata reprezintă valoarea cu care se modifică prețul instrumentelor cu venit fix la o modificare a ratei dobânzii cu 1 punct procentual.

²⁷ Durata efectivă a portofoliului de instrumente cu venit fix la nivel de sistem este cel mai mult influențată de către titlurile de stat, acestea având ponderea cea mai mare dintre instrumentele cu venit fix în care investesc fondurile de pensii private.

Din punct de vedere al scadențelor, 13,15% din total depozite bancare (fără conturi curente) au scadența sub o lună, 41,96% au scadența cuprinsă între 1 și 3 luni, 28,14% au scadența între 3 și 6 luni și 16,75% au scadența peste 6 luni. De remarcat faptul că 10,36% din total sunt depozite constituite pe mai mult de 12 luni.

Ațiuni

La 31 decembrie 2017, fondurile de pensii private dețineau investiții în acțiuni în valoare de 8,24 miliarde lei, reprezentând 19,83% din total active, înregistrând un trend ascendent în primul semestru din acest an (18,84% în decembrie 2016), dar cu o ușoară scădere a ponderii în luna iulie ac., comparativ cu luna precedentă, ulterior înregistrând o creștere care s-a menținut până la sfârșitul anului.

Tabelul 102 Fonduri de pensii private – plasamente în acțiuni la 31 decembrie 2017

Țara	Mld.lei	% în total acțiuni
România	7,30	88,65%
Germania	0,29	3,57%
Austria	0,23	2,80%
Franța	0,18	2,16%
Polonia	0,08	1,03%
Alte state	0,15	1,78%
Total	8,24	100,00%

88,65% din totalul plasamentelor în acțiuni ale fondurilor de pensii private (7,30 miliarde lei) au fost efectuate în acțiuni românești, în timp ce 11,35% (0,94 miliarde lei) au fost plasamente în acțiuni ale unor emitenți din Germania, Austria, Franța, Polonia și alte state.

În cazul acțiunilor din România, pe primele locuri s-au situat Banca Transilvania SA cu 15,31% din total emitenți din România, Fondul Proprietatea SA cu 14,77%, Romgaz SA cu 13,04%, OMV Petrom cu 12,54% și Tranzgaz SA cu 8,99%, în timp ce deținerile de acțiuni emise de către SIF-uri reprezentau 7,44% din total (SIF 2 Moldova și SIF 5 Oltenia cu cele mai mari ponderi).

Printre emitenții străini de acțiuni se remarcă Erste Group Bank AG cu 8,79% din total emitenți străini, Bawag Group AG cu 5,54%, Siemens AG cu 4,74%, OMV cu 4,70% sau Deutsche Telekom AG cu 4,42%.

Figura 121 Fonduri de pensii private Acțiuni – emitenți RO la 31 decembrie 2017

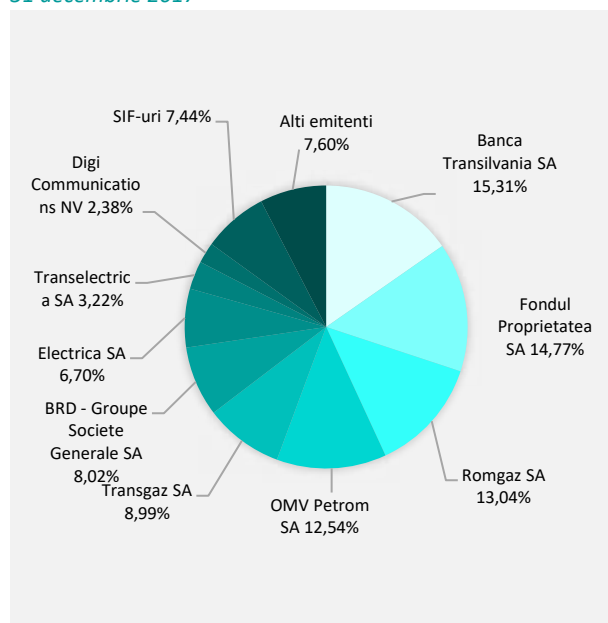
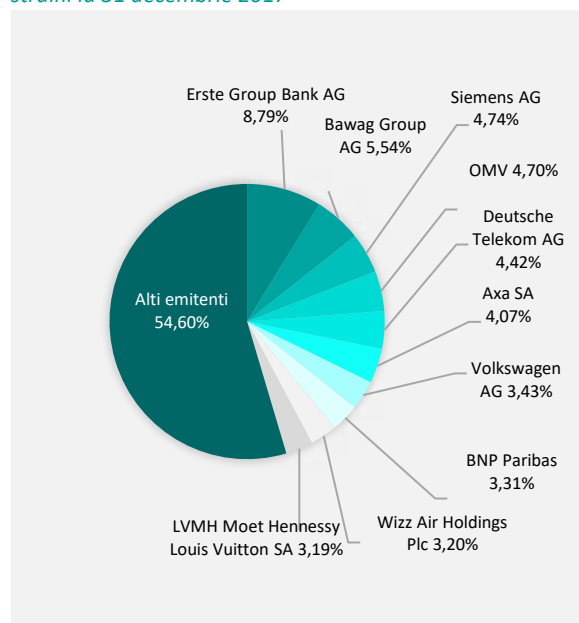
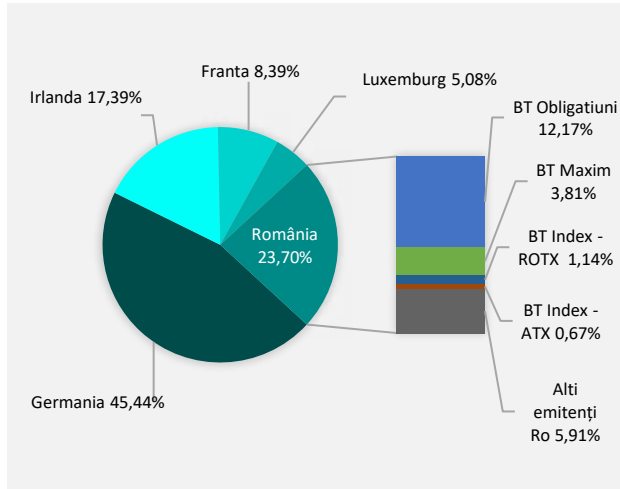

Figura 122 Fonduri de pensii private Acțiuni – emitenți străini la 31 decembrie 2017

Organisme de plasament colectiv — OPCVM

Figura 123 Fonduri de pensii private – emitenți OPCVM la 31 decembrie 2017

Deținerile fondurilor de pensii în organisme de plasament colectiv — OPCVM-uri reprezentau 3,75% din total active la 31 decembrie 2017, însumând 1,56 miliarde lei (inclusiv fondurile de mărfuri și metale prețioase, 0,05 miliarde lei). Ca structură, ponderea cea mai mare era deținută de OPCVM-urile tranzacționabile, reprezentând 44,27% din total organisme de plasament colectiv. În afara deținerilor de OPCVM-uri din România (23,70% din total organisme de plasament colectiv), fondurile de pensii private au investit în principal în emitenți din țări precum Germania (45,44%), Irlanda (17,39%), Franța (8,39%) sau Luxemburg (5,08%).

Trebuie menționat și faptul că la 31 decembrie 2017 două fonduri de pensii private (FPAP BCR și FPF BCR PLUS) dețineau fonduri de mărfuri și metale prețioase (ETC-uri), respectiv dețineri indirecte în aur însumând 0,05 miliarde lei, reprezentând 0,12% din total active (DB Physical Gold ETC EUR).

Lichiditatea sistemului de pensii private

Din punct de vedere al lichidității, sistemul de pensii private poate face față oricăror cereri, în principal ca urmare a faptului că se află în perioada de acumulare, iar ieșirile din sistem (deces, invaliditate, pensionare, transfer) sunt mici raportate la nivelul activelor administrate.

În perioada decembrie 2016 – decembrie 2017 lichiditatea pe 5 zile, a înregistrat o scădere atât la nivelul sistemului de pensii private agregat, cât și la nivelul Pilonului II și respectiv la nivelul Pilonului III. Lichiditatea pe 30 de zile, a înregistrat o creștere în perioada decembrie 2016 – decembrie 2017 atât la nivelul sistemului de pensii private agregat, cât și la nivelul Pilonului II și respectiv la nivelul Pilonului III. În cazul Pilonului III lichiditatea pe 30 de zile a înregistrat constant valori mai mari față de cele aferente Pilonului II.

În ceea ce privește calitatea portofoliului de acțiuni deținut de fondurile de pensii private, constituie un risc lichiditatea scăzută a emitenților listați pe Bursa de Valori București, volumul de tranzacționare de pe BVB fiind insuficient pentru ca fondurile de pensii să poată vinde întreaga participație deținută la un emitent într-un interval de timp mai mic de 90 de zile²⁸. În luna mai 2017 compania Digi Communications S.A. a desfășurat o oferta publică inițială pe Bursa de Valori București, fondurile de pensii private cumpărând în cadrul ofertei acțiuni în valoare totală de 150,14 mil lei, reprezentând 3,75% din totalul acțiunilor societății. De asemenea, în luna noiembrie s-a încheiat în cadrul Bursei de Valori București oferta publică de vânzare acțiuni ale societății Sphera Franchise Group SA. Fondurile de pensii private au cumpărat în cadrul ofertei acțiuni reprezentând 27,46% din totalul acțiunilor oferite și 6,96% din totalul acțiunilor societății. Valoarea totală a acțiunilor cumpărate de către fondurile de pensii a fost de 78,28 mil lei.

²⁸ Singura excepție este compania Prodplast unde fondurile de pensii dețin acțiuni în valoare de doar 57.716 lei

Volatilitatea VUAN a fondurilor de pensii private

Volatilitatea VUAN a fondurilor de pensii private s-a menținut relativ redusă în perioada decembrie 2016 – decembrie 2017, cu excepția lunii iunie 2017 când s-a înregistrat o volatilitate mai ridicată. Având în vedere faptul că din totalul acțiunilor deținute de către fondurile de pensii private 78,30% sunt acțiuni tranzacționate la BVB, volatilitatea prețurilor acțiunilor listate la BVB s-a propagat și asupra valorii unitare a activului net a fondurilor de pensii. Pe piețele reprezentative din Anglia, Austria, Germania și Franța sunt tranzacționate 15,42% din acțiunile deținute de către fondurile de pensii private. Pe parcursul perioadei analizate, indicii piețelor reprezentative pe care sunt tranzacționate acțiunile deținute de către fondurile de pensii au avut o evoluție crescătoare.

4.3.1. Fondurile de pensii administrate privat – Structura investițiilor

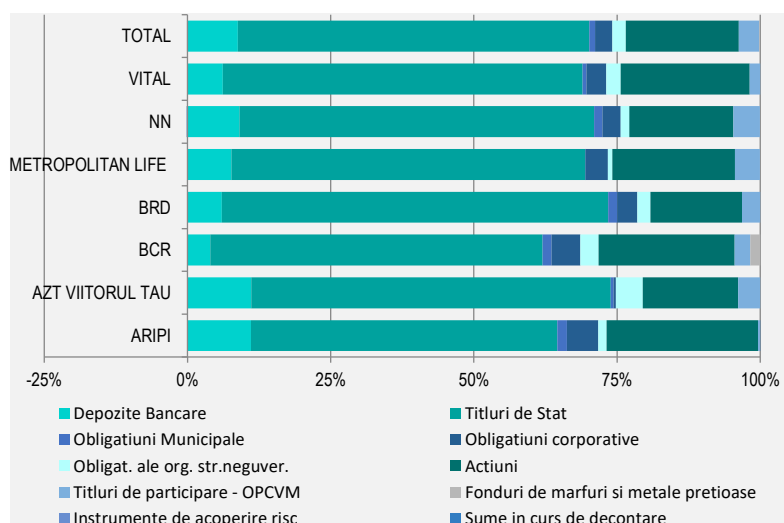
Tabelul 103 Pilon II Structură investiții - total (miliarde lei)

Instrumente financiare	dec.-16		dec.-17		Evoluție alocare decembrie 2016 - decembrie 2017
	Valoare (mld.lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mld.lei)	Pondere în Active Totale (%)	
Depozite Bancare	2.26	7.17%	3.50	8.80%	
Titluri de Stat	20.35	64.64%	24.43	61.43%	
Obligațiuni Municipale	0.38	1.21%	0.39	0.99%	
Obligațiuni corporative	1.05	3.34%	1.21	3.03%	
Obligațiuni organisme străine neguvernamentale	0.36	1.14%	0.93	2.33%	
Acțiuni	5.90	18.73%	7.84	19.72%	
Titluri de participare - OPCVM	1.18	3.73%	1.44	3.63%	
Alte instrumente financiare	0.01	0.04%	0.03	0.07%	
Activ total	31.48		39.77		

*Sunt incluse fondurile de mărfuri și metale prețioase, instrumentele de acoperire a riscului și sumele în curs de decontare.

Din punct de vedere al alocării resurselor financiare pe diferite clase de active, titlurile de stat, obligațiunile municipale, obligațiunile corporative și titlurile de participare – OPCVM, au înregistrat scăderi, în celelalte cazuri înregistrându-se creșteri în decembrie 2017 comparativ cu decembrie 2016.

Figura 124 Pilon II Structura portofoliilor investiționale la 31 decembrie 2017

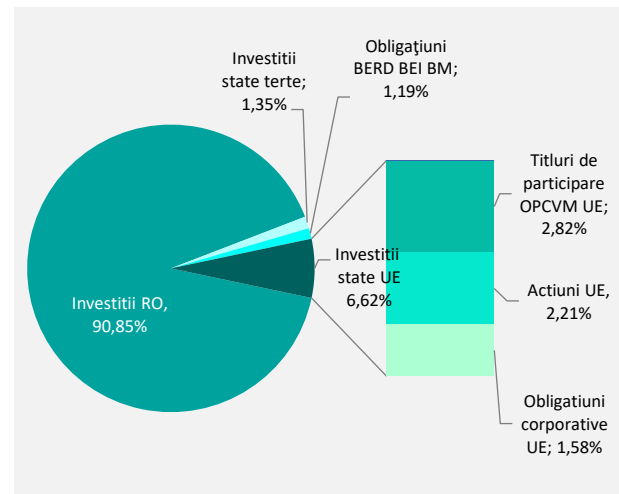
La 31 decembrie 2017, două dintre cele șapte fonduri de pensii administrate privat dețineau titluri de stat sub ponderea pe pilon (61,43%): FPAP BCR (58,07%) și FPAP ARIPI (53,54%). În același timp următoarele trei fonduri se situau peste media alocării în acțiuni în Pilonul II (19,72%): FPAP METROPOLITAN LIFE (21,47%), FPAP VITAL (22,53%), FPAP BCR (23,76%) și FPAP ARIPI (26,41%).

Tabelul 104 Pilon II Structură investiții RO/UE

Investiții	dec.-16	iun.-17	dec.-17	dec.17/ dec.16	dec.17/i un.17
Investiții RO	92,58%	91,91%	90,85%	↓	↓
Investiții state UE	5,71%	6,79%	6,62%	↑	↓
Obligațiuni BERD, BEI, BM	0,65%	0,64%	1,19%	↑	↑
Investiții state terțe	1,06%	0,67%	1,35%	↑	↑

În decembrie 2017, 90,85% din activele fondurilor de pensii administrate privat erau plasate în țară, în scădere ușoară față de decembrie 2016 (92,58%). 6,62% din active reprezentau plasamente în state membre UE, 1,35% în state terțe și 1,19% în obligațiuni ale organismelor străine neguvernamentale, cum ar fi BERD, BEI, BM.

Figura 125 Pilon II Structură investiții în plasamente financiare la 31 decembrie 2017

4.3.2. Fondurile de pensii facultative – Structura investițiilor

Tabelul 105 Pilon III Structură investiții – total (mil. lei)

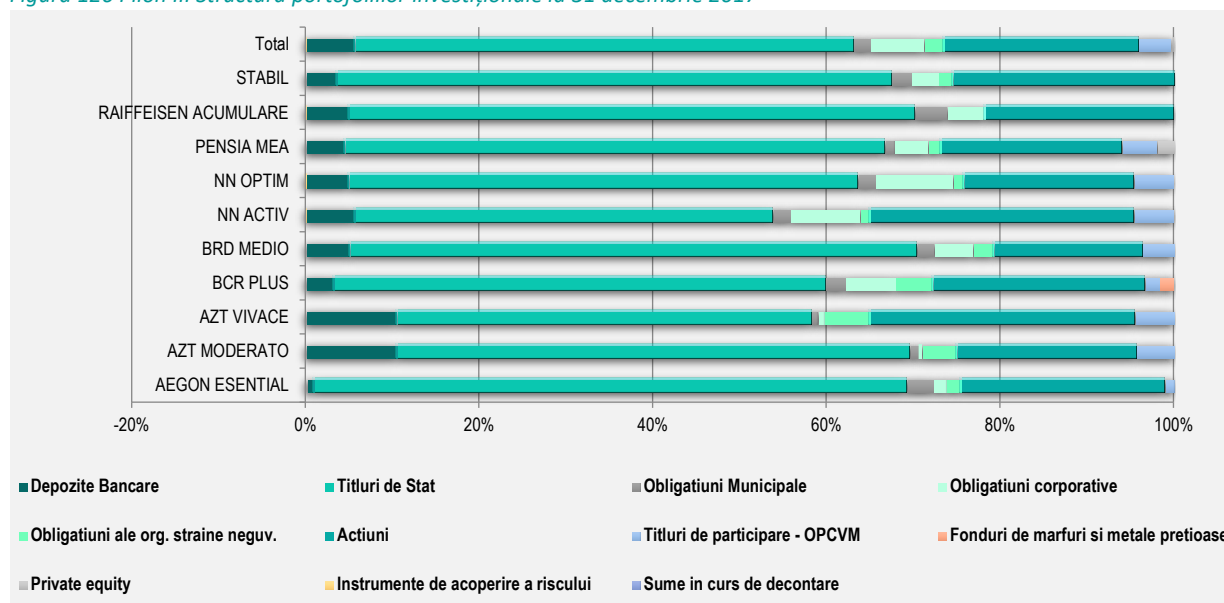
Instrumente financiare	dec.-16		dec.-17		Evoluție alocare decembrie 2016 - decembrie 2017
	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)	
Depozite Bancare	70.37	4.68%	↑ 100.20	↑ 5.62%	
Titluri de Stat	936.54	62.26%	↑ 1,025.56	↓ 57.50%	
Obligațiuni Municipale	35.00	2.33%	↓ 34.57	↓ 1.94%	
Obligațiuni corporative	66.26	4.40%	↑ 110.04	↑ 6.17%	
Obligațiuni organisme străine neguvernamentale	24.62	1.64%	↑ 42.58	↑ 2.39%	
Acțiuni	317.76	21.12%	↑ 398.90	↑ 22.37%	
Titluri de participare - OPCVM	48.55	3.23%	↑ 66.12	↑ 3.71%	
Alte instrumente financiare	5.10	0.34%	↑ 5.57	↓ 0.31%	
Activ total	1,504.19		↑ 1,783.54		

*Sunt incluse fondurile de mărfuri și metale prețioase, instrumentele de acoperire a riscului, acțiuni – private equity și sumele în curs de decontare.

În decembrie 2017, comparativ cu decembrie 2016, cu excepția obligațiunilor municipale, celelalte instrumente au înregistrat creșteri, în condițiile unui avans al activelor totale de 18,57%. Din punct de vedere al alocării resurselor financiare pe diferite clase de active, au înregistrat scăderi titlurile de stat, alte instrumente financiare și obligațiunile municipale, celelalte clase de active înregistrând creșteri.

La 31 decembrie 2017, trei dintre cele 10 fonduri de pensii facultative dețineau titluri de stat sub ponderea pe pilon (57,50%): FPF BCR PLUS (56,59%), FPF NN ACTIV (48,15%) și FPF AZT VIVACE (47,74%). În cazul acțiunilor, valori peste ponderea pe pilon (22,37%) înregistrau următoarele cinci fonduri: FPF AEGON ESENȚIAL (23,45%), FPF BCR PLUS (24,42%), FPF STABIL (25,49%), FPF NN ACTIV (30,33%) și FPF AZT VIVACE (30,42%).

Figura 126 Pilon III Structura portofoliilor investiționale la 31 decembrie 2017

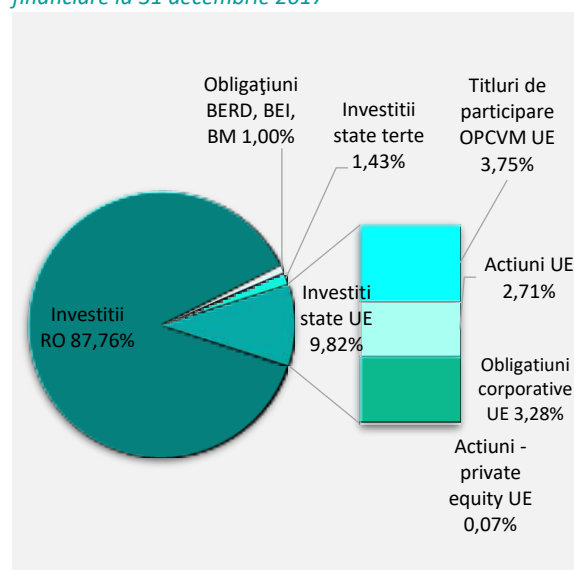

Tabelul 106 Pilon III Structură investiții RO/UE

Investiții	dec.-16	iun.-17	dec.-17	dec.17/ dec.16	dec.17/ iun.17
Investiții RO	91,51%	90,16%	87,76%	↓	↓
Investiții state UE	6,58%	8,11%	9,82%	↑	↑
Obligațiuni BERD, BEI, BM	0,70%	0,80%	1,00%	↑	↑
Investiții state terțe	1,20%	0,93%	1,43%	↑	↑

87,76% din activele fondurilor de pensii facultative erau plasate în țară, în scădere față de decembrie 2016 (91,51%). 9,82% din active erau plasate în state UE, iar 1,00% în obligațiuni ale organismelor străine neguvernamentale, cum ar fi BERD, BEI, BM și 1,43% în state terțe.

Figura 127 Pilon III Structura investițiilor în plasamente financiare la 31 decembrie 2017

4.3.3. Fondurile de pensii private – Tranzacții efectuate în anul 2017

În perioada decembrie 2016 - decembrie 2017, au fost identificate 1.746 de tranzacții ale fondurilor de pensii private, cu 126 de emitenți, în valoare totală de 23,81 miliarde lei. Trebuie precizat faptul că aceste valori sunt minimale, estimările fiind calculate în baza diferențelor rezultate între raportările administratorilor privind situația detaliată a investițiilor transmise săptămânal Autorității, potrivit prevederilor legale²⁹, valorile reprezentând numărul tranzacțiilor efectuate, precum și valoarea acestor tranzacții, putând fi în realitate mai mari.

În anul 2017, în portofoliile fondurilor de pensii private au apărut 12 noi emitenți.

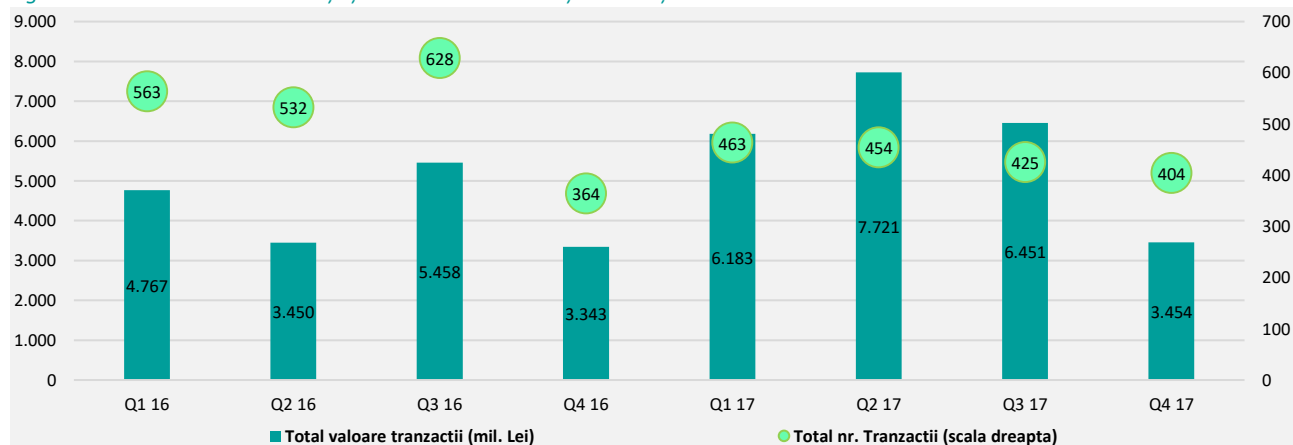
²⁹ Norma nr. 24/2015 privind obligațiile de raportare și transparență în sistemul pensiilor administrate privat, cu modificările și completările ulterioare și Norma nr. 25/2015 privind obligațiile de raportare și transparență în sistemul pensiilor facultative, cu modificările și completările ulterioare.

Tabelul 107 Emitenți noi în 2017

Emitent nou	Valoare tranzacții (lei)	Număr tranzacții
Digi Communications NV	182.469.933	19
International Finance Corporation	140.000.000	5
Sphera Franchise Group SA	86.336.999	17
Bawag Group AG	55.175.805	5
iShares Europe ex - UK Index Fund (IE) / BlackRock Inc	22.779.000	1
GetBack SA	18.183.939	3
Waberer's International ZRT	11.575.402	2
Dino Polska SA	9.770.760	4
Ryanair Holdings PLC	3.126.394	2
MCI Capital SA	1.168.937	3
Capgemini SA	1.037.494	1
OTP Global Mix / OTP Asset Management	120.000	1

Din totalul tranzacțiilor realizate în anul 2017, 80,28% sunt reprezentate de tranzacții cu titluri de stat emise de Ministerul Finanțelor Publice, pe următorul loc situându-se tranzacțiile cu titluri de stat poloneze (3,60% din total tranzacții), iar pe locul trei tranzacțiile cu acțiuni Fondul Proprietatea (1,48% din tranzacții).

Figura 128 Total valoare tranzacții și total număr tranzacții – evoluție trimestrială 2016 – 2017

Tabelul 108 Structura tranzacțiilor pe emitenți în 2017

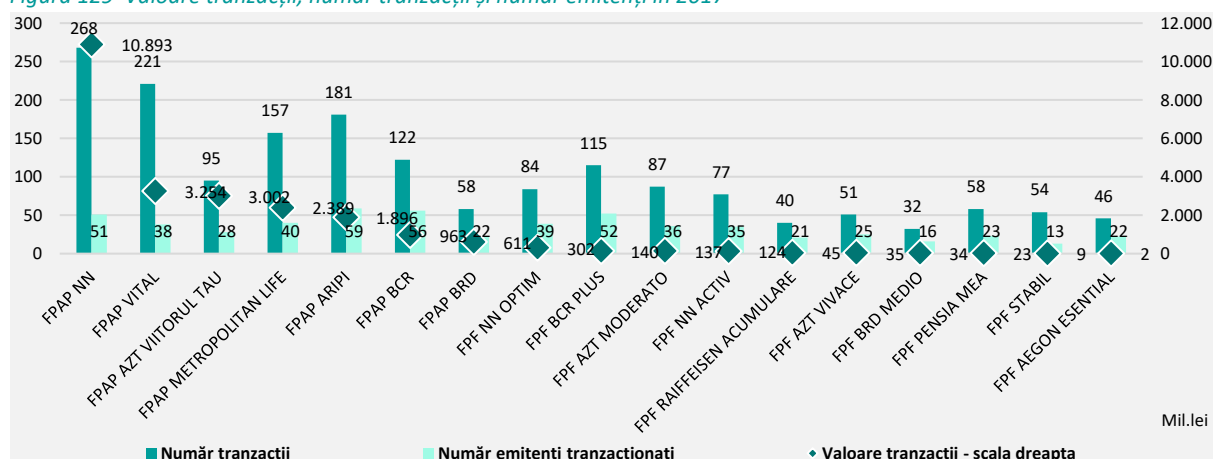
Emitent	Valoare tranzacție	% total tranzacții
Ministerul Finanțelor Publice	19.113.910.570	80,28%
Polonia	857.578.243	3,60%
Fondul Proprietatea SA	352.478.750	1,48%
db x - trackers Euro Stoxx 50 UCITS ETF / db x - trackers	305.149.502	1,28%
BERD	282.500.000	1,19%
OMV Petrom SA	240.472.831	1,01%
Digi Communications NV	182.469.933	0,77%
Unicredit Bank SA	182.114.114	0,76%
Romgaz SA	144.160.057	0,61%
Erste Bond Flexible / Erste Asset Management	141.807.439	0,60%
International Finance Corporation	140.000.000	0,59%
Top 10 emitenți	2.828.730.870	11,88%
Restul emitenților	1.865.461.481	7,84%
Total valoare tranzacții	23.808.102.920	100,00%

Fondul de pensii privat care a înregistrat cea mai mare valoare a tranzacțiilor și cel mai mare număr de tranzacții realizate pe parcursul anului 2017 este FPAP NN, realizând 45,65% din valoarea totală a tranzacțiilor, 268 de tranzacții cu 51 de emitenți.

Pe locul doi în clasamentul în funcție de valoarea tranzacțiilor s-a situat FPAP VITAL care a înregistrat 13,64% din valoarea totală a tranzacțiilor, realizând 221 tranzacții cu 38 de emitenți. FPAP AZT VIITORUL TĂU a înregistrat 12,58% din valoarea totală a tranzacțiilor, realizând 95 de tranzacții, cu 28 de emitenți, iar FPAP METROPOLITAN LIFE a înregistrat 10,01% din valoarea totală a tranzacțiilor, realizând 157 de tranzacții, cu 40 de emitenți.

La polul opus s-au situat următoarele fonduri de pensii private: FPF Pensia Mea (0,10%, 58 de tranzacții, 23 de emitenți), FPF STABIL (0,04%, 54 de tranzacții, 13 emitenți) și FPF AEGON ESENȚIAL (0,01%, 46 de tranzacții, 22 de emitenți).

Figura 129 Valoare tranzacții, număr tranzacții și număr emitenți în 2017

În intervalul decembrie 2016 – decembrie 2017 s-a înregistrat o scădere a expunerii pe titluri de datorie ale statelor și municipalităților (de la 65,79% la 62,30% din activul total al sistemului) și o creștere a expunerii pe sectorul non-financiar (de la 10,40% la 10,98% din activele sistemului de pensii private), în principal datorită creșterii expunerii pe sectorul petrol și gaze (de la 5,53% la 6,31% din activul total al sistemului), precum și o creștere a expunerii pe sectorul financiar, în principal acțiuni, depozite și obligațiuni corporative emise de bănci (de la 23,85% la 26,72% din activul total al sistemului).

La data de 31.12.2017, cele mai importante sectoare de activitate non-financiară în care fondurile de pensii private au realizat investiții au rămas sectorul petrol și gaze (6,31%) și sectorul utilități (1,95%).

Principalul beneficiar al investițiilor realizate de fondurile de pensii private este în continuare statul român prin intermediul titlurilor de stat emise de Ministerul Finanțelor Publice, precum și al acțiunilor la companiile controlate de acesta: Romgaz, Transgaz, Electrica, Eximbank, Transelectrica, Nuclearelectrica, Conpet și Antibiotice.

Din primele 10 societăți din punct de vedere al valorii investite în acestea de către fondurile de pensii private, 7 sunt societăți financiare, înregistrându-se în continuare un grad ridicat de concentrare pe sectorul financiar, restul societăților aparținând sectoarelor petrol și gaze (Romgaz, OMV Petrom și Transgaz). Se observă faptul că față de topul din luna decembrie 2016, în decembrie 2017, au apărut în plus în top 10 emitenți, db x-trackers Euro Stoxx 50 Ucits ETF și Banca Comercială Română.

Dintre fondurile de pensii administrate privat, FPAP BRD a înregistrat cel mai ridicat grad de concentrare atât pe sectoare de activitate, emitenți, grupuri de emitenți și instrumente financiare datorită expunerii pe titluri de stat emise de Ministerul Finanțelor Publice, de 67,46% din total activ fond. Același lucru este valabil și pentru FPF AEGON ESENȚIAL, expunerea acestui fond pe titluri de stat emise de Ministerul Finanțelor Publice fiind de 68,22% din total activ fond.

Cu toate că pe parcursul anului 2017 au existat investiții în emitenți noi din diverse domenii (obligațiuni International Finance Corporation, acțiuni Bawag Group, Get Back și MCI Capital din domeniul financiar, acțiuni Digi Communications NV din domeniul telecomunicații, acțiuni Waberer`s International ZRT din domeniul industrial, acțiuni Sphera Franchise Group din domeniul bunuri de larg consum, acțiuni Ryanair Holdings și Dino Polska din domeniul servicii și Capgemini din domeniul tehnologie), se evidențiază faptul că sistemul de pensii private prezintă în continuare un grad de concentrare ridicat atât pe sectoare de activitate, cât și pe emitenți, pe grupuri de emitenți și pe tipuri de instrumente financiare.

5. Rate de rentabilitate

5.1. Fondurile de pensii administrate privat

Indicatorii de performanță ai fondurilor de pensii administrate privat înregistrați în decembrie 2017 au fost:

- rata de rentabilitate anualizată a fondurilor de pensii cu grad de risc ridicat: **FPAP ARIPI: 3,9348%**,
- rata de rentabilitate minimă a fondurilor de pensii cu grad de risc ridicat: **-1,0314%**,
- ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii cu grad de risc mediu:

FPAP AZT VIITORUL TAU	3.5005%
FPAP BCR	4.8028%
FPAP BRD	3.1176%
FPAP METROPOLITAN LIFE	4.2493%
FPAP NN	4.0681%
FPAP VITAL	3.8646%

- rata de rentabilitate minimă a fondurilor de pensii cu grad de risc mediu: **0,0314%**,
- rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii administrate privat pentru ultimele 24 luni: **3,9543%**.

Figura 130 Pilon II - Rata medie ponderată de rentabilitate nominală și reală decembrie 2016 – decembrie 2017

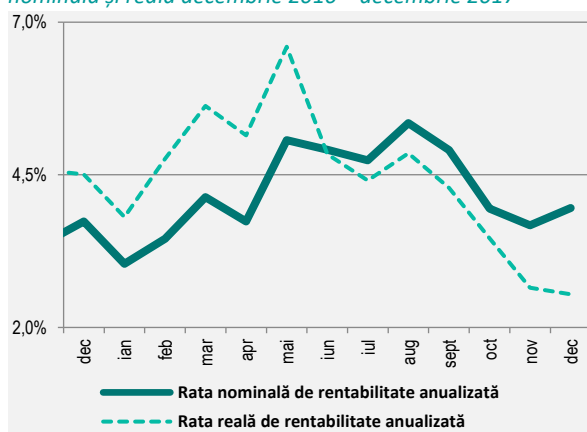
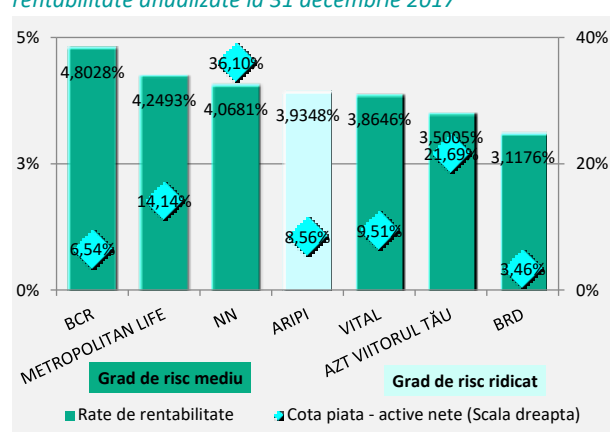

Figura 131 Pilon II Cotă de piață – active nete și rate de rentabilitate anualizate la 31 decembrie 2017

Dintre cele șapte fonduri de pensii administrate privat incluse în Pilonul II, FPAP ARIPI este singurul cu un grad de risc ridicat, în timp ce toate celelalte fonduri sunt încadrate în categoria gradului de risc mediu. La data de 31 decembrie 2017, comparativ cu data de 31 decembrie 2016, rata nominală de rentabilitate a fondurilor de pensii administrate privat a crescut ușor de la 3,73% la 3,95%. Niciun fond de pensii private nu a înregistrat o rată de rentabilitate inferioară ratei minime pentru categoria sa de risc.

5.2. Fondurile de pensii facultative

Indicatorii de performanță înregistrați de fondurile de pensii facultative în luna decembrie 2017 au fost:

- Rata de rentabilitate anualizată a fondurilor de pensii cu grad de risc ridicat:

FPF AZT VIVACE:	5,3313%
FPF NN ACTIV:	4,6629%

- Rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii cu grad de risc ridicat: **4,8697%**;

- Rata de rentabilitate minimă a fondurilor de pensii cu grad de risc ridicat: **0,8697%**;

- Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii cu grad de risc mediu:

FPF AEGON ESENȚIAL	2.4046%
FPF AZT MODERATO	3.9086%
FPF BCR PLUS	3.4810%
FPF BRD MEDIO	1.8402%
FPF NN OPTIM	3.1370%
FPF PENSIA MEA	1.8817%
FPF RAIFFEISEN ACUMULARE	3.3399%
FPF STABIL	2.6214%

- Rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii cu risc mediu: **3,1878%**;

- Rata de rentabilitate minimă a fondurilor de pensii cu grad de risc mediu: **-0,8121%**.

Figura 132 Pilon III Rate rentabilitate medii nominale și reale în perioada decembrie 2016 – decembrie 2017

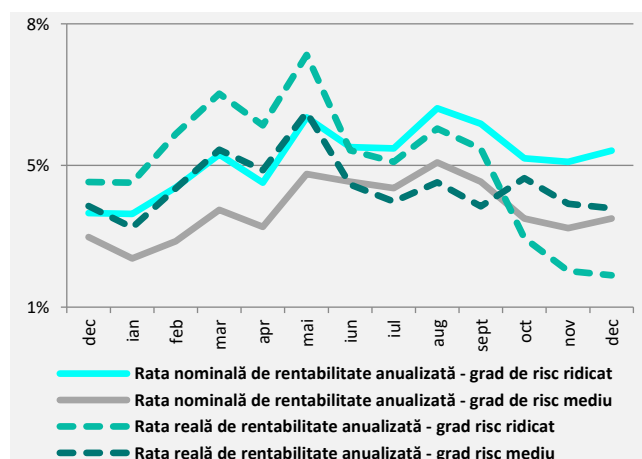
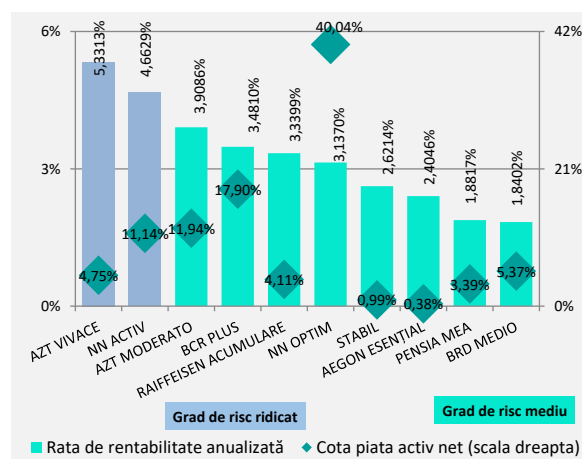

Figura 133 Pilon III Cotă de piață – active nete și rate de rentabilitate anualizate la 31 decembrie 2017

Din punct de vedere al gradului de risc, în Pilonul III din cele 10 fonduri de pensii facultative doar două sunt încadrate în categoria de risc ridicat, FPF NN ACTIV și FPF AZT VIVACE, toate celelalte fonduri de pensii facultative având grad de risc mediu. La data de 31 decembrie 2017, comparativ cu data de 31 decembrie 2016, rata nominală de rentabilitate a fondurilor de pensii facultative care fac parte din categoria de risc mediu a crescut de la 2,73% la 3,19%, iar rata nominală de rentabilitate a fondurilor de pensii facultative care fac parte din categoria de risc ridicat a scăzut de la 3,32% la 4,87%. Niciun fond de pensii private nu a înregistrat o rată de rentabilitate inferioară ratei minime pentru categoria sa de risc.

Listă tabele

Tabelul 1 Gradul de penetrare a asigurărilor în PIB (%) în perioada 2012 - 2016.....	22
Tabelul 2 Densitatea asigurărilor (EUR) în perioada 2012 - 2016	23
Tabelul 3 Ponderea densității asigurărilor în salariul mediu brut anual	23
Tabelul 4 Dinamica repartizării pe segmente de asigurare în perioada 2013 – 2017.....	25
Tabelul 5 Dinamica primelor brute subscrise pe clase de asigurări în perioada 2013 – 2017	26
Tabelul 6 Societățile cu cele mai mari volume de prime brute subscrise și ponderea lor în total piață (asigurări generale și de viață) în anul 2017.....	28
Tabelul 7 Clasamentul societăților de asigurare în funcție de primele brute subscrise pentru asigurările generale în anul 2017	28
Tabelul 8 Structura pe clase de asigurări generale	29
Tabelul 9 Clasamentul societăților de asigurare în funcție de primele brute subscrise pentru asigurările de viață 2017	30
Tabelul 10 Structura pe clase de asigurări de viață.....	31
Tabelul 11 Evoluția numărului total de contracte de asigurare în vigoare la finalul anului în perioada 2013-2017	32
Tabelul 12 Evoluția numărului de contracte de asigurare, pentru asigurările generale, în vigoare la finalul anului în perioada 2013-2017.....	32
Tabelul 13 Evoluția numărului de contracte de asigurare, pentru asigurările de viață, în vigoare la finalul anului în perioada 2013-2017	33
Tabelul 14 Dinamica indemnizațiilor brute plătite inclusiv maturități și răscumpărări pentru asigurări generale și de viață în perioada 2013-2017	34
Tabelul 15 Societățile de asigurare cu cel mai mare volum de indemnizații brute plătite pentru asigurări generale.....	34
Tabelul 16 Societățile de asigurări cu cel mai mare volum de indemnizații brute plătite, maturități și răscumpărări pentru asigurările de viață	35
Tabelul 17 Evoluția anuală a ratei daunei și a ratei combinate a daunei pentru principalele clase de asigurări generale.....	36
Tabelul 18 Evoluția anuală a valorii cheltuielilor de achiziție și administrare, precum și a cheltuielilor cu comisioanele în perioada 2015 - 2017.....	36
Tabelul 19 Evoluția ponderii cheltuielilor cu comisioanele în prime brute subscrise în perioada 2015 – 2017.....	37
Tabelul 20 Structura rezervelor tehnice brute pentru asigurărilor generale la 31.12.2017 comparativ cu 30.09.2017 și 31.12.2016.....	38
Tabelul 21 Structura rezervelor tehnice brute pentru categoria asigurărilor de viață, la data de 31.12.2017.....	39
Tabelul 22 Structura rezervelor tehnice brute pentru categoria asigurărilor de viață, la data de 30.09.2017.....	39
Tabelul 23 Structura rezervelor tehnice brute pentru categoria asigurărilor de viață, la data de 31.12.2016.....	39
Tabelul 24 Coeficientul de lichiditate pe fiecare dintre categoriile de asigurări la 31 decembrie 2017	39
Tabelul 25 Coeficientul de lichiditate pe fiecare dintre categoriile de asigurări la 30 septembrie 2017	39
Tabelul 26 Evoluția PBS și a primelor nete de reasigurare în perioada 2013-2017 pentru AG	40
Tabelul 27 Evoluția IBP și a IBP nete de reasigurare în perioada 2013-2017 pentru AG	40
Tabelul 28 Evoluția rezervelor tehnice brute și a rezervelor tehnice nete de reasigurare în perioada 2013-2017 pentru AG	40
Tabelul 29 Evoluția PBS și a primelor nete de reasigurare în perioada 2013-2017 pentru AV.....	41

Tabelul 30 Evoluția IBP și a IBP nete de reasigurare în perioada 2013-2017 pentru AV	41
Tabelul 31 Evoluția rezervelor tehnice brute și a rezervelor tehnice nete de reasigurare în perioada 2013-2017 pentru AV	41
Tabelul 32 Ratele SCR SI MCR la nivelul pieței	45
Tabelul 33 Dinamica numărului de contracte și a volumului de prime brute subscrise pentru asigurările facultative de locuințe în perioada 2013 - 2017	45
Tabelul 34 Evoluția asigurărilor obligatorii de locuințe.....	46
Tabelul 35 Evoluția asigurărilor de locuințe (obligatorii și facultative).....	46
Tabelul 36 Cota de piață aferentă asigurărilor RCA în anul 2017	47
Tabelul 37 Evoluția cotelor de piață înregistrate pentru asigurările RCA 2012- 2017	47
Tabelul 38 Pondere număr contracte încheiate în perioadă în total contracte în funcție de perioada contractată – 2013-2017	48
Tabelul 39 Pondere număr contracte încheiate în perioadă în total contracte în funcție de contractant (persoană fizică sau persoană juridică) – 2013-2017	48
Tabelul 40 Evoluția primei medii RCA anualizate în perioada 2013-2017	49
Tabelul 41 Prima medie RCA în anul 2017	49
Tabelul 42 Evoluția daunelor plătite RCA - vătămări corporale	51
Tabelul 43 Evoluția daunelor plătite RCA - daune materiale	51
Tabelul 44 Dinamica repartizării pe segmente de asigurare în perioada 2016 – 2017.....	53
Tabelul 45 Evoluția volumului de indemnizații brute plătite, inclusiv maturități și răscumpărări, pentru asigurări generale și de viață (milioane lei).....	54
Tabelul 46 Evoluția gradului de intermediere.....	55
Tabelul 47 Situația primilor 10 brokeri de asigurare și/sau reasigurare în funcție de valoarea primelor intermediare în anul 2017	57
Tabelul 48 Situația primilor 10 brokeri de asigurare și/sau reasigurare în funcție de valoarea primelor intermediare în anul 2016.....	58
Tabelul 49 Principalele 10 societăți de asigurare și/sau reasigurare pentru care brokerii de asigurare și/sau reasigurare au intermediat prime de asigurare în anul 2017	58
Tabelul 50 Principalele 10 societăți de asigurare și/sau reasigurare pentru care brokerii de asigurare și/sau reasigurare au intermediat prime de asigurare în anul 2016.....	58
Tabelul 51 Daunele regularizate de brokeri în anul 2017	59
Tabelul 52 Comisionul mediu calculat ca raport între primele intermediare și veniturile obținute de primii 10 brokeri de asigurare în anul 2017	61
Tabelul 53 Randamentele burselor de acțiuni	66
Tabelul 54 Activele nete ale OPCVM (milioane EUR) în funcție de țările de domiciliu.....	71
Tabelul 55 Vânzările nete ale OPCVM (milioane EUR) în funcție de categoria de fonduri și țările de domiciliu în anul 2017	71
Tabelul 56 Activele nete ale fondurilor de investiții alternative (milioane EUR) în funcție de țările de domiciliu.....	72
Tabelul 57 Vânzările nete ale fondurilor de investiții alternative (milioane EUR) în anul 2017 în funcție de categoria de fonduri și țările de domiciliu.....	72
Tabelul 58 Oferte publice primare de vânzare în perioada 01.01.2017 – 31.12.2017 (cf. prospectelor aprobate ASF)	73
Tabelul 59 Oferte publice în perioada 01.01.2017– 31.12.2017 (cf documentelor aprobate de ASF) .	74
Tabelul 60 Numărul de Certificate de Înregistrare a Valorilor Mobiliare pe tipuri de operațiuni, emise în perioada 01.01.2017 – 31.12.2017.....	74
Tabelul 61 Evoluția indicilor Bursei de Valori București în anul 2017	75

Tabelul 62 Structura tranzacțiilor derulate la BVB (Piața principală și ATS) în anul 2017, după valoarea corespunzătoare fiecărui tip de instrument.....	76
Tabelul 63 Top 20 emitenți după valoarea tranzacționată în anul 2017 pe piața principală (doar acțiuni).....	78
Tabelul 64 Evoluția lunară a valorii și numărului tranzacțiilor cu titluri de credit derulate pe secțiunea BVB	79
Tabelul 65 Structura tranzacțiilor cu produse structurate derulate pe secțiunea BVB în anul 2017, în funcție de activul suport.....	79
Tabelul 66 Variația numărului de instrumente disponibile la tranzacționare pe segmentul ATS în funcție de piața principală.....	80
Tabelul 67 Evoluția tranzacțiilor derulate pe secțiunea ATS 2016-2017	81
Tabelul 68 Top emitenți după valoarea tranzacționată pe piața AeRO (doar acțiuni), în anul 2017....	81
Tabelul 69 Categoriile de intermediari pe piața reglementată administrată de BVB	83
Tabelul 70 Categoriile de intermediari pe sistemul alternativ de tranzacționare administrat de BVB	83
Tabelul 71 Clasamentul primilor 10 intermediari pe piețele la vedere administrate de BVB la 31 decembrie 2017.....	84
Tabelul 72 Numărul de OPC și SAI	86
Tabelul 73 Depozitarii activelor OPC.....	86
Tabelul 74 Principalele societăți de administrare a investițiilor și activele administrate.....	86
Tabelul 75 Numărul conturilor individuale de investiții și activele administrate de SAI la 31 decembrie 2017.....	87
Tabelul 76 Activele totale (milioane lei) pe categorii de OPC	88
Tabelul 77 Structura portofoliilor investiționale pe categorii de OPC și pe clase de active (mil. lei) ..	88
Tabelul 78 Evoluția numărului de FDI, pe categorii	89
Tabelul 79 Distribuția investitorilor pe categorii de FDI	90
Tabelul 80 Structura activelor nete pe categorii de FDI.....	90
Tabelul 81 Evoluția alocării strategice a activelor FDI.....	91
Tabelul 82 Evoluția numărului de FÎ, pe categorii.....	91
Tabelul 83 Distribuția investitorilor pe categorii de FÎ	91
Tabelul 84 Structura activelor nete pe categorii de FÎ	92
Tabelul 85 Evoluția alocării strategice a activelor FÎ	92
Tabelul 86 Evoluția sintetică a celor cinci societăți de investiții financiare	93
Tabelul 87 Structura cumulată a portofoliilor totale al SIF-urilor la 31.12.2017, respectiv 31.12.2016	93
Tabelul 88 Evoluția sintetică a Fondului Proprietatea	94
Tabelul 89 Top 5 dețineri Fondul Proprietatea la data de 31.12.2017	94
Tabelul 90 Evoluția alocării strategice a activelor Fondului Proprietatea.....	94
Tabelul 91 Structura acționariatului Fondului Proprietatea – la data de 31.12.2017.....	95
Tabelul 92 Pilon II Număr de participanți (mil. pers.)	99
Tabelul 93 Pilon III Număr de participanți (pers.)	102
Tabelul 94 Pilon II Active nete (miliarde lei).....	116
Tabelul 95 Pilon III Active nete (mil. lei)	116
Tabelul 96 Fonduri de pensii private – plasamente în acțiuni la 31 decembrie 2017.....	121
Tabelul 97 Pilon II Structură investiții - total (miliarde lei).....	123
Tabelul 98 Pilon II Structură investiții RO/UE.....	124
Tabelul 99 Pilon III Structură investiții – total (mil. lei)	124
Tabelul 100 Pilon III Structură investiții RO/UE.....	125
Tabelul 101 Emitenți noi în 2017.....	126
Tabelul 102 Structura tranzacțiilor pe emitenți în 2017	126

Listă figuri

Figura 1 Contribuția categoriilor de utilizări la creșterea PIB	10
Figura 2 Evoluția contului curent pe componente (mld. euro)	13
Figura 3 Evoluția ratei anuale a inflației	14
Figura 4 Structura investițională agregată a societăților de asigurare din SEE (Trim. II 2017)	21
Figura 5 Structura investițională agregată a societăților de asigurare din România (Trim. II 2017).....	22
Figura 6 Evoluția gradului de penetrare a asigurărilor în PIB în România.....	23
Figura 7 Evoluția volumului de prime brute subscrise în perioada 2013 – 2017	25
Figura 8 Distribuția PBS pentru asigurările generale în cele 8 regiuni de dezvoltare din România.....	27
Figura 9 Distribuția PBS pentru asigurările de viață în cele 8 regiuni de dezvoltare din România	27
Figura 10 Evoluția volumului de prime brute subscrise pe clase de asigurări generale (miliarde lei) ..	29
Figura 11 Dinamica structurii pe clase de asigurări generale.....	30
Figura 12 Evoluția volumului de prime brute subscrise pe clase de asigurări de viață (milioane lei) ..	31
Figura 13 Dinamica structurii pe clase de asigurări de viață	31
Figura 14 Evoluția volumului de indemnizații brute plătite inclusiv maturități și răscumpărări pentru asigurări generale și de viață (milioane lei).....	33
Figura 15 Dinamica structurii pe clase a indemnizațiilor brute plătite pentru categoria asigurărilor generale.....	35
Figura 16 Evoluția volumului de indemnizații brute plătite AG (milioane lei)	35
Figura 17 Evoluția ratei daunei și a ratei combinate a daunei pentru principalele clase de asigurări generale în perioada 2015 - 2017	36
Figura 18 Evoluția anuală a valorii cheltuielilor de achiziție și administrare, precum și a cheltuielilor cu comisioanele în perioada 2015 – 2017	37
Figura 19 Evoluția ponderii cheltuielilor cu comisioanele în prime brute subscrise (%)	37
Figura 20 Evoluția activelor și datoriilor totale ale societăților de asigurare.....	42
Figura 21 Evoluția cerinței de capital de solvabilitate (SCR) și cerința de capital minim (MCR).....	42
Figura 22 Evoluția fondurilor proprii eligibile să acopere cerința de capital de solvabilitate	43
Figura 23 Structura fondurilor proprii eligibile pentru a acoperi SCR la data de 31.12.2016	43
Figura 24 Structura fondurilor proprii eligibile pentru a acoperi SCR la data de 31.12.2017	44
Figura 25 Distribuția societăților de asigurare în funcție de rata SCR/MCR la 31 decembrie 2017	44
Figura 26 Evoluția numărului de contracte și a volumului de prime brute subscrise pentru asigurările facultative de locuințe în perioada 2013 - 2017	45
Figura 27 Evoluția asigurărilor obligatorii de locuințe	46
Figura 28 Evoluția asigurărilor de locuințe (obligatorii și facultative).....	46
Figura 29 Evoluția prime brute subscrise pentru RCA în perioada 2013-2017	48
Figura 30 Evoluția despăgubirilor plătite în perioada 2013-2017 pentru vătămări corporale (în mii lei) și numărul de dosare de daună plătite aferente.....	50
Figura 31 Evoluția despăgubirilor plătite în perioada 2013-2017 pentru daune materiale (în mii lei) și numărul de dosare de daună plătite aferente	50
Figura 32 Evoluția primei medii și a daunei medii în perioada 2013-2017	51
Figura 33 Evoluția daunei medii plătite pentru RCA - vătămări corporale	51
Figura 34 Evoluția daunei medii plătite pentru RCA - daune materiale.....	52
Figura 35 Evoluția RBNS și IBNR (mii lei) în perioada 2013-2017.....	52
Figura 36 Evoluția volumului de prime brute subscrise în perioada 2016 – 2017	53
Figură 37 Evoluția volumului de indemnizații brute plătite, inclusiv maturități și răscumpărări, pentru asigurări generale și de viață în perioada 2016 – 2017.....	54
Figura 38 Structura pe clase de asigurări generale a primelor intermediare în anul 2017.....	56
Figura 39 Structura pe clase de asigurări generale a primelor intermediare în anul 2016.....	56

Figura 40 Structura pe clase de asigurări de viață a primelor intermediare în anul 2017	57
Figura 41 Structura pe clase de asigurări de viață a primelor intermediare în anul 2016	57
Figura 42 Structura pe clase de asigurări generale a veniturilor obținute din activitatea de intermediere în anul 2017	60
Figura 43 Structura pe clase de asigurări de viață a veniturilor obținute din activitatea de intermediere în anul 2017	60
Figura 44 Indice de turbulență	65
Figura 45 Evoluția burselor de acțiuni față de 31 dec. 2016	66
Figura 46 Evoluția cotațiilor valutare față de 31 dec. 2016	66
Figura 47 Evoluția burselor de mărfuri față de 31 dec. 2016	67
Figura 48 Evoluția randamentelor titlurilor de stat (ytm, 10Y, LC, bps) față de 31 dec. 2016	67
Figura 49 Volatilitatea condiționată zilnică a indicilor de acțiuni (1 ianuarie 2017 – 5 ianuarie 2018)	67
Figura 50 Volatilitatea indicelui BET	68
Figura 51 Corelațiile dintre piețele de capital din România, Franța, Germania și Marea Britanie	68
Figura 52 Rata de absorbție	69
Figura 53 Raportul P/E (forward)	69
Figura 54 Contagiunea în randamente	70
Figura 55 Activele nete (miliarde EUR) ale organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare din Europa în anul 2017	70
Figura 56 Activele nete (miliarde EUR) ale fondurilor de investiții alternative din Europa în anul 2017	71
Figura 57 Evoluția indicilor BVB în perioada 30 dec. 2016 –29 dec. 2017 (30 decembrie 2016 = 100%)	75
Figura 58 Structura lunară a tranzacțiilor derulate pe secțiunea BVB în anul 2017	76
Figura 59 Evoluția lunară a valorii și numărului tranzacțiilor cu titluri de capital, derulate pe secțiunea BVB	77
Figura 60 Evoluția capitalizării BVB (acțiuni)	77
Figura 61 Structura tranzacțiilor cu produse structurate derulate pe secțiunea BVB în perioada ianuarie 2016 – decembrie 2017, în funcție de activul suport	80
Figura 62 Evoluția lunară a valorii și numărului tranzacțiilor derulate pe ATS	82
Figura 63 Valoarea tranzacționată pe piețe la vedere pe categorii de intermediari	83
Figura 64 Valoarea cumulată a fondurilor proprii ale SSIF	84
Figura 65 Valoarea activelor în custodie raportată la nivelul fondurilor proprii	85
Figura 66 Valoarea activelor în custodie raportată la numărul de conturi active	85
Figura 67 Rezultatele financiare ale SSIF-urilor	85
Figura 68 Gradul de concentrare pe piața fondurilor de investiții din România (după activul net la finalul anului 2017)	86
Figura 69 Evoluția activelor totale pe categorii de OPC	87
Figura 70 Modificarea (%) activelor totale pe categorii de OPC la 31.12.2017 față de 31.12.2016	88
Figura 71 Evoluția alocării strategice a portofoliilor OPC	88
Figura 72 Structura plasamentelor în FDI și FÎI pe tipuri de investitori	89
Figura 73 Cota de piață a FDI în funcție de politica investițională și de activul net (31.12.2017)	90
Figura 74 Cota de piață a FÎI în funcție de politica investițională și de activul net	92
Figura 75 Tipuri de active din portofoliul Fondului Proprietatea la data de 31.12.2017 (% din VAN) ..	94
Figura 76 Structura acționariatului FP la 31 decembrie 2017 după capitalul social subscris și vărsat .	95
Figura 77 Evoluția prețului de referință pentru acțiunile Fondului Proprietatea	96
Figura 78 Pilon II Cotă de piață în funcție de participanți și active nete la 31 decembrie 2017	99

Figura 79 Pilon II Participanți - piramida participanților pe gen și grupe de vârstă (%) la 31 decembrie 2017.....	100
Figura 80 Pilon II Evoluție structură pe grupe de vârstă decembrie 2016 – decembrie 2017	100
Figura 81 Pilon II Participanți nou intrați și gradul de repartizare decembrie 2016 – decembrie 2017	101
Figura 82 Pilon II Creștere lunară a efectivului de salariați din economie și unele ramuri de activitate*	101
Figura 83 Pilon II Valoare activ net transferat decembrie 2016 – decembrie 2017 (mil.lei)	102
Figura 84 Pilon II Participanți transferați decembrie 2016 – decembrie 2017	102
Figura 85 Pilon III Cotă de piață în funcție de participanți și active nete la 31 decembrie 2017	103
Figura 86 Pilon III Participanți, piramida anilor pe gen și grupe de vârstă (%) la 31 decembrie 2017	103
Figura 87 Pilon III Evoluție structură pe grupe de vârstă	103
Figura 88 Pilon III Număr participanți nou intrați în sistem decembrie 2016 – decembrie 2017	104
Figura 89 Pilon III Valoare activ net transferat decembrie 2016 – decembrie 2017 (mil.lei)	105
Figura 90 Pilon III Participanți transferați decembrie 2016 – decembrie 2017 (pers.)	105
Figura 91 Pilon II Contribuții virate și evoluția lunară decembrie 2016 – decembrie 2017	106
Figura 92 Evoluție lunară câștig salarial mediu brut pe economie și unele ramuri de activitate*	106
Figura 93 Pilon II Participanți cu viramente și pondere în total participanți decembrie 2016 – decembrie 2017.....	106
Figura 94 Evoluție lunară număr salariați pe economie și șomeri înregistrați*	106
Figura 95 Pilon II Ponderi participanți cu contribuții în luna curentă și contribuții medii la 31 decembrie 2017.....	107
Figura 96 Pilon II Contribuție medie/participant decembrie 2016 – decembrie 2017	107
Figura 97 Pilon II Participanți și sume virate – distribuție pe activități economice* la 31 decembrie 2017**	109
Figura 98 Pilon II Participanți și sume virate în luna curentă – distribuție pe regiuni de dezvoltare la 31 decembrie 2017**	109
Figura 99 Pilon II Valoare medie cont în funcție de numărul de contribuții virate și gen la 31 decembrie 2017.....	110
Figura 100 Pilon II Valoare medie cont și participanți în funcție de grupele de vârstă la 31 decembrie 2017.....	110
Figura 101 Pilon III Contribuții brute virate și contribuția medie decembrie 2016 – decembrie 2017	111
Figura 102 Pilon III Contribuții medii (lei) și ponderi participanți cu contribuții virate la 31 decembrie 2017.....	111
Figura 103 Pilon III Valoare medie cont în funcție de gen și grupe de vârstă la 31 decembrie 2017 .	112
Figura 104 Pilon III Valoare active și număr participanți în funcție de grupele de vârstă la 31 decembrie 2017.....	112
Figura 105 Pilon III Participarea la plata contribuțiilor la 31 decembrie 2017.....	113
Figura 106 Pilon II Structură plăți de activ personal net decembrie 2016 – decembrie 2017	114
Figura 107 Pilon II Evoluție valoare activ net personal plătit decembrie 2016 – decembrie 2017.....	114
Figura 108 Pilon II – Ponderea participanților în total plăți pensie în anul 2017	114
Figura 109 Pilon III Structură plăți de activ personal net decembrie 2016 – decembrie 2017	115
Figura 110 Pilon III Evoluție valoare activ net personal plătit decembrie 2016 – decembrie 2017....	115
Figura 111 Pilon III – Ponderea participanților în total plăți pensie în anul 2017	115
Figura 112 Evoluția activelor totale din sistemul pensiilor private decembrie 2016 – decembrie 2017	115
Figura 113 Fonduri de pensii private – alocare pe instrumente financiare la 31 decembrie 2017	117

Figura 114 Fonduri de pensii private – evoluție lunară alocare pe instrumente financiare (baza – dec.2016).....	117
Figura 115 Fonduri de pensii private – structura pe țară la 31 decembrie 2017.....	118
Figura 116 Fonduri de pensii private – structura pe valută la 31 decembrie 2017	118
Figura 117 Fonduri de pensii private.....	119
Figura 118 Fonduri de pensii private – emitenți obligațiuni corporative la 31 decembrie 2017.....	119
Figura 119 Fonduri de pensii private – top 5 emitenți depozite bancare la 31 decembrie 2017	120
Figura 120 Fonduri de pensii private – scadențele depozitelor bancare la 31 decembrie 2017	120
Figura 121 Fonduri de pensii private Acțiuni – emitenți RO la 31 decembrie 2017	121
Figura 122 Fonduri de pensii private Acțiuni – emitenți străini la 31 decembrie 2017	121
Figura 123 Fonduri de pensii private – emitenți OPCVM la 31 decembrie 2017	122
Figura 124 Pilon II Structura portofoliilor investiționale la 31 decembrie 2017	123
Figura 125 Pilon II Structură investiții în plasamente financiare la 31 decembrie 2017.....	124
Figura 126 Pilon III Structura portofoliilor investiționale la 31 decembrie 2017	125
Figura 127 Pilon III Structura investițiilor în plasamente financiare la 31 decembrie 2017	125
Figura 128 Total valoare tranzacții și total număr tranzacții – evoluție trimestrială 2016 – 2017	126
Figura 129 Valoare tranzacții, număr tranzacții și număr emitenți în 2017.....	127
Figura 130 Pilon II - Rata medie ponderată de rentabilitate nominală și reală decembrie 2016 – decembrie 2017.....	128
Figura 131 Pilon II Cota de piață – active nete și rate de rentabilitate anualizate la 31 decembrie 2017.....	128
Figura 132 Pilon III Rate rentabilitate medii nominale și reale în perioada decembrie 2016 – decembrie 2017.....	129
Figura 133 Pilon III Cota de piață – active nete și rate de rentabilitate anualizate la 31 decembrie 2017.....	129